પ્રસ્તાવના.

કોઈપણ વસ્તુ પ્રકાશમાં આવ્યા પછી નવીન આકારમાં આવે ઉભી થયા પછી તેનું જે મહત્ત્વ સમજવામાં આવે છે તે, જ્યાં સુધી તે વસ્તુ અંધારામાં હોય છે–આચ્છાદિત હોય છે, ત્યાં સુધી સમજવામાં આવતું નથી. આ વાતની ખાતરી ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહના એક પછી એક ભાગો બહાર પાડવાની અમારી પ્રવૃત્તિએ સમ્યક્ રીતે કરી આપી છે. જે રાસાઓ પ્રાચીન ભંડારમાં કોઈ વાંચતું પણ નહિ, અને જેને ભંડારોમાંથી બાહર કરી નવીન પ્રકારમાં મૂકવા કરવા જેવા સમજવામાં આવતા, તે રાસાઓ, ઇતિહાસના સ્વરૂપમાં બહાર આવતાં તે ઇતિહાસપ્રેમીઓને કેટલા પ્રિય અને ઉપયોગી થઈ પડ્યા છે, તે તેના વાંચનારા સારી રીતે જાણે છે. આવુંજ એક અંગ–ઇતિહાસનું એક અંગ–પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ પણ છે. આ વાતની ચોક્કસ ખાતરી 'પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ' નો આ પ્રથમ ભાગ જોવાથી થઈ શકશે.

આજ કાલ તીર્થની યાત્રા કરનારા કેટલાક કવિઓ–મુનિરાજો–તે તીર્થનું વર્ણન આલેખતાં જેમ તે ભગવાનના માતા–પિતાના નામ, જન્મ [illegible], આયુષ્ય અને ભગવાનના તેવાનું વર્ણન કરવામાં પોતાના 'યાત્રા વર્ણન' ની સાર્થકતા સમજે છે, તેવી રીતે પ્રાચીન કવિઓ–યાત્રા વર્ણનો લખનારાઓ 'યાત્રા વર્ણન' ની સાર્થકતા નહોતા સમજતા. તે કવિઓ યાત્રાનાં વર્ણનો લખવામાં ખાસ કરીને, જેને આપણે ઐતિહાસિક ઉપયોગી જાણીએ છીએ, તેનું વર્ણન કરતા હતા. આ વિષયના વાંચનારાઓ જોઈ શકશે કે—તીર્થમાળાઓમાં પ્રાચીન નગરો–ગામોના વર્ણનો, જુદા જુદા દેશોની સ્થિતિઓ, જુદા જુદા દેશના મનુષ્યોના રીતરિવાજો અને તે વખતના રાજાઓનાં નામો, વિગેરે કેટલીએ ઉપયોગી–ઇતિહાસોપયોગી બાબતોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, અને તેથીજ કહેવું પડે છે કે–પ્રાચીન રાસાઓ, [illegible] પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ કોઈ પણ રીતે ઇતિહાસને માટે ઉતરતું સાધન નથી. અને તેથીજ એવી પ્રાચીન તીર્થમાળાઓનો આ એક પ્રથમ ભાગ બહાર પાડવાનું ઉચિત ધાર્યું છે.

વાંચકો જોઇ શકશે કે-આમાં આપેલી પચીસે તીર્થમાળાઓ લગભગ જુદા જુદા સમયના જુદા જુદા કવિઓની કૃતિયો છે, તેમ છતાં ઘણી ખરી તીર્થમાળાઓમાં એકનાં એક તીર્થોનું વર્ણન આલેખાએલું છે. આવી સ્થિતિમાં પચીસે તીર્થમાળાઓનો જુદો જુદો સાર આપવામાં વારંવાર પુનરુક્તિ થવાનો સંભવ જણાયો, અને તેથીજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલાં તીર્થોને પાંચ વિભાગોમાં વ્હેંચી નાખી પ્રત્યેક વિભાગથી સંબંધ રાખનારી તીર્થમાળાઓમાં તે તે તીર્થોના સંબંધમાં શું શું લખવામાં આવેલું છે, તેમ કયા કયા કવિઓ કઇ કઇ બાબતોમાં જુદા પડે છે, તે બતાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. આથી કોઇ પણ વાચક 'સંક્ષિપ્તસાર' જોતાંજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલ ઐતિહાસિક બાબતો અને જુદા જુદા સમયની તે તે તીર્થોની સ્થિતિઓ અનાયાસથી મેળવી શકશે.

એમાં તો કાંઇ સંશયજ નથી કે સંસાર પરિવર્તનશીલ છે. સંસારની કોઇ પણ જાતિ, ધર્મ, દેશ, ગામ, નગર કે કોઇ પણ પદાર્થ આ પરિવર્ત્તનતાના પંજાથી બચ્યો નથી. સમયના વ્હેવા સાથે સૌમાં પરિવર્ત્તન થાય છે જ. અને એજ પ્રમાણે આપણી પ્રાચીન નગરિઓમાં પણ પરિવર્ત્તન થયેલું છે, તે એટલે સુધી કે-તે નગરિઓનાં અસલી સ્થાનોનો નિશ્ચય કરવો પણ અત્યારે અશક્ય જેવો થઇ પડ્યો છે. આ વાત સંક્ષિપ્તસારના પૃ. ૬, ૧૯, ૨૨, ૩૨ માં આપેલી **કોશાંબી, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, અને ઋજુવાલુકા-જંભીગામ** ઉપરની નોટો જોવાથી સંપૂર્ણ રીતે સમજી શકાશે. આ અને આવીજ બીજી નોટોમાં તે તે ગામો અને સ્થાનો સંબંધી યથાશક્ય શોધો કરી મેં મારા અભિપ્રાયો જણાવ્યા છે. પરન્તુ આથી પણ વધારે શોધ કરી કોઇ ઇતિહાસ પ્રેમી વધારે પ્રમાણભૂત બાબતો બહાર પાડશે, તો તે ઇતિહાસક્ષેત્રમાં આશીર્વાદરૂપ થઇ પડશે.

મારા ઐતિહાસિકરાસસંગ્રહના ભાગોની માફક આ સંગ્રહની તીર્થમાળાઓની મૂળ ભાષા જેમની તેમ કાયમ રાખી છે. તે એટલા માટે કે તે તે સમયની લખાણ પદ્ધતિ અને ભાષા સહજ સમજી શકાય.

આ પ્રસંગે હું કિશનચંદના ભંડારના કાર્યવાહકો, તાજપુરના યતિજી, બાબાજીના યતિ પ્રેમવિજયજી, પાલીતાણાની આ. ક. ની પેઢી, લુણાવાના યતિ સૌભાગ્યવિજયજી, જયપુરવાળા પં૦ ચંદધર ગુલેરી બી. એ. અને ભાવનગરની શેઠ. ડોસાભાઇ અભેચંદની પેઢીના કાર્યવાહકોને ધન્યવાદ આપવો

મૂલ તીર્થમાળાઓ.

અનુક્રમણિકા.

સંક્ષિપ્ત–સાર.

મૂલ તીર્થમાળાઓ.

મૂલ તીર્થમાળાઓ.

॥ अर्हम् ॥

સંક્ષિપ્ત-સાર.

આ સંગ્રહમાં એકંદર ૨૫ તીર્થમાળાઓ આપવામાં આવી છે. આ બધીએ તીર્થમાળાઓ જુદા જુદા સમયમાં, જુદા જુદા કવિયોદ્વારા બનેલી છે; અતએવ એકજ તીર્થનું કે એકજ દેશનું વર્ણન હોવા છતા જુદા જુદા સમયમાં લખાએલું હોઇ તેમાં કેટલેક સ્થળે ફેરફાર પણ જોવામાં આવે છે. આ ફેરફાર કયાં કેટલા અંશે છે તે, અને તે ઉપરાન્ત પ્રત્યેક તીર્થમાળા કોણે, કયા સમયમાં અને કયા ઉદ્દેશ્યથી બનાવી, એ બધું બતાવવા માટે આ સંક્ષિપ્ત-સાર લખવો ઉચિત ધાર્યો છે.

આ સંગ્રહમાં આપેલી પચીસ તીર્થમાળાઓમાં કેટલીક એવી છે કે જેમાં કેવળ પૂર્વ દેશનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે; કેટલીક એવી છે કે જેમા ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થોનું વર્ણન આવી જાય છે, કોઇ એવી છે કે-જેમાં પૂર્વ-પશ્ચિમ-ઉત્તર-દક્ષિણ, એ ચારે દિશાઓના તીર્થોનું વર્ણન છે, જ્યારે કેટલીક તીર્થમાળાઓમાં તો કેવળ એક એક તીર્થ કે એક એક નગરનાંજ મંદિરોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આવી સ્થિતિમાં પ્રત્યેક તીર્થમાળાનો ટૂંકસાર આપવો પાલવી શકે નહિં, કારણ કે તેમ કરવાથી એક તીર્થમાળામા જે વર્ણન આવ્યું હોય, તેજ બીજીમાં પણ આવે. એટલા માટે આ પચીસે તીર્થમાળાઓના હું અહિં પાંચ વિભાગો પાડીશ. તે પાંચ વિભાગો આ છેઃ—૧ **પૂર્વદેશીય તીર્થોની હકીકત પૂરી**

છે. આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી; પરન્તુ જે પ્રતિ ઉપરથી આ તીર્થમાળા છપાવવામાં આવી છે, તે પ્રતિ કર્તા વિજયસાગરના શિષ્ય હેતુસાગરે સં. ૧૭૧૭ માં કૃષ્ણગઢ (કિશનગઢ) માં લખેલી છે. આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સં. ૧૭૧૭ ની પહેલાં આ તીર્થમાળા બનેલી છે. વળી આ તીર્થમાળામાં પાલગંજ—સમ્મેતશિખરના રક્ષક રાજાનું નામ પૃથ્વીમલ્લ આપ્યું છે અને ઉપર બતાવેલી ત્રીજી તીર્થમાળામાં પં૦ જયવિજયજીએ પણ પૃથ્વીચંદ (પૃથ્વીમલ્લ) આપ્યું છે, એટલે આ તીર્થમાળા પણ લગભગ તે સમયની એટલે સં. ૧૬૬૪ ની આસપાસનીજ હોવાનું અનુમાન થાય છે.

આ તીર્થમાળામાં સમ્મેતશિખરની યાત્રા માટે આગરેથી નીકળેલા સંઘે જે જે તીર્થોની યાત્રાઓ કરી, તે બધાં તીર્થોનું વર્ણન આપવામાં આવ્યું છે. જો કે નામ તો કવિએ 'સમ્મેત શિખર-તીર્થમાળા' આપ્યું છે. કવિએ જણાવ્યું નથી કે-કયા સંઘવીએ આ સંઘ કાઢ્યો હતો અને તે ક્યારે કાઢ્યો હતો? પરન્તુ આ સંઘે પાટલીપુર (પટણા) ની યાત્રા વખતે ત્યાં હીરવિજયસૂરિનાં પગલાંની યાત્રા કર્યાનું કવિએ જણાવ્યું છે, એ ઉપરથી સમજાય છે કે આ સંઘ સં. ૧૬૫૨ પછી નીકળેલો હોવો જોઈએ. કારણ કે સં. ૧૬૫૨ માં હીરવિજયસૂરિએ કાળ કર્યો હતો, એટલે તે પછી સ્થાપન થયેલાં તે પગલાંની જ્યારે આ સંઘે યાત્રા કરી છે, ત્યારે ઉપરનું અનુમાન વ્યાજબીજ જણાય છે.

બીજી ચૈત્યપરિપાટી હેમવિમલસૂરિના આજ્ઞાધારક કમલધર્મના શિષ્ય હંસસોમે બનાવી છે. કવિએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી; પરન્તુ ચંદેરી[1]થી નીકળેલા આ સંઘે સંવત્

---

૧ આ ગામ ગ્વાલીયર સ્ટેટમાં આવેલ છે અને તે લલિતપુર સ્ટેશનથી લગભગ ૨૧ માઈલ ઉપર છે. આ ગામ પ્રાચીન સમયમાં પૂર્ણ જાહોજલાલીવાળું હતું. 'આઈને-અકબરી' માં લખ્યું છે કે અહિં ૧૪૦૦૦ પત્થરનાં મકાનો અને ૧૨૦૦ મસ્જીદો હતી. અત્યારે તે માત્ર અહિં લગભગ [illegible] જૂનીજ વસ્તી છે.

ચોમાસું ઉનરે પટણાની આસપાસના બધા તીર્થોની યાત્રા કરી છે. એ પ્રમાણે પૂર્વ દેશનાં સમસ્ત તીર્થોની યાત્રાનું વર્ણન કરી ૧૩ ની ઢાલથી સોરઠ અને બીજાં ગુજરાત અને મારવાડનાં તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે. છેવટે આ તીર્થમાળા સં. ૧૭૫૦ મા પૂરી કરી છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે આ કવિએ સં. ૧૭૪૬ ના ચાતુર્માસ પછીથી સં. ૧૭૫૦ સુધી જ્યાં જ્યાં યાત્રાઓ કરી તેનું વર્ણન આપ્યું છે. કવિ પણ કહે છેઃ—

" જે તીરથ ઇણિ માંહિં વખાંણ્યાં નયણે દીઠાં તેહજી;
અણદીઠાં પણ ભક્તિ વંદું જિહાંશ શરૂં નેહજી. હિ૦ ૧૩

(જૂઓ પૃ. ૯૯)

પાંચમી તીર્થમાળા પં૦ શિવવિજયજીના શિષ્ય કવિ **શીલવિજયજી**એ સં. ૧૭૪૬ મા બનાવી છે. કવિએ આ તીર્થમાળામાં પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર, દક્ષિણ એમ ચારે દિશાનાં તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે. ખાસ કોઈ પણ સંઘે અથવા કવિએ પોતે કરેલા યાત્રાવાળાં તીર્થોનુંજ નહિં. પરન્તુ ' જોએલાં ' અને ' સાંભળેલાં' તમામ તીર્થોનું વર્ણન આમાં કર્યું છે. કવિ પ્રારંભમાંજ કહે છેઃ—

" જગમાં તીરથ સુંદરં જ્યોતિવંત કમાલ;
પભણીમ દીઠાં સાંભળ્યાં સુણ્યા અમી રસાલ. " ૩

(જૂઓ પૃ. ૧૦૧)

ઉપરની પાચ **તીર્થ**માળાઓમા પૂર્વદેશનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આ તીર્થમાળાઓમાં મુખ્ય મુખ્ય જે જે તીર્થોનું, ખાસ કરીને કલ્યાણકોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તેમ ખાસ ખાસ જાણવા જેવી જે જે હકીકતોનો ઉલ્લેખ તેમાં કરેલો છે, તેનો પરસ્પર મુકાબલો કરી જોઈએ. આ મુકાબલો કરવા પહેલા એક વાત કહી દેવી જરૂરની છે અને તે એ છે કે—

પં૦ વિજયસાગરે પોતાની '**સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા**' માં પ્રારંભની ત્રીજી કડીમાં જણાવ્યું છે કે—" આગરાના દેરાસરમાં હીરવિજયસૂરિએ સં. ૧૬૪૮ માં પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. " પરન્તુ તે ઠીક નથી. પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યું છેઃ—

" અધિક પ્રનાપિ આગરે સોહે શ્રીચિંતામણી જનમન મોહે. "
સંવત સોલસે ઓગણુચ્યાલીસઇ શ્રીગુરૂ હીરવિજય સુર્જગિમઇ. " ।૬

અર્થાત્–પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીના કથન પ્રમાણે અહિં સં. ૧૬૩૯ મા ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા હીરવિજયસૂરિએ કરી હતી અને આ કથન ઠીક છે. કારણ કે હીરવિજયસૂરિ સં. ૧૬૩૯ માં આગરે પધાર્યા હતા અને તે તરફ ચાર ચોમાસાં કરી–એટલે સં. ૧૬૪૩ સુધી રહી પાછા ગુજરાતમા પધાર્યા હતા. મતલબ કે સં. ૧૬૪૮ માં તો તેઓ આગરે હતાજ નહિં. આથી જણાય છે કે–સંવત્ લખવામાં ભૂલ થયેલી છે.

ઉપર્યુક્ત પાંચે તીર્થમાળાઓમાં પૂર્વદેશનાં મુખ્ય જે જે તીર્થોનાં નામો છે તે આ છેઃ–મઉગામ, કોસંબી, પ્રયાગ, કાશી, બનારસ, સિંહપુરી, ચંદ્રાવતી, પટણા, બિહાર, પાવાપુરી, ગુણાયા, સમ્મેતશિખર, ઋજુવાલુકા, જંભીગ્રામ, રાજગૃહી–રાજગૃહીના પાંચ પહાડો, નાલંદાપાડો, વડગામ, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, બ્રાહ્મણકુંડ, કાકંદી, ચંપા (ભાગલપુર) મંદારગિરિ, મિથિલા, ભદ્દીલપુર (દંતારા), અયોધ્યા, રતનપુરી, સાવત્થી, કંપિલા, સૌરીપુર, હસ્તિનાપુર, અહિછત્તા અને મથુરા વિગેરે.

ઓછી વત્તી સંખ્યામાં આ તીર્થોનાં નામો ઉપર્યુક્ત તીર્થમાળાઓમાં આવી જાય છે. ઉપરનાં તીર્થોનાં વર્ણનોમાં કઇ કઇ તીર્થમાળાઓમાં કેટલો કેટલો ફરક આવે છે અથવા તેના સંબંધમાં કોણે વિશેષ શું લખ્યું છે, તેનું નિરીક્ષણ કરવા સાથ વર્તમાનમાં તેની શી સ્થિતિ છે, તે પણ તપાસીએ.

સૌથી પહેલાં આપણે—

મઉગામ–કોશાંબી[1]—

નું વર્ણન તપાસીએ. કોશાંબીનું નામ ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકી પ્રથમની ચાર તીર્થમાળાઓમાં આવે છે. પંવિજ-

૧ કવિઓના કથન પ્રમાણે મઉ ગામના નિશ્ચય ઉપરજ કોશાંબીનો આધાર રહે છે 'મઉ' નામનાં અનેક ગામો છે. એક ઇંદોર સ્ટેટમાં મઉની

યસાગરે શાહજાદપુરથી ત્રણ ગાઉ મઉગ્રામ અને ત્યાંથી નવકોસ કોશાંબી બતાવેલ છે. આવીજ રીતે પં૦ જયવિજયે અને પં૦ સૌભાગ્યવિજયે પણ બતાવેલ છે. જ્યારે પં૦ હંસસોમે

ભારતથી કહેવાય છે તે, બીજું બાંદા જીલ્લામાં મઉ નામની તહસીલ છે તે, ત્રીજું શાહજાદપુરથી દક્ષિણમાં લગભગ ૧ માઇલ ઉપર આવેલ સાલક મઉ (Salak mau) નામનું ન્હાનું ગામડું છે તે. ચોથું આઝમગઢજીલ્લાની મહમ્મદાબાદ તહસીલમાં છે તે અને પાંચમું મઉ આઇમા, જે અલ્લાહાબાદ જીલ્લાની સોરાઉન તહસીલમાં છે. તે સિવાય. કવિયોએ જે મઉનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તે મઉ, સાલક મઉ (Salak mau) છે. કારણ કે આજ મઉ કવિઓના કથન પ્રમાણે શાહજાદપુરથી દક્ષિણમાં ૭ માઇલ થાય છે. આ મઉથી કોશાંબી નવ કોસ હોવાનું કવિયો જણાવે છે. જો આ કથન સત્ય માનીએ તો અલ્લાહાબાદ જીલ્લાના માનઝાનપુર તહસીલમાં જમના નદીના કાંઠે કોસમ ઇનામ અને કોસમ ખીરાજ (Kosam inam અને Kosam Khiraj) નામનાં બે ગામો છે—જે અલ્લાહાબાદથી લગભગ ૨૦ ગાઉ થાય છે તેજ કોશાંબી હોવી જોઇએ. કવિયો એટલુંજ અંતર બતાવે છે. આ બન્ને ગામો નજીક નજીક છે. સંભવ છે કે પાછળથી આ એકજ ગામના વિભાગમાં એ ચાર થયું હોય. આ ગામની પાસેજ પશ્ચિમમાં પભોસા (Pabhosa) નામનું ગામ છે, જ્યાં પ્રાચીન કિલ્લો પણ છે. તેમ તે જમનાને કિનારે છે. પં૦ વિજયસાગરે જૂની કોશાંબીનો ઉલ્લેખ કરી અહિ કિલ્લો હોવાનું જણાવ્યું છે.

" ઉત્પતિ મુક્તિ પુરા મહુની પદ્મપ્રભુ જિન જનમ ધુની.
ત્ર કોશાંબી જૂની તણો. ક. ૧૨
જિનવર દીક્ષા વર્દ્ધમાનઈ અભગ્રહવલી ચિંતામતિ કીવ્ર.
ગઇ ઉત્પતિ સુગુણિત તણો. " ક. ૧૩

આવીજ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ કોશાંબીકલ્પમાં કોશાંબીનાં જે જે લક્ષણો બતાવ્યા છે. તે ઉપરનાંજ લક્ષણોને મળતાં આવે છે. આ કલ્પમાં તેમણે કહ્યું છે.—

" अत्थ य उज्जेणीओ पुरिसकरपरंपराणीयइट्टयाहिं पज्जोयरण्णा मियावईअज्झोववण्णेण दुग्गं कारियं, अज्ज वि चि-ट्ठइ × × × × × अत्थ कालिंदीजललहरीआलिंगिज्जमाणाणि वणाणि । "

ચંદેરીથી સે કોસ કોશાંબી બતાવી મઉગામનું નામ આપ્યુ નથી. ઉપર્યુક્ત કવિએ મઉગામમા મૃગાવતીને કેવલજ્ઞાન થયાનું

આમાં બતાવેલ દુર્ગ અને જમના આ બન્ને ચિહ્નો ઉપર્યુક્ત કોશાંબીને ઉપયુક્ત થઇ પડે છે. આથી પણ એક વધારે જૂનુ પ્રમાણ મળે છે. **विशेषावश्यभाष्य-टीका सहित** ના પૃ. ૪૯૫ માં લખ્યુ છે —

" अत्रैव भरतक्षत्रे यमुनानदीकूले पूर्वदिग्वधूकण्ठनिवेशितमुक्ताफलकण्ठिकेव कौशाम्बी नाम नगरी । "

આમાં પણ કોશાંબી જમના નદીના કાંઠે બતાવવામાં આવી છે.

આ બધાં પ્રમાણો ઉપરથી એ નિશ્ચય ઉપર આવવું લગારે શંકા ભરેલું નથી કે—અત્યારે જે ગામને કોસમ ઇનામ અને કોસમ ખીરાજ કહેવામાં આવે છે, એજ પ્રાચીન કોશાંબી નગરી છે.

કોશાંબીના રાજા ઉદયનને ઉજ્જૈનનો રાજા ચંડપ્રદ્યોત ઉજ્જૈન પકડી ગયેલ; ત્યાંથી છૂટા થઇને ઉદયન રાજા પાછા કોશાંબી આવેલ, આ પ્રસંગના વર્ણનમાં ત્રિષષ્ટિ શલાકાપુરૂષ ચરિત્રાન્તર્ગત મહાવીર ચરિત્ર (૧૦મા પર્વ) ૧૧ મા સર્ગમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે—

' योजनानां शतं गत्वा कौशाम्बीं प्रविवेश सः ' ૨૯૮

આમા ઉજ્જૈનથી કોશાંબી સો યોજન એટલે ચારસો માઇલ હોવાનું જણાવ્યુ છે. અત્યારે ટ્રીગોનોમેટ્રીકલસર્વેના નકશામાં ઉજ્જૈનથી આજ કોસમ ચારસો માઇલ થાય છે.

પ્રસિદ્ધ યાત્રી ફાહીયાને કોશાંબીનું કેટલુંક વર્ણન કર્યું છે. તેણે પણ આજ કોસમખીરાજ અને કોસમઇનામને કોશાંબી તરીકે બતાવી છે. તેણે ઉપર બતાવેલ પભોસાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, ફાહિયાને આ કોસમનાં કેટલાંક સ્થાનો—સ્તૂપ અને ગોશીર વિહારનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. આ સ્થાનો ખોદેલાં બતાવવામાં આવ્યા છે. વિદ્વાનોનો મત છે કે-ફાહિયાને આ વર્ણન નજરે જોઇને નથી કર્યું, પરન્તુ સારનાથમાં કેટલાક બૌદ્ધ સાધુઓના કથન પ્રમાણે લખ્યું છે.

આવીજ રીતે બીજા પણ અનેક પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ આ પ્રાચીન નગરી કોશાંબી સંબંધી ઉહાપોહ કર્યો છે. જો કે તેમાં કેટલાક ઇસ્ટ ઇંડીયન રેલ્વેના રીવાં સ્ટેટમાં રીવાંથી પૂર્વમાં ૧૨ માઇલ ઉપર આવેલ ગુર્ગી (Gurgi) ગામને કોશાંબી બતાવ્યું છે, પરન્તુ વિદ્વાનોનો મોટો ભાગ આજ કોસમ ગામને કોશાંબી બતાવ્યું છે અને તેજ વધારે પ્રામાણિક જણાય છે.

જણાવે છે, પરન્તુ વસ્તુતઃ તે ઠીક નથી. મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કૌશાંબી નગરીમાં થયું હતું, એ સુપ્રસિદ્ધ વાત છે. જિનપ્રભસૂરિ. 'કૌશાંબી કલ્પ' માં પણ મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કૌશાંબીમાંજ થયાનું જણાવે છે, એ બનવા જોગ છે કે–તે વખતની કૌશાંબી નગરીનો એક ભાગ આ મઉગામ પણ હોય. કારણ કે–મઉગામ અને કૌશાંબીની વચમા માત્ર નવકોસનુ અંતર બતાવવામાં આવે છે અથવા એક એવી પણ કલ્પના થઈ શકે કે–પાછલના કોઈ સમયે કૌશાંબીમાંથી પગલા ઉપાડીને મઉમા સ્થાપન કર્યાં હોય અને તે ઉપરથી કેટલાકોને એમ કહેવાનું કારણ મલ્યું હોય કે અહિં (મઉમાં) મૃગાવતીને કેવલજ્ઞાન થયું હતું, પરન્તુ આ કિલષ્ટ કલ્પના કરતાં પ્રથમની કલ્પના વધારે ઉપયુક્ત સમજાય છે.

પં૦ વિજયસાગરે મઉ ગામમા એક મંદિર અને પંદર પ્રતિમાઓ તથા કૌશાંબીમા બે મંદિરો હોવાનુ જણાવ્યું છે. પં૦ હંસસોમે કૌશાંબીમા ૬૪ જિનબિંબો બતાવ્યા છે (મંદિરોની સંખ્યા આપી નથી). જયવિજયે કેવલ કૌશાંબીમા બે મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. જ્યારે સૌભાગ્યવિજયજી મઉમા પહેલાં બે મંદિરો હતા, પણ હાલમા માત્ર સ્થાનજ છે એમ જણાવે છે અને કૌશાંબીમા એક જીર્ણ મંદિર હોવાનું કહે છે. જિનપ્રભસૂરિના સમયમા અહિં પદ્મપ્રભુનું મંદિર હતું અને તેમાં 'મહાવીર સ્વામિને પારણું કરાવી રહી છે એવા ભાવને બતાવનારી' ચંદનબાલાની મૂર્તિ હોવાનુ 'કૌશાંબીકલ્પ' ના આ વાકયથી જણાય છેઃ—

"जत्थ य पउमप्पहचेईए पारणकारावणदसामिसंधिपडिया चंदणबालामुत्ती दीसइ।"

તીર્થમાળાઓમાં આ કૌશાંબી નગરીને પ્રયાગથી વીશકોશ બતાવવામાં આવે છે. વસ્તુતઃ તે પ્રયાગથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમાં ૩૮ માઇલ છે. આની નજીકનું તીર્થ

પ્રયાગ[1]

જેનું પ્રસિદ્ધ નામ અલાહાબાદ છે અને જેને પ્રાચીન ગ્રંથોમ પુરિમતાલના નામથી ઓળખાવેલ છે, તેનો પણ ઉલ્લેખ પાં તીર્થમાળાઓમાં જોવામાં આવે છે. આ તીર્થની ખાસ એક હકી કત ઉલ્લેખનીય છે અને તે એ કે—પં૦ હંસસોમે અહિંના અક્ષ યવડની નીચે જિનેશ્વરનાં પગલાંની યાત્રા કર્યાનું જણાવ્યું છે જ્યારે શીલવિજયજીને છોડીને બીજા કવિઓએ પગલાંના સ્થાનમ શિવલિંગ જોયેલું છે. અહિં જિનપાદુકાના સ્થાનમાં શિવલિંગન સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી? એ સંબંધી પં૦ વિજયસાગ જણાવે છે:—

" સંવત મોસેડપાલ લાડમિથ્યાલીઅ,
રાયકલ્યાણ કુબુદ્ધિ હુઓ એ. ૨
તિણિ કીધિ અન્યાય શિવલિંગ થાપીઅ:
ઉથાપી જિનપાદુકાએ. " (૫-૩)

આજ વાતને પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી પણ ટેકો આપે છે

---

૧ આ પ્રયાગને તીર્થ તરીકે માનવાનાં જે કારણો કવિઓએ બતાવ છે તેમાં મતભેદ પડે છે. પં૦ હંસસોમ, અહિં આદિનાથ પ્રભુએ દીક્ષ લીધાનું જણાવે છે. પં૦ જયવિજય, અહિં 'આદિનાથ પ્રભુ સમોસર્યા' એમ જણાવે છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય, અહિં આદિનાથ પ્રભુએ પારણું કર્યાનું જણાવે છે; જ્યારે પં૦ શીલવિજયજી પણ આદિનાથે અહિં વરસીતપ પૂર્યાનું કહે છે.

કવિઓએ બતાવેલા ઉપર્યુક્ત કારણોમાં પં૦ જયવિજયજીએ બતાવેલ કારણને છોડી બાકીના કારણો ઠીક નથી. કારણ કે આદિનાથ પ્રભુની દીક્ષા અ છે અયોધ્યામાં અશોકવૃક્ષની નીચે અને આદિનાથ પ્રભુએ પારણું કર્યું છે હસ્તિનાપુરમાં. આદિનાથ પ્રભુના ચરિત્ર ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે—આદિ-નાથપ્રભુને અહિં (પુરિમતાલ-ઉદ્યાન પ્રયાગમાં) વડવૃક્ષની નીચે કેવળજ્ઞાન થયું હતું અને આજ કારણથી આ નગર જૈનતીર્થ તરીકે મનાયું આવ્યું છે. તેમ આજ કારણથી અક્ષયવડની નીચે પ્રભુનાં પગલાં પણ વિદ્યમાન હતાં.

" સંવત મેગ આનાણિમે રે આગરઃ રૂ ઉજ.
રાયકલ્યાણ કુંડિઈ રે તિહાં કરયા ઉત્સાહ રે સ-

આવીજ રીતે પં૦ જયવિજય પણ કહે છે:—

" રાયકલ્યાણ મિથ્યામતી એ દીપક તેણઃ અન્યાય નહિ
જિનપ્રમા ફેડીયા એ કરપ ફ઼ તેણે સંવત ૯૬—૧૧

આ ઉપરથી એ તો સ્પષ્ટ જણાય છે કે—આ સ્થ
જિનેશ્વરનાં પગલાં હતાં, પરન્તુ પાછળથી સં. ૧૬૪૮મ.
દેવી રાયકલ્યાણ[1] કે જેને લાડવાણિયો બનાવવામાં અ
તેણે આ પગલાંને ઉત્થાપી શિવલિંગ સ્થાપન કર્યું હતું. આ
લિંગનો પણ પાછળથી ઔરંગઝેબે નાશ કર્યો હતો. હવે આપ

કાશી—બનારસ.

નું વર્ણન તપાસીએ. કાશીમાં સુપાર્શ્વનાથ અને પાર્શ્વના
ચાર ચાર કલ્યાણક થયેલ, એના લીધે કાશી જૈનોનું પવિત્ર
મનાય છે. પં૦ વિજયસાગરે અહિં ગંગાતટે ત્રણ મંદિરો
નું જણાવ્યું છે. પં૦ હંસસોમે અહિં કેટલાં મંદિર હતાં,
જણાવ્યું નથી, પરન્તુ પાર્શ્વનાથ અને સુપાર્શ્વનાથના. અતિ
સ્તૂપોની વંદણા કરી, એમ જણાવે છે. આ કવિ "હવઇ દેવીગ
જૂની કાસી આસસેણરાઇ જે વાસી" એમ કહીને નવીકાશી
ને જૂનીકાશીનો ભેદ બતાવે છે. અને આ જૂની કાશીમાં પા

---

1 આ તે રાયકલ્યાણ લાગે છે કે જેણે એક વખતે ખંભાતમાં
તે વખતે તાલીક અ. પં. હતી જેના લીધે આગરા સુધી તે ફરિયાદ
. અને આગ્રામાં તે વખતના અમદાવાદના સૂબા મિર્ઝાખાન ઉપર તે
મલણને શિક્ષા કરવા હુકમ લખ્યો હતો. અકબરનામા ના ત્રીજા
બેવરીજ અનુવાદના પે. ૧૮૩ માં, તથા બદાઉનીના બીજા
અનુવાદના પે. ૨૪૬ માં આ રાયકલ્યાણનો ઉલ્લેખ આવેલ છે. જેમાં
અને વણિકે બનાવેલ છે. રાયકલ્યાણે કરેલ ઉપદ્રવ ઉપરનું વિસ્તૃત
સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ્ ના પૃ. ૨૨૮ થી ૨૩૧ સુધી આપવામાં
છે.

ર્શ્વનાથ અને સુપાર્શ્વનાથના સ્તૂપ હોવાનું કહે છે. પં૦ જયવિજય અહિં બે મંદિર હોવાનું જણાવે છે. જેમાં પાર્શ્વનાથના મંદિરમાં ચૌમુખજી અને પગલાં બતાવે છે, પં૦ સૌભાગ્યવિજય અને પં૦ શીલવિજય ઉપરનાં મંદિરો પૈકી એક મંદિર હોવાનું જણાવે છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય ભેલુપુરમાં ભાટોનાં ઘરો હોવાનું જણાવે છે. અત્યારે પણ ભેલુપુરમાં પાર્શ્વનાથનું મંદિર છે, અને એક બે ભાટોનાં ઘરો છે.

શ્રીજિનપ્રભસૂરિ **काशीतीर्थकल्प**માં કાશીના ચાર વિભાગ કરી બતાવે છે. તે આ પ્રમાણે—

" देववाराणमी, यत्र विश्वनाथप्रासादस्तन्मध्ये चाश्मनं जैनं चतुर्विंशतिपट्टं पूजारूढमद्यापि विद्यते । द्वितीया राजधानी वाराणसी, यत्राद्यत्वे यवनाः । तृतीया मदनवाराणसी । चतुर्थी विजयवाराणसी "

જિનપ્રભસૂરિ જેને દેવ વારાણસી કહે છે, ત્યાં વિશ્વનાથના મંદિરમાં ચોવીસ તીર્થંકરનો એક પાષાણનો પટ્ટ તેમના સમયમુધી વિદ્યમાન હોવાનું જણાવે છે. તેઓ એક સ્થળે એમ પણ લખે છે કે—

" वाराणस्यां विश्वेश्वरमध्ये श्रीचंद्रप्रभः । "

આ ઉપરથી એમ પણ જણાય છે કે-વિશ્વેશ્વરના મંદિરમાં ચંદ્રપ્રભુની પણ મૂર્તિ હશે, તેઓ પાર્શ્વનાથના મંદિરનો પરિચય આપતાં કહે છે:—

" अन्तर्वणं दन्तखातं तडागं निकषा श्रीपार्श्वनाथस्य चैत्यमनेकप्रतिमाविभूषितमास्ते । "

આ દન્તખાત તળાવ કયું, તે અત્યારે કહી શકાય નહિં,

---

૧ અત્યારે કાશીમાં જે સ્થાન 'મદનપુરા' ના નામથી ઓળખાય છે, એજ કદાચ તે વખતે 'મદનવારાણસી' હોય.

પરન્તુ સંભવ છે કે—આ મંદિર ભેલુપુરનું મંદિર હોય. કારણ કે-ભેલુપુરની નજીકમાં ભગવાનનું હતું એ કે—અત્યારે તો આ પણ મહોલ્લાનાં મકાનો બની ગયાં છે.

ભેલુપુર અને ભદૈની સિવાય શહેરમાં પણ અત્યારે બીજાં ૮ મંદિરો છે.

ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં આપેલ કાશીના વર્ણનમાં ખાસ એક વાત વધુ ધ્યાન ખેંચે તેવી છે. પં૦ વિજયસાગરે લખ્યું છે—

'કાશીમાંહી કાશ કૂઈ કુમતિ ભરી
મગધિ મુઓ નર ખર હુઓ એ
તીરથ માંહી એમ અજ્ઞાન ભર્યું
જૈનધર્મ વિરહ થયું એ ૧ (૪?)'

આજ વાત પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ ઉલ્લેખી છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે—જે કહેવત અત્યારે કાશીમાં ગવાય છે, તે તે વખતે એટલે સત્તરમી અને અઢારમી શતાબ્દિમાં પણ ચાલતી હતી. 'મગધમાં મરે તે ગધેડો થાય' આ કહેવતી જૈનો ઉપરના દ્વેષનું પરિણામ હતું. જે વખતે કાશીમાં બ્રાહ્મણોનું જોર હતું. તે વખતે મગધદેશમાં જૈનોનું સામ્રાજ્ય હતું. મગધદેશના બ્રાહ્મણ કુટુંબો પણ જૈનધર્મ પાળતા હતા. આ કારણેજ બ્રાહ્મણોએ એ કહેવત પ્રચલિત કરી કે-'મગધમાં મરે તે ગધેડો થાય છે.' કાશીમાં શ્રીમતી યશોવિજય જૈન પાઠશાળાના સ્થાપન થયા પછી તો પ્રજાના આ દ્વેષમાં કેટલો બધો ઘટાડો થયો છે, એ ત્યાં રહીને અનુભવ કરનારને જણાયા સિવાય રહેતું નથી.

બનારસની પાસેજ

સિંહપુરી અને ચંદ્રાવતી.

નામના બે તીર્થો છે. આ તીર્થો અનુક્રમે શ્રેયાંસનાથ અને ચંદ્રપ્રભુના ચાર કલ્યાણકોના લીધે તીર્થ તરીકે મનાય છે.

સિંહપુરીના સંબંધમાં પં૦ વિજયસાગરનો ઉલ્લેખ ખાસ વિચારણીય છે. તેમણે લખ્યું છેઃ—

આવીજ રીતે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ ચંદ્રમાધવ નામ આપ્યું છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે–જે પગલાં ચંદ્રપ્રભસ્વામિનાં હતાં, તે પગલાંને આ કવિઓના સમયમાં 'ચંદ્રમાધવનાં પગલાં' ના નામથી ઓળખાતા હશે.

કાશી છોડ્યા પછી આગળનાં તીર્થોની શરૂઆત

[1]પાટલીપુત્ર.

થી થાય છે. આ એક ઇતિહાસપ્રસિદ્ધ નગર છે. અહિં અનેક ઐતિહાસિક ઘટનાઓ બનેલી છે. ઉપરની તીર્થમાળાઓ પૈકી પં૦ વિજયસાગરે, પં૦ જયવિજયે અને પં૦ સૌભાગ્યવિજયે પોતપોતાની તીર્થમાળાઓમાં અહિંની ઐતિહાસિક ઘટનાઓનું વર્ણન સારૂં કર્યું છે. અહિં દેરાસરોમાં બે દેરાસરો ગામમાં અને એક બેગમપુરામાં, જેને પં૦ વિજયસાગર 'ખમણાવસહી' ના નામથી ઓળખાવે છે, એમ ત્રણ હતાં. અહિંના અનેક દર્શનીય સ્થાનોમાં હીરવિજયસૂરિનો સ્તૂપ, જેના ઉપર 'પગલા' હોવાનું પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી જણાવે છે, તે પણ એક છે.

આ પાટલીપુત્ર (પટણા) ને પહેલાં કુસુમપુર પણ કહેતા. શ્રીજિનપ્રભસૂરિ 'પાટલીપુત્રકલ્પ' મા કર્યે છે કે:—

" घमघकुसुमबहुलतया च कुसुमपुरमित्यपि रूढम् "

પટણાથી પૂર્વ–દક્ષિણમા લગભગ ૧૫-૧૬ ગાઉ ઉપર

બિહાર.

નગર છે. પં૦ વિજયસાગરે અને પં૦ જયવિજયે અહિં ત્રણ મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. અત્યારે અહિં ચાર મંદિરો છે. ખાસ કરીને આ નગરી માટે આ કવિઓએ એક વાત જાણવા જેવી જણાવી છે. તે એ કે–પ્રાચીન નગરીઓમાં જેને તુંગિયા નગરી

૧ પાટલીપુત્ર, કે જેનું અત્યારે પ્રસિદ્ધ નામ પટણા છે, તેની ઉત્પત્તિ અને ત્યાં બનેલા બનાવો સંબંધીનું વર્ણન જિનપ્રભસૂરિએ 'પાટલીપુત્રકલ્પ' માં બહુ વિસ્તારથી કર્યું છે. ત્યાંથી જોવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે.

" રિપોસેર ઉપરિ ઘણા બિં૰ આવે ચાર સો ફરુ૰
મહોત્સવ મનમાન્યા કરે બિં૰ મુકી સયલે ૨૫ રુ૰ ૧
પંચગિરિ નિરમે સદા બિં૰ નગરીના ૩૬. રુ૰
રત્નપુષ્પ પૂજા કરે બિં૰ જામ સોલ ક ઃ નવ ' રુ૰ ૧

આ પછી મગધદેશની નગરિયોમાં

રાજગૃહી

પણ ખાસ તીર્થસ્થાન છે. રાજગૃહી જેમ ઐતિહાસિક
સ્થાન છે. તેમ તીર્થયાત્રા માટે મુખ્ય સ્થાન છે. અત્યા
ગામને રાજગિર (Rajgir) કહે છે. બિહારથી લગભગ
મં ૧૩-૧૪ માઈલ ઉપર આ ગામ છે. ઉપર્યુક્ત પંચે તી
ળાઓમાં રાજગૃહી અને તેના પંચ પહાડોનું વર્ણન કર્યું છે.
તીર્થમાળાઓમાં પંચ પહાડોના નામો આ પ્રમાણે આપ્યાં છે
વૈભારગિરિ, વિપુલગિરિ, ઉદયગિરિ, સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિ
આ પહાડો ઉપર અનેક જિનમંદિરો હોવાનું જુદી જુદી તી
માળાઓમાં જણાવ્યું છે. જેમ પં૦ હંસસોમ, કે જેમ
સં. ૧૫૬૫ માં તીર્થમાળા બનાવી છે, તેમ, પંચ પહાડો ઉપ
આ પ્રમાણે મંદિરો અને સ્થાનો બનાવ્યા છે.—

૧ વૈભારગિરિ ઉપર ચોવીસ દેરાસરો. અને તેમાં સાતસે
જિનબિંબો. આગળ વધીને બીજા શિખર ઉપર અગિયાર ગણધ
રનાં પગલાં. રોહિણિયાની ગુફા અને ધન્નાશાલીભદ્રના કાઉસગ્ગિયા.

૨ વિપુલગિરિ ઉપર છ મંદિર.

૩ ઉદયગિરિ ઉપર ચોમુખજી.

૪-૫ સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ ઉપર શું હતું, તે
જણાવ્યું નથી. આ ઉપરાન્ત ધરેણુંનો કૂવો અને વીરપોશાલનું
સ્થાન વિગેરે પણ બતાવ્યું છે.

પં૦ વિજયસાગર કહે છે કે-વીરપોશાલના એક પત્થર હાથ
હાથ ઊંચો છે. પં૦ જયવિજયે વૈભારગિરિ ઉપર ૨૫ દેરાસરોની
સંખ્યા આપી છે. તે ઉપરાન્ત આ કવિએ નગરમાં એક દેરાસર

૨

સ્થાનને 'વડગામ' કહેવામા આવે છે.' એમ જણ
અત્યારે પણ આને વડગામ (Burgaon) કહે છે. અને
જ઼ીથી ઉત્તરમાં લગભગ સાત માઈલ ઉપર આવેલું છે.
ગામ (નાડલા પાડા) મા પં૦ હંસસોમ પોતાના
(સં. ૧૫૬૫ મા) સોલ મંદિર હોવાનું કહે છે:—

" મેઢ પ્રાસાદ નિહાં અછઈ જિણબિંબ નમીજઈ. " (પૃ. ૧૭

પં૦ વિજયસાગર અહિં બે મંદિરો હોવાનું જણાવે

" બિહું દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ સહસ એકની સંખ્યા. " (પૃ.

પં૦ જયવિજય અહિં સત્તર મંદિર અને સત્તર પ્રતિમ
હોવાનું કહે છે—

" પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસું મઈ વદ " (પૃ. ૩૦)

જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે—

" એક પ્રાસાદ છે જિનતણો બિં૦ એકશત્ અઠમકહિ છું૦
અવર પ્રસાદ છે જૂના જિહે બિં૦ પ્રતિમાનહિ નહિ છું૦ ૨ (પૃ. ૬

આ નાડલાપાડા (વડગામ) ના વર્ણનમાં પ્રસ્તુત તીર્થ
માળાઓનો એક શબ્દ બહુ વિચારણીય છે. જુદા જુદા કવિઓન
શબ્દો આમ છે

સં૧૫ ... [illegible] ... ધાતાની ભાળિ
... વણિજગામા ... [illegible] ... ૨૫ ૬)

— પં૦ વિજયસાગર.

૧ ... વણિજગ્રામ નામના ... [illegible] ...
વણિજગ્રામ, એને વૈશાલી નગરીની ... [illegible] ...
... [illegible] ... ' કલ્પસૂત્ર'
... વૈશાલી અને વણિજગ્રામની ... [illegible] ...
... — " वैसालि बाहिरे वाणियगामं च णीसाए दुवालस
अंतरावासे वासावासं उवागए " । ... વૈશાલી અને વણિજગ્રામ
... [illegible] ... અને વૈશાલી ... [illegible] ...
... [illegible] ...

હોવાનું પણ જણાવ્યું છે. અત્યારે ગામમાં ત્રણ દેરાસરો છેઃ— પાર્શ્વનાથનું, આદીશ્વરનું અને મુનિસુવ્રતસ્વામિનું.

પં૦ સૌભાગ્યવિજય તો અહિં ઘણાં મંદિરો બતાવે છેઃ— વૈભારગિરિ ઉપર ૫૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૮, રત્નગિરિ ઉપર ૩, સુવર્ણગિરિ ઉપર ૧૬, ઉદયગિરિ ઉપર ૧ અને ગામમાં ૧ એમ મળી ૮૧ મંદિરોની સંખ્યા આપે છે.

આ સિવાય દરેક કવિ અહિંના ગરમ પાણીના કુંડોનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે. ભગવતીસૂત્રના બીજા શતકના પાંચમા ઉદ્દેશામાં પૃ. ૧૪૧ મા (આગમોદયસમિતિ તરફથી બહાર પડેલ) પણ આ કુંડોનું વર્ણન આવે છે, અત્યારે પણ આ કુંડો વિદ્યમાન છે.

ઉપર્યુક્ત પહાડો ઉપર જે મંદિરો બતાવ્યાં છે, તેમાં અત્યારે કેટલુંક પરિવર્તન થઇ ગયું છે. અત્યારે વૈભારગિરિ ઉપર ૭, ઉદયગિરિ ઉપર ૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૬, સુવર્ણગિરિ ઉપર ૨ અને રત્નગિરિ ઉપર ૨ મંદિરો છે. આ ઉપરાન્ત તે પહાડો ઉપર બીજાં મંદિરોના ખંડેરો પણ ઘણાં જોવાય છે.

આ રાજગૃહી અનેક નામોથી પ્રસિદ્ધ થઇ ચૂકી છે. શ્રીજિનપ્રભસૂરિ **वैभारकल्प**મા કથે છેઃ—

" उपत्यकायामस्याद्रेर्भाति राजगृहं पुरम् ।
क्षितिप्रतिष्ठादिनामान्यन्वभूयत्तदा तदा ॥ १३ ॥
क्षितिप्रतिष्ठचणकपुरर्षभपुराभिधम् ।
कुशाग्रपुरसंज्ञं च क्रमाद्राजगृहाह्वयम् " ॥ १४ ॥

આ ઉપરથી તેનાં આ નામો જણાય છેઃ—ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠ, ચણકપુર, ઋષભપુર, કુશાગ્રપુર અને રાજગૃહ.

મહાવીરના ચૌદ ચોમાસાથી અને બૌદ્ધોના વિશ્વવિદ્યાલયથી પ્રસિદ્ધિ પામેલ 'નાલંદાનો પાડો' પણ આ રાજગૃહીની નજીક જ છે. પ્રસ્તુત તીર્થમાળાઓમાં આ નાલંદાપાડાનો પણ ઉલ્લેખ જોવાય છે. આ બધી તીર્થમાળાઓમાં 'અત્યારે આ

સ્થાનને ' વડગામ ' કહેવામાં આવે છે ' એમ જણાવ્યું છે. અત્યારે પણ આને વડગામ (Burgaon) કહે છે. અને તે રાજગૃહીથી ઉત્તરમાં લગભગ સાત માઈલ ઉપર આવેલું છે. આ વડગામ (નાલંદા પાડા) માં પં૦ હંસસોમ પોતાના સમયમાં (સં. ૧૫૬૫ માં) સોલ મંદિર હોવાનું કહે છે:—

" સોલ પ્રાસાદ તિહાં અછઈ જિનબિંબ નમીજઈ. " (પૃ. ૧૭)

પં૦ વિજયસાગર અહિં બે મંદિરો હોવાનું જણાવે છે.

" બિહું દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહઈ બે.પની મહિમા. " (પૃ. ૯)

પં૦ જયવિજય અહિં સત્તર મંદિર અને સત્તર પ્રતિમાઓ હોવાનું કહે છે—

" પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસ્યું મઈ વાદ. " (પૃ. ૩૦)

જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે—

" એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિ૦ એકરૂપ ગામમાંહિ છ૦
અવર પ્રાસાદ છે જૂના જિકે ચિ૦ પ્રતિમામાંહિ નાંહિ છ૦ ૨ (પૃ. ૬૧)

આ નાલંદાપાડા (વડગામ) ના વર્ણનમાં પ્રસ્તુત તીર્થમાળાઓનો એક શબ્દ બહુ વિચારણીય છે. જુદા જુદા કવિઓના શબ્દો આમ છે.

" એમ ગુરુ પુરસા ડામ પ્રગટી મુની પાવાની ખાણિ·
તસ પાસ વાણિજગામ[1] અનુદિ.પામ : મ. ૨૫ (પૃ. ૯)
પં૦ વિજયસાગર.

---

૧ આ વાણિજગામ નાલંદાની પાસે કહેવામાં આવ્યું છે. તે ઠીક નથી. વાણિજગામ, એતો વૈશાલી નગરીની પાસે હોવું જોઇએ. કારણકે 'कल्पसूत्र' ની સુબોધિકાના પૃ. ૧૮૮ માં ભગવાને કરેલાં ચાતુર્માસ ગણાવવામાં આવ્યાં છે. ત્યાં વૈશાલી અને વાણિજગામની નિશ્રાએ ભગવાને ૧૨ ચોમાસાં કર્યાનું જણાવ્યું છે:—" वेसालिं नगरिं वाणियगामं च नीसाए दुवालस अंतरावासे वासावासं उवागए"। અતએવ વૈશાલી અને વાણિજગામ બન્ને નજીક હોવાં જોઇએ. અને વૈશાલી તે અહિંથી લગભગ સાઠ માઈલ ઉત્તરમાં આવેલી છે.

૯

તેજ વાત ઉપરની પંક્તિઓમાં છે. આ ઉપરથી '**यात्रास्तान**' નો અર્થ '**यात्रास्थान**' કરવો સર્વથા બંધબેસ્તો છે. બંગાળીમાં '**स्ता**' શબ્દ સ્થાન અર્થમાં વપરાય છે, જેમ **जेस्ताने** (જે સ્થાને) **सेस्ताने** (તે સ્થાને). આ સ્થાન ગૌતમસ્વામિનું સ્થાન હોવાથી આ સ્થાનને 'યાત્રાસ્થાન' બતાવ્યું છે.

આ પછી જ્યાં મહાવીર પ્રભુ સમોસર્યા હતા, તે [1]ગુણશીલ ચૈત્ય અથવા

ગુણાયા

તીર્થ જોઈએ. આ તીર્થનું વર્ણન માત્ર બેજ—પં૦ વિજયસાગર અને પં૦સૌભાગ્યવિજયજીની-તીર્થમાળાઓમાં જોવામાં આવે છે. આમાં પં૦ વિજયસાગરે માત્ર એટલુંજ લખ્યું છેઃ—

" ગામ ગુણાઉઅ જાણુ હુઈ ત્રિણુ કોસ તસ નીરો જી
ચૈત્ય અછું જેહ ગુણસિલં, સમોસર્યા જિહાં વીરો જી. " ૧૭ (પૃ. ૬)

જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યું છે કેઃ—

" રાજગૃહીથી પૂર્વદિશામાં ત્રણ કોસ ઉપર ગુણશીલ ચૈત્યની જગા છે, જેને ગુણાયા કહેવામાં આવે છે. "

અત્યારે જે ગુણાયા માનવામા આવે છે, તે રાજગૃહીથી

---

1 ભગવતી સૂત્ર ના ૧ લા શતકના ૧ લા ઉદ્દેશાના પૃ.૬ માં ગુણશીલ ચૈત્યનો નિર્દેશ આ પ્રમાણે કરવામાં આવ્યો છે

" **तस्स णं रायगिहस्स बहिया नगरस्स उत्तरपुरच्छिमे दिसीभाए गुणसीलए नामं चेइए होत्था ।** "

આ ઉપરથી જણાય છે કે—રાજગૃહની ઉત્તર-પશ્ચિમમા આ સ્થાન હતું. અત્યારે જે સ્થાન માનવામાં આવે છે તે રાજગૃહીથી લગભગ દક્ષિણ પૂર્વમાં છે. અત્યારે અહિં ગુણાયા કે ગુણશીલ નામનું કોઈ ગામ નથી. નવાદા સ્ટેશનથી લગભગ નર્ઋત્ય માઈલ ઉપર તળાવની મધ્યમા મહાવીરસ્વામીનું મંદિર છે. મંદિરમાં જવાને પુલ બાંધેલ છે. આને ગુણાયા અથવા ગુણશીલ માનવામાં આવે છે.

ત્રણ કોસ નહિં પરન્તુ દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ પાંચ-છ કોસ થાય છે.

આ પછી મહાવીર સ્વામીની જન્મભૂમિ તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામેલ

[1]ક્ષત્રિયકુંડ

તીર્થ છે. પ્રસ્તુત પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકીની સૌથી જૂની તીર્થમાળાના કર્ત્તા પં૦ હંસસોમ, જે આમલીવૃક્ષે પ્રભુએ આમલકીક્રીડા કરી હતી, તે આમલીનું વૃક્ષ જોયાનું લખે છે. તે ઉપરાન્ત સિદ્ધાર્થરાજાનું ઘર (ઘરનું સ્થાન) બતાવી ત્યાંથી બે ગાઉ બ્રાહ્મણકુંડ ગામ છે; એમ જણાવે છે. જ્યારે પં૦ વિજયસાગર જણાવે છે કે-" ક્ષત્રિયકુંડની તળેટીમાં બે દેરાસરો છે, સિદ્ધાર્થરાજાનું ઘર

---

૧ ક્ષત્રિયકુંડ, કવિયોએ જે ક્ષત્રિયકુંડ, કુમારિયગામ, બ્રાહ્મણકુંડ ગામ, આમલીવૃક્ષ, જ્ઞાતવન વિગેરે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, તેજ અત્યારે પણ માનવામાં આવે છે, અને ત્યાંજ લોકો યાત્રા કરવાને જાય છે; પરંતુ શોધખોળનું પરિણામ આ સ્થાનોને સ્થાપનારૂપે માનવા તરફ દોરી જાય છે. એવી અનેક પ્રાચીન નગરીઓ છે, કે જેનું મુખ્યસ્થાન નિશ્ચય કરવું કઠિનતા ભરેલું છે. જે ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને લગતા બીજા સ્થાનો અત્યારે મનાય છે, તે સ્થાપના રૂપે છે, એમ માનવામા અનેક કારણો છે.

શાસ્ત્રોમા ક્ષત્રિયકુંડ વૈશાલીની પાસે બતાવવામાં આવેલ છે, એ વાત સુપ્રસિદ્ધ છે. હવે અનેક શોધોના પરિણામે એનો નિશ્ચયજ થઇ ચૂક્યું છે કે-મુજફ્ફરપુર જીલ્લામાં આવેલુ બસાડપટી (Busadhputter)એજ વૈશાલી નગરી છે. અહિં અનેક જીર્ણમંદિરો અને ખંડહરો પણ વિદ્યમાન છે. આ ગામ ગંડક (ગંડિકિકા) નદીની પાસેજ કાંઠા ઉપર આવેલું છે, અને તેજ પ્રમાણે હેમચંદ્રાચાર્ય 'મહાવીરચરિત્ર'માં વૈશાલી ગંડિકિકા નદીની પાસેજ હોવાનું જણાવે છે. (જુઓ વાણિજગામ ઉપરની નોટ) આ પ્રમાણોથી આજ ગામ વૈશાલી નગરી છે, એમ માની શકાય છે. આ બસાડપટ્ટીની પાસેજ બસુકુંડ છે, જેને ડૉ. રેપ્સન વિગેરે વિદ્વાનો ક્ષત્રિયકુંડ તરીકે ઓળખાવે છે. આ વૈશાલી (બસાડપટ્ટી) થી દક્ષિણ-પશ્ચિમમા લગભગ ૭ માઇલ ઉપર એક ગામ છે, જેનું નામ છે બામનુગામ (Bamhangawan). આજ બામનુગામ, ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણવાળું ગામ હોય, તેમ સંભાવના થાય છે.

પર્વતપર હતું, ત્યાં એક જિનબિંબ છે. અહિંથી બે કોસ બ્રહ્મ કુંડ (બ્રાહ્મણકુંડ) ગામ છે. પર્વતથી નીચે ઉતરી કુમારિય ગામ જવાય છે, જ્યાં ભગવાનને પ્રથમ પરીષહ થયો હતો. અહિં એક ચોતરા ઉપર વીરપ્રભુનાં પગલાં છે. ”

ઠવિયો જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને બ્રાહ્મણગ્રામ બનાવે છે, એ તો વૈશાલીથી લગભગ સો માઈલ થાય છે, જ્યારે શાસ્ત્રોમાં તો વૈશાલીની પાસેજ ક્ષત્રિયકુંડ બતાવવામાં આવેલ છે. એટલે ઉપરની કલ્પના વધારે વજનદાર માલુમ પડે છે.

બીજી બાબત એ છે કે—અત્યારે જ્યાં કોરાઈ ગામ છે, ત્યાં ભગવાનને પ્રથમ ઉપસર્ગ થયાનું કવિયો જણાવે છે. તે પણ ઠીક નથી; કારણ કે—ભગવાને ક્ષત્રિયકુંડમાં દીક્ષા લીધા પછી છઠ્ઠનું પારણું કોલ્લાકસન્નિવેશમાં કર્યાનું શાસ્ત્રોમાં કથન છે. આ કોલ્લાકસન્નિવેશ ક્યાં આવ્યું, એના સંબંધમાં ભગવતી સૂત્ર ના ૧૧૨મા પેજમાં

" तीसेणं नालंदाए बाहिरियाए अदूरसामंते एत्थणं कोल्लाए नामं सन्निवेसे होत्था "

આ પાઠ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે નાલંદાની પાસે હતું. દીક્ષા લઈને આ કોલ્લાકસન્નિવેશ તરફ જતાં પહેલીજ રાત્રિએ કુર્મારિ ગામમાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો છે. હવે કવિયોના કથન પ્રમાણે અને અત્યારે મનાવવામાં આવે છે તે કોરાઈ અથવા કુમારિય ગામમાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો કોઈ રીતે સંભવી શકતું નથી. કારણ કે વૈશાલી પાસેના ક્ષત્રિયકુંડથી આ ગામ દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ ૧૦૦ માઈલ ઉપર આવેલું છે એટલે ભગવાન દિવસના ચોથા પહોરમાં દીક્ષા લઈ વિહાર કરી સૂર્યાસ્ત પહેલાં સો માઈલનો વિહાર કરે, એ કેમ સંભવી શકે ? વળી નાલંદાની પાસેના જે કોલ્લાકસન્નિવેશમાં ભગવાને છઠ્ઠનું પારણું કર્યું હતું, તે સ્થાન તો વૈશાલી પાસેના ક્ષત્રિયકુંડથી દક્ષિણ-પૂર્વમાંજ લગભગ ૬૦ માઈલ થાય છે. અતઃ એકદિ બનવા જેમ નથી લાગતું કે—પહેલા દિવસે સો માઈલનો વિહાર કરીને ભગવાન પાછા તેજ રસ્તે કોલ્લાકસન્નિવેશમાં આવે. સુતરાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયાનું સ્થાન વૈશાલી (ક્ષત્રિયકુંડ) અને નાલંદાપાડાની વચમાં હોવું જોઈએ. એટલે એ ગામોની વચમાં—૬૦ માઈલના આંતરાની વચમાં—કોઈ કુર્મારિ અથવા એના અપભ્રંશવાળું ગામ હોવું જોઈએ કે જ્યાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો હતો. આને માટે 'ડીઓમેટ્રીક-

થાન બતાવે છે. આ તીર્થ ક્યા આવ્યુ, તે સંબંધી કવિઓએ જુદા જુદા મતો આપ્યા છે પં૰ વિજયસાગર બિહારથી પૂર્વમા પચીસ ગાઉ ઉપર બતાવે છે પં૰ હંસસોમ વર્તમાનમાં જેને ક્ષત્રિય કુંડ (લછવાડ) કહેવામા આવે છે, તેનાથી પાચ કોસ દૂર બતાવે છે, જ્યારે પં૰ સૌભાગ્યવિજયજીએ બે કાકંદીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. એક કાકંદી જ્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેવામા આવે છે, તે નાથી ૪-૫ ગાઉ ઉપર બતાવે છે, જ્યા મહા અનગાર થયાનું જણાવે છે અને બીજી કાકંદી ગોરખપુરથી પૂર્વમા પચીસ કોશ ઉપર બતાવે છે. ત્યા સુવિધિનાથનુ કલ્યાણક બતાવે છે. ક્ષત્રિય કુંડ પાસેની કાકંદીમા. દેરાસર, મૂર્તિ કે પગલા કંઈપણ હોવાનું કોઈએ પણ જણાવ્યું નથી, જ્યારે ગોરખપુરથી પૂર્વમા પચીસ કોસ જે કાકંદી[1] સૌભાગ્યવિજયે બતાવી છે, ત્યા પગલા હોવાનુ તેઓ જણાવે છે. વર્તમાનમા ક્ષત્રિયકુંડથી ઉત્તર પૂર્વમા ૧૦-૧૨ માઈલ ઉપર જે કાકંદી માનવામા આવે છે, ત્યા પાર્શ્વનાથનું નવમી શતાબ્દિમાં બનેલું મંદિર વિદ્યમાન છે

ચંપાનગરી[2]

આ નગરી ભાગલપુરની પાસે આવેલી છે પટણાથી પૂર્વમાં લગભગ સો કોસ થાય છે, અહિ વાસુપૂજ્યના પાચ કલ્યાણકો થયાં છે. પં૰ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે કે:-" ચંપાથી દક્ષિણમા

---

૧ દિગમ્બરોના ' यात्रादर्पण ' મા આ ગોરખપુરની પાસેની કાકંદીને તીર્થ તરીકે સ્વીકારેલ છે. આ ગામનું નામ ખુખુંદા બતાવવામાં આવ્યુ છે અને તે ગોરખપુરથી બી. એન. ડબલ્યુ રેલ્વેના નોનવાર સ્ટેશનથી ૧॥ માઈલ ઉપર છે. અમારી ધારણા પ્રમાણે આજ ખુખુંદા, એ કાકંદી તીર્થ હોય તેમ જણાય છે.

૨ આ નગરી હાલ ચંપાનાલા ના નામથી ઓળખાય છે અને તે ભાગલપુરથી ૩ માઈલ ઉપર આવેલ છે ભાગલપુરથી ચંપાનાલા સુધીમાં બે મંદિરો આવે છે. બન્નેમાં વાસુપૂજ્યસ્વામીની મૂર્તિઓ છે ચંપાનાલાની પાસે નાથનગર છે. અહિં પણ એક રમણીય મંદિર છે.

શાન્ત અહિં મલ્લીનાથ અને નમિનાથના પગલાં છે, એમ પણ કહે છે. વળી અહિંથી ૧૪ કોસ ઉપર તે જનકપુરી[1] હોવાનું જણાવે છે, કે જે જનકપુરી સીતાનું પીયર હતું. પં૦ શીલવિજયજી.

'મિથિલાનયરી મલ્લિજિણંદ.' (પૃ૦ ૧૦૬)

એમ ગાઈને મલ્લીનાથનું જન્મ કલ્યાણક મિથિલા બતાવે છે. વસ્તુતઃ આ સ્થાન કયું તે ચોક્કસ કહી શકાતું નથી.

હવે પટણાથી દક્ષિણમાં પચાસ ગાઉ ઉપર

ભદ્દિલપુર[2]

નામનું તીર્થ છે. શીતલનાથનું આ જન્મકલ્યાણક છે. આ ભદ્દિ-

કથનમાં બે બાબતો મહત્વની છે. એક તો એ કે—આ દેશમાં તેમના સમયમાં સંસ્કૃતના પ્રખર વિદ્વાનો હતા. અને બીજી બાબત એ કે- તે વખતે આ નગરી (મિથિલા) 'જગઇ' (જગતી) ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતી. તે કથન આ પ્રમાણે છેઃ—

"पए पए वावीकूपतलायनईओ य महुरोदगा पागयजणा वि सक्कयभासाविसारया अणेगसत्थपसत्थअत्थनिउण य जणा। तत्थ रिद्धित्थमियसमिद्धा मिहिला नाम नयरी होत्था। संपयं जगइत्ति पसिद्धा"

ઉપર્યુક્ત સીતામઢીથી પશ્ચિમમાં લગભગ ૬ માઈલ ઉપર જગદીશપુર (Jugdeesh poor) નામનું ગામ છે. સંભવ છે કે જેને જિનપ્રભસૂરિ 'જગઇ' કહે છે, તેજ આ જગદીશપુર હોય. જો આ કલ્પના સાચી હોય તો અત્યારનું જગદીશપુર એજ જિનપ્રભસૂરિના સમયની મિથિલા નગરી કહી શકાય.

૧ આ જનકપુરિ પણ અત્યારે વિદ્યમાન છે જે જનકપુર (Janick-poor) ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ ગામ દરભંગા જંકશનથી પશ્ચિમોત્તર જનકપુરરોડ નામનું સ્ટેશન છે, તેનાથી પૂર્વોત્તર ૨૪ માઈલ ઉપર છે. સીતામઢીથી પૂર્વોત્તરમાં છે ને લગભગ ૩૦ માઈલ ઉપર આવેલું છે.

૨ અત્યારે આ તીર્થ વિચ્છેદ છે. પરન્તુ ગયા જીલ્લામાં હટવરિયા (Hutwareea) નામનું એક નાનકડું ગામડું છે તેને ભદ્દીલપુર કહ

લપુર કર્યું ? એનો ખુલાસો કરતાં પં૦ સૌભાગ્યવિજય કહે છેઃ—

"ભદ્દિલપુર ભાખે છે શાસ્ત્રમાં રે હિવણાં નામ દુતારા જાસ રે." પ૦ ૧. (પૃ. ૮૯)

આ ઉપરથી જણાય છે કે—દુતારા ગામને તે વખતે લોકો ભદ્દિલપુર માનતા હતા. સૌભાગ્યવિજયના કથન પ્રમાણે અહિં એક પર્વત છે. પર્વત ઉપર પાર્શ્વનાથનાં પગલાં છે. એક ગુફામાં સપ્તફણા પાર્શ્વનાથની મૂર્ત્તિ છે. પાસે એક સરોવર છે. પર્વતની પાસેજ દુતારા (દંતારા) ગામ છે, કે જ્યાં શીતલનાથનાં ચાર કલ્યાણક થયાં હતાં.

હવે આપણે પૂર્વદેશનું જગપ્રસિદ્ધ

સમ્મેતશિખર

તીર્થનું વર્ણન તપાસીએ. પાંચે તીર્થમાળાઓમાં સમ્મેતશિખરનું વર્ણન ઓછુ વત્તુ કરેલું છે. ચોવીસ તીર્થંકરો પૈકી વીસ તીર્થંકરો આજ પવિત્ર પર્વત ઉપર મુક્તિ પામ્યા હતા. કોઇ અપેક્ષાએ પં૦ વિજયસાગર તો આ સમ્મેતશિખર તીર્થને શત્રુંજયથી પણ અધિક વખાણે છે. તેઓ કહે છે:—

" અધિકો એ ગિરિ સિરૂઅડો સત્રુંજયથી જાણ્યો જી. " શ્લો. ૨ (પૃ. ૫)

વામાં આવે છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય જેને દુતારા કહે છે, તે ગામ આ હટવરિયા (Hutwureea) થી દક્ષિણમાં લગભગ ૪–૫ માઇલજ દૂર છે. આનું ખરૂં નામ છે દંતારા (Dunt…). પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીના સમયમાં આ દંતારાને ભદ્દિલપુર લોકો માનતા હતા, એમ તેમના કથનથી માલૂમ પડે છે. અહિં કેટલીક પ્રાચીન મૂર્ત્તિઓ અને ખંડેહરો ઘણાં છે, એજ એની પ્રાચીનતાનાં સ્મરણ ચિહ્નો છે આનીજ પાસે એક પહાડ છે. કહેવાય છે કે આજ પહાડ એ ખરૂં ભદ્દિલપુર તીર્થ છે. દિગમ્બરોના **તીર્થયાત્રા દર્પણના** પૃ. ૨૦૭થી ૨૧૨ સુધી આ તીર્થનું વિસ્તૃત વર્ણન આપ્યું છે. જો કે તેમાં પોતાનાં ગીત ગાયાં છે, પરન્તુ તેમાંથી આ સ્થાન ભદ્દિલપુર તીર્થ હોવું જોઇએ, એવા કેટલાંક પ્રમાણો જરૂર મળે છે.

પં૦ જયવિજયે પણ કહ્યું છે:—

" અમેનાચલ શત્રુંજય નેમય શ્રીમંધર જિનવર ખમ નમું.
એ વ વચન નહિ ડોલ. " ૪૬ (પૃ. ૨૮)

કવિ વિજયસાગરજીએ અને પં૦ જયવિજયે સમ્મેત શિખરની આસપાસના મનુષ્યો અને આ ભૂમિની રસાળતાનું જે વર્ણન કર્યું છે, તે ખરેખર તે વખતની સ્થિતિનું ભાન કરાવે છે. આ કવિઓએ કરેલા વર્ણનનો સાર આ છે:—

" લોકો લંગોટિયા છે. માથું ઉઘાડું રાખે છે અને માથે વાળનાં ગુંચડાં વધારે છે. સ્ત્રીયો કાચળીયો પહેરતી નથી. 'કાચળી' નામથી તો ત્યાં ગાળ ગણવામાં આવે છે. સ્ત્રિયો પણ કદરૂપી, ભૂતડી જેવી લાગે છે. માથું ઢાંકેલી કોઇ સ્ત્રીને તે જૂએ છે તો તેણીઓને બહુ આશ્ચર્ય થાય છે. ત્યાના ભીલો હાથમાં ધનુષ્ય અને બાણ લઇને ફરે છે. "

આ પછી આગળ જતા આ કવિઓએ આ રસાળ દેશનું પ્રાકૃતિક વર્ણન કરી તે દેશમા થતી વસ્તુઓ ફળ-ફૂલાદિ ગણાવેલ છે.

સમ્મેતશિખરની યાત્રાએ જનારાઓને તે સમયમા પણ ત્યાંના રાજાની સમ્મતિ મેળવવી પડતી હતી, તેમ આ તીર્થમાળાઓ ઉપરથી જણાય છે. ઉપરની પચ તીર્થમાળાઓ પૈકી સૌથી જૂની પં૦ હંસસોમની તીર્થમાળામાં કહેવામા આવ્યું છે:—

તલહટિ પાલગંજ નામ મશહૂર જાનાં રાજી મુકામ. (પૃ. ૧૬)

આમાં જે ' પાલઈગુંજ ' ગામનું નામ આપ્યું છે, તેનું ખરૂં નામ ' [1]પાલગંજ ' છે. પં૦ વિજયસાગર અને પં૦ જય-

---

૧ આ પાલગંજ (Palgunj) અત્યારે પણ વિદ્યમાન છે. આ ગામ હજારીબાગ જીલ્લામાં આવેલા મધુવન (Madhooban) થી ઉત્તર પૂર્વમાં ૬-૭ માઇલ ઉપર અને ગિરડીહ (Giridih) થી દક્ષિણ પશ્ચિમમાં ૧૧-૧૨ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

વિજયે પોતાના સમયમાં સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં જે ગામ હતું, તેનું નામ પાલગંજ જ આપ્યું છે, વધુમાં તેમણે પાલગંજનો રાજા પૃથ્વીચંદ્ર (પૃથ્વીસિંહ) હતો એમ પણ જણાવ્યું છે. જ્યારે પં૦ શીલવિજયે રાજાનું નામ નથી આપ્યું. માત્ર એટલુંજ જણાવ્યું છેઃ—

પાલગંજ તલહટી વસઇ રાજા ખત્રી મનિ ઉલ્હસિં૦ " ૨૫ (પૃ. ૧૧૦)

પરન્તુ પં૦ સૌભાગ્યવિજયે આ બધાઓ કરતાં કંઈક વિશેષ જણાવ્યું છે. તેઓ જણાવે છે કે—

" બંગાળમાં આવેલા ઝરિયા[1] ગામમાં રઘુનાથસિંઘ રાજા રાજ્ય કરે છે. તેના દીવાનનું નામ સોમદાસ છે. સમેતશિખરની યાત્રાએ જતાં જે કોઈ યાત્રી અહિં આવે છે તેની પાસેથી અર્ધો રૂપિયો લઈને તેને આગળ વિદાય કરે છે વચમાં દલાલો પણ ફર્યાં કરે છે અને શ્રાવકોની ખુશામત કરે છે. તેઓ કહે છે કે–પાર્શ્વનાથના પાળેલા અમે રખવાળા છીએ, તમે સંઘ લઈને આવ્યા છો, માટે જે કંઈ લાવ્યા હો તે અમને આપો."

આગળ ચાલતાં આ કવિ, [2]કતરાસના રાજા કૃષ્ણસિંહ પણ દાણ લે છે, એમ જણાવે છે વળી "સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં રઘુનાથપુરા નામ છે અહિં યાત્રાળુઓ એક વિશાળ વડની નીચે ઉતરે છે અહિંથી એ ગાઉ સપાટ જમીન ઉપર ચાલ્યા પછી પહાડનો ચઢાવ આવે છે " એમ પણ કવિએ જણાવ્યું છે. આ પછી આ કવિ આગળી એક ઢાળમાં આ મનોહર રમણીય પહાડનું વર્ણન કરી આ પહાડમાં થતી વનસ્પતિઓ વાઘ, સિંહ વિગેરે કેવાં કેવાં જાનવરો આ જ પહાડમાં રહે છે, તે પણ જણાવે છે.

---

૧ અત્યારે આ ઝરિયા (Jharia) વિદ્યમાન છે. અને તે પારસનાથ હીલથી પૂર્વ દક્ષિણમાં લગભગ ૫ માઈલ ઉપર આવેલું છે.

૨ કતરાસ (Katras) આ નામ પારસનાથ હીલથી પૂર્વ-દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫ માઈલ ઉપર આવેલ છે.

આ પછી પહાડ ઉપરનાં દર્શનીય સ્થાનો બતાવ્યા છે, જેમાં ટૂંકો, મંદિરો અને કુંડો વિગેરેનું વર્ણન છે. ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકી ચાર તીર્થમાળાઓમાં સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં પાલગંજ ગામનું નામ આપ્યું છે, જ્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીની તીર્થમાળામાં પાલગંજનું નામ નહિં આપતાં રઘુનાથપુરાનું નામ આપ્યું છે, એનું કારણ એ છે કે—આ તીર્થમાળામાં વર્ણવેલ સંઘ પહેલાં મુર્શિદાબાદ, કાસમબજાર વિગેરે થઈ પાછા વળતાં વર્ધમાન,[1] (અસ્થિગ્રામ), બકુલેસર,[2] પંચેટ,[3] રઘુનાથપુરા,[4] બિંદા, દામોદર નદી, ઝરિયા અને કતરાસ થઈને સમ્મેતશિખર (પાર્શ્વનાથ હીલ) ગયેલ છે.

પં૦ સૌભાગ્યવિજય વર્દ્ધમાન ગામનો ઉલ્લેખ કરતાં કહે છે:—

" શૂલપાણિયક્ષ ઠામ જસ કહેતા અસ્થિગ્રામ હો· મું૰
અબ વર્દ્ધમાન વિખ્યાતા જાણે એ કેવલી વાતાં હો. મું૦ ૬
(પૃ. ૮૪)

મહાવીર સ્વામીને શૂલપાણીયક્ષે જે ઠેકાણે ઉપસર્ગ કર્યો

---

૧ બંગાળમાં આવેલા બરદવાન (Burdwan) જીલ્લાનું આ પાટનગર છે અને તે દામોદરનદના કાંઠા ઉપર આવેલું છે.

૨ વીરભૂમ જીલ્લાના તાંતીપાડા (Tantipara) ગામથી દક્ષિણમાં એક માઈલ ઉપર વાકેશ્વર નામના નાળાને કિનારે વાકેશ્વર નામનું સ્થાન છે, એજ આ બકુલેસર કહેવાય છે.

૩ પંચેટ (Panchet). આ ગામ માનભૂમ જીલ્લામાં આવેલા આસનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમાં લગભગ ૧૩ માઈલ ઉપર આવેલું છે.

૪ આ રઘુનાથપુરા અને સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં કવિએ રઘુનાથપુરા બતાવ્યું છે, તે બે જુદા ગામો છે. આ રઘુનાથપુરા (Raghunathpur) માનભૂમ જીલ્લામાં આવેલા આસનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમાં ૨૩–૨૪ માઈલ ઉપર અને ઉપર્યુક્ત પંચેટથી દક્ષિણ–પશ્ચિમમાં લગભગ ૧૦ માઈલ ઉપર આવેલું છે, લગભગ ચાર હજાર માણસની વસ્તીનું આ ગામ છે.

હતો, તે અસ્થિગ્રામ, આજ વર્ધમાનના નામથી વિખ્યાત છે, એમ કવિ કહે છે, પરન્તુ તે વાત સાચીજ છે, એમ માનતા નથી, એ એમના છેલ્લા શબ્દો–' જાણે એ કેવલી વાતાં હો ' થી સ્પષ્ટ થાય છે. વસ્તુતઃ વર્ધમાનને અસ્થિગ્રામ માનવામાં ખાસ કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી

આવીજ રીતે અંકલેસરમા ગરમ પાણીના કુંડો હોવાનું, પચેટમા ગરૂડનારાયણ રાજા રાજ્ય કરતો હતો તે, તેમજ ત્યાંના પર્વત ઉપર રઘુનાથજીનું મંદિર અને પાણીના ઘણા કુંડો હોવાનું પણ કવિએ જણાવ્યુ છે

ઉપર્યુક્ત રસ્તે થઈને સમ્મેતસિખર જતાં તળેટીમાં રઘુનાથપુરા નામનુ ગામ આવે છે, એમ કવિ જણાવે છે.

સમ્મેતશિખરથી બાર ગાઉ ઉપર

રિજુવાલુકા–જંભીગામ[1]

તીર્થ [illegible] સ્થાન છે કે જ્યા વીરપ્રભુને કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન

---

૧ મહાવીર [illegible] થયું હતું, એ ઋજુવાલિકા નદી અને [illegible] નામના [illegible] કહે છે, [illegible] કહેલ [illegible] ગયા. [illegible] કેવળજ્ઞાનનું સ્થાન માનીએ [illegible] તીર્થમાળામાં [illegible] તીર્થમાળામાં [illegible] [illegible] ગિરિડીહથી સમ્મેતશિખર [illegible] ઉપર [illegible] છે, તે આ તીર્થમાળા [illegible] પ્રતિષ્ઠિત [illegible] છે. મહાવીરના કેવળજ્ઞાનના [illegible] નદીનુ નામ છે ઋજુવાલુકા અને [illegible] ગામ છે જંભીગામ અને તે [illegible] ઈશાન દિશામાં [illegible] Barakar [illegible] અને જંભીગામ [illegible] નથી. [illegible] આ નદી [illegible] છે, એ [illegible]

થયું હતું. ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમાં આ સ્થાનનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે; પરન્તુ એકે કર્ત્તાએ આ સ્થાન જોયેલું નથી માત્ર લોકકથન ઉપરથીજ દરેકે તેનું કથન કર્યું છે અને તેથીજ દરેકના મતમાં ફેરફાર જણાય છે. પં૦ વિજયસાગર કહે છે.—

" સિરિ આસિં કોસી બારે સંપતિથી દેવ જુહારે.

રિજુવાલુઆ જંભીગામ [illegible] [illegible] [illegible]

છે. જો કે અહિં એક દેરાસર અને ધર્મશાળા છે. પરન્તુ તે નવાં બનેલ છે. આ મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૩૦ માં મુર્શિદાબાદ નિવાસી બાબુ ધનપતસિંહજીએ કરાવ્યાનો શિલાલેખ છે. પરન્તુ તે શિલાલેખ નવો હોઈ તે ઉપરથી સિદ્ધ નથી થતું કે આ સ્થાન કેવળજ્ઞાનવાળું સ્થાન છે

હવે કેવળજ્ઞાનવાળું મૂળ સ્થાન ક્યું એ શોધવું જોઈએ. આને માટે કાંઈ પ્રબળ પ્રમાણ કે ચિહ્ન નથીજ મળતું. તીર્થમાળાઓના કર્ત્તાઓએ પણ બરાબર નિશાન નથી બતાવ્યું. માત્ર સમ્મેતશિખરથી દક્ષિણ દિશામાં [illegible] બતાવ્યું છે, અને સૌભાગ્યવિજયજીએ [illegible] દામોદર ન[illegible] [illegible] છે, 'મેલ્ટ્ટુ કહ્યું છે' પરન્તુ આટલા ઉપરથી કંઈ સ્થાનનો પત્તો મળતો નથી. વળી 'ટ્રીગોનોમેટ્રીકલ સર્વે' ના નકશામાં તપાસ કરતાં દામોદર નદી ઉપર જંભીયગામ જેવું કોઈ નામ પણ જણાતું નથી. આ સ્થાન સંબંધી એક કલ્પના થઈ શકે છે. અને તે એ કે પાર્શ્વનાથ હીલ (સમ્મેતશિખર)થી દક્ષિણ-પૂર્વમાં આજી (Ajai) નામની નદી વહે છે. આ નદીના એક કાંઠે [illegible] ઉપર જમગ્રામ (Jamgram) નામનું પ્રાચીન ગામ છે. અહિં જુનો કિલ્લો વિગેરે પણ છે. આ ગામ પાર્શ્વનાથ હીલથી દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ પચાસ માઈલ એટલે પચીસ ગાઉ થાય છે. આજ આજી (Ajay) નદીની સાથે ઉજ્જુવાલુકા નદીનું સામ્ય મળી શકે છે. એટલે એવી કલ્પના થઈ શકે છે કે—આ આજી નદી એજ તે વખતની ઉજ્જુ (ઋજુ) નદી હોય, અને આ જમગ્રામ, એજ તે વખતનું જંભિયગ્રામ હોય. [illegible] પ્રમાણે નામો [illegible] હોય. આ સ્થાનને મહાવીરસ્વામીના કેવળજ્ઞાનનું સ્થાન માનવામાં એકે પણ વિરોધ નથી આવતો કે—શાસ્ત્રોમાં જંભિયગ્રામથી પાવાપુરી ૧૨ યોજન (૪૮ ગાઉ) બતાવવામાં આવે છે, કારણ કે આ જમગ્રામથી પાવાપુરી લગભગ તેટલુંજ દૂર થાય છે.

પં૦ દ૦ સંઘેમે આ સ્થાન સમ્મેતશિખરથી વીસ કોશ બતાવેલ છે, એટલુંજ નહિ, પરન્તુ 'ઇમ સુણીઇ' લોકોની વાત' એ વાક્યથી સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે-લોકોના કથનથી એમ જણાય છે. પં૦ જયવિજયે, સમ્મેતશિખરથી જંબીયગામ કેટલું દૂર થાય છે, તે નથી બતાવ્યું, પરન્તુ સમ્મેતશિખરથી જમણી આવ્યું છે. એ [illegible] છે. અને પં૦ શ્રીસૌભાગ્યવિજયજીએ તો નામ માત્ર [illegible] પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે—

[illegible] રિજુવાલુકા નામ [illegible]

[illegible]

[illegible] ઉપરથી ઋજુવાલુકા અને જંબીય નામના [illegible] નથી કે તે ક્યાં છે અને અત્યારે [illegible]

કાશીથી [illegible] નીચે [illegible] કાશીથી [illegible]

અયોધ્યા[1]

[illegible] આ તીર્થના મતને અનુસરી [illegible]

[illegible]

अट्टस्थान तर्वद्विनाद यथा: अट्टस्था, भागस्था, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] "

[illegible]

[illegible]

' પંચ તીરથ? જ્વાલીન મહ અયોધ્યા ગર
ન્ની ચિતિ મ?ીરદ મ ... મ ...

પં० વિનયસાગર, પં० જયવિજય, પં० સૌભાગ્યવિજય ને પં० શીલવિજયજીએ અયોધ્યાનુ વર્ણન કર્યું છે. તેમાં ત્નાનો ધીજકુંડ, જ્યાં સીતાએ અગ્નિ પ્રવેશ કર્યો હતો, તે ક, રામચંદ્રજીના પગલા, અને બીજા પણ સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો પં० હંસસોમે સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે " ઋષભદેવ, અજીત થ, અભિનંદન, સુમતિનાથ અને અનંતનાથની જન્મભૂમી આ યોધ્યા છે. અહિં અત્યારે જેને સ્વર્ગદ્વાર કહેવામાં આવે છે, ત્યાં રૂદેવી માતાનું નિર્વાણ થયેલ, એમ કહેવામાં આવે છે. આ અયોધ્યાની પાસે સરયૂ નદી છે. નગરમાં મહાવીરસ્વામીની મૂર્તિ છે "

तत्थ अज्ज वि नाभिरायमंदिरं । जत्थ पासनाहवाडिया सीयाकुंडं सहस्सधारं च । पागारट्ठिओ य मत्तगइंदजक्खो. अज्ज वि जस्स अग्गे करिणो न संचरंति. संचरंति वा ता मरंति, गोपयराईणि अणेगाणि य लोइयतित्थाणि वट्टंति । "

અર્થાત્—અહીં આજ પણ નાભિરાજાનું મંદિર છે. ત્યાં પાર્શ્વનાથ વાડિકા સીતાકુંડ અને સહસ્રધારા છે. કોટ પ્રાકારમાં રહેલ મત્તગજેન્દ્ર યક્ષ છે. જેની પાસે હાથી આજ પણ જઈ શકતા નથી. અને જાય છે તો મરી જાય છે. ગોપતાર આદિ અનેક લૌકિક તીર્થ પણ છે.

અત્યારે અહિં શ્વેતાંબરોનું માત્ર એક જ અજિતનાથનું મંદિર કટરા મહોલ્લામાં છે તેમાં જુદા જુદા તીર્થ કરોનાં કલ્યાણકોની સ્થાપના છે."

૧ આ સ્વર્ગદ્વારનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભસૂરિએ પણ અયોધ્યા કલ્પમાં કર્યો છે.—

" जत्थ घग्घरद्दहो सरऊनईए समं मिलित्ता सग्गदुवारं ति पसिद्धिमावन्नो । "

ઘગ્ગર, જેને અત્યારે ઘાઘર કહેવામાં આવે છે, તે અને સરયૂ નદીનો જ્યાં સંગમ થયો છે, તે સ્થાનને જિનપ્રભસૂરિ સ્વર્ગદ્વાર બતાવે છે અત્યારે આ નામનો એક મહોલ્લો છે જ્યાં દિગંબરોનું એક મંદિર છે

આ ઉપરથી જણાય છે કે સુપ્રસિદ્ધ **સાવત્થી** નગરી, એ અત્યારનું **કોના (અકોના)** નામનું ગામડું છે. આ કવિ અહિં પ્રતિમા અને પગલા હોવાનું જણાવી આ વનખંડને **દંડક દેશની** સીમા હોવાનું કહે છે —

"તિહાં જિન વનહ : વનખંડ છેહો દંડક દેશની સીમ. કુ. ૭
(પૃ ૬૪)

પં૦ વિજયસાગર આ **સાવત્થી દરિયાબાદથી** ત્રીસ ગાઉ ઉપર હોવાનું જણાવે છે:—

"હિવૂ દરિયાબાદથી દોય દિસિં ત્રીસ કોસ
સાવત્થી નગરી, સંભવ જન્મ જગીસ. સ. ૬ (પૃ ૧૦)

અયોધ્યાથી લગભગ સાત કોસ ઉપર

રત્નપુરી[1]

નામનું તીર્થ છે. **ધર્મનાથનાં** અહિં કલ્યાણકો થયેલ છે. **પં૦** જયવિજયે અહિં બે મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. તેમા પગલા અને ત્રણ પ્રતિમાઓ બતાવી છે. પં૦ **સૌભાગ્યવિજય** કહે છે કે આ ગામને અત્યારે '**રોહનાઈ**' કહે છે.

[1] આ તીર્થ અવધ રોડ એન્ડ રોહિલખંડ રેલ્વેના સોહાવલ સ્ટેશનથી લગભગ દેઢ માઈલ ઉપર આવેલું છે અત્યારે પણ આ ગામને 'રૂનાઈ' કહે છે. જિનપ્રભસૂરિના સમયમાં આ ગામ રત્નવાહના નામથી પ્રસિદ્ધ હોય એમ કલ્પ ઉપરથી જણાય છે. વળી જિનપ્રભસૂરિના સમયમાં અહિં ધર્મનાથનું મંદિર અને તેમાં નાગનાગિનિ યુક્ત ધર્મનાથની પ્રતિમા હોવાનું પણ જણાવે છે. તેમના શબ્દો આ છે —

"**तत्र च मधैव नागमूर्तिपरिवारिता श्रीधर्मनाथप्रतिमाऽद्यापि सम्यग्दृष्टियात्रिकसमूहैरनेकविधप्रभावप्रभावनापुरस्सरं पूज्यते।**"

અત્યારે અહિં બે મંદિર છે. પાર્શ્વનાથનું અને શાન્તિનાથનું.

માટે નીકળ્યા હતા. ઈડરથી જે રસ્તે થઈને તેમણે યાત્રા કરી છે તે આ છે—**પ્રીચાટ**, (પ્રીચાદ) વલાસણ, વડનગર, વીસનગર, **સિવાલા** (સાઉલા–Saola), **મ્હેસાણા**, **અમદાવાદ** અને **પાલીતાણા**. અમદાવાદ પછી ક્યાં ક્યાં ગામો ઉપર થઈને પાલીતાણે ગયા તે જણાવ્યું નથી.

બીજી કવિ લાલવિજયજીના શિષ્ય **પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી**એ સં. ૧૭૫૦ મા બનાવી છે. આ તીર્થમાળા જો કે ખાસ **સિદ્ધાચલ**ની યાત્રા નિમિત્તે બનાવવામાં આવી નથી. આમાં ચારે દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન છે, તેમાં સિદ્ધાચલનું વર્ણન પણ ઠીક ઠીક કરેલ હોવાથી આ વિભાગમા પણ તેની ગણતરી કરી છે. આ **સિદ્ધાચળ**નું વર્ણન પૃ. ૯૬માં છે.

ત્રીજી ‘ શત્રુંજય ચૈત્ય–પરિપાટી ’ કોણે ક્યારે[1] બનાવી છે, એ કંઇ કૃતિ ઉપરથી જણાતું નથી. આમાં કેવળ શત્રુંજયનાં મંદિરો અને અન્યાન્ય દર્શનીય સ્થાનોનો નામોલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ચોથી પં૦ સુમતિકુશલના પ્રશિષ્ય અને **પં૦ વિવેકકુશલ**ના શિષ્ય **પં૦ વિનીતકુશલે** બનાવી છે. આમાં સં. ૧૭૨૨ મા કરેલી યાત્રાનું વર્ણન છે. જૂનાગઢના રહેવાસી સંઘવી સહસવીરના સાત પુત્રો પૈકીના એક **રાજસી**એ સં. ૧૭૨૨ ના આસો

---

૧ આ કૃતિ રચ્યાનો સંવત્ જણાવવામાં આવ્યો નથી, પરન્તુ તેના સમયને માટે એક કલ્પના થઇ શકે છે. તે એ કે કવિએ સિદ્ધાચલના વર્ણનમાં **સમરાશાહ**ના ઉદ્ધારનો ઉલ્લેખ કર્યો છે:—

" થાપીઓ એ **સમરિ નરિંદ** મૂલગભારઈ આદિપહો " – ૧ (પૃ. ૧૫૧)

આ ઉપરથી એ કલ્પના કરતાં લગારે મુશ્કેલ નથી કે–આ કૃતિ **સમરાશાહ**ના ઉદ્ધાર પછીની એટલે ૧૩૭૮ પછીની છે. બીજી રીતે જોઇએ તો **કર્માશા**એ કરાવેલા ઉદ્ધારનો ઉલ્લેખ આમાં થયો નથી. એટલે **કર્માશા**ના ઉદ્ધાર પહેલાની એટલે સં. ૧૫૮૭ પહેલાંની આ કૃતિ છે, એમ કહેવું પણ ખોટું નથી. નિદાન, સં. ૧૩૭૮ થી ૧૫૮૭ ની વચમા આ કૃતિ બનેલી સિદ્ધ થાય છે.

સુદિ ૧૦ (વિજયાદશમી) ના દિવસે સંઘવી ' તિલક કરાવી પોષ વદિ ૧ ને ગુરુવારના દિવસે સિદ્ધાચલનો સંઘ કાઢ્યો હતો. આ વખતે જૂનાગઢમાં નવાબ સરદારખાન રાજ્ય કરતો હતો, એમ કવિ જણાવે છે. રાજગીના આ સંઘ સાથે દીવ, પાટણ, (પ્રભાસપાટણ,) વેરાવળ અને પોરબંદરના સંઘો મળી ગયા હતા. આ સંઘ વડાલ થઇ રાણપુર આવ્યો, ત્યારે અહિં ધોરાજી અને મઝેવડીનો સંઘ પણ ભેગો થઇ ગયો. અહિંથી આગળ વધી સંઘ પાલીતાણે પહોંચ્યો. આ વખતે સંઘવીએ ધોધેથી વિજયપ્રભસૂરિને પાલીતાણે તેડાવ્યા. સંઘવીની વિનતિને માન આપી વિજયપ્રભસૂરિ એકસો પંચાવન સાધુ સાથે પાલીતાણે પધાર્યા અને સંઘવીને ત્યાં પગલાં કર્યાં.

પાંચમી કવિ લાવણ્યસમયે બનાવેલ ' આદિનાથ-ભાસ ' છે. કવિએ આ ભાસ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી; પરન્તુ આમાં સિદ્ધાચલના છ ઉદ્ધારનું ટૂંકમાં વર્ણન કરી સાતમા ઉદ્ધારનું વર્ણન કર્યું છે. સાતમો ઉદ્ધાર[1] કર્મસિંહે (કર્માશાહે) કરાવ્યાનું જણાવ્યું છે. કવિ કહે છે કે:—

' સંવત પનર વરસ સીત્યાસીઇ વદિ વૈશાખિ છઠ્ઠ પ્રમાણિ. ' ૧૧

પરઠાગીઇ વજ્રસમન પચોમિ રવિ વાદમિ જિનરંગ।

ઉત્તર દક્ષિણ પૂરવ પશ્ચિમ પાચ્ચર ચોમાર્ગ. ॥ ૨ ૧૨ ॥

આ ઉપરથી જણાય છે કે—સં. ૧૫૮૭ ના વૈશાખ વદિ ૬ના દિવસે કર્મસિંહે (કર્માશાએ) પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. આ ઉપરથી એ અનુમાન સહજ કરી શકાય છે કે-કવિની આ કૃતિ સં ૧૫૮૭ પાછીની છે.

છઠ્ઠું વિનીતકુશલ વિરચિત ' શત્રુંજય સ્તવન ' છે. આ વિનીતકુશલ તે છે, કે જેમની સં. ૧૭૨૨ મા બનાવેલી તીર્થમા-

1 આ ઉદ્ધાર સંબંધી બહુ લાંબી સંસ્કૃત પ્રશસ્તિ કવિ લાવણ્યસમયે રચી છે. આ પ્રશસ્તિ સિદ્ધાચળ ઉપર સૌથી મોટા અને મુખ્ય મંદિરના પૂર્વદ્વારના એક થાંભલા ઉપર વિદ્યમાન છે. તેમ ' શત્રુંજયયાત્રા પ્રબન્ધ ' માં પણ વિસ્તારથી વર્ણન કર્યું છે.

રહીશ, પરન્તુ પાછળથી સૂરતમાં આવી વસેલ દેવજીશાના કુલના શા કચરા કીકાએ કાર્તિક સુ. ૧૩ (સંવત્ જણાવ્યો નથી) ના દિવસે કાઢ્યો હતો. રૂપચંદ નામના ગૃહસ્થ પણ સંઘવી તરીકે તેમાં જોડાયા હતા. હુંમસથી દરિયા માર્ગે વિદાય થઇ આ સંઘ ભાવનગર બંદર ઉતર્યો હતો. ભાવનગરમાં આ વખતે રાજા ભાવસિંહજી રાજ્ય કરતા હતા. ભાવનગરથી વરતેજ, કુનાડ થઇ સંઘ પાલીતાણે આવ્યો હતો. આ સંઘમાં ભાવનગરથી પં૦ ઉત્તમવિજયજી સાથે ચાલ્યા હતા.

આઠમી ખીમા નામના કવિએ બનાવેલી ' શત્રુંજય ચૈત્ય પરિપાટી ' છે. આ ' ખીમા ' કોણ તે કંઇ જણાવવામાં આવ્યું નથી, તેમ રચ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી.[1] આમાં કેવળ શત્રુંજય ઉપરનાં મંદિરો અને દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન છે.

ઉપરની આઠે તીર્થમાળાઓ યદ્યપિ શત્રુંજયને લગતી છે, પરન્તુ વસ્તુત: શત્રુંજયની હકીકત સાંગ રૂપમાં પૂરી પાડનાર તો પહેલી, બીજી, ત્રીજી અને આઠમી એ ચાર તીર્થમાળાઓજ છે. બાકીની તીર્થમાળાઓમાં પ્રાતો સંઘના વર્ણનો છે, અને પ્રાતો શત્રુંજયની સ્તુતિ અને નામ માત્ર જણાવેલ છે. આ ચારે તીર્થમાળાઓમાં સિદ્ધાચલના મંદિરો, પાદુકાઓ અને અન્યાન્ય દર્શનીય સ્થાનોનાં કેટલાં વર્ણનો ને ક્યાંક નામો જણાવવામાં આવ્યાં છે તેમાંનાં મુખ્ય આ છે:—

લલિતસરોવર, અપભપાદુકા, કુમારવિહાર, અષભદેવની માતા ગજપર બેઠેલ, શાન્તિનાથનું મંદિર, ચોમુખજી, પાંચ પાંડવ, અદબદ, કવડયક્ષ, ચાયણુંવાગ, છીપાવસહી, મોક્ષદ્વાર

૧ કવિએ [illegible] સિદ્ધાચલ [illegible] હેમસરમસદી [illegible] હેમચ સદી [illegible]

વસહી, રૈવતવિહાર, સ્વર્ગારોહણ, રાજીમતીની ચોરી, થંભણ પાર્શ્વનાથ, નેમિનાથનું મંદિર (ગિરિનારની સ્થાપના), જગમ ગ્નો પ્રાસાદ, તેજપાલનું મંદિર, ખરતર વસહી, નિરાકાતોરણ, શામળાપાર્શ્વનાથ, રાયણવૃક્ષ, કલિકુંડ, પુંડરીકજી, સૂરજકુંડ, ભીમકુંડ, ઉલખાઝોલ, સહસ્રકૂટ, ચેલણતલાવડી અને સિદ્ધવડ વિગેરે

ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં કર્ત્તાના નામ વિનાની 'શત્રુંજય ચૈત્ય-પરિપાટી' અને 'ખીમા'ની 'શત્રુંજય ચૈત્ય પરિપાટી'માં ઉપરના નામો ઉપરાન્ત કેટલાંક વિશેષ નામો છે. તે નામો આ છે —

ધર્મસિંહનુ મંદિર, નરસિંહનું[1] મંદિર, લાધુવસહી, વેસ્પાલવસહી, સ્વર્ગારોહ, સાંબપ્રદ્યુમ્નકુમાર, સમળીવિહાર, દેમલવસહી, થીમવિહરમાન, સમ્મેતશિખર, ખોખાવસહી, સોમજીવસહી, વિગેરે

[illegible]

ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો.

આની સાથે સંબંધ ધરાવનારી આ સંગ્રહમાં પાંચ તીર્થમાળાઓ છે:—

૧ પં૦ મેઘ વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ. ૪૮-૫૬
૨ પં૦ મહિમા વિરચિત 'ચૈત્યપરિપાટી' પૃ. ૫૭-૬૧
૩ પં૦ સૌભાગ્યવિજય વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ.૭૩-૧૦૦
૪ પં૦ શીલવિજય વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ. ૧૦૧-૧૩૧
૫ જ્ઞાનવિમલસૂરિ વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ. ૧૩૨-૧૪૦

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી તીર્થમાળા પં૦ મેઘે[1] બનાવી છે. આ મેઘ કોણ? તે તીર્થમાળા ઉપરથી જણાતું નથી. કારણ કે કવિએ પોતાનો વિશેષ પરિચય આપ્યો નથી, તેમ આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી. એટલે ક્યા સમયની આ તીર્થમાળા છે, એ પણ કહી શકાતું નથી. આ તીર્થમાળામાં ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ અને મેવાડનાં પ્રસિદ્ધ તીર્થો અને ગામોનાં મંદિરોનો ઉલ્લેખ કરેલો છે. તેમાં પણ ગામનું નામ અને ક્યા ભગવાન્ મુખ્ય છે તેજ માત્ર બતાવ્યું છે. કોઈ કોઈ સ્થળે કંઇક વિસ્તૃત વર્ણન પણ કર્યું છે. જેમ આબૂનું વર્ણન. આબૂના મંદિરોનો ઉલ્લેખ કરતાં કવિએ વિમલ મંત્રીએ કેવી રીતે ત્યાં મંદિરો બનાવ્યાં તેનું વર્ણન કર્યું છે. આવીજ રીતે 'ચડાઉલિ[2]'નું વર્ણન ખાસ ધ્યાન ખેંચે છે.

---

૧ આ મેઘ (મેહ) તેજ છે કે-જેમણે 'નવસારી સ્તવન' અને સં. ૧૪૯૯ કાર્તિકમાસમાં રાણકપુરતીર્થનું સ્તવન બનાવ્યું છે. તેઓ સોમસુંદરસૂરિના સમયમાં થયા છે, એ નિશ્ચય થાય છે.

૨ ચડાઉલિ, એ અત્યારે ચંદ્રાવતીના નામથી ઓળખાય છે. આ ગામ આબૂરોડથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ ચાર માઇલ ઉપર આવેલું છે.

જે ' ચડાઉલી ' માં અત્યારે એક પણ મંદિર નથી અને ગામ પણ નાનકડું છે, તે ચડાઉલિનું કવિ કેવું વર્ણન કરે છેઃ—

"નગર ચડાઉલિના ગુણ ઘણાં ભવણ અઢારહ છઇ જિણતણા;
ચઉરાસી ચહુટે હિવ ફિરઉ ઠામિ ઠામિ દીસઇ ચુંહરિઉ. ૨૬
મૂલનાયક શ્રીનાભિમલ્હારિ જિણ દીઠઇ મનિ હર્ષ અપાર;
કરઇ પૂજ શ્રાવક મનિ હસી નગર ચડાઉલિ લંકા જિસી." ૨૭
(પૃ. ૫૦)

આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિના સમયમાં અહિં ૧૮ જિનમંદિરો હતા.

આ તીર્થમાળામાં જે જે તીર્થો અને ગામોનાં નામો ઉલ્લેખ્યાં છે, તે અનુક્રમે છે, એમ કંઇ નથી. પ્રારંભમાં શત્રુંજયનું નામ આપી પછી ગિરિનારનું અને અષ્ટાપદનું આપી ભરૂચ, સોપારા, ખંભાત એમ નામો આપ્યા છે. આવી રીતે મારવાડ મેવાડનાં તીર્થોનો પણ અનુક્રમ સાચવ્યો જોવાતો નથી. એકંદર કવિ આ તીર્થમાળામાં એકસો વીશ તીર્થોનું વર્ણન કર્યાનું જણાવે છેઃ—

"એકસઉ તીરથ વિસોતર નામ
હર્ષિઇ ભણિઇ હુઇ સવિહ પ્રણામ." ૮૮ (પૃ. ૫૬)

આ ઉપરાન્ત આ તીર્થમાળામા વિશેષ કંઇ જાણવા જેવી હકીકત જણાતી નથી.

બીજી આગમ ગચ્છીય પં૦ મહિમા વિરચિત **ચૈત્યપરિપાટી**' છે. આ મહિમા કોણ, તે પણ આ કૃતિ ઉપરથી જણાતુ નથી. કારણ કે–આ કવિએ પણ પોતાનો વિશેષ કંઇ પરિચય આપ્યો નથી. કવિએ આ ચૈત્યપરિપાટી રચ્યાનો પૂરો સંવત આપ્યો નથી. માત્ર છેલ્લી કડીમાં એટલુંજ જણાવ્યું છે કે—

"બાવીસિ શ્રાવણ પખિ ત્રીજ ભલી ગુરૂવાર
ગોડીમંડણ ધ્યાનથી રિદ્ધિ વૃદ્ધિ ભંડાર. સ૦ તી. ૬૬ (પૃ. ૬૧)

પ્રાકૃતમાં આ ગામનું નામ '**ચડ્ડાવલી**' થાય છે. જ્યારે સંસ્કૃતમાં '**ચંદ્રાવતી**' ના નામથી ઉલ્લેખ્યું છે. આ તેજ ચંદ્રાવતી છે, જ્યાં પરમાર ધારાવર્ષ રાજા રાજ્ય કરતો હતો અને જ્યાં **વિમલમંત્રી** પાટણ છોડી રહ્યો હતો.

આમાં સંવત જણાવ્યો નથી. માત્ર તેના ઉપ[illegible]
જણાવી આવાગુ પક્ષની બીજને ગુરૂવારે આ પ[illegible]
એમ જણાવે છે¹. વળી આમાં વર્ણવેલ તીર્થોનાં નામ[illegible]
કવિ કહે છે—

"[illegible]

આમાં પણ સંવત ન બતાવી માત્ર ચાતુર્માસ [illegible]
બનાવેલ છે. ઉપરના બે કથનોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કવિ[illegible]
વર્ષમાં યાત્રા પૂરી કરી, અને બાવીશમા વર્ષમાં આ ચૈત્ય[illegible]
બનાવી.

આમાં વર્ણવેલ તીર્થોની યાત્રા અમદાવાદથી શરૂ[illegible]
અને ગુજરાત અને મારવાડના ગામોના મંદિરો ગણાવી [illegible]
છે. આ તીર્થમાળામાં ખાસ એક વિશેષતા છે અને તે એ[illegible]
કૃતિમાં કવિનો ઉદ્દેશ મૂર્તિઓની સંખ્યા બતાવવાનો છે [illegible]
તેઓ પ્રત્યેક ગામના મંદિરોમાં કેટલી કેટલી મૂર્તિઓ [illegible]
છે, તેની સંખ્યા બતાવવા સચેત છે પોતાનો આ ઉદ્દેશ [illegible]
[illegible] પણ ધ્યાન કરે છે

¹ [illegible]

ઉપર [illegible] આમાં વર્ણિત સંખ્યા કવિના [illegible]
નો આવતી છે.

¹ [illegible]

[illegible]

એકંદર ઓગણીસ હજાર અને બાવન જિનબિંબો આમાં જણાવ્યાં છે.

ત્રીજી પં૦ સૌભાગ્યવિજયજી વિરચિત તીર્થમાળા છે. આ તીર્થમાળાનો પરિચય પહેલાં કરાવ્યો છે. આ તીર્થમાળામાં જેમ પૂર્વદેશીય તીર્થોનું વર્ણન છે, તેમ ગુજરાત, મારવાડ, મેવાડ, મેવાત અને દક્ષિણનાં તીર્થોનું પણ ટૂંકમાં વર્ણન કર્યું છે. આ વર્ણનમાં કવિએ દેરાસરો અને મૂર્ત્તિયોની સંખ્યા બતાવી નથી, પરન્તુ ગામ અને ત્યાંનો મુખ્ય મંદિરનું નામજ ઉલ્લેખ્યું છે. દક્ષિણનાં જે તીર્થોનાં નામો આપ્યાં છે, તેમાં મોટો ભાગ દિગમ્બર તીર્થોનો છે. માંગીતુંગી, ગોમટસ્વામી વિગેરે. આ વર્ણનમાં એક બે ખાસ વિશેષતાઓ છે. લાહોરમાં જહાંગીર બાદશાહે 'અષ્ટોત્તરી સ્નાત્ર' કરાવ્યું હતું, તેનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. બીજી વિશેષતા આ છેઃ—

"સેતબંધરામેશ્વર પાસે જૈનરાજા છે આજ જી" (પ૬૮)

આ ઉપરથી જણાય છે કે-સં. ૧૭૫૦ ની લગભગમાં દક્ષિણમાં જૈનરાજા વિદ્યમાન હતા. દક્ષિણમાં દિગમ્બરોની વિશેષતા હોઇ સંભવ છે કે—આ રાજા પણ કોઇ દિગમ્બરજ હશે.

પાંચમી શીલવિજયજીની 'તીર્થમાળા' છે. આ તીર્થમાળાનો પરિચય પણ પહેલાં કરાવ્યો છે. આ કવિએ ગામોના નામો ગણાવતા પ્રસંગે પ્રસંગે કેટલાક ઐતિહાસિક પુરૂષો અને રાજાઓના વિવેચનો વિશેષ કર્યાં છે. જેમ રાણકપુરના મંદિરના કર્ત્તાનું (પૃ. ૧૦૬), સંપ્રતિરાજાનું (પૃ. ૧૦૭), ભોજ સંઘવીનું (પૃ. ૧૧૪), દેવરાય રાજાનું (પૃ. ૧૧૭), ખંભાતનાં શ્રાવકોનું (પૃ. ૧૨૩) અને અમદાવાદના શ્રાવકોનું (પૃ. ૧૨૪).

કવિનો ઉદ્દેશ્ય પશ્ચિમ, પૂર્વ, દક્ષિણ અને ઉત્તર—એ ચારે દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવાનો છે અને તે પ્રમાણે પ્રત્યેક દિશાનાં તીર્થોનું વર્ણન કરી અંતે એક એક કડીના કળશ પણ

આપ્યો છે. ચારે દિશાનાં વર્ણનોમાં નિમ્નલિખિત દેશોનો કવિએ સમાવેશ કર્યો છેઃ—

૧ પશ્ચિમ દિશામાં કાઠિયાવાડ, કચ્છ, સિંધ અને મારવાડનો સમાવેશ કર્યો છે.

૨ પૂર્વ દિશામાં આગરાથી લઇ કાશી, મગધ, બંગાલ અને મેવાડનો સમાવેશ કર્યો છે.

૩ દક્ષિણમાં ખાનદેશથી શરૂ કરી દ્રાવિડ, મલબાર, વીજાપુર તથા સૂરત જીલ્લો અને ગુજરાતનો સમાવેશ કર્યો છે.

૪ ઉત્તરમાં દિલ્હી, પંજાબ, કાશ્મીર, મુલતાન અને લાટ દેશનો સમાવેશ કર્યો છે.

આ કવિએ દક્ષિણનું જે વર્ણન કર્યું છે. તેમાં મ્હોટે ભાગે દિગમ્બર તીર્થોનું વર્ણન છે. કવિનું કેટલુંક વર્ણન બહુ ધ્યાન ખેંચનારૂં છે. કાંચીના વર્ણનમાં કવિએ કાંચીને બે વિભાગમાં વિભક્ત કરી બતાવી છે. જૈન કાંચી અને શિવ કાંચી (જૂઓ પૃ. ૧૧૭) મલબાર અને કલિકોટના વર્ણનમાં કવિ કહે છેઃ—

" ધાટ ઉતરી આવ્યા મલબારિ કલિકોર બંદિર અતિહિ ઉદાર
જિન મંદિર શ્વેતાંબર તણ આપણી ગુર્જર નિત્ય ભાવ " ૭૧
(પૃ ૧૧૯)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે–કવિના સમયમાં મલબાર અને કલિકટમાં શ્વેતામ્બર મંદિર હતું, તેમ ત્યાં ગુર્જર વાણિયાઓ પણ વસતા હતા.

કવિના વર્ણન ઉપરથી એક ખાસ જાણવા જેવી વાત મળે છે અને તે એ કે–અત્યારે જૈનધર્મ જેમ વાણિયાનો થઇ પડ્યો છે, તેમ તે વખતે ન્હોતું. દક્ષિણમાં તે વખતે ચારે વર્ણના લોકો જૈનધર્મ પાળતા હતા. કવિ એક સ્થળે કહે છેઃ—

" ચ્યારે વર્ણના શ્રાવક જાં જાંત પ્રતિ જૈન નિ મુદ્રા
નહિ મિથ્યા કોઇ જિહાં સહિ તિહાં જૈન નહિ પરિવાર " ૮૨
(પૃ ૧૧૯)

કૃપાવિજયના શિષ્ય થતા હતા. છેલ્લી કડી ઉપરથી જણાય છે કે આ નામમાલા કવિએ દીવબંદિરમાં બનાવી હતી. કવિના આ શબ્દો—" संवत् १७२१ वर्षे भट्टारक श्री १०६ श्रीविजयप्रभसूरीश्वरचरणसेवां कुर्वता चतुर्मासकमध्ये पं० मेघविजयेन कृता लिखिता च श्रीशत्रुंजयादितीर्थयात्रासंघपतिपद्मसक्षमा० श्रीनेमीदास मामीदास वीरदास पठनार्थम् । "—૨૫૪ બતાવે છે કે પં૦ મેઘવિજયે વિજયપ્રભસૂરિની સાથે કરેલા ચોમાસામાં સં ૧૭૨૧ માં આ કૃતિ કરી છે

આ નામમાળામાં પણ જે જે ગામોમાં પાર્શ્વનાથ બિરાજમાન હતા, તે ગામોના નામો આપ્યા છે. અને તેવાં ૧૦૮ નામો આપ્યાનું 'અઠોત્તરસઉ પરગ્રામઈ' શબ્દથી કહ્યું છે. આમાં પણ ગુજરાત-કાઠીયાવાડ અને મારવાડના ગામોના નામો આવી જાય છે.

ત્રીજું પં૦ રત્નકુશલ વિરચિત 'પાર્શ્વનાથ સંખ્યા સ્તવન' છે. રત્નકુશલે પોતાના પરિચયમાં માત્ર આનામાં એટલું જ [illegible] છે

[illegible] 'રત્નકુશલે' [illegible]
[illegible]

આ ઉપરથી સમજાય છે કે તેમના ગુરુનું નામ 'દામા હતું

[illegible] 'ઉપાધ્યાયજૂમિ' [illegible]

" संवत् [illegible] [illegible] ई [illegible] श्री [illegible] मेघविजय शिष्य [illegible] [illegible] ,"

[illegible]

આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાંજ નામો બતાવ્યાં છે, પરન્તુ ઉપરની બે તીર્થમાળાઓ કરતાં બહુજ થોડાં. રચ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી.

ચોથું શાંતિકુશલ વિરચિત 'ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન' છે. કવિએ આપેલા પરિચય ઉપરથી જણાય છે કે-તેઓ વિનયકુશલના શિષ્ય થતા હતા. વળી ૩૧ મી કડી ઉપરથી એ પણ જણાય છે કે-વિજયસેનસૂરિના સમયમાં સં ૧૬૬૭ માં આ સ્તવન બનાવ્યું છે. યદ્યપિ કવિએ આ કૃતિને 'સ્તવન' તરીકે ઓળખાવી છે, પરન્તુ વસ્તુતઃ ઉપરની ત્રણ કૃતિયોની માફક આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાં નામોજ બતાવવામાં આવ્યાં છે. જો કે-છેવટ જતાં થોડીક કડીઓમાં પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

ઉપરની ચારે તીર્થમાળાઓમાં ઓછી વત્તી સંખ્યામાં પાર્શ્વનાથનાં નામો ગણાવવામાં આવ્યાં છે. તેમાં મુખ્ય આ છેઃ-

સંખેશ્વર, નવખંડા. ગાડરિયા. જીરાઉલા. પંચાસરા, પાટુલણ, પોસીના. અમીઝરા, લોડણ. નવપલ્લવ, કુરહેડા, ચિંતામણિ, નવલખા. ભીડભંજણ, અંતરીક. અવંતી. મગસી. કુકોષી, અમરા, ગોડી. વરકાણા. અરિગંજન, ચેલણ. ટોકરિયો. સમફણા, થંભણ, ભાભા. મોડેરા, સહસફણા. પંચાસરા, કોકા. કંસારી. ભટેવા, વાડી, નવરેખ. વિઘનહરા, ઝોટિંગો, કાપરહેડા, અહિછત્તા, શામળા, રાવણ, સમીના, દૂધાધારી. નારિંગ, માણિક્ય. ઘૃતકલ્લોલ. શુદ્ધદંતી. નવફણા, નવસારી. ચાંચલીઆ અને દાદો વિગેરે.

જો કે-આ તીર્થમાળાઓમાં બીજાં ઘણાં નામો એટલે બધા મળીને એકસો આઠ નામો આપવામાં આવ્યાં છે, પરન્તુ અહિં સારમાં માત્ર પ્રસિદ્ધ નામોનોજ ઉલ્લેખ કર્યો છે.

નથી. કર્તાએ આ તીર્થમાળામાં ગિરિનારતીર્થનું—ત્યાંનાં દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે. એટલુંજ નહિં પરન્તુ આ તીર્થ ઉપરનાં મંદિરો બનાવનાર અને ઉદ્ધાર કરાવનારાઓનો પણ પરિચય આપ્યો છે. આવા જે જે પુરુષોનાં નામો કવિએ આમાં આપ્યાં છે, તેમાંના મુખ્ય આ છે:—

વસ્તુપાલ, ધરણીગ, સલખ, સમરસિંહ, ધૂંધલ, તેજપાલ, આંબો, પૂનાશાહ, સિદ્ધરાજ જયસિંહ, સાજણ, ગોપલો, રાણિગ, ભૂંભવ, નરપાલ, સાલિગ, મેલા, રામસિંહ, ડુંગર, ચીનર અને સામલ વિગેરે.

કવિએ અહિંના જે જે મુખ્ય સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમાં સૌથી પહેલાંજ તેણે તેજલપુરનું[1] નામ ઉલ્લેખ્યું છે. આ

" संवत् १५२३ वर्षे वैशाख सुदि १३ गुरौ श्रीवृद्धतपापक्षे श्रीरत्नाकरपक्षभट्टारकश्रीरत्नसिंहसूरीणां तथा भट्टा० उदयवल्लभसूरीणां [च] उपदेशेन । व्य० श्रीशाला स० भूमवमुख्यश्रीसंघेन श्रीविमलनाथपरिकर: कारित: प्रतिष्ठितो गच्छाधीशपुरन्दरश्रीज्ञानसागरसूरिभि "

જે રત્નસિંહસૂરિના શિષ્ય આ તીર્થમાળા બનાવી છે, તજ રત્નસિંહસૂરિના ઉપદેશથી ઉપયુક્ત [illegible] સં. ૧૫૨૩ માં વિમલનાથનું પરિકર [illegible] પ્રતિષ્ઠિત થયો [illegible] સિદ્ધ થાય છે.

[1] આ તેજલપુર વસ્તુપાલે પોતાના ભાઈ તેજપાલના નામથી વસાવ્યું [illegible] પોતાના નામથી વસાવ્યું હતું [illegible] —

નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિ [illegible] વસ્તુપાલ-તેજપાલના ગુરુ હતા [illegible] તેમણે 'रेवंतगिरिरासु' માં કહ્યું છે —

तेजपालि गिरिनारतले तेजलपुरु नियनामि
[illegible] ६

૮

ઉપરાન્ત અહિંનાં જે જે સ્થાનો આમાં વર્ણવ્યાં છે, તેમાં મુખ્ય આ છે:—

સુવર્ણરેખા નદી, દામોદર, કાલમેઘ, નેમનાથનું મંદિર, પાંપામઠી, શત્રુંજયાવતાર, સમ્મેતશિખર અને અષ્ટાપદની સ્થાપના, કપર્દી યક્ષરાજ, મરૂદેવીમાતા, તિલકપ્રાસાદ, રાજીમતીનું સ્થાન, કંચનવિહાર, ગંગાવતારકુંડ, અંબિકામાતા, સિદ્ધવણાયગ, સહસાવન, લાખાવન અને ચંદ્રગુફા[1] વિગેરે.

સૂરત.

સૂરત શહેરનાં મંદિરોનું વર્ણન કરનારી ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં બે તીર્થમાળાઓ છે. એક કડૂકમતીય લાધાશાહ વિરચિત '**સૂરતચૈત્યપરિપાટી**' અને બીજી ઉપાધ્યાય શ્રીવિનયવિજયજીવિરચિત '**સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી.**' લાધાશાહે[2] આ 'સૂરતચૈત્યપરિપાટી' સં. ૧૭૯૩ ના માગશર વદિ

આવીજ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ પણ **રૈવતકલ્પમાં** લખ્યું છે:—

"**तत्थ तेजपालमंतिणा गिरनारतले निअनामंकिअं तेजलपुरं पवरगढमढपवामंदिरआरामरम्मं निम्माविअं।**"

આ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે આ તેજલપુર મંત્રી તેજપાલે વસાવ્યું હતું નહિ કે તેના ભાઈ વસ્તુપાલે. અત્યારે આ ગામ વિદ્યમાન નથી.

૧ આ સ્થાનો પૈકી કયું સ્થાન ક્યાં છે? અને તેની ઉત્પત્તિ શી રીતે થઈ, એ બાબતોની માહિતી નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિકૃત **રેવંતગિરિરાસુ**, જિનપ્રભસૂરિકૃત **રેવતકપ્પસંખેવો**, **રૈવતકલ્પ** તથા ધર્મઘોષસૂરિકૃત **गिरिनारकल्प** માં સારી રીતે આપવામાં આવી છે. આ કૃતિઓ 'ગાયકવાડ ઓરિયન્ટલ સિરીઝ' માં **प्राचीन-गुर्जर काव्य-संग्रह** ના ભાગ ૧ લામાં પ્રસિદ્ધ થઈ છે, ત્યાંથી જોઈ લેવાની ભલામણ છે.

૨ આજ **લાધાશાહે** વિ.સં. ૧૭૯૫ માં '**શિવચંદજીનોરાસ**' બનાવ્યો છે. આ રાસમાં કવિ પોતાને ગચ્છના ગચ્છપતિ તરીકે પોતે ઓળખાવે છે:-

" કડૂઆમતિ ગચ્છપતિ સાહજી લાધો કવિરાય
નિજ રાસ રચ્યો એ સુગુન ભગુન સુખ થાય. ૧૧
(બાકી પાનાના પ્રગટિત સંગ્રહમાંથી)

૧૦ ના દિવસે સૂરતમાં ચોમાસુ કરીને બનાવી છે
સૂરતના દેરાસરોના નામોજ માત્ર નથી આપ્યાં,
દેરાસર કયા કયા પુરામાં આવ્યું તે. પરામાં કેટલાં મ
અને કેટલાં ઘર દેરાસરો છે તે, અને પ્રત્યેક દેરાસ
અને ધાતુની મૂર્તિઓની. પંચતીર્થી. પટ, પાટલી
ચક્ર વિગેરેની પણ સંખ્યા બતાવેલી છે. કવિએ પ્રત
અંતે બે દુહા આપી એક એક ઢાળમાં વર્ણવેલ મ
દેરાસરો અને જિનબિંબોની સંખ્યા આપી છે. એવી
ઢાળોમાં કવિએ સૂરતના—સૂરત અને પરાના મંદિરો
કર્યું છે. છેવટે ચોથી ઢાળની અંતમાં કવિ મંદિરો. ઘર
અને બિંબોની કુલ સંખ્યા આ પ્રમાણે આપે છે:—

નગનમાંહે મધુ અવર દેહરા દશ મોટા,
દિનમંત પચવીસ છે દેહરાસર મનોહાર
બંધાવે અબ્બે ઘર જિન સંખ્યા સ્યું નેહ
તીન હજાર નવને અધિક બોલેનેહ પ્રભુ તેહ

એટલે કે—૧૦ મોટા દેરા. ૨૩૫ ઘરદેરાસરો અને ૩
જિન બિંબો સૂરતમાં હતા.

ચોથી ઢાળની પાચની કડીથી કવિએ જિનબિંબો વિગે
સંખ્યા એમ બહુ સ્પષ્ટ રીતે આપી છે. એવી રીતે તીર્થમાળ
અંતમાં ગદ્યમાં પણ સંખ્યા બનાવી છે તે આ પ્રમાણે:—

" શ્રીસૂરત મધ્યે દેહરા ૧૦ છે. દેરાસર (ઘરદેરાસર) ૨૩
ભોંયરા ૩. પ્રતિમા એકેકી મળીને ૩૬૭૮. પંચતીર્થીની ૫. ચોવ
ચોવીસાની ૨૪, એકલમલ. પટ. પાટલી. સિદ્ધચક્ર. ચૌમુખ સર્વે
થઈને ૧૦૦૪૧ છઇ. "

(જુઓ પૃ. ૬૯)

ઉપાધ્યાય વિનયવિજયજીએ "સૂર્યપુર ચૈત્ય પરિપાટી"
સં. ૧૬૮૯ માં બનાવી છે. ઉપાધ્યાયજીએ આ પરિપાટી એકંદર

ઓમા
કીમાં
નામથી દેશ
તે
મતાવી
ની
મી
સૂચિના
શ્રા
તેમ
દીપિકા
મામિ

પરન્તુ આ તોત્રમાં સમેતગિરિ, શત્રુંજય, રૈ...
ફલવર્દ્ધિ, રત્નપુર, સાચોર, ખંભાત, ઘોઘા વિગેરે...
જ્યાં અકૃત્રિમ જિનબિંબો હોય તેને વંદણા કરી...
તમામ જિનબિંબોની સ્તવના કરી કર્તાએ પ...
સાધુઓને વંદન કર્યું છે. છેવટ ૨૮ કડિયોમાં, આ...
તમામ કરી છે.

જેસલમેર તીર્થ

આ તીર્થ સંબંધી ઉપરની ૩ તીર્થમાળાઓ પૈ...
માળા છે. જે જિનસુખસૂરિ[1] નામના આચાર્યે બનાવી...
પોતાનો પરિચય આપ્યો નથી. પરન્તુ આ ચૈત્યપરિપા...
સંવત્ ૧૭૭૧ આપેલ છે. આ તીર્થમાળામાં કવિએ જે...
ખાસ ખાસ મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે મંદિરોનું જ વ...
કર્યું. કિન્તુ પ્રત્યેક મંદિરમાં કેટલા કેટલા જિનબિંબો...
સંખ્યા પણ આપી છે આમાં એકંદર ૮ મંદિરોનું વર્ણન...
તે ૮ મંદિરો આ છે —૧ મહાવીરનું. ૨ આદિનાથનું. ...
પ્રભુનું. ૪ અષ્ટાપદનું. ૫ શાન્તિનાથનું. ૬ સંભવનાથનું...
નાથનું અને ૮ પાર્શ્વનાથનું આ આઠે મંદિરોમાં જિ...
બિંબોની સંખ્યા કેટલી હતી તે સબંધી કવિ સ્પષ્ટ કહે છે —

[illegible]
[illegible]

એકંદર આઠે દેવાલયોમાં [illegible] જિનબિંબોની સ...
આપી છે.

1 જિનસુખસૂરિ [illegible]

કાવીતીર્થ.

કવિવર દીપવિજયજીએ સં. ૧૮૮૬ માં આ તીર્થની તીર્થમાળા બનાવી છે. કાવીમાં હાલ બે જિનમંદિરો છે. આ બન્ને દેરાસરો 'સાસુ-વહુના દેરાસરો' ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ પ્રમાણે 'સાસુ વહુનાં દેરા' શા માટે કહેવાય છે? એ કારણ કવિએ આ તીર્થ માળામાં બતાવ્યું છે. અર્થાત્ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિ આમાં વર્ણવી છે. કવિએ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિનું જે વર્ણન કર્યું છે. તેનો ટુંક સાર આ છેઃ—

વડનગરના રહેવાસી નાગરજ્ઞાતીય અને ભદ્રસિયાણા ગોત્રીય ગાંધી દેપાલ ખંભાતમાં આવીને રહેવા લાગ્યો. વ્યાપાર કરતાં તેણે કોટી દ્રવ્ય પેદા કર્યું. તેનો પુત્ર અલુઓ ગાંધી હતો, અને તેનો પુત્ર લાડકો ગાંધી હતો. લાડકાને બે પુત્રો થયાઃ—વાડુઓ અને ગંગાધર. વાડુઆને બે સ્ત્રિયો હતીઃ-પોપટી અને હીરાબાઇ. હીરાબાઇને ત્રણ પુત્રો થયાઃ-કુંઅરજી, ધર્મદાસ અને સુવીર. કુંવરજીની એક સ્ત્રી હતી. જેનું નામ હતું વીરાંબાઇ.

આ કુટુંબે કાવીમાં એક જિનમંદિર બનાવ્યું. અને સં. ૧૬૪૯ માં વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં ઋષભદેવ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

એક વખત હીરાબાઇ સાસુ અને વીરાંબાઇ વહુ આ મંદિરમાં દર્શન કરવાને આવેલા. તે વખતે વહુ ઊંચી અને મંદિરનું બારણું નીચું હોવાના કારણે, વહુએ સાસુને ધીરે રહીને કહ્યું. "બાઇજી! મંદિરનું શિખરતો બહુ ઊંચું બનાવ્યું, પણ બારણું બહુ નીચું કર્યું." વહુનું આ વચન સાંભળી સાસુને રીસ ચઢી, તેણીએ વહુને મ્હેણું મારતા કહ્યું.—"વહુજી! તમને હોંશ હોય તો પીયરથી દ્રવ્ય મંગાવી મ્હોટા શિખરવાળું મંદિર બનાવો અને તેનું બારણું સમજી વિચારીને ઊંચું-નીચું કરાવો."

સામુના મેરૂ ઉપર ચઢીને ચટકો લાગ્યો. તેણીએ તત્કાળ પીયરથી દ્રવ્ય મંગાવ્યું, અને સંવત ૧૬૫૦ માં મંદિરનું ખાત મુહૂર્ત કર્યું. પાંચ વર્ષે મંદિર પૂરું થયું મંદિરનું નામ [illegible] શક રાખ્યું. અને તેજ વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં સંવત્ ૧૬૫૫ ના શ્રાવણ સુદિ ૯ ના દિવસે ધર્મનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી

[illegible] આજ ઉપરથી આ બન્ને દેવાલયો [illegible] ' [illegible] મંદિર ' ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયાં અત્યારે પણ આ બન્ને મંદિરો વિદ્યમાન છે

કવિ અન્તે કહે છે કે—

' [illegible]
[illegible] '

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે સમયે–કવિના સમયમાં, [illegible] તીર્થની [illegible] [illegible] અત્યારે [illegible] લાગે છે

—•—

[illegible]

पं०—विनयसागरविरचित

सम्मेतशिखर—तीर्थमाला.

પ્રણમીય પ્રથમ પરમેસરૂ ૯ આણંદનગર સિંધુમાર કઇ;
પાસ ચિન્તામણિ ૯.
પરતિખ પરતા બે પૂરવઇ ૯ સુમતિ સુમતિ દાતાર કઇ. પા૦ ૧
ત્રિકરણ બે સિર નામીઇ ૯ પામીઇ રિદ્ધિ કલ્યાણ કઇ, પા૦
સામીનિવા કર જોડું કરઇ ૯ મહમહઇ પરિમલ કપૂર કઇ. પા૦ ૨
માન દરાવર આસરઇ ૯ દેવ દેરાસર સાર કઇ, પા૦
કઇ [illegible] દીરઘ્રૂ ધવીલ ૯ સવન સેઠ [illegible] કઇ. પા૦ ૩
[illegible] ઋદ્ધિ રમણી ૯ રામ રમણિ રમણિક કઇ, પા૦
[illegible] અવર [illegible] ૯ [illegible] શ્રી [illegible] કઇ. પા૦ ૪
[illegible] ૯ [illegible] કઇ, પા૦
[illegible] ૯ [illegible] કઇ. પા૦ ૫
[illegible] ૯ [illegible] કઇ, પા૦
[illegible] ૯ [illegible] કઇ. પા૦ ૬
[illegible] ૯ [illegible] કઇ, પા૦
[illegible] ૯ [illegible] કઇ. પા૦ ૭

તિહાંથકી નવકોશ કોસંબી જાણે અમરપુરી પ્રતિબિંબિ;
યમુનાતીર વિરંબી તઓ. જ૦ ૧૧
ઉત્પતિ સુણિઈ પુરૂષ બહુની પદ્મપ્રભુ જિન જનમપુની;
તે કોશંબી જૂની તઓ. જ૦ ૧૨
જિનહર દો ઇહાં વંદીજઈ ખમણાવસહી ખિજમતિ કીજઈ;
ગઢ ઉત્પત્તિ સુણીજઇ તઓ. જ૦ ૧૩
ચંદનબાલ છમાસી તપસી પ્રતિલાભ્યો જિણવીરો હરસી;
વૃષ્ટિ કોડિ ધન વરસી તઓ. જ૦ ૧૪
ઋષિ અનાથી ઇહાંના વાસી નયણહ વેયણ જિણિ અહિઆસી;
અવધિ ટલીય છમાસી તઓ. જ૦ ૧૫
પહિલું સમકિત એહથી લાધું શ્રેણિકરાય જિણપદ બાંધું;
ધના સરોવર સાધું તઓ. જ૦ ૧૬
વીસ કોસ પિરાગ તિહાંથી સીધો અર્ણિકપુત્ર જિહાંથી;
પ્રગટયો તીર્થ તિહાંથી તઓ. જ૦ ૧૭

॥ ઢાલ ૨ ॥

જિહાં બહુલો મિથ્યાત લોક મકરિ નાહિં
કેઉરે પ્રવાહિં પાંતર્યા એ;
ગંગા યમુના સંગિ અંગ પખાલિં એ
અંતરંગમલ નવિ ટલઇ એ.
અખયવડનઇ હેઠિ જિનપાદુકામિ ૧
પૂજિઇ ભગવંતપાદુકા એ;
સંવત સોલેકશાલ લાડ મિથ્યાતીઅ
રાયકલ્યાણ કુબુદ્ધિ હુઓ એ
તિણિ કીધો અન્યાય શિવલિંગ થાપીઅ ૨
ઉથાપી જિનપાદુકા એ;
કોસ ચ્યાલીસ સુપાસ પાસ જનમભૂમિ
કાસીદેશ વાણારસી એ.
૩
૪

ગંગાતટિ ત્રિણિ ચૈત્ય વલિ જિનપાદુકા
પૂજી અગર ઊપેવીય એ;
દીસઈ નગર મઝારિં પગિ ૨ જિનપ્રતિમા
ધ્યાન નહી શિવલિંગનો એ. ૪

એક વદઇ વેદાંત અવર સહુ મિથ્યા
હરિહર ભજન ભલો કરો એ;
એક વડા અવધૂત લંબ જટાજૂટ
ત્રીકમસું તાલી દિય એ. ૫

કાસીવાસી કાગ મૂઉઈ મુગતિ લહઈ
મગધિ મૂઓ નર ખર હુઇ એ;
તીરથવાસી એમ અસમંજસ ભાખઈ
જૈનતણા નિંદક ઘણા એ. ૬

દેખો કલિયુગ જોર સમકિતપર્યાય
ઇણિપુરિ વસતા સહિ ઘટઇ એ;
ઇણિપુરિ હરિચંદ રાય વાચા પાલિવા
પાણહ ઘરિ પાણી વહ્યું એ. ૭

ગંગાતટિ દ્રહેડિ સીહપુરિ ત્રિણિ કોસ
જનમ શ્રેયાંસનો એ;
નવા જીર્ણ દોઇ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા
સેવઇ સીહ સમીપથી એ. ૮

ચંદ્રપુરિ ચ્યાર કોશ ચંદ્રપ્રભ જનમ
ચંદનઇ ચરચિઉં ચઓત્તરૂં એ;
પૂજું પગલા કૂલિં ચંદ્રમાધવ હવડાં
પ્રથમ ગુણઠાણીઆ એ. ૯

આવી ગંગા પાર કોસ નવાલું એ
પહુતા પુરવર પાડલી એ;

જોઓ અચરિજ એમ કહિ સંઘની નારિ નીહાળ્યો છ. શ્રી૦ ૨૦
બાપું નેત કુરેશટો જિહાં એ નારિ કુનાર્યો છ,
ચિર દંડિ કિયું કેહિણી એ અવનાર નિવાર્યો છ. શ્રી૦ ૨૧
ફૂતા દૂકિ એ શુંપિણી કાયું બાલિ નાકો છ;
રવિ દસોદય નીપજિ અમધરિ સુરિજપાકો છ. શ્રી૦ ૨૨
મીઠા મેવા મહુઆ દ્રુઆ બતા ૨ બત બોગો છ,
અદુલ કેદલ જગલિ સદુઘ સરાદિ વોકો છ. શ્રી૦ ૨૩
કટદલ વકુલ ફલ વઇ ચારોલીઅ વિદામો છ,
દરાક્ષ પીપરિ પીપલીમૂર ફણસ ફલ નામો છ. શ્રી૦ ૨૪
ગજ ટોલાં રોલાં વનિ ચરિ ગાંઠ સાવજરાજે છ,
જરખાં અજગર ગરજતા બારસીંગા ભગાજે છ. શ્રી૦ ૨૫
કોઈ ન ઓલખઇ.ઓષધિ જલ થલ રૂપ વિશેરો છ,
જંગલિ જોયાં તે જેહનો લિખ્યો ન જાઇ લેખો છ. શ્રી૦ ૨૬

દૂહા.

દીઠા ડુંગર દૂરિથી અટવી અટક ઉલાંધિ,
પાલિતાણા ગિરિ તલહટી પામી કુશલે સંગિ. ૧
સંઘપતિ ભૂપતિ ભેટિઓ ભરિ ૨ ભેટણ પાત્ર,
આદે આંડુ દેસાઉરી દેવ કરાવો યાત્ર. ૨

॥ ઢાલ ૪ ॥

તવ ભૂપતિ બોલઇ ભલ નાભિ જે પૃથિવીમલ્લ,
અમ જીવિત સહુ લ્યમારૂં એ દરિસણ દીઠું તુમારૂં. ૧
સમરથું તુમ મહોત વધારો ગિરિ ઉપરિ તુમેઅ પધારો;
લીધા જસ શ્રીજિનચીસ કરિ યાત્રા નઇ નામું સીસ. ૨
આદેશ લહી નરપતિનો સવિ સંગ ચડઇ સંઘજતનો,

તબ હુઓ અચરિજ એહુ વિણુવાદલિ વૂઠો મેહ. ૩

ફાગુણ સુદિ સુર ગુરૂવારિં પંચિમદિન દેવ જુહારિં;
કરી તીરથ તપ ઉપવાસ ગાવિં ગુણ ગોરી ભાસ. ૪

નરનારી પહિરી ઓઢી પૂજિં પ્રભુપ્રતિમા પોઢી;
ફરસિં વલી વીસે ટુંક ટાલી મલ મૂત્ર નઇ થૂંક. ૫

શ્રીઅ અજીત સંભવ અભિનંદન શ્રીઅસુમતિ પદ્મપ્રભુ નંદન;
સુપાર્શ્વ ચંદ્રપ્રભુ સુવિધિ શીતલ શ્રેયાંસ વિમલ વિધિ. ૬

શ્રીઅ અનંત અનઈં ધર્મ સંતિ કુંથુ અર મલ્લિ નમું એકાંતિ;
મુનિસુવ્રત શ્રીનમિ પાસ ઇહાં કીધો કર્મ વિણાસ. ૭

કીધો અણુસણુ જિહાં રહી ઉભ તિહાં દેવે થાપ્યા થૂભ;
મહી માંડ્યા જિનવરપાય મોટો એ મુગતિ ઉપાય. ૮

સીધો જિહાં શીલસનાહ કરી અણુસણુનો નિરવાહ;
લષભવલગિ રૂપીરાય રૂલિઓ આલોઅણુકાય. ૯

પ્રતિબોધીય જયતો જાટ જસભદ્ર ગ્રહી ગિરિવાટ;
બપભટ્ટ ગુરૂ પાલિત્ત ઇહાં જાત્રા કરતા નિત્ત. ૧૦

અવદાન ઘણા છિ ગિરિના કહવાઈં કિમ બહુપરિના;
ભવ્ય હુઇ તે એ ગિરિ ફરસિં જિહાં નિશદિન જલહર વરસઈં. ૧૧

ગિરિ આગિ કોશે બારે ઊપરિથી દેવ જુહારે;
રિજુવાલુઅ જંભીગામ વીરહજિન કેવલ ઠામ. ૧૨

ઇમ યાત્ર કરી નિરદંભ તલહટીઈં પારણારંભ;
સંઘભગતિ કરી સાહ તોડઈં સાહ રૂપજી જગજિ જોડઇ. ૧૩

તિહાંથી હવિં કીધ પયાણું વાટિં છઇ ચંપ વખાણું;
શ્રેણિક સુત કોણિઅવાસી તિહાં વીર રહ્યા ચઉમાસી. ૧૪

સદ્દહના જે ગુરૂવયણે તેહ નયરી દીઠી નયણે,
વીર શ્રમણોપાસક રહતા તે તુંગીઆ નયરી પહુતા. ૧૫

રાજગૃહી કોસે સાતે તિહાંથી પહુતા પરભાતે;
જિહાં જનમ્યા સુમતસ્વામી તિહાં પર્વત પંચે નામી. ૧૬
વૈભાર વિપુલગિરિ ઉદયગિરિ સુવર્ણ રતનગિરિ સદય;
વૈભાર ઉપરિ નિશદીસ ઘર વસતાં સહસછત્રીસ. ૧૭
ગિરિ પંચે દ્વેઓડસો ચૈત્ય ત્રિણિસેં તિણુ બિંબ સમેત;
સીધા ગણુધર જિહાં ઇગ્યાર વંદું વસપદ આકાર. ૧૮
સાલ સાલિભદ્ર ઇહાં ધન્નો હુઆ ધર્મ કીઓ એકમન્નો;
અણુસણુ ચિહિં કાઉસગ્ગ લેવી રહીઆ શાલો બહિનેવી. ૧૯
મુનિ મેઘ અભય કયવન્નો બીઓ કાકંદી ધન્નો;
એણે કીધો સંથારો રાખ્યો નવિ દુઃખ ઉધારો. ૨૦
હાંસંપુરિ ગ્રહણુ કુયે તેહ-ઉપરિ ગોમડ હુઓ;
એક પત્થર વીર પોસાલ લાંબી છઇ હાથ છપાલ.
ઉન્હાજલ ચઉદઇ કુંડ બીજઇ જિહાં ધાન અખંડ;
પંચે ગિરિ એ સિદ્ધિખેત્ર નિરખંતાં નિરમલ નેત્ર. ૨૧
બાહિરિ નાલંદોપાડો સુણુયો તસ પુન્ય પવાડો;
વીર ચઉદ રહ્યા ચઉમાસ હવડાં વડગામ નિવાસ. ૨૨
ઘર વસતાં સેણિક વારઇ સાડી કુલ કોડી બારઇ;
બિહું દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહીઇ બોધની ગલિમા. ૨૩
ગોયમ ગુરૂ પુગલાં હામિ પ્રગટી મુનિ પાત્રાની ખાણિ;
તસ પાસઇ વાણિજગામ આણુંદોપાસક હામ. ૨૪
દીઠા તે તીરથ કહીઆ ન ગિણું જે સુણુઇ રહિઆ;
હરખ્યા બહુ તીરથ અટણુઇ આવ્યા ચઉમાસું પટણુઇ. ૨૫

૨૬

દુહા.

તપગચ્છપતિ શતશાખા પસર્યો પરંપરા પરિવાર,
હરિપક્ષ પરિમલ પહુવી પ્રગટ્યો પારિજાત જિમ સાર;

૯

વિજયસેનસૂરિ પ્રકટ પટોધર વિજયદેવસૂરીશ,
સહજસાગર ગુરૂ સીસ શુભંકર પૂરી સકલ જગીસ. ૨૭

॥ ઢાલ ૫ ॥

ખાંતિ ભરી મગીપુંડની આંગી જનમકલ્યાણ હો વીરજી;
ચૈત્ર શુકલ તેરસિ દિને થાત થઈ સુપ્રમાણ હો વીરજી.
ખાંતિ ભરી મગીપુંડની. ૧

માગ વસંતિ વન વિસ્તરયું મગસગવના વાય હો; વી૦
વનરાજી ફૂલી ભલી પરિમલ ફુલી ન માય હો. વી૦ ૨

નવમાલિય મચકુંદ મોગરા મરૂઆ મજરિવંત હો; વી૦
વઉલસિરિ વલી પાડલી જગમગત વિલસંતિ હો. વી૦ ૩

ફુલનકી મનિ મોકલી વિમલા કમલાની કોડિ હો, વી૦
લાડલીઈ હાથ દેહુરા પૂજ્યા જિન મનિ કોડિ હો. વી૦ ૪

[illegible] ગિંભ હો; વી૦
[illegible] હો. વી૦ ૫

[illegible] ઉન્નતા નાતિ કુમારિય આય હો; વી૦
[illegible] વધા વીરના પાય હો. વી૦ ૬

[illegible] વાડીયાં કાકડી કેળ ગાત હો, વી૦
[illegible] પૂર્વદિશિ [illegible] હો. વી૦ ૭

[illegible] પુર આય હો, વી૦
[illegible] આય હો. વી૦ ૮

[illegible] હો. વી૦
[illegible] હો. વી૦ ૯

[illegible] હો, વી૦
[illegible] હો. વી૦ ૧૦

ચંપવરાઈ જ્યુ કહિ ગંગ વહઇ તસ હેઠિ હો; વી૦
સતીઅ સુભદ્રા ઈહાં હૂઈ હુઓ સુદર્શન શેઠ હો. વી૦ ૧
હસ્તિપુર ઉત્તરદિશિં કોસ વલી ચ્યાલીસ હો; વી૦
મહિમા મહિ નમીસરૂ જનમ્યા દોય જગદીસ હો. વી૦ ૧૨
પ્રભુપગ ભાગિ લોટિયત્નાં લીધાં સીધાસિં કામ હો; વી૦
લોક કહિં એ સુલખણી સીતાપીહર ઠામ હો. વી૦ ૧૩
પહુતાથી દક્ષિણ ગયા મારગિ કોસ પચાસ હો; વી૦
શીતલ જનમ મહિ લહી ભદ્દલપુર બહુ આસ હો. વી૦ ૧૪
સુલસા નિસુણિ સંદેસો કહઇ અંબડ જિનવાણી હો; વી૦
કેન્હ સહોદર દક્ષિણપુરિં ચરૈલા સહિનાણુ હો. વી૦ ૧૫

॥ ઢાલ ૬ ॥

મધુકર મોહ્યો માલતી પરીમલ બહુલો બાસ; મ૦
સુઝ મન મોહ્યું ઈલિગિરિ બાણું કીજઇ વાસ. મ૦ ૧
પૂરવ યાત્રા મિ કરી સંભારિ પરિવાર; મ૦
દેખો દરસણુ આપણું વલી સુઝ બીજીવાર. મ૦ ૨
માનિ નિહોરો માહરો કરિ સુઝ પંથનું દાન; મ૦
પંથ બલિં ઊઠી મિત્રું ઈહાંથી કરસ્યું ધ્યાન. મ૦ ૩
ભલિં એ માનવ ભવ લહ્યો ધર્માધર્મ વિચાર; મ૦
તીરથયાત્રા મિં કરી જનમ લગઇઅ વિચાર. મ૦ ૪
.ધરનિં સિદ્ધિ સવલિ હુઆ કાશીથી કોસ સાડિ; મ૦
અડક અયોધ્યા આવિઆ જેવાસિ વરૂ કાઢિ. મ૦ ૫
પંચ તીર્થંકર જનમીઆ મૂલ અયોધ્યા દૂરિ; મ૦
બાણી થિતિ થાપી ઈહાં ઈમ બોલઇ બહુ સૂરિ. મ૦ ૬
બહુલ કુતૂહલ લોકના રામધરણી પીજકુંડ; મ૦
હરિચંદઈ દીધો ઈહાં હરિણી હત્યા દંડ. મ૦ ૭

સત કોસે સરજુતટઇ ધર્મજિણેસર જન્મ; મ૦
રંગિ રૂણાઈ પ્રણુમીઈ ભાજઇ ભવભય ભર્મ. મ૦ ૮

દેવું દરિઆબાદથી દોઇ દિશિં કોસ ત્રીસ; મ૦
સાવત્થી સંભારીઈ શંભવ જન્મ જગીસ. મ૦ ૯

ખધક મુનિ પીલ્યા ઇહાં તિહાં ઊગઇ વિષજાતિ; મ૦
ઊગઇ કિરીઆઇતો કડૂ દંડકવનિ અવદાતિ. મ૦ ૧૦

પિટીઆરિ પુરિ કપિલા વિમલ જનમ વદેસ; મ૦
ચુલણીચરિત્ર સંભાલયો બ્રહ્મદત્ત-પરવેસ. મ૦ ૧૧

કેસરવનરાય સજતી ગર્દભિલિ ગુરૂપાસિ; મ૦
ગગાતટિ વ્રત ઊચરઇ દ્રુપદી પીહરવાસિ. મ૦ ૧૨

સુર પૂજઇ સોરીપુરિં સામલવરણો નેમિ; મ૦
ચંદ્રપ્રભ ચંદ્રવાડિમાં રૂપડિ રાખું પ્રેમ. મ૦ ૧૩

હથિણાઉરિ હરખઇ હીઓ શાંતિ કુંથુ અર જન્મ; મ૦
આગરાથી દિશિ ઉત્તરિ દોઢસો કોશે મર્મ. મ૦ ૧૪

પાંડવ પચ હુઆ ઇહાં પચ હુઆ ચક્રવર્ત્તિ; મ૦
પંચ નમુ થભ થાપના પચ નમુ જિનમુર્ત્તિ. મ૦ ૧૫

અહિચ્છત્તઇ ઉત્તમ નમઇ મથુરા ગઢગ્વાલેર; મ૦
ઉજ્જલગિરિ વિમલાચલિ દિલ્લી જેસલમેર. મ૦ ૧૬

ચદ્રપ્રભ ચિતા હરઇ માલપુરઇ મનલાડિ; મ૦
સુખ સાખી સ ખેમરો થ નમુ ગ ભણવાડિ. મ૦ ૧૭

રાણિગપુર રૂલિઆમણો વરકાઈ વરકાણ; મ૦
આબૂ આરાસણિ નમુ ફલવધિ સફલ મંડાણ. મ૦ ૧૮

જે મિં તીરથ સફલ્યા નયણિ નિહાલ્યા જેહ; મ૦
મહિયલિ અવર અનેક છિં નમોર સુત તેહ. મ૦ ૧૯

તીરથ સેવા જ્યો ફલઈ તઓ જાણું જગદીશ; મ૦

શુલહનોડી તો હું હુયો રમયો ગુરૂ પાએ સીસ.
વિનય કરી કરૂં વંદના હોયો દીયાપદેસ; મ૦ ૨૦
સુહાખમા એ જિનતણી નિશ્ચય સારૂં સેવ. મ૦
અણગામિં દેવ એ હોયો જન્મિ ૨ ઉપગાર; મ૦ ૨૧
વીરયમાલા સદ્દહી દલઓ ચતશાખા પરિવાર. મ૦
મ૦ ૨૨

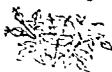
કલસ.

ઇતિ વીરયમાલા અતિરસાલા પૂરવ ઉત્તર વર્ણવી,
સમકિત્તવેલી મુક્તિ સહેલી સફલ ફલી નવપલ્લવી;
તપગચ્છરાજા બહુ દિવાજા વિજયસેનસૂરીસરો,
તસ્સ પટ્ટિ પૂરો જિસઓ સૂરઓ વિજયદેવસૂરીસરો. ૨૩
તસ ગચ્છ રાજ્ય ભવિ નિવાજ્યઈ વાચક વિદ્યાસાગરો,
તસ સીસ પંડિત સુગુણમંડિત સહજસાગર ગણિવરો;
વીસાસઓ ચઉવીસ જિનવર કલ્યાણક યાત્રા કરી,
તસ સીસલેસિં પૂરવદેશિં વિજયસાગર બહુ સુખકરી
સુઈ ભણી બહુ સુખ ધરી. ૨૪

ઇતિ શ્રીસંમેતશિખરગિરિતીર્થમાલાસ્તવનં સંપૂર્ણં સકલ-
પંડિતમંડિતાખંડલાયમાનપંડિતશ્રી૧૯વિજયસાગરગણિશિષ્યગણિ-
હેતુસાગર લિપીકૃતં.

શ્રીકૃષ્ણગઢમહાનગરે સંવત્ ૧૭૧૭ વર્ષે શ્રીચિંતામણિપા-
ર્શ્વનાથપ્રસાદાત્.

શુભં ભવતુ.

॥ अर्हम् ॥

पं०—हंससोमविरचित

पूर्वदेशीयचैत्य-परिपाटी.

સતિજિણેસર નમીઅ પાય મન વંછિત કામી,
પછઇ સહિગુરૂ ચરણકમલ ભાવિ સિર નામી;
ચૈત્રપ્રવાડી રચિસુહેવ પૂરવદિસિ કેરી,
દિખ્યા નાણ નિરવાણ ઠાણ તિણિ ભૂમિ ભલેરી. ૧

ચંદેરીનયરીથિકી સો કોસ કોસંબી,
જમુનાતટિ જે વસઇ નયર મન રહિઉં વિલંબી;
શ્રીપઉમપ્પહ જનમભૂમિ દેખી હરખીજઇ,
ચઉસઠિ બિંબસ્યું પૂજ કરી ભાવના ભાવીજઇ. ૨

ચરમ જિણેસર પારણું એ હુઉં જિણ ઠામિ,
ચંદનબાલ કરાવીઉં એ મુગતી સિવગામિ;
તિહાંથી આગલિ મનહ રંગિ હરખઇ ચાલીજઇ,
પંચવીસ કોસ પ્રયાગતીર્થ નયણે નિરખીજઇ. ૩

સરવ સંગ પરિત્યાગ કરી ચિહું સહસસે સાથઇ,
અક્ષયવટતલિ વ્રત લિઉં પહિલું આદિનાથઇ;
તિણિ કારણ પ્રયાગ નામ એ લોક પ્રસિદ્ધઉ,
પાયકમલ પૂજા કરી માનવ ફલ લીધઉ. ૪

ગંગા જમુના સરસતિ ત્રિવેણી સંગમ,
વેણી માધવ લોકનઇ તીરથ છઇ જંગમ;
તિહાંથી આગલિ છજ કોસ સીકંદર ગામ,
ષમણાવસહી પૂજીઇ પાસ જિણવર ઠામ. ૫

વસ્તુ.

સતિ જિણવર ૨ નમીઅ ગુરૂપાય,
ચંદેરીથી ચાલતાં સો કોસ કોસંબી નયરી,
શ્રીપઉમપહ જનમભૂમી વીરનાહ પારણૂં;
કરાવીઅ ગંગા જમુના દેખી કરી વંદુ તિત્થપયાગ,
આગલિ સીકંદરપુરઇ પાસનાહ જુહારિ. ૬

ભાષા.

તિહાં હુંતી હિવ દીધ પયાણૂં તીસ કોસ વાણારસિ જાણૂં,
હઈડઇ હરષ આણૂં;
ગઢ મઢ મંદિર પોલિ સુચંગ ચોહટઈ દીસઇ નવનવ રંગ,
ગંગાનઈ વખાણૂં. ૭
ગંગા નિરમલ નીર સનાન પહરી પોતિ ધરી મન ધ્યાન,
કીજઇ ચૈત્રપવાડિ;
નયરમાહિં શ્રીપાસ સુપાસ પૂજ્યા સામિ લીલ વિલાસ,
પૂરઇ મનહરૂંહાડિ. ૮
હવઇ દેખીજઇ જૂની કાસી આસસેનુરાઇ જે વાસી,
ભવિઆ દૂરિ જાઇ નાસી;
પાસસુપાસ તીર્થંકર જનમ તેહનાં થૂભ અચ્છઇ અતિરમ્મ,
પ્રતિમા પૂજ્યઇ પરમ. ૯
પાસ સુપાસહ જનમહ જાણી સયલતીરથના પાણી આણી,
ઈંદ્રઇ નિરમિત કૂપ;
તે દેખીનઇ આણંદ હુઉ પાસઇ કમઠ તપ તપઇ જુઉ,
દીસઈ કોપ સરૂપ. ૧૦

ગંગાતટ મનકેસર તીરથ, સાધઇ લોક બહુ પરમારથ,
મરહડ કેરૂં ઠામ;
તિણિ ઠામિ કીધી રાજધાની હરિચંદરાઇ વાચા પાલી,
રાખિઉ સાચું નામ. ૧૧

કાશી હુતી પૂરવ પંથિઇ હોઇ કોસ સીહાપુર અચ્છઇ,
શ્રીશ્રેયાંસહ જનમ;
તે વલી આગલિ પચ કોસ ચંદ્રાવતી કરિઓ પ્રવેસ,
ચંદ્રપ્રભ તિહાં જનમ. ૧૨

પ્રતિમા ગુણ અચ્છઇ બેહુ સાર તે પૂજતાં ન લાગઇ વાર,
છૂટઇ પાપ અપાર;
ક્રમઇ ગંગાનઈ ઊતરીઇ પછઇ મગધદેસ સાંચરીઇ,
કોસ વીસા સોપાર. ૧૩

રાજગૃહપુર નયરો દીઠઉં તનમિન હીઅડઇ અમીપઇઠઉં,
પૂરવ પુણ્ય સંભાર,
ચઉદ કુંડ ઉન્હઇ જલ ભરિઆ અંગ પખાલી પાજઇ ચઢીઆં,
પુહુતી ગિરિ વૈભાર. ૧૪

તે ઉપરિ ચઉવીસ પ્રાસાદ દેવલોકસ્યું મંડઇ વાદ,
દેહરી આકઝમાલ;
મૂલનાયક મુનિસુવ્રતસ્વામી કરેસણ પ્રતિમા આણંદ પામી,
પૂજ રચઇ સુવિસાલ. ૧૫

જ્યારે દેહરે સાતસઇ દેવ સુન્દર કિંનર સારઇ સેવ,
આગલિ મોટઉં શૃંગ,
અન્ય કોસ તે ઊંચ સુણીઇ ધન્નાસ્યઇ મનુષ્ય તિહાં ગુણીઇ,
વાંદીજઇ ધરિ રંગ. ૧૬

દેવલોકમાંની ગુફા જોઅ દીઠી પુસ્તક વાત હૂઈ મવિ મીઠી,
અહીન્તર સાગાર,

જાત્ર કરી સારિયા સવિ કામ આગલિ ધન્ના સાલિભદ્ર ઠામ,
કાઉસગ્ગીઆ બેહુ સાર. ૧૭
વૈભારગિરિ હુંતી ઊતરીઇ જઈ વિપુલગિરિ ઉપરિ ચડીઇ,
સેવિયા પાસજિણિંદ;
છઇ પ્રસાદઇ પૂજ કરીનઇ સાહમો ઉદયાગિરિ દેખીનઇ,
ચઉમુખ નમુ નરિંદ.
સોવનગિરિ નયણે નિહાલું પાપપંક સવિ દૂરિ ટાલું,
એઉ નયર વિસાલ;
શ્રેણિક સાલિભદ્ર ધન્નાવાસ પ્રહણઇ ભરિઓ કૂઉ પાસ,
દેરૂં વીરપોસાલ. ૧૮

વસ્તુ.

નયર કાસી નયર કાસી પાસ સુપાસ,
ચંદ્રાવતી ચંદ્રપ્રભ સીહપુર શ્રેયાંસ જિનવર,
હવિ ગંગાનઈ ઊતરીઇ રાજગ્રહી નયરી મનોહર;
વૈભારગિરિ વિપુલગિરિ ઉપરિ બહુ પ્રાસાદ,
તે વાંદીનઈ ઊતરિયા ઈત્યઉ કલિયું વાદ. ૧૯

ભાષા.

પશ્ચિમ પોલઇ સમોસરણ વીરહ દેખીજઇ,
નાલંદઇ પાડઇ ચઉદ ચઉમાસ સુણીજઇ;
હવડાં લોક પ્રસિદ્ધ તે વડગામ કહીજઇ,
સોલ પ્રાસાદ તિહાં અછઇ જિનબિંબ નમીજઇ;
કલ્યાણક થૂભ પાસઇ અચ્છઇ એ મુનિવર ચાત્રાખાણિ,
તે સુગતિઇ સ્યું જોઈઇ નિરમાલડી એ કીધી પાપની હાણિ.
મયૂરડીએ કીધી પાપની હાણિ. ૨૧
રાજગ્રહથી તીન કોસ પાવાપુર નયરી,
અશુભભાઉ વીરનાહ પુહુતા સિવનયરી;

તે જાઈ જવ જોઈઇ પાલીજઇ છયરી,
પૂજ્યા જિનવર પાદુકા નાઠા સવિ વયરી;
હોઇ થૂભ સોહામણા એ ટાલઈ મન અસમાહિ,
પાસ જિણેસર ગાયસ્યું નિરમાલડી એ સજલ સરોવરમાહિ.
મહો૦ ૨૨

હવઈ ચાલિયા ક્ષત્રીકુંડ મનિ ભાવ ધરીજઈ,
તીસ કોસ પંથઈ ગયા દેવલ દેખીજઈ;
નિરમલ કુંડિ કરી સનાન ધોઅતિ પહિરીજઈ,
વીરનાહ વંદી કરી મહાપૂજ રચીજઈ;
બાલપણિ ક્રીડા કરી એ દેખી આમલી રૂંખ,
રાયસિદ્ધારથ નિહાં ઘરઇ નિર૦ પેખતાં ગઈ ત્રસ ભૂખ. મહો૦ ૨૩

દોઇ કોસ પાસિઇ અચ્છઇ માહણકુંડગામ,
દેવાણંદાતણી કૂખિ અવતરવા ઠામ;
તે પ્રતિમા વંદી કરી સારિયા સવિ કામ,
પચ કોસ કાકંદનયર શ્રીસુવિધહ જનમ;
તે વંદીજઇ ભાવસિઉં એ આગલિ ચ૫ વખાણિ,
સાડિ કોસ તિહાંથીકી નીર૦ વાસુપૂજ્ય હીઅડલઇ આણિ. મહો૦૨૪

પાછા પુહુતા વલી વિહાર રાજગૃહી પાસઈ,
તુંગિઆ નયરી પ્રથમ નાથ આગમ ઇમ ભાસઇ;
વીરનાહ વંદી કરી પૂરૂં મન આસ,
ભાવના ભાવઇ ગોરડી ગાઈ નિતુ રાસ;
વીરનાહ નિહાલતાં એ નયણે ત્રિપતિ ન હુંતિ,
વંછિત સામી પૂરવઈ નિર૦ ભાંજઇ ભવની ભ્રાંતિ. મહો૦ ૨૫

ભાષા.

સમેનિસિખરિ હવઇ જાત્ર કરેસિઉં પાવાપુર પંથિં ચાલેસિઉં,
ટાલેસિઉં દુહરાસિ તું; જય જય ટા૦

કેમ નિહાંળી આપું નિપુ વાએ દવિ મીધ પયાનુ,
આન મનિ ગુણજ્ઞાન નુ જય જય આ૦ ૨૬

નીકય રેટ વદિનિઝ પદિન અદિમતનયર અનેઝુ,
પ્યારેઝુ આદિનાથ નુ. જય જય પ્યા૦,
ની અદિતપુર રદિરઝુ નીનગનાથ નમી મહગહરનુ,
મહરઝુ મુમનિના નાથ નુ જય જય મ૦ ૨૭

ત આટ વિમલી વાર ત્રાથ તીનર ડોરીના થાટ,
વાર કરઇ મનિ ગુઢ નુ. જય જય વા૦,
ધ્યાસઇ ધ્યાનવરી આમતિ જના પાતઇ કરઢી.
વધરી દુરિ કીધ નુ જય જય વ૦ ૨૮

હૂ પાતઇ મુનસામ મગઇ મનિપ દીધુ મુદામ,
દાપ દુઃખો નિકા કીધ નુ. જય જય દા૦,
દામ કરઇ વિનમી વાટ વાપ નિપ હાનિન. દાજ,
મદના મીઝઇ રાજ નુ જય જય મ૦ ૨૯

ઉના મોટાં ઈજ્જુ દામા નિમળા ફરડીવણ,
કં ટેપઇ ને પત નુ. જય જય ક૦,
ઈશિત ધ જય સદાઇ ધીન પમ લી વઢાવઇ
ગાઇ ધીર વસાઇ નુ જય જય ગા૦ ૩૦

વેચાડઇ કુઢ નિદ્રોણ પાનઇ તાપી પેટઇ તેનુ,
પેન પારવદરુ નુ જય જય પે૦,
ત નીરઇ મન પખાડી પામનિ પદિરઇ દમાણફાસી,
દાસી મનનાં તરુ નુ જય જય દા૦ ૩૧

મુત દવઇ કરમ જરીજઇ પ્રતિમા ગાંઠી સનાન કરીજઇ,
ઉંપરીજઇ ધૂપ નુ. જય જય ઉં૦,
ઇ આરતી ઉતારી મગલઇ કાજ સવિ સારી,
સારી દુરમતિ દૂપ નુ જય જય સા૦ ૩૨

રાજગ્રહીથી ચાલતાં એ મા૦ દોઇસઇ કોસ વખાણિ; સુણિ૦
અપઝ્ઝાનયરી અતિભલિ એ મા૦ ઉદઈ વાસી જાણિ. સુણિ૦ ૩૯
આદિ અજિત અભિનંદન એ મા૦ સુમતિ અનંતહ નાથ; સુણિ૦
જનમભૂમિ તિહાં વંદતાં એ મા૦ સફલ હુઆ સુઝ હાથ. સુણિ૦ ૪૦
મરૂદેવી સુગતિં ગઈ એ મા૦ સરગદુઆરી ઠામિ; સુણિ૦
તાસ પાસ નઈ પેખીઇ એ મા૦ અચ્છઇ સરજ્જૂ નામિ. સુણિ૦ ૪૧
નયરમાહિં હવઇ પૂજીસિઉં એ મા૦ ચઉવીસમો જિણંદ; સુણિ૦
સનાથ કરી હવઈ ચાલસ્યું એ મા૦ હીઅડલઇ અતિ આણંદ. સુણિ૦ ૪૨
સાત કોસ રણુવઈ અચ્છઈ મા૦ પહિલું રયણપુર નામ; સુણિ૦
ધર્મનાથ તિહાં જનમીઆ એ મા૦ ચઉમુખ કેરઈ ઠામ. સુણિ૦ ૪૩
પૂજી પ્રણમી પાદુકા એ મા૦ મઇં કીધી જિનવર સેવ; સુણિ૦
નયર કાલપી હવઇ આવીઆ એ મા૦ મઇં પૂજ્યા જિનવરદેવ. સુણિ૦ ૪૪
ચંઅપથ ચંદેરીઆ એ મા૦ આવ્યા કુસલે-ખેમ; સુણિ૦
સાંતિ પાસ દોઇ પૂજતાં એ મા૦ હીઅડલઈ હરખ-પરેવિ. સુણિ૦ ૪૫
સંવત પનરપાંસઠઇ એ મા૦ જાત્ર કીધી ઉદાર; સુણિ૦
સંઘ સહૂ ઘરિ આવીઆ એ મા૦ દિન દિન ઉછવ સાર. સુણિ૦ ૪૬
ચિંતામણી કરિ પામિઉ એ મા૦ સુરતરૂ ફલિઉ બાર; સુણિ૦
સુગતિ હૂઈ તસ હૂકડી એ મા૦ સયલ સુખ સંસાર. સુણિ૦ ૪૭
કમલધરમ પંડિતવરૂ એ મા૦ જાત્ર કીધી સંઘ સાથિ; સુણિ૦
સફલ જનમ હવિ સુઝ હૂઉ એ મા૦ સુગતિ હૂઈ હવઇ-હાથિ. સુણિ૦ ૪૮

કલસ.

તપગચ્છનાયક સર્વ સુખદાયક શ્રીહેમવિમલસૂરિંદ ગુરૂ,
તસ આણ ધુરંધર વિબુધપુરંદર કમલધર્મ પંડિતવરૂ;
તસ સીસ નામઇ 'હંસસોમઇ' તીરથમાલ રચી સુવિમલો,
જે ભવિઅ ભણેસઇ અનઈ સુણેસઇ તે નર પામઈ જાત્ર ફલો. ૪૯

પરતખિ અલકાપુરી જિસી એ દીસઈ જિહાં બહુ ચિત્ર તણ. ૧૨
એણિ નયરિ દોય જિનવરૂ એ જનમ્યા પાસ સુપાસ તણ;
તિણિં કારણ દોઇ જિણહરૂ એ પુહવિં કરઈ પ્રકાસ તણ. ૧૩
પ્રથમ ચતુર્મુખ ચર્ચીઇ એ પગલા કરીઅ પ્રણામ તણ;
સુરનર જસ સેવા કરઇ એ ભવિજનમન વિશ્રામ તણ. ૧૪
મૂરતિ મોહનવેલડી એ અઇઠા પાસ જિણંદ તણ;
કેસર ચંદન કુસુમસ્યું એ પૂજિઇ પરમાણંદ તણ. ૧૫
જઈ સુપાસનઇ દેહરઇ એ પૂજી પ્રભુ જયકાર તણ;
નયરમાંહિં વલ નિરખીઇ એ પ્રતિમા સંખ ન પાર તણ. ૧૬
કેઈ દીસઇ રૂદ્રભવનમાં એ કેઈ થાપી તરૂછાહિ તણ;
કેઈ દીસઇ વિપ્ર આંગણઇ એ કેઇ માંડી મઢમાંહિ તણ. ૧૭
આવટસ્યઈ પૂજા કરી એ છાંડી રાગ નઇ રોસ તણ;
વાણારસીનયરીથકી એ સિંહપુરી ત્રિણ કોસ તણ. ૧૮
જનમભૂમિ શ્રેયાંસની એ દેખી અનોપમ ઠામ તણ;
જિનમૂરતિ જિનપાદુકા એ પૂજી કરૂં પ્રણામ તણ. ૧૯
ચંદ્રપ્રભ જિન અવતર્યા એ ચંદ્રપુરી સુવિશાલ તણ;
શ્રીચંદ્રપ્રભપાદુકા એ નિત નમીઇ ત્રિણ કાલ તણ. ૨૦
આસીકોસ વલી તિહાંથકી એ પાડલિપુરિ વિખ્યાત તણ;
સીલવંત નર તિહાં હુઆ એ જેહના બહુ અવદાત તણ. ૨૧
સીલકનકનઉ કસવટઉ એ શ્રીથૂલિભદ્ર મુનિરાય તણ;
જેહનું નામ અચલ હુઉ એ ચઉરાસી ચઉવીસી તાય તણ. ૨૨
ઇ સુદર્શન વણિ જયો એ શીલગુણે અભિરામ તણ,
ળી સિંહાસણ થયું એ પૂજું પગલાં તેણિં ઠામ તણ. ૨૩
ભાવસહી મૂંહરઇ એ પદ પ્રતિમા સુહકાર તણ,
ઉ પ્રભુની ભાવસ્યું એ ઉર જિનભવનઇ પ્યાર તણ. ૨૪
૨૫

પંચકોસ વૈકુંઠપુરી એ ગંગતટ ગાજઈ આજ તઉ;
મારગિ કૌતિક પેખીઇ એ વાનરકેરૂં રાજ તઉ. ૨૫

દસકોસ નયરી તુગિઆ એ સંપ્રતિ નામ વિહાર તઉ;
ત્રિણ જિનભવનઈ પૂજીઇ એ બિંબ પંચવીસ ઉદાર તઉ. ૨૬

વસ્તુ.

નયર નવાદઉ નયર નવાદઉ કોસ ઇગ્યાર.
જિનપ્રતિમા જગિ મોહની અછઇ ચ્યાર વર પૂજ કીજીઇ,
નયરસીહોરઈ જાઈઇ કોસ ચ્યાર ભવલાહ લીજઈ;
મિલી રાયશિવરામનઇ એ લેઇ સાથઇ ઘટવાલ,
સમેતશિખરભણી ચાલીઇ એ આગલિ કોસ બયાલ. ૨૭

॥ ઢાલ ॥

રાગ સામેરી

આગલિ છઇ વિસમી વાટ રે ઘટવાલ કરઈ સુઘાટ;
સંઘલોક સયલ સંચર્યા રે ડોલી પોઠ સુખાસન વરીઆ. ૨૮
પંથઇ બહુ અચરિજ દીસઇ રે સુઝ કહતાં હિઅડું વિહસઈ;
સવે લોક લંગોટીવાલા રે સિર નાગા કુરકઇ બાલા. ૨૯
રૂપહીણ નારી તન ચોલઇ રે અહંકાર ધરી મનિ બોલઇ;
દેખ્યો યાહિ અચંભો ભારી રે સિરિ હાંડી આવતહઇ નારી. ૩૦
દવ દાધા દારૂ સમાણા રે ભિલ્લ દીસઇ કરિ ધણુ બાણા;
હહીસ કરઈ મનિ હરસી રે કરિ લેઈ નચાવઇ ફરસી. ૩૧
કદલીવન મારગિ બહકઇ રે નાલીકેર પૂગતરૂ લહકઈ;
પુન્નાગ નાગ ગિરૂમાલઈ રે હંતાલહ તાલ તમાલ. ૩૨
વડ પીંપલ જંબૂરૂંખ રે પેખંત સમઇ તસુ ભૂખ;
કંકોલ કરંજ સુડીર રે નારિંગહ ચારૂ જંબીર. ૩૩
પાડલ કેતકી સહકાર રે જાઇ જૂઈ ચંપક સાર,
કિંકિલિહ બિલ્લ અપાર રે વિકસ્યાં વન ભાર અઢાર. ૩૪

ચિહું દિસિ પરિમલ પસરંતિ રે મધુકર લીના ગુંજંતિ;
સુક સારસ મોર કિંઆર રે કરઇ કોકિલ બહુ ટહૂકાર.
પરવતનીઝરણાં બહૂ વાજઇ રે આવ્યો સંઘતણો જસ ગાજઇ;
વનછાયા ગુહિરી જાણુ રે નવિ લહુકઇ કોઈ ઉગ્યો ભાણ. ૩૫
કોલા કોલાહલ પુરકઇ રે સુણી માનવ તે પણિ ડરપઇ;
દીસઇ મદમત્તા હસ્તી રે જેહની ગતિ સહુજઇ સસ્તી. ૩૬
ચરતાં દીસઇ મૃગયૂથ રે મારગિ પણિ રૂઅડા સૂથ;
સાલિખેત્ર ભલા દોઇ પાસઇ રે દેખંતા દાલિદ નાસઇ. ૩૭
ઇમ જોતાં કૌતિક વાટઇ રે ઊતરીઇ વિસમઇ ઘાટઇ;
સમેતાચલ દીઠો નયણે રે સ્તવીયો બહુ અમૃતવયણે. ૩૮
નાલિકેર વધારી લીજઇ રે સંઘભગતિ વધાઈ દીજઇ;
હરખઇ કરી તનમન ભરીયઉ રે ગિરિતલહુટી જઈ ઊતરીયઉ. ૩૯

વસ્તુ. ૪૦

પાલગંજઉ પાલગંજઉ નયર પ્રસિદ્ધ,
પૃથ્વીચંદ્ર નરનાયકો ન્યાયવંત નિજપરજા પાલઉ,
અરિજનનઇ રવિકરસમું ભુવનમાંહિ જસુ ખ્યાતિ માહઉ;
વિનયધારી સંઘપતિ ભણઇ યાત્ર કરાવઉ દેવ,
અમ્હ મનિ અનિ અવસે ઘણો કરિવા તીરથ સેવ.

હેવણી ઢાલ. ૪૧

સંઘપ્રાયઇ તવ નરપતિ આવઇ સમેતશિખરની યાત્રા કરાવઇ,
રંગઇ અપચ્છરા ગાવઇં;
પંચકોસ ગિરિ ચઢીયઇ પાલા નાહુના મોટા અતિસુકુમાલા,
રાસ રમઇ વરમાલા. ૪૨
પ્રથમ ત્રિકોણીઅ કુંડઇ જઈયેં અંગ પખાલી નિર્મલ થઈયેં,
કુસુમકરંડ કરિ ગ્રહિયેં;
કેસર ચંદન મૃગમદ ઘોલી અતિઘન ઘનસારસ્યું રોલી,
ભરીઇ કનકકચોલી. ૪૩

ત્રિભુવનમાંહિ તીરથરાજ્ય દેવદુંદુભી દિનપ્રતિ વાજઇ,
મહિમા મહિમઇ ગાજઇ;
કીજઇ વલી તીરથ ઉપવાસ.તો નવિ અવતરીઇ ગ્રભવાસ,
કહિ મહિમા જિનપાસ. ૫૧
કીજઇ પૂજા દીજઇ દાન સમેતશિખરનું કીજઇ ધ્યાન,
લહિઇ કેવલજ્ઞાન;
એહ ગિરિ દીઠઇ મનિ ઉલ્લાસ એહ ગિરિ ફરસઇ કર્મવિણાસ,
હોવઇ સુગતિનિવાસ. ૫૨

વસ્તુ.

સમેતગિરિવર સમેતગિરિવર કરૂં વખાણ,
રત્નપૂરિ રસકુંપિકા વિવિધ વેલી ઉપધી સોહઇ,
અચરછાંડ દ્રુમ દીપતો વનવાડી ત્રિભુવન મોહઇ;
સયલતીર્થમાંહિં રાજીઉ.એ સિધખેત્ર સુખધામ,
મહિમા પાર ન પામીયઇ વલિ વલિ કરૂં પ્રણામ. ૫૩

॥ ઢાલ ॥

આસ.વરી

બાગારી ગિરિ ઝરણાં ભરીયા.સુકૃતભંડારો રે.
દેય મગધભૂમિની ચાલીયા મનિ ધરિ હરખ અપાર રે. ૫૪
જયો જયો એહ ગિરિ રાજઉ ભુવિ નંદઉ ચિરકાલો રે;
મનહ મનોરથ પૂરણો ભમુખીજઇ ત્રિગુણકાલો રે જયો૦ ૫૫
નયર રાજગૃહ આદીયા જે જગમાંહઇ વિખ્યાતો રે;
જિહાં મુનિસુવ્રત અવતર્યા પુરંદરિ ચઢી અછઇ વાનો રે. જયો૦ ૫૬
શ્રેણિકરાય ઇહાં હુઉ મંત્રી અભયકુમારો રે;
જંબૂસ્વામિ પ્રમુખ નગ હુઆ એહ નયરશૃંગારો રે. જયો૦ ૫૭
કુંડ સહઇ ઉન્હઇ જલ ભર્યાં દીસઇ નિર્મલ અંભો રે;
દરશીઇ વૈભારગિરિ ચઢી વીરજિણંદ મનિ રંગે રે. જયો૦ ૫૮

વતું ગોતિ ઇસ્તી તિહાંથી જાઇઇ પાવાપુરીઃ
વે અતિ મહિમ ઘણુડ ૫રાતું આવઇ લવિજણ સુણુડ. ૭૦
ઇિતરથી વિમહ્યુ પાસ જંભીયગામ આઉ ભકુવાસઃ
ઋજુકા નદીનઇ તીર કેવલ પામ્યઉ શ્રીમહાવીર. ૭૧
લવ સમવસરણ કીધ બેસી જિણ એક દેસન દીધ;
મલ પરિ કરતઉ પાવ પાવાપુરિ આવઇ જિણરાય. ૭૨
ઇંદ્રિપ્રમુખ ઇગ્યાર ષટકર્મ કરઇ તેણીવાર;
લિમાદીય સાંભલ્યુ મિથ્યા મિથ્યામતિ મોહઇ અડકસ્યા; ૭૩
અભિમાન ધરી આવીયા નામ લેઈ જિન બોલાવીયા:
સંય ટાલઇ જિનવરૂ દેઈ દિક્ષા થાપ્યા ગણધરૂ. ૭૪
ચતુર્વિધ થાપી તામ વિચરઇ દેશ નગર પુર ગ્રામઃ
હિતર પ્રતિબોધિ કરી અનુક્રમઇ આવઇ પાવાપુરિ. ૭૫
ત વરસ બહુત્તરિ આયુ પુરવ પાપફલ કહઇ સુઆંણુ;
ન અધ્યયન મનિ લાવઇ વીર મુગતિ પોહુતા શ્રીમહાવીર. ૭૬
મસ્વામી કેવલ વરઇ ચોસઠી ઇંદ્ર મહોત્સવ કરઇ;
ચતુર્વિધ હર્ષ અપાર જગમાં વરત્યો જયજયકાર. ૭૭
જિણેશ્વર સુપરવાર પૂજી તિહાં પગલાં પ્રાસાદઃ
તાં પોહતા જિહાં જિન વલી પુજીજઇ પગલાં મનિ રલિ. ૭૮
રમાંહિં શુદ્ધ વિહાર જાણે ભવિજણનો આધાર;
પ્રતિમા પંચ પગલાં દેવ પૂજી પ્રભુની કીજઇ સેવ. ૭૯
મે જઉણપુરિ આવીયા જિન પૂજી ભાવન ભાવીયઇ;
દેહેરઇ પ્રતિમા વિખ્યાત પૂજી લાવઇ એકસો સાતઃ ૮૦

વસ્તુ.

જિણવર પંચ જિણવર તણો અવતાર.
અયોધ્યા જાણીઇ અમરપુરીથી અધિક રાજઇ.
અ અજિત અભિનંદનો સુમતિનાથ જિન અનંત ગાજઇ;
જિણવર પાદુકા એ કીજઇ તાસ ગુણ ગાન.
જિણેસર પૂજીઇ આણી નિરમલ ધ્યાન. ૮૧

॥ ॐ ॥

रत्नसिंहसूरिशिष्यविरचित

गिरनारतीर्थमाला.

જિસ્વિર સિરિ ગિરનારહ સામી નેમિનાથપય સીસ જિ નામી,
ઠામી તીરથમાલ;
વસ્તુપાલિ નિયમંધવ નામિહિં થાપીય પાસ તેજલપુરગામિહિં,
સરોવર લહરિ વિશાલ. ૧

પહિલું દીઠઉ જુ ગઢજુંનુ સઈવ મનોરથ મગ્ન આખુ હુ,
જનુ પુણ્ય પ્રકાસો;
ગઢ ગરૂઆડિ કહુ કેતી કહીઇ જોતાં એહની આદિ ન લહીઇ,
ધનપતિ લોક નિવાસ. ૨

ઉસવાલહ ધરમિમ થાપી વસહી વીરભુવણિ જસ વ્યાપી;
સચરાચરિ જયકારો,
શ્રીશ્રીમાલી સલખઈ લિખીઓ ચઉદ નામ નિયમવ ઓલખીઓ;
રિપુ કેસરીઅ વિહારો. ૩

તે ઉદ્ધરીઅ સુથિર બાઉંસારી તેજલપુરનુ પાસ જુહારી,
સમરસિહિ કીઝ કાજ;
સંઘવી પૂંધલ દેહરઇ વંદુ રિસહજિણિંદ નમી ચિરનંદુ,
દિવ જોડ ગિરિરાજ. ૪

ચઉવીસી ચઉવીસી મૂરતિ અભિનવ પાંપામહિ પૂજતાં સફલ ભવ,
લાભઇ પુણ્ય ન પારો. ૧૧
વસ્તુપાલિ મંત્રીસરિ સેતુજ ઊજિલિ આબુઉ ભણુકહિ સેતુજ,
નિરૂવમ રિસહજિણિંદો;
ઠાવઇ સીસંમેતસિદ્ધગિરિ જિમણુઇ અષ્ટાપદ નવસીપરિ,
વીસ ચુવીસ જિણિંદો. ૧૨
યક્ષરાજ કવડિલ તિહિં પૂઠિઇ માતા મરૂદેવા ગજપૂઠિઇ,
ચંદપ્રભ પ્રણમેસો;
સંઘાહિવ ગોઉમિ આવતારી ઊરાઉધિપતિ પાસ જુહારી,
દાદુપાસ નમેસો. ૧૩
પુરૂષરયણ બ્યવથાણુઇ દીધુ સંઘાહિવ ભૂંભવિં જસ લિદ્ધઉ,
બાવન જિણહર સારો;
ઇંદનીલ તિલકપ્રાસાદો હેમપ્રભાણુસિજી અનુવાદો,
સાદર કરઇ અપારો. ૧૪
સામી વિમલનાથ તિહિં ગાજઇ નિરૂમલ સોવનમય તનુ છાજઇ,
રાજઇ મહિમનિધાન;
ચિંતામણિ શ્રીપાસજિણેસર સુરતરૂ અજિતનાથ તિત્થેસર,
જિહુપરિ સોવન વાન. ૧૫
પીતલમય જિનપ્રતિમા ચઉવિધ સમવસરણિ શ્રીવીરચતુર્વિધ,
પૂજુ પુણ્યનિધાન;
પનરનવોત્તર ફાગુણ માસિઇ સામી બઇઠા અતિ ઉલ્હાસિઇ,
વંદુ ભ સકિ ભાણ. ૧૬
કલ્યાણ ત્રય ત્રિહું ભૂમિહિય કવિ કાસમિ કવિ પ્રતિમા સહિય,
નેમિ નમેસિ સુરંગો;
વસ્તુપાલ મંત્રીસર કીરતિ પ્રકટીઅ સમરસિંહિ જિહાં ઇરિતિ,
બાવન જિણહર તુંગો. ૧૭

ઇંદિ રચી સોવનપ્રાસાદિહિં માતા અંબિકિ દેવપ્રસાદિહિં,
જગગુરૂ તે વિનમેવિ. ૨૪
આજ કૃતારથ મનુજ જનમ મઝ નિરમઉ કુલ ભવ વિભવ સફલ મઝ,
પુંઅ દરસણિ જગનાહ;
યાદવકુલિ કુમલામ્બરવંસ ત્રિભુવનજન માનસસરહંસ,
દીઠઉ અતિ ઉત્સાહો. ૨૫
દેવ કહેવઉ જુ તમ્હ સેવા તાસ પસાઉ પુણ્ય કરેવા,
હોયો બુદ્ધિ પ્રકાસ;
રયણસિંહસૂરિસીસ જિ જંપઇ સિવમુખ માગૂં સુંદર સંપઇ,
સંપઇ સિદ્ધિ વિલાસ. ૨૬
ઇય રૈવયમંડણુ અવિચવિહંડણુ નેમિનાથ ગુણ જે શુણઇ એ,
તસ વીરપમાલા પુણ્યવિશાલા ભાવસહિત અનુદિન ભણઇ એ,
નિદ્દલણજ્જણવહલ ભવસયહુહલ નિરૂવમગુણ રયણે કલિય,
સો નિમ્મિયપરિકિમલ સાસય સુહકલ પામઇ સિવકમલા લલિય. ૨૭

વીસલનગરેં જુહારીઇ એ જિન ત્રિણ પ્રાસાદો જી;
માહોમાહિં તે કરઇ એક એકસ્યું વાદો જી.
ગામ સિંવાલે એક જિનાલય વંદુ દો કર જોડ્યો જી; આ૦ ૯
મહિસાણે નવ દેહરાં પૂજી પાપ વિછોડ્યો જી.
મારગિં જે જે જિનહરૂં તે તે કરૂં પરિણામો જી; આ૦ ૧૦
અનુક્રમિ ઉસમાપુર નમું શાંતિનાથ ગુણધામો જી. આ૦ ૧૧

॥ ઢાલ ૧ ॥

અહમદાવાદ નગર સુવિચાર શ્રાવક સુકૃત ભરઇ ભંડાર;
પૂજેં શ્રીજિન સાર તુ; જ્યો જ્યો પૂજેં શ્રીજિન સાર. ૧
ગઢમઢ મંદિર પોલિ ઉત્તંગ નગર દેખતાં હુઇ મનરંગ;
સાભ્રમતી વહેં ચંગ તુ. જ૦ ૨
મોટો માણિકચોક ચોસાલ ચોહટઇ હાટ ઓલ સુવિશાલ;
વાડી વનહ રસાલ તુ. જ૦ ૩
લોક વસઇ જિહાં વર્ણ અઢાર વ્યવહારીયાતણો નહી પાર;
વિવિધ વસ્તુ વ્યાપાર તુ. જ૦ ૪
માન મોહત શુભ સોજન ભગતિ આભરણાદિક પહિરણ જુગતિ;
કરિં નિત્ય સાહમીની ભગતિ તુ.જ૦ ૫
દેહરાં દીઠે પરિમાનંદ મહાવીર પમુહ જિનચંદ;
વંદુ સુખનો કંદ તુ. જ૦ ૬
અવર તીરથ જે છે અનેક તેહનો પાર ન પામું છેક;
વંદો ધરિય વિવેક તુ. જ૦ ૭
બીબીપુરિ ચિંતામણિ પાસિ વિજયચિંતામણિ પુરિં આસ;
ભાસો અસાઉલ વાસ તુ. જ૦ ૮
ચોવીસ વટા ચોવીસઇ સાર અહમદપુર જિન કરૂં જુહાર;
· રાજપુરાદિ મઝારિ તુ. જ૦ ૯

॥ ઢાલ ૩ ॥

આજ સફલ દિન મુઝ થયો એ શ્રીપો પોલિ પ્રવેશ કિ;
ગજ વેંઠી દીઠી ભલી એ માંહી રિસહજિનેસ કિ. આ૦ ૧
શાંતિનાથ જિન સોલમો એ ભેટ્યો ડાવઈ અંગિ કિ;
ચૌમુખ નમી પાંડવ પંચ એ પ્રણમું મનનઈ રંગિ કિ. આ૦ ૨
મોટી મૂરતિ અતિભલી એ અદ્ભુદ આદિજિણંદ કિ;
જિમણે આંગઈ જુહારતાં એ ઉપજિં મન આનંદ કિ. આ૦ ૩
કવડયક્ષ પરતુખ્ય થયો એ બોલાવ્યો દિઈ બોલ કિ;
વિઘન નિવારિ સંઘનાં એ તે મેં થઈ અટોલ કિ. આ૦ ૪
વલી વાઘણ જોઈ કરી એ ઊંપાવસહી વંદ કિ,
મોલ્હાવસહી ટોટરા વિહાર એ પુણ્ય પાપ નિકંદ કિ. આ૦ ૫
વિહુરૂપેં સ્વામ નમું એ સરગારોહિણી નામ કિ,
મોરી સાજણમદીનતણી એ દીઠી અતિ અભિરામ કિ. આ૦ ૬
પોલિ મઝારિ જિમણા જઈ એ થભણપાસ જુહાર કિ;
ખરતર થાપ્યો નેમજિન એ અવતાર્યો ગિરનારિ કિ. આ૦ ૭
અપમંડણ જિમણે મને એ થાપ્યો નવોધ પ્રસાદ કિ;
શ્રીવિજયદેવસૂરિ વચણથી એ દીધો જગ જસવાદ કિ. આ૦ ૮
સાહ તેજપાલ સિરોહીઉ એ પુણ્યવંત જન હોઈ કિ,
દેહરૂં સો મકાવીઉ એ કીરતિ કહે સહુ કોઈ કિ. આ૦ ૯
ખરતરવસહી નમી કરી એ પેખ ચોરી ચોર કિ;
ચોમરીનિં દેખતાં એ મનમ ઉપજિ હરખ કિ. આ૦ ૧૦
નિલકા તોરણ જોઈ એ સહના મોહ દૂવારિ કિ,
પાવડીઆરે ચઢી કરી એ પેહતા ભુવનમઝારિ કિ. આ૦ ૧૧
ચરઈ પાસઉ વલી એ સામલા પ્રમુખ વિહાર કિ,
દેરા પાખતિં દીઠડે એ ત્રિણ પ્રદક્ષણા સાર કિ. આ૦ ૧૨

તારિ તારિ જગબાપ સાંભલિં માહરાં પાપ;
કરજોડી કહું એ તુઝ આણાં વહું એ, આલોયણ કહું એ. ૧૩
છોડિ છોડિ મુઝ કર્મ તું જાંણે સહું મર્મ;
કહતાં લાજીઇ એ ભવ ભય ભાજીઇ એ. ૧૪
ન લહું ભવનો પાર જીવની આદિ લગાર;
સુહુમનિગોદમાં એ જનમ મરણ પમ્યાં એ. ૧૫
સાઢાસતર ભવ વાસ એકણિ સાસોસ્વાસ;
એણિપરિ લાગલગા એ કરતા ઉમગા એ. ૧૬
બિસેં છપન તિણે ભવિં આવિલીકા કહેં કવિ;
એક આવિલીતણા એ અસંખ્યાતસમેં તે ભણ્યા એ. ૧૭
સમય સમય પ્રતિં જીવ બાંધઇ આંદિ સદૈવ;
કર્મ ઘણા કરઇ એ ધર્મ ન આચરિ એ. ૧૮
તિહાંથી બાદર થાઇ અકામનિજરા પસાઇં;
ત્રસપણું આચરિં એ બિતિચોરિંદ્રી ભવ ફરિં એ. ૧૯
સન્નિ અસન્નિ અનંત પચેંદ્રી તીર્યંચ જંત;
ક્ષણનારકિ પણિં એ દેવલોક અવતરિં એ. ૨૦
અનુક્રમિં માણુસ જન્મ પાંમ્યો શ્રીજિનધર્મ;
વિમલગિરિ આવીયો એ તું પ્રભું પાવીયો એ. ૨૧

॥ ઢાલ ૫ ॥

આજ સપી મઇં નયણે નિરખ્યો વિમલાચલ ડુંગરીયો રે;
જાંણું ચિંતામણિ મઇ પામ્યું ભવસાયર હું તરીયો રે. આ૦ ૧
કામધેનું મુઝ આંગણિ આવી કલ્પવૃક્ષ ઘરિ ફલીયો રે;
યુગલાધર્મ નિવારણ સ્વામી ઋષભદેવ જો મુઝ મલીયો રે. આ૦ ૨
ષટ ખંડ ચૌદરયણ નેં નવનિધ ચક્રવર્ત્તિ પદ પાંમ્યુ રે;
જો શેત્રુંજે ડુંગર ફરસી ઋષભદેવ સિર નાંમ્યું રે. આ૦ ૩

બારહ દેવલોક મેં લાધા ગ્રૈવેક નવ લોગ રે;
સરવારથસિદ્ધિનાં સુખ વિલસ્યાં જો સેત્રુંજ્ય સંયોગ રે. આ૦ ૪
સુગતિ મહી સુગતિં મટકાલી જેહનો અવીહડ રંગ રે;
ભાગ્ય જોગેં જો સિર પાંગ્યો તો હું થયો અભંગ રે. આ૦ ૫
દશ દ્રષ્ટાંતે દોહિલો લાધો માણસનો ભવ શુદ્ધ રે;
શ્રાવકુલ સેત્રુંજે યાત્રા જિમ સાકર જિમ દુધ રે. આ૦ ૬
સિદ્ધ અનંત એણિં વિમલાચલેં કાકરિ કાકરિ કહીય રે;
તીણેં સિદ્ધાચલ નામ પ્રસિદ્ધ એહનેં ધ્યાને રહીયેં રે. આ૦ ૭
નેમવિના ત્રેવીસ તીર્થંકર સેત્રુગિરિ કીધી યાત્ર રે;
પૂરવ નવાણુ વાર આદિસર સમોસર્યા વરગાત્ર રે. આ૦ ૮
અમૃતકુંડ અનેક દહિં સિરેં વિવિધ ઓષધી ઠામ રે;
વિત્રપરત્નાગરો એ આગર તિણિં રત્નાકર નામ રે. આ૦ ૯
ચૈત્રીપૂનિમ ઋષભદેવના ગણધર પુંડરીક નામ રે;
પંચકોડિસ્યું એણે ગિરિ સિદ્ધા તીણેં પુંડરગિર નામ રે. આ૦ ૧૦
અસી જોયણ પહિલેં આરેં બીજેં સિત્તર માન રે;
ત્રીજેં સાઠિ પંચાસ વલી ચોથે પાંચમેં બાર પ્રધાન રે. આ૦ ૧૧
છઠેં આરે સાત હાથ એ પોહલો પ્રભુ પ્રકાસે રે;
સુગતિ બારણું એ વિમલાચલ સબલ તીર્થંકર ભાસે રે. આ૦ ૧૨
અજિત ધર્મ નેં શાંતિનાથ જિન ચોમાસું ઇહાં કીદ્ધ રે.
ભાવ ધરી ભગતિ જે ભેટી તેહનાં વાંછિત સિદ્ધ રે. આ૦ ૧૩
જે નર નારી નિજ ઘરિ બેઠાં ધ્યાન ધરેં આદિનાથ રે;
સહસ પલ્યોપમ કરમ તે ખપવેં ઇમ જંપિં જગનાથ રે. આ૦ ૧૪
અભિગ્રહ લીધ કર્મ ખેપવિં લાખ પલ્યોપમ આખુ રે;
સેત્રુંજે પથે ચાલ્યો પામી એક સાગર કરમ દાખુ રે. આ૦ ૧૫
ઋષભદેવ દરસણ જન્મ દીઠું સહસગણું કર્મ જાય રે;

પૂજા કરતાં સુગતિ જાયે સામગ્રીતે થાઇ રે. આ૦ ૧૬
નાટક ગીત ગાન નેં વાજિત્ર કરતાં ફલ અનંત રે;
રાસ ભાસ પ્રભુજીનેં સ્તવતાં પંચમગતિ પામંત રે. આ૦ ૧૭
નેમતણી વાંણી ઇમ નિસુણી નંદીષેણ અહીં આવ્યા રે;
અજિતશાંતિ પ્રસાદ વચિ રહી અજીતસંતે કરી ફાવ્યા રે. આ૦ ૧૮

॥ ઢાલ ૬ ॥

એ ગિરિનાંમે ધરિ નિર્વાણ એ ગિરિ નાંમેં વાંછિત સિદ્ધ;
એ ગિરિ નાંમથકી વર બુદ્ધિ એ ગિરિ નામ જપો મન શુદ્ધિ. ૧
એ ગિરિનામિ સુણો નિસદીમ એ ગિર નાંમ જપો એકવીસ;
વાચક ભાનુચંદ ગુરૂ સીસ દેવચંદ મનિં એ જિગીસ. ૨
શેત્રુંજો સિદ્ધાચલ નમો વિમલાચલ મોરે મનિ રમો;
સિદ્ધસિષર નેં તીરથરાજ સિદ્ધખેત્ર નેં નગાધિરાજ. ૩
અષ્ટોત્તરશત કુટ મનિ ધરો સહસકમલની સેવા કરો;
કવડનિવાસ વલી તાલજધજો ભાગીરથ તીર્થ ભાવેં ભજો. ૪
બાહુબલી મરૂદેવી ગિરિંદ મુગતિનિલય દીઠેં આનંદ;
સહસપત્ર શતપત્ર કદંગ વારેઈ પાપતણા નિકુરંગ. ૫
ઢંકો લોહીતો રમણીક પુંડરીક મંગલ તરૂણીક;
વિદ્યાપાહુડ ગ્રંથ લહ્યા વિદ્યાધર સુર નર મુનિ કહ્યાં. ૬
એ ગિરિ મહિમા જાણી ઘણો એકવીસ નામ મહા સહુ ભણો;
ભવિજિન ભાવે ભેટે જેહ દુરગતિ નીચ નિવારેં તેહ. ૭

॥ ઢાલ ૭ ॥

આસ ફલી મુઝ મનતણી એ માતનંદે, ભેટ્યો તું જિનરાય;
ભાગી ભાવડભવતણી એ મા૦ લાધો મુગતિ ઉપાય. મુક્તિ સુંદરી.ઢા૦ ૧
વંદન માહરી માનજો એ મા૦ સેવક કરજો સાર;
કરજોડી આગલિ રહી એ મા૦ અરજ કરૂં વારોવાર. મુ૦ ૨
હું અપરાધી છું સહી એ મા૦ છું ગુનહગાર;
માહ્રા અવગુણ ચિતમાં રખે એ મા૦ તોરૂની કરજો સાર. મુ૦ ૩

ઘણું કાંઈ માંગુ નહી એ મા૦ કરો મુઝ એકજ કાજ;
મયાકરીને આવયો એ મા૦ મુઝને મુગતિનું રાજ. સુ૦
બંધવ વિવેકચંદ સુખકરૂ એ મા૦ પૂરવ પુણ્ય પ્રમાણ;
યાત્રા મનોરથ મુઝ ફલ્યો એ મા૦ ચારિ શિષ્ય સાથે બાંણ. સુ૦ ૫
શ્રીવિજયદેવસૂરિગછતણા એ મા૦ મુનિવર બિસિં વખાણિ;
બીજા નવસેં દર્શની મિલ્યા એ મા૦ અવરને રાણો રાંણિ.
સેવકની પોહતી રલી એ મા૦ ઋષભને કીદ્ધ પ્રણામ; સુ૦ ૬
પાછો પોહતો સંઘ વલી એ મા૦ પાલીતાંણિઈ ગામ.
સમુદ તિહાંથી ઢુકડો એ મા૦ આવે વ્યાપારી લોક; સુ૦ ૭
વસ્તુ લીયાણા નવ નવાં એ મા૦ આલી હર્યે નાણું રોક.
પાલીતાણાથી ચાલીયા એ મા૦ કરતા પંથ પ્રયાણ; સુ૦ ૮
કુશલે રાજનગર ગયા એ મા૦ કીધાં કોડિ કલ્યાણ.
ભણે ગણે ને સાંભલે એ મા૦ એહ તવન જે બાંણુ; સુ૦ ૯
ઘરિ બેઠાં યાત્રાતણો એ મા૦ ફલ પાંમઇ સુવિહાણ.
શ્રીતપગછપતિ ગુણનિલો એ મા૦ શ્રીવિજયદેવસૂરિંદ; સુ૦ ૧૦
જાંણે જિગિં ઉદયો સહી એ મા૦ મૂરતિવંતો ચંદ.
સાહ થિરા નંદનવરૂ એ મા૦ મોહનવલી કંદ; સુ૦ ૧૧
જે સેવઈ ભાવઈ કરી એ મા૦ તસ ઘરિ નિત્ય આણંદ.
શ્રીવિજ્યદેવસૂરિ પાટિં જયો એ મા૦ શ્રીવિજયસિંહસૂરિરાય, સુ૦ ૧૨
જેહને પ્રણમેં નિત્ય પ્રતિ એ મા૦ સુરનર ભુપતિ પાય. સુ૦ ૧૩
સીસ વાચક ભાનુચંદનો એ મા૦ માગઇ દેવચંદ દેવ,
વલી વલી મુઝને આવયો એ મા૦ શેત્રુંજય કેરી સેવ. સુ૦ ૧૪

કલસ.

ગુરૂ શ્રીહીરવિજયસૂરિ પસાયે શ્રીભાનુચંદ ઉવઝાયા,
કાસમીર અકબરસા પાસઈ શેત્રુંજય દાણ મુકાયા;
તાસ સીસ દેવચંદ કહે એ ગિર ગિરનો રાયા,
ભેટયો ભાવ ધરી એ તીરથ મનવંછિત સુખદાયા.
આજ મનવંછિત સુખ પાયા. ૧૫
સંવત્ ૧૭૬૯ વર્ષે પં૦ દાનચંદ્રેણ લિખતં પત્તનનગરે.

પણ્હત્ત સાઙ સપનંતર વહઇ સાસણતણી દેવિ ઇમ કહઇ;
નેમીસમઉ દેવ મનિ ધરે કુસલ ખેમિ પરહુણ જાઇ ઘરે. ૯
મંગલોર હું વડ સાંચરિઉ ખંભનયર સોપારઇ હિરિયં;
પૂન્હા સકલ સામિયંભણા ત્રણ મનોરથ ઇઇ મનિ ઘણુ. ૧૦
જાણુઉ સુરાદેસિ જાઇઇ પે.પે પાસદેવ ધ્યાઇઇ;
સંક્રમ પાટણિ દેવરકઇ કરઉ સાર સામી સેવકઇ. ૧૧
વીરમગામિ નયર પાટરી સાઉાવાડિજ પૂજા કરી;
ધપૂંઇ ધરવાઇ મઙૂરિ હરષઇ પૂજ માકઇ નરનારિ. ૧૨
નરસિંદ પાટણ વર નમઉ નગરમાહિ સવિહું મૂકિગં;
પંચાસરઉ પાસ તિહાં ભણુ આસસેણરાય તિણિ કુમિતિહરઉ. ૧૩
કરઉ પ્રસાદ સામિણિ સરસતી નયરમાહિ ધુરિ કરણાવની;
વિનય વિવેક દેસ દંઘહિ કરિસુ પૂન્ય મહિસાણામાહિ. ૧૪
વીસલનયર ધર્મ અહિઠાણ પાસભવણિ નિતુ કરઉ મંડાણ.
વીતરાગ સરણુ લાગી સામી કેન્હા મુગતિ માગીઇ. ૧૫
વડઉ નયર સેત્રુજ તલહટી કાવિ ભાવિ પરબત ગિડ ગઢી;
રિષભદેવ સામીનઉ ઠાણ વડઉ નયર આબુ ઉપરે માહિ. ૧૬
ગોધપુરે વડલી વડગામ ધાણધઇ જિનવર કરઉ પ્રણામ;
હાથીદ્રે આમિ ઉિમઘટિ જિણપૂજ માહિણ નિકાલ. ૧૭
પાલનગર પાલ્હણપુરે વલી પાસ જિણિંદ પુજઉ મનિ રૂડી;
...સંઘ આજિ પૈમ સવિ સમિઆ પારસનાથ દેહરાં નીગમ્યા ૧૮
...રની શ્રીરિષભસાહ પાસ મૂરતિ નિત કરઇ ઉચ્છાહ;
...ઉ કેસીસા સોનાવણાં લીલ જિણંદ મૂરતિ અતિ ઘણું ૧૯
...પુરિ અનઇ સુરનરઇ આઉલિમાહિ પૂજા કરઇ;
...ધરમાહિ તીરથ અનેક કરિસુ પૂજ નિતુ નવી વિશેષ. ૨૦
...દિ રિસદેવર ભવઉ નાભિરાય મરુદેવી કુખિ કિઉ,

ભાષા.

પ્રથમ તીર્થંકર શ્રીયુગાદિ ચલણે સિરિ નામીઅ;
તુમ્હ સાધિ અમ્હ મુગતિ આપિ સેવક કહઇ સામી. ૩૩

નાલિરાયકુલ મંડણુ અર્બુદ અવતારઃ
વિમલ મંત્રીસર થાપિઅં નિરમાલડીએ દીઠઇ હરખ અપાર. ૩૪

સૂતઉ જાગિઉ વિમલસાહ નિસિ હુઉં વિહાણું,
મઇ દેઉલિ દીઠી ધજા કુંજર સાહિઉ કાનિ;
ગુરૂ આગલિ સપન કહઇ નિરમાલડીએ ભાઇઉ વિમલપ્રધાન. ૩૫

તઇ ઇંડી સવિગમ દેસ ભૂપતિન ભૂપાલ,
તઇ દુહુવ્યા ત્રજિંચ ઢોર અસી અનઇ બાલ;
આલોઅણુ આપઉ કિસી ન લહું સંખ ન પાર,
શ્રીઅરગદગિરિ ઉપરિઇ નિરમાલડીએ થાપે તું જઇન વિહાર. ૩૬
ગુરૂ ઉપદેસિઇ વિમલસાહ મનિ કરઇ વિચાર,
અભંગ તીરથ અરગઠ ભલઉ વેચિસ્ ભંડાર;
ઋષભદેવ મનમાહિ ધરઉ મન સમરઉ અંબાવિ,
શ્રાવકનઇ દ્રવ્ય સંપડિઉ નિરમાલડીએ વેચઇનઇ સરલ ભાવિ. ૩૭
દંડનાયક શ્રીવિમલસાહ તીર્થ થિર થાપિઅ,
ભરડા ટક્કા લેઇ ભૂઇ ગર્થ તેહનઇ ઘણુઉ આપી;
અંબાઈ આવી ઇંમ કહિઅં માડે અડંપ અપાર,
થાનક શ્રીમાતાતણુઇ નિરમાલડીએ થાપે જૈન વિહાર. ૩૮
પિહુલા તેડાવ્યા સૂત્રધાર મુહુરત લિઉ મ લાઉ વાર;
રાંગ ખણાવઉ દેઉલતણી મૂં મનિ ઉંકંઠા છઇ ઘણી. ૩૯
સૂત્રધાર જોઇ એક માહ દ્રવ્ય કેતે તુ વેચિસિઇ સાહ;
રાંગ ખણાવઉ દેઉલતણી બહરેસિઉ કરિજયો પૂરણી. ૪૦
કે સોના કે રૂપાતણા વિમલિ નખાંવિઆ આણી ઘણા;
સૂત્રધાર જોઇ કસવટી વિમલસાહએ ગાહડ હઠી. ૪૧

[illegible]
[illegible]

કવિત.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

કવિત.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

એતલ વીર મ હુઉ આકુલા તમ્હનાં દિવરાવિસ બાકુલા;
તિલવટિ તેલ રંધાવ્યા ચિણા એનલનઇ દેવરાવ્યા ઘણા.
વિમલિ મનાવિઉ વાલી નાગ ટાલિઉ ભૂતપ્રેતનઉ લાગ; ૪
દીહ બિ ચ્યારઇ ઈંડઉં ઘડિઉં તતખિણિ દેઉલ ઊપરિ ચડિઉં.
મનમાહિ હરષઉ વિમલ અપાર દાદઉ પ્રગટ હુઉ મઢમાહિ; ૫૦
અંબાઈ આવી ઇમ કહિઉં બિંગડાનઉ તે થાનક ખણિઉં.
મનમાહિ હરવિઉ વિમલપ્રાહ તતખિણિ તેડાવ્યા સૂત્રધાર; ૫૧
ઘડઉ ઘાટ દેઉલતણઉ શુદ્ધમાગિ ગરથ લિઉ ઘણઉં.
ઘડઉ ઘાટ માંડઉ કોરણી એકએક પાહિઈ અતિ ભલી; ૫૨
હસ્ત મુખ થાંસે પૂતલી કુતિગ કરઈ રૂપ તે વલી.
અરગદગિરિ તીરથ કિવિલાસ જિણિ થાનકિ જણુજણ પૂજઇ આસ; ૫૩
ગુફામાહિ દાદઉ પુરિ હવિઉ વિમલમંત્ર સપનઇ આવિઉ.
કરઉ પ્રસાદ ટાલઉ સવિ અલી વિમલ મંત્રીસર પૂગી રૂલી; ૫૪
નેમિભુવણ જિસિઉ દેવિઆમનુઉં વસ્તુપાલ વિત વેચઉં ઘણઉં. ૫૫
આરાસણ આણિઉ પાષાણ નેમિભુવણ જિસિઉ છેદવિમાણ;
પીતલ ઉર હિંગિ રિસહજિણંદ જિણિ દીઠઇ મનિ હુઇ આણંદ.
અણુપેલ સેરંગાં લીધાં પૂજા ટ દુધા પાપ સવે ગયાં; ૫૬
જિમણુઇ પાસઇ બઇ દેહરા તે મંડાવ્યા ખમણાતણા.
ત્રીજુઇ જિન પાઇંઃ દિયાં ઘણાં તે કહીઇ સવિ ખમણાતણાં. ૫૭

વસ્તુ.

તીરથ થાપિઅ તીરથ થાપિઅ અગ્ગ ઇણિ ઠામિ;
શ્રીઅર્બુદગિરિ ઊપરિઇ વિમલમત્રિ આધાર રોપીઅ,
બાર પાજ વડની કરી આવઇ સંઘ અપાર;
અંબાઇ સાનિધિ કરઇ આવિઉ ગઢિ ગિરિનારિ.
ઘણી વાત આરમતી ભલી અહિ આવિઉ હિવ ઉતાવલી; ૫૮
સમર પાસ કરઉ અનિ ભલઉ સાતમાસિ ઘોડીમઉલઉ.
૫૯
૬૦

પાછે રૈનિડે પુરમ માત તેહનાપુડે મહાપદિ ધન્ય સાગરે પધારે,
ત્યારે માપ તોરણિ પુતરી ધણુડે ધન્ય સાગરે નિદ્રિ વળી. ૯૧

ઘન અનિડે પ્રાણિય તુણનાપુડે નિત ચંનિડે ચડેગુણિ આપ્યુડે,
[illegible] દેવીમા પાટ પુણ્યાણી દીધી નહુરી વાટ. ૯૨

પાપ નિરત [illegible] પાંચ પ્રાપાર પાતા પ્રગટ ત્યાં વેતાર,
[illegible] નિપુણ [illegible] તે માનતિ કે દીધાં મહી. ૯૩

તેહનાડે નિરત નિતો રવ નાગ પ્રતિપુણ ગણિ પુણ દુઃખ સનિડે પ્રજાપા
[illegible] વાત પાપ કે અવતાર તેહ, નવન ગણિપુરતો તેહ સાર. ૯૪

તેહડે [illegible] વાત ત્યારે પ્રાપ માત નિડે નીતિ કર નાગ,
[illegible] ત્યારે [illegible] પાપનું દુઃખ નિવારડે. ૯૫

[illegible]
[illegible]
[illegible]

ॐ

पं०—मारिमाविरचित

चैत्यपरिपाटी.

ઢાલ.

સિરોહી નયરીમાં ઉતરિ રે લો, એ દેશી.

શ્રીવાગેશ્વરી વીનવું રે લો કહિશું જિનગુણગ્રામ રે; સાહેલી.
રંગ મોટાં માનીઇ રે લો લેસ્યં ઠાંમિઠામિ રે. સા૦ ૧
પ્રભુશું હું પરમેસરૂ રે લો રાજનગરથી માંડિ રે; સા૦
સંખ્યા કહું જિનબિંબની રે લો અંગથી આલસ છાંડિ રે. સા૦ પ્ર૦ ૨
પ્રતિમા સંપ્રતિરાયની રે લો શ્રીસરસેજ મઝારિ રે, સા૦
સાણંદગામિ શાંતિજી રે લો જિનવર અતિમનોહારિ રે. સા૦ પ્ર૦ ૩
પ્રતિમા પુરંજગામિની રે લો દીઠી નયણે દોય રે; સા૦
કરપ્પા વીરમગામિથી રે લો બિંબ સતાવન હોય રે. સા૦ પ્ર૦ ૪
મંડલમાંહિ મૂલગાં રે લો સત્તાવીસ જિનરૂપ રે; સા૦
સાબરમાં પાસજી રે લો શ્રીસંખેસર ભૂપ રે. સા૦ પ્ર૦ ૫
દેવ દેહરિ અછીઇ રે લો ચોરાસી બિતાલીસ રે; સા૦
મ સમીઇ વખાંણીઇ રે લો પ્રતિમા દોઇ જગીસ રે. સા૦ પ્ર૦ ૬
પાટનપુર રતીયાંમણું રે લો જિનહર ઠિ સુખકંદ રે; સા૦
તિમા તિહાંકણિ મ્હારસિ રે લો વંદા તિહાં જિનંદ રે. સા૦ પ્ર૦ ૭

સોઈ ચાંમનિ દેહરિ રે લો નહિનિ સકનાગીસ બિંબ રે, સા૦
પારકરિમાં પ્રતિમા તની રે લો વેદ સપ્ત અંગંભ રે, સા૦ પ્ર૦
પત્તર મંદિર જોતી ભલી રે લો પાનિં ચઉવીસ દેવ રે, સા૦
ભાદુરમાંહિ જિનબિંબની રે લો સંખ્યા નીમ કિ સેવ રે. સા૦ પ્ર૦
ગિરપુર પાસ રીસ્ભ રે લો જિનવર કિ તિહાં પગ રે, સા૦
પાર દ્વારામર કિ ભગા રે લો પ્રતિમા સહિમનુ રાંગ રે. સા૦ પ્ર૦
[illegible] ઋષભ રીસ્ભ રે લો [illegible] અતિગી મતિ રે, સા૦
[illegible] રે લો કહિ મહિમા પ્રમાણ રે. સા૦ પ્ર૦

વાસ.

પીપ્રાડિ ઉગણસટ્ઠિની રે લાલ પ્રતિમા મંદિર જોઇ રે; ચ૦
સોરાહિ દસ એકની રે લાલ કઠનાદિં રસ હોઇ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૮
રૂલવદિ શ્રીજિનપાસજી રે પ્રતિમા સડતાલીસ રે; ચ૦
મેડતામાંહિ મોહિની રે લાલ ઇંગ્યાર નિ તેરઇ ઇશિ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૯
સહિસ એક શત એકનિં રે ઉગણચ્યાલીસ તેમ રે; ચ૦
આણંદપુર બિ દેહરિ રે લાલ એકસો સાત્રીસ એમ રે. ચ૦ પ્ર૦૧૦

ઢાલ રસીયાની.

જિતારણિ હો મંદિર એકની બિંબત ત્રાંણ રે સંત; સપીરી૦
આણુવાગંમિં રે આદિ જિનવરૂ દેવલી હોઇ ગુણવંત રે. સ૦ ૧
હું નિત પ્રણમું શ્રીપરમેસરૂ કાકુપિ પ્રતિમા રે ચ્યાર; સ૦
સોજિતમાંહિ સાતિ જિનહરેં એકસો ત્રેવીસ જુહારિ. સ૦ હું૦ ૨
દ્ધધવડમાંહિ ચ્યારિ મનોહરૂ વીઠડિ નવ અપાર; સ૦
બાંતિ છત્રીસ ત્રણિ પાંચોઈઇ નીપુરિં રસ ગુણકાર. સ૦ હું૦ ૩
નાડોલિ નવ મંદિર મૂલગાં છસઇ છન્નું ગુણવંત; સ૦
ઘણોરઇ છત્રીસ પ્રતિમા વંદીઇ કુંભલમેરેં રે કંત. સ૦ હું૦ ૪
છત્રીસ જિનની મૂરતિ પેખીઇ સાદડીમાંહિ શીવ ત; સ૦
નરચિં છત્રીસ પ્રતિમા દેખીઇ દેહરિ શીલગવંત. સ૦ હું૦ ૫
સંખપુરિં દેહરાં પાંચિ પ્રભુતણાં સહસબિચ્યારસિ માંનિ; સ૦
ત્રિહિપન અધિકી પ્રતિમા પૂજીઇ માદલિ ત્રણિ ગુણખાંણિ. સ૦ હું૦ ૬
નીદ્રંઘી ગાંમિ ત્રિણિ મૂરતિ વલી શીવરકાણે રે ભાખિ; સ૦
પ્રતિમા પાંચસિં પૂજી પ્રેમસું પંચાવન બિંબેવાખિ. સ૦ હું૦ ૭
ગીમેલિ પાંત્રીસ પ્રતિમા રૂઅડી પુરાડિ પંચવીસ; સ૦
ઘોરિં ચૌદિ જિન દિનકર પાલિં ચૌદિ રે જગીસ. સ૦ હું૦ ૮
સાલી ત્રિણિ ઇટવાલિ દસ ભલી વાઘતલાઇ રે દેખિ; સ૦
પૂરમાં વીસ મૂરતિ વલી કોલરગામિ રે પેખિ. સ૦ હું૦ ૯

એકસોનેઊ સિદ્ધપુરિં દેહરાં ત્રિણ્ય અપાર, સ૦
ઉંઞાવિ દસ દેવની ઊનાવિ સુખકાર. સ૦ તી૦ ૩

એકસો નેઊ વંદીઇ મિસાણી વલી ચેહ, સ૦
એકસો બાર તે આવગ્નુ સાતિ દેહરિ તેહ. સ૦ તી૦ ૪

કલોલિ ગાંમિ બઇ મંદિર્ સેડૂ મિલીનિ જોઇ, સ૦
પંચદસ પ્રતિમા સુંદર્ એ બિંબ સંખ્યા હોય. સ૦ તી૦ ૫

સહિસ ઉગણીસ નિ ઊપરિં બાવન છિ ગુણવંત, સ૦
સંવત એકવીસ ભેટીયા ભયભંજન ભગવંત. સ૦ તી૦ ૬

સાહ સૂરચંદના સંઘમાં લોક ઘણા દાતાર, સ૦
સૂરધીર અ્યાંની ભલા કરતા પરઊપગાર. સ૦ તી૦ ૭

ભવિજનના આદર થકી સદ્‌હિણા દિલમાંહિ, સ૦
આગમગચ્છપતિ ગુણનિધુ શ્રીમહિમા ગુણગાય. સ૦ તી૦ ૮

ભણિ ગુણિ જે સાંભલિ સીઝિ વછિતકાજ, સ૦
પાતર સફલી તેહની પ્રણમિ શ્રીજિનરાજ. સ૦ તી૦ ૯

વિજઇ શ્રીજિનરાજની કીરતિ દેસ મઝારિ. સ૦
સૂરધીર અ્યાંની ભલા વાંણી અમૃતધાર. સ૦ તી૦ ૧૦

બાવીસિ શ્રાવણ પખિ ત્રીજ ભલી ગુરૂવાર, સ૦
ગોડીમંડણ ધ્યાંનથી રિદ્ધિ વૃદ્ધિ ભ ડાર. સ૦ તી૦
થી સંઘનિ જયકાર. સ૦ તી૦ ૧૧

એસી બિંબ પાષાણમેં ધાતુમય હવિ સુણીયે રે;
ત્રણસે આસી બિંબને પ્રણમી પાતક હણીયે રે. શ્રી૦ ૧૧
વાપજી વીલંદાની પોલથી વડે ચૌટે આવી રે;
નાણાવટ સાપુરતણાં દેરાસર નમો ભાવી રે. શ્રી૦ ૧૨
સંખ્યાઇ સર્વે થઇ દેરાસર ગુણસટ્ઠો રે;
બિંબ સંખ્યા સર્વે મલી છસયને અડસટ્ઠો રે. શ્રી૦ ૧૩
નેમીસર જિન દેહરે પારેખ પ્રેમજીને પાસે રે;
ઉપરેં સાંતિ સોહામણા પ્રણમુ અધિક ઉલાસે રે. શ્રી૦ ૧૪
અધ ઉર્ધ સર્વે થઇ આરસમેં બિંબ પંચો રે;
ચુમોતેર પ્રભુ ધાતુમેં તેહમાં નહી ખલખંચો રે. શ્રી૦ ૧૫
ઢાલ બીજીમાહે એ કહ્યાં દેહરા ચ્યાર પ્રમાણો રે;
દેરાસર સર્વે થઇ એકસો ને દોય જાણો રે. શ્રી૦ ૧૬

દુહા.

સરાયથી સાહાપુર લગેં ત્રિણ જિનભૂવન ઉદાર;
એકસો દોય દેરાસરે વાંદો જગ આધાર.
ધાતુમેં આરસમેં બિંબ અછે તિહાં જેહ; ૧
સાહાજી લાધો કહે દોયસહસ ભાવસું પ્રણમુ તેહ. ૨

ઢાલ ત્રીજી.

નવમી નિરજરા ભાવના ચીત ચેતો રે. એ દેશી.

નાણાવટ સાપુરથકી ભવિ વદો રે ચાલો ચતુર નરનારિ; ભવિ૦
શેનીફલીયામાંહે જઇ ભ૦ શ્રીજિનબિંબ જોહાર. ભ૦ ૧
હાલસાઇના ડેલા તાંઇ ભ૦ દેરાસર છે ઇગ્યાર; ભ૦
એકસો સતાવન બિંબને ભ૦ પ્રણમંતાં જયજયકાર. ભ૦ ૨
તિહાંથી વિલંદાવાડમાં ભ૦ દેહરાસરમાંહે દેવ; ભ૦
સંખ્યાઇ ચૌદ સોહામણા ભ૦ કીજેં નિત્યપ્રતેં સેવ. ભ૦ ૩

બિંબ આરસના ધાતુને ભ૦ એકસોને અઠ્ઠાવીસ;
સત્તાવે સુરવે થઇ ભ૦ ત્રેવીસ તેત્રીસ.
તિહાંથી આમલીરાણુમેં ભ૦ ગોપરા ફળીયા મુઝાર;
આઠ દેરાસર અતિભલા ભ૦ યાત્રા કરો નરનારિ.
બિંબ છત્રીસેર જિનતણા ભ૦ નિરખંતા આનંદ થાય;
જિનપ્રતિમા જિન સારખી ભ૦ પૂજંતા પાપ પુલાય.
સૂરત શહેરના ચૈત્યની ભ૦ થઈ પુરણ જિનયાત્ર;
તિહાંથી પુરામાંહે જઈ ભ૦ યાત્રા કરો સુપાત્ર.
નવાપુરામાંહે દેહરે ભ૦ સોલસમાં શાંતિનાથ;
મૂલધામાંહે પ્રભુ ભેટીયા ભ૦ મૂલનાયક જગનાથ.
ત્રણ બિંબ પાષાણમેં ભ૦ ધાતુમેં નવ સાર;
દોઢસો બિંબ નેહાસ્યાં ભ૦ ઉપનો હરખ અપાર.
સૈદપુરાને દેહરે ભ૦ હિરપુરામાંહે જેહ;
એકાદસ દેરાસરે ભ૦ જિનપ્રતિમા ગુણ ગેહ.
સંખ્યાઇ સર્વે થઇ ભ૦ બિંબ એકસો વીસ;
નગરથી બાહિર પુરાતણા ભ૦ ભેટીયા ત્રિભોવન ઈસ.
સુરતથી મનમોદસું ભ૦ જઇ રાનેર મુઝાર;
શ્રીજિનબિંબ નેહાળીયે ભ૦ તે સુણજો નરનારિ.
ખૂધર એક અછે તિહાં ભ૦ ચૌદ દેરાસર સાર;
એકસો અડતાલીસ બિંબનઈ ભ૦ પ્રણમીજે બહુ વાર.
સોનીના ફલીયાથકી ભ૦ જિનમંદિર છે એક;
અઠાવન દેરાસરે ભ૦ [illegible] તાંઇ છેક.

શ્રીજીમાંહે [illegible] બિંબ છસેય એ
[illegible] લાધી [illegible]

દુહા

સૂરતમાંહે નણ સૂયરા દેહરા દસ શ્રીકાર;
દોયસય પણવીસ છે દેહરાસર મનોહાર. ૧

સરવાલે સરવે થઇ બિંબ સંખ્યા કહું તેહ;
તીન હજાર નવસે અધિક બોહોતેર પ્રણમું તેહ. ૨

ઢાલ ચોથી.

કનકકમલ પગલા ઠવે એ, એ દેશી.

યાત્રા સૂરત સહેરની એ કીધી અધિક ઉલ્હાસ,
ભવિજન સાંભલો એ;
રાનેરથી આવસું એ પોહોતી મનતણી આસ. ભ૦ ૧

દેહરે દેરાસરતણી એ જિનપ્રતિમા છે જેહ; ભ૦
રચના ચૈત્યપ્રવાડની એ સંખ્યાયે કહી તેહ. ભ૦ ૨

એકીકી ગુણતાં થકાં એ પ્રતિમા ચ્યાર હજાર; ભ૦
સરવાલે સર્વે થઇ એ સૂરત નગર મુઝાર. ભ૦ ૩

બિંબ પાષાણ ને ધાતુમેં એ રતનમય છે જેહ; ભ૦
વિગતેસું હવે વર્ણવું એ નરનારી સુણો તેહ. ભ૦ ૪

પાંચસે બિંબ પાષાણમેં એ માંહે રતનમય સાર; ભ૦
એકસો એક ચોવીસવટા એ ચૌમુખ પટ ચિતધાર. ભ૦ ૫

નવસેં દસ પંચ તીરથી એ પટ અઠ્યોતેર જાણ; ભ૦
નવસેં બ્યાસી પાટલી એ નવ તિહાં કમલમંડાણ. ભ૦ ૬

એકલમલ છે ઇગ્યારસે એ અધિકી સડતાલીસ; ભ૦
સિદ્ધચક્ર કહ્યા દોયસે એ ઉપરે ગુણચાલીસ. ભ૦ ૭

ચોવીસવટાની ચોવીસગુણી એ પંચતીરથીની પંચ; ભ૦
આગણતી કમલની એ ચૌમુખે ચોવીસ સંચ. ભ૦ ૮

દુહા

સૂરતમાંહે ત્રણ ભુંયરા દેહરા દસ શ્રીકાર;
દોયસઅ પણવીસ છે દેહરાસર મનોહાર. ૧
સરવાળે સરવે થઇ બિંબ સંખ્યા કહું તેહ;
તીન હજાર નવસેં અધિક બોહોતેર પ્રણમું તેહ. ૨

ઢાલ ચોથી.

કનકકમલ પગલાં ઠવે એ, એ દેશી.

યાત્રા સૂરત સહેરની એ કીધી અધિક ઉલ્હાસ,
ભવિજન સાંભળો એ;
શાનેરતાંઇ ભાવસું એ પોહોતી મનતણી આસ. ભ૦ ૧
દેહરે દેરાસરતણી એ જિનપ્રતિમા છે જેહ; ભ૦
રચના ચૈત્યપ્રવાડની એ સંખ્યાયે કહી તેહ. ભ૦ ૨
એકેકી ગુણતાં થકાં એ પ્રતિમા ચ્યાર હજાર; ભ૦
સરવાળે સર્વે થઇ એ સૂરત નગર મુઝાર. ભ૦ ૩
બિંબ પાષાણ ને ધાતુમેં એ રતનમય છે જેહ; ભ૦
વિગતેસું હવે વર્ણવું એ નરનારી સુણો તેહ. ભ૦ ૪
પાંચસે બિંબ પાષાણમેં એ માંહે રતનમય સાર; ભ૦
એકસો એક ચોવીસવટા એ ચૌમુખ ષટ ચિતધાર. ભ૦ ૫
નવસેં દસ પંચ તીરથી એ પટ અઠ્યોતેર જાણ; ભ૦
નવસેં બ્યાસી પાટલી એ નવ તિહાં કમલમંડાણ. ભ૦ ૬
એકલમલ છે ઇગ્યારસે એ અધિકી સડતાલીસ; ભ૦
સિદ્ધચક્ર કહ્યા દોયસે એ ઉપરે ગુણચાલીસ. ભ૦ ૭
ચોવીસવટાની ચોવીસગુણી એ પંચતીરથીની પંચ; ભ૦
આલણમલી કમલની એ ચૌમુખે ચોવીસ સંચ. ભ૦ ૮

એકલમલ સર્વે થઇ એ સહુસ દસ એકતાલ; ભ૦
સૂરતમાંહિ જિનબિંબને એ વંદન કરૂં ત્રિણકાલ. ભ૦ ૯

જિનપ્રતિમા જિન સારીખી એ સૂત્ર ઉવાઇ મુઝાર; ભ૦
રાયપસેની ઉવાંગમાં એ સૂરીઆભને અધિકાર. ભ૦ ૧૦

નિક્ષેપા ચૌ જિનતણા એ શ્રીઅનુયોગદુવાર; ભ૦
ઠવણસત્ય જિનવર કહે એ ઠાણાંગે સુવિચાર. ભ૦ ૧૧

શ્રીજિનપૂજા ચાલતી એ ભાખી ભગવઈઅંગ; ભ૦
જ્ઞાતાસૂત્રે દ્રુપદી એ જિન પૂજે મનરંગ. ભ૦ ૧૨

ઇત્યાદિક સૂત્રે ઘણા એ જિનપ્રતિમા અધિકાર; ભ૦
સમકિત નિરમલ કારણી એ સિવસુખની દાતાર. ભ૦ ૧૩

ઉથાપક જિનબિંબના એ તેહનો સંગ નિવાર; ભ૦
સંકા કંખ્યા પરિહરી એ જિન પૂજો નરનારિ. ભ૦ ૧૪

ચોથી ચૈત્યપ્રવાડની એ ઢાલ થઈ સુપ્રમાણ; ભ૦
સાહાજી લાધો કહે જેહ ભણે એ તસ ઘરે કોડ કલ્યાણ. ભ૦ ૧૫

દુહા.

જેણી રીતે જિમ સાંભલ્યુ સંખ્યા કીધી તેહ;
અધિકુ ઉછૂ જે હોય મિચ્છાદુક્કડ તેહ. ૧

સતરસેં ત્રાણુલગેં યાત્રા કરી મનકોડ;
વર્તમાન જિનબિંબની યુગતે કીધી જોડ. ૨

ઢાલ.

રાગ ધન્યાસી.

ઇમ ધન્નો ધણને પરચાવે, એ દેશી.

યાત્રા સૂરતબિંદીર કેરી કીધી સેરી મેરી જી,
ટાલી ભવોભવ ભ્રમની ફેરી સિવરમણી થઇ ને રીઝી જી. ૧

ઇંદ્રીપરે શ્રીજિનબિંબ જોહાર્યા દુરીગતના દુખ વાર્યા જી;
આતમગુણ અનુભવસુ વિચાર્યા એ પ્રભૂ તારણહારા જી. ઇ૦ ૨
સમકિત સુદ્ધ દસા આરોપી કુમતિલતા જડ કાપી જી;
કીરત તેહની જગમાં વ્યાપી જેણે જિનપ્રતિમા થાપી જી. ઇ૦ ૩
આગમ અધ્યાતમના અંગી સ્યાદવાદ સતસંગી જી;
નય પ્રમાણ જાણે સપ્તભંગી તે જિનપ્રતિમા રંગી જી. ઇ૦ ૪
જિનપ્રતિમા જિન સરીષી જાણી ભાવસુ પૂજે પ્રાણી જી;
સીવસુખની સાચી સહિનાણી ભાષી ગુણધર વાણી જી. ઇ૦ ૫
જિનગુણ સમ નિજગુણ અવધારી જિનપ્રતિમા સુખકારી જી;
ઉપાદાનમાહેં સુવિચારી નિમત્ય સબલ ઉપગારી જી. ઇ૦ ૬
ઢંઢુકગછેં કલ્યાણ વિરાજે સાહા લહુજી ગુણચંદા જી;
ધોભણસી તસ પાટ પ્રભાવિક પંડિતમાંહે દિણંદા જી. ઇ૦ ૭
સંવત સતર ત્રાણુયા વરસેં રહી સૂરત ચોમાસે જી;
માગસિર વદિ દશમી ગુરૂવારે રચીઉ સ્તવન ઉલ્લાસે જી. ઇ૦ ૮
તપગછનાયક સુજન સુખદાયક વિજયદયાસૂરિરાજે જી;
સાહા લાલચંદતણા આગ્રહથી રચના અધિક વિરાજે જી. ઇ૦ ૯
અધિકું ઉછું જે હોય એહમાં શુદ્ધ કરજ્યો કવિરાયા જી;
સાહાજી લાધો કહે સૂરતમાંહે હરખસુ જિનગુણ ગાયા જી. ઇ૦ ૧૦

ઇતિ શ્રીસૂરતનગરની ચૈત્યપ્રવાડની સઝાયનું સ્તવન સંપૂર્ણ સર્વગાથા ૮૧ શ્રીસૂરતમધે દેહરા ૧૦ છે દેરાસર ૨૩૫ ભૂંયરા ૩ પ્રતિમા એકેકી ગણુના ૩૯૭૮ પંચતીરથીની ૫ ચોવીસવટાની ૨૪ એકતમત ૫૮ પાટલી સિદ્ધચક્ર કમત ચૌમુખ સર્વે થઇને ૧૦૦૪૧ છઇ.

રાણપુરઈ જગ જાગતો માહામેં હો તું મહિમામેરૂ;
છેછલીઇ સીરોહીઇ વીકાનેરે હો કીજે સઝ જેર. સં૦ ૨૩
આબૂગઢમે ભેટીયો અચલગઢમાં હો શ્રીજિન નાંમ;
રાવણ મનમાં સાંભર્યો અલવરપુર હો બેઠો પ્રભુ ઠાંમ. સં૦ ૨૪
મથુરા માલપુરઈ ભલો અંટાલી હો અરિગંજણનાહ;
ટુંક તોડઇ ઘંટાલીઇ રણથંભેર હો આપે તું બાહ. સં૦ ૨૫
ચેલણપાસ વીંઝોલીઈ ઠીકરીયો હો સુષસંપતિગેહ;
ચાણસમાં ચિહું ષડ જયો ગુઆલેરે હો મહિમામેહ. સં૦ ૨૬
દોલતાવાદેં દીપતો ચંપાપુર હો ચિંતિતદાતાર;
બાહડમેં રે વીનવું કલિકુંડે હો કલપતરૂ સાર. સં૦ ૨૭
મેરૂસિખર નંદીસરે રૂચકાદિક હો ઇમ ઠાંમ અનેક;
ઠામિઠામિ તુજનૈ નમું પ્રાત ઉઠિ હો મનિ ધરિ વિવેક. સં૦ ૨૮
એકસો આઠે આગલા એ તીરથ હો જગના સાધાર;
રડવડીયાં રખ્યા કરઈ લડથડીઆં હો દ્યેં તુંહિજ સાર. સં૦ ૨૯
વાટ ઘાટ રખ્યા કરે ભય પીડ્યાં હો સેવક સાધાર;
ભાવડિભંજનૈ ભય હરે ભવસાયર હો ઉત્તારઇ પાર. સં૦ ૩૦
અહનિસિ સેવું સાહિબો ધરિ મનમાં હો પ્રભુ તાહરો ધ્યાન;
અહનિસિ સૂતાં જાગતાં ગુણ ગાવું હો જિન તાહરા ગાન. સં૦ ૩૧
અષ્ટ મહા ભય દૂરૈ કરેં પૂરઈ મનની હો વંછિત આસ;
ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુષ સંપદા મુઝ દીજૈ હો સંપેસર પાસ. સં૦ ૩૨
ઇહભવિ પરભવિ માહરઈ પરમેસર હો તું પ્રાણ આધાર;
બાલક જાણી આંપણો સુખ દીજૈ હો સેવક સાધાર. સં૦ ૩૩
દિન દિન દોલત દીજીઇ વલી દીજૈ હો સમકિત દાન;
બુધ ચારિત્રસાગર ગુરૂ શિષ્ય વીનવઇ હો પ્રભુ ઇમ કલ્યાણ. સં૦ ૩૪

કલશ.

ઇમ ગામિ ઠામિં પાસ નામિં નગર તીરથ જગધણી,
જિન નાંમ જાણી ભાવ આણી પાસ પડિમા મેં ગુણી;
તપગચ્છદીપક મોહજીપક વિજયપ્રભસૂરીસરો,
બુધ ચારિત્રસાગર શિષ્યસેવક 'કલ્યાણસાગર' જયકરો. ૩૫

॥ अर्हम् ॥

पं०–सौभाग्यविजयविरचित

तीर्थमाला.

દૂહા.

આણંદદાઈ આગરેં પ્રણમુ પાસ જિણંદ;
ચિંતામણિ ચિંતાહરણ કેવલજ્ઞાન દિણંદ. ૧

સમરૂં સારદસામિનિ જિનવાણી સુખદાય;
જાસ પ્રસાદ કવિજનતણી વાણી નિર્મલ થાય. ૨

પ્રણમિ શ્રીગુરૂચરણયુગ આણિ અધિક ઉલ્હાસ;
તીરથમાલ પૂરવતણી કરસ્યેં વચન વિલાસ. ૩

જિહાં જિહાં શ્રીજિનરાજનાં કલ્યાણક કહેવાય;
નિજ નયણે નિરખ્યાં જિકે દેશ ગામ નેં ઠાય. ૪

કહિસ્યું તે સઘલાં જિકે સુણજ્યો ચતુર સુજાણ;
સુણતાં તીરથમાલને જનમ હુવે સુપ્રમાંણ. ૫

॥ ઢાલ ૧ ॥

સુગુણ સનેહી મેરે લાલા, એ દેશી

અધિક પ્રતાપિ આગરેં સોહે શ્રીચિંતામણિ જનમન મોહે;
સંવત સોલસેં એંસઠુઆલીસઈ શ્રીગુરૂ હીરવિજય સુજગિસઈ. ૬

કીધી પ્રતિષ્ટા પાસજિ સાર ધરચેં ધન સાહુ માનસિંઘ ઉદાર;
તે ચિંતામણિ પાસજિ સ્વામી વંદ્યા આગરેં આણંદ પામી. ૭
ચોમુખ મહીયતમાંહિં પ્રસિદ્ધો ચંદ્રપાલ સંઘવિયેં કીધો;
શ્રીસીમંધર વંદુ પાયા હીરાનંદ મુકીમ ભરાયા. ૮
સંકટભંજન પાસ જિરાજેં તગાનણી બાજારેં છાજેં;
મોતિકટકલે બંદઓ પાયા વાસુપૂજ્ય જિનવર મન ભાયા. ૯
ઇમ દેહરાસર દેહરાં સાર વંદ્યાં બિંબ અનેક પ્રકાર;
કરિ ચોમાસા આગરામાંહિં પૂરવ દેખણ મન ઉચ્છાહિં. ૧૦
પંચકલ્યાણક ભૂમિ વહીજેં અલજ્યો ચિંતજો દરશન કીજેં;
ગીતારથ ગુરૂ પુસ્તક આણી તે જોવા મન થયો અભિલાણી. ૧૧
કયો ચોમાસો સત્તર છયાલિસેં શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેસઈ;
આગરાથી શુભદિન સુભવાર જમુનાં ઉત્તરી આવ્યા પાર. ૧૨
પાતિસાહી મહિમાઇ જાણ્યો તપગચ્છ પોષધશાલ વખાણ્યો;
દેહરાનરના દેર જુહારી પીરોજાબાદ આયા સુખકારી. ૧૩
તિહાંથી કસ્તુરદિશિ સુવિચારી ગાઉ એક ભૂમિ સુખકારી;
ચંદવાડિમાંહે સુખદાતા ચંદ્રપ્રભ વંદો વિખ્યાતા. ૧૪
સ્ફટિક રતનની મૂરતિ મોટી ભવિજનનાં દીઠાં મન મોહેં;
તે વંદી ફિરોજાબાદ આવ્યા આણી મન આલ્હાદ. ૧૫
તિહાંથી ૭ કોસ સકુરાબાદ જિહાં શ્રાવકના ધવલ પ્રાસાદ;
કારટા જિહાનાબાદ વિચારો ઇહાં સમવાય દિગંબર ધારો. ૧૬
તિહાંથી કથ માણિકપુર કહીજેં અન્તરાલિ ગંગાજી વહીજેં;
જયચંદ પાંગુલો રાજા પ્રસિદ્ધો કોટ સબલ કડામાંહિં કીધો. ૧૭
દાનનગર સાહિઆદપુર આયા દેખી શ્રાવક ગુરૂ મન ભાયા;
ગંગાજી તટ નગરી વિશાલ પણિ એક પોટિ નહિં પોસાલ. ૧૮
કોઈ કુમતિ રહ્યો તિણ ઠામઈ સબલ ઉપાધિ કરી નિજ કામઈ,
સાહથી આપણી આદીન ઉપાધિરાની ક્રમથી મચીન. ૧૯

દૂહા.

નગર ભલા શ્રાવક ભલા ધર્મવંત સુવિચાર;
એક ધર્મશાલા વિના કઠિન ધર્મ વ્યવહાર. ૨૦

તે જાંણી શ્રાવક સુણો દ્યો વસતિનો દાંન;
કલ્પસૂત્રમાંહે ભાખીઓ વસતીદાંન સુપ્રધાંન. ૨૧

॥ ઢાલ ૨ ॥

જાદિનિ રહિ ન સકિ નિસેં જિ, એ દેશી.

સાહિજાદપુરથી સુણો જી દક્ષણ દિશિ સુખકાર;
મહુઆ ગાંમ વખાંણીઇ જી જિણ કોશ ઉદાર રે. ૧

પ્રાણી વાણી શ્રીજિન સાર, પુંહચાડે ભવપાર રે. પ્રા૦-આં.

જિનવર દોય જૂના હતા જી હિવેં તે ઠામ કહેવાય;
મૃગાવતી કેવલ લહ્યો જી વલિ સુચરણ નમાય રે. પ્રા૦ ૨

ચંદનબાલા પણ લહે જી નિરમલ કેવલનાણ;
તિહાંથી નવકોસેં હુવેં જી નયરી કુસંબી ઠાંણ રે. પ્રા૦ ૩

જમનાતટિ ઉપરિ વસઇ જી જનમપૂરી જિનરાજ;
પદ્મપ્રભુ તિહાં અવતર્યા જી તિણેં કોસંબી કહેં આજ રે પ્રા૦ ૪

ઇહાં છે જિનદેહરો જી પ્રતિમા સુંદર સાજ;
ચંદનબાલા પણિ ઇહાં જી બાકુલ દીધા છાજ રે. પ્રા૦ ૫

વૃષ્ટિ બાર કોડહતણી જી સોવન કેરો રે જાંણ;
ઋષિ અનાથી રૂઅરો જી ઇણ કોસંબી વખાંણ રે. પ્રા૦ ૬

નયણ વેદના જેહનેં જી રહીય છમાસી રે સીમ;
વયરાગેં સંયમ લીયો જી વેદન મિટિયાં તેમ રે. પ્રાં૦ ૭

શ્રેણિક રાજા પાંમિયો જી પહેલો સમકિત સાર;
એ મુનિદર્શન દેખીનેં જી સફલ કીયો અવતાર રે. પ્રા૦ ૮

તે તીરથનેં ભેટીનેં જી આવ્યા ઉલટ અંગ;
સાહિજાદપુરથી હિવેં જી પુરૂષ દેખણ રંગ રે. પ્રાં૦ ૯

દૂહા.

સાહિજાદપુર નગરમાં વંધાં જિંગ ઉદાર;
નિત પૂજે જિનરાજને પૂરણમતુ સુવિચાર. ૧
આગરાનગરથી માંહિને સાહિજાદપુર તાંહિં;
ઓગવાલ શ્રાવક નહિ કોઇ મારગમાંહિ. ૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

કપૂર હોય અતિ ઉજ્વલું રે, એ દેશી.

પનરકોસે પરગડો રે તીર્થ પ્રયાગ પ્રસિદ્ધ;
જવન અકબર પાતિસા રે ઇલ્લાવાસ નાંમ કિદ્ધ રે. ૧
સમ્યાનિ, ધરિ જિન વચન પ્રતીત; એ સમકિતની રીત રે;
પ્રાંણી ધરિ૦ સ૦ ૨
અર્નિકાપુત્ર નામ જાણીએ રે આચારજ ગુણધાર;
ઉતરતા નાવનેં ફરી રે ઉતરે ગંગાપાર રે. સ૦ ૩
પૂર્વજનના વયરથી રે દેવ કરે ઉપસર્ગ;
ત્યાં નમનાંને પડે રે ગુણ પામેં અપવર્ગ રે. સ૦ ૪
તે દિનથી મહિમા વધ્યો રે એ તીરથનો ઉદાર;
ગંગા જમુના સરસ્વતી રે ત્રણે મલિ જિહાં ધાર રે. સ૦ ૫
એ અધિકાર જાણજો રે પરિશિષ્ટપર્વ મઝાર;
ઉપદેશમાલાઇ કહ્યો રે એ મોટો અધિકાર રે. સ૦ ૬
મહમ્મુરાદે નાંહિ પણ રે મિથ્યાતિ મન ભાવ;
કુતકે કુટેં જીવઆ રે કરિ મરાં નિર્દય ડાવ રે. સ૦ ૭
વિધિ શું અનતિ ફરી રે માને પવિત્ર શરીર,
આ નરક મલ નવિ ટલે રે નાહ્યાં નિર્મલ નીર રે. સ૦ ૮
અખયવડ છે તિહાં કને રે જેહની જડ પાતાલ,

તાસતલે પગલાં હુતાં રે ઋષભજીનાં સુવિખ્યાત રે. સ૦ ૯
શ્રીઆદિસર પારશ્વો રે વડતલે દીપો પ્રેમ;
ગીતારથ વચને સુણ્યો રે નિશ્ચે કહીઇ કેમ રે. સ૦ ૧૦
સંવત સોલ અડતાલિસે રે અકબર કેરે રાજ;
રાયકલ્યાંણુ કુબુધિઇ રે તિહાં થાપ્યા શિવસાજ રે. સ૦ ૧૧
તે દિનથી માંડિ કરી રે પૂજે મિથ્યાતિલોક;
તે થાંનક અવરંગના રે રાજ્યમાંહિ થયો ફોક રે. સ૦ ૧૨
એહવા પ્રયાગને દેખિને રે આવ્યા ગંગા પાર;
ઝુસીને ઘાટે ચઢી રે કાસીનિ સુવિચાર રે. સ૦ ૧૩
દેશ ભલા દોય વાટમાં રે વિષમ વટો એ દેશ;
નિવડ રાગ ને દ્વેષથી રે જેહવો ગ્રંથી પ્રવેશ રે. સ૦ ૧૪
કોસ ચ્યાલીસ પ્રયાગથી રે વાણારસી વિખ્યાત;
અંતરાલ એ દેશની રે થોડિસી કહી વાત રે. સ૦ ૧૫

દૂહા.

દીઠો નગર સુહામણો વાણારસી વિશાલ,
પવર સેહે વર્ણાંણુના ઉચા અતિ વિશેસ. ૧
તિણુ નગરિ ભેલુપુરે તિહાં ભાટનાં ગેહ;
પ્રતિમા પાસ જિણંદની પૂજે પૂરણુ નેહ ૨

॥ ઢાલ ૪ ॥

મોરા સાહિબ હો શ્રીશીતલનાથ કે. એ દેશી.

[illegible]ણુ હો દુઇ આસા નાંમ કે દોય નદિ મધ્ય ભાગમે જી;
[illegible]રૂ હો નગરીનો નાંમ કે દીપો વાણારસી રાગીણુ જી. ૧
[illegible]ન હો જે કહિયે ભાખિ કે તે સઘલા તિહાં પાપરો જી;
[illegible]હો સુધી જટાધાર કે સંસારે નિત નાહિયે જી. ૨

તદનંતર નવનંદ હુઆ ઇણ નગરીમાં રાય હો; સું૦
લોભાલોભ લાગા થકા ધન કીધા ઇક ઠાય હો. સું૦ સુ૦ ૯

ચંદ્રગુપતિ પણ ઇહાં થયો મંત્રી ચાણાયક જાસ હો; સું૦
શ્રાવક શુદ્ધસમકિત ધરેં ચિત જિનધર્મ પ્રકાસ હો. સું૦ સુ૦ ૧

દોઈ દેહરાં યાં નગરમાં એક વેગમપુર સાર હો; સું૦
થૂભ હુતો ગુરૂ હીરનો છેં પગલાં સુપકાર હો. સું૦ સુ૦ ૧

પંચ પહાડિ પરગડી જિહાં છેં ઇંટની ખાંણુ હો; સું૦
તેહુનેં ગુરૂમુખ સાંભલી નંદ પહાડિ જાંણુ હો. સું૦ સુ૦ ૧

સેઠ સુદર્શન તિહાં થયો કેવલજ્ઞાન ઉદાર હો; સું૦
ઉપસર્ગ અભયાઇ કીયો સહિયો ખિમાસંડાર હો. સું૦ સુ૦ ૧

તિણુ થાનકમાં થૂભ છેં નમિઇ મન વચ કાયહો; સું૦
પૂજો પગલાં પ્રીતિસું કેવલજ્ઞાનની જાય હો. સું૦ સુ૦ ૧

થૂલિભદ્ર પણુ ઇણુ પુરી અવતરિયા બ્રહ્મચાર હો; સું૦
કોશ્યા પ્રતિબોધી ભલી કીધી શ્રાવિકા સાર હો. સું૦ સુ૦ ૧

ઇમ અનેક ઇહાં હૂઆ પુહુવી પુરૂષ વિખ્યાત હો; સું૦
હિવે કહુસ્યું સમેતશિખરની જાત્રા જાવાની વાત હો. સું૦ સુ૦ ૧

શ્રાવક પટણા નગરમાં ધરમી નેં ધનવંત હો; સું૦
સામગ્રિ દીઇ પંથની સાધુ સેવા કરેં સંત હો. સું૦ સુ૦ ૧

દૂહા.

પટણાથી એક પૂર્વદિશેં દૂજી દક્ષણુ વાટ;
જે દક્ષિણુ દિશિ પંથ છેં તિહાં વિષમા છે ઘાટ. ૧

પહેંલી પૂરવની કહું વાત વાટની જેહ;
સુણજો આલસ છોડિને આણી અવિહડ નેહ. ૨

ત્રિણ કોસેં પટણાથકી ફતુઓ નગર સુઠાંમ
દિગપટ સામગ્રી તિહાં સહૂ પામેં વિસરાંમ. ૩

॥ઢાલ ૬॥

મેંતો કમલાના કંતની, એ દેશી.

પટણાથી કોસ પંચાસ રે વૈકુંઠપુરી શુભ વાસ રે;
શ્રાવક સેવે જિનરાજ રે દેહરાસર વંદો પાજ રે.
તિહાંથી દશ કોસેં જાણુ રે ગામ નામેં ચાઉ વખાણુ એ;
ભગવંતદાસ શ્રીમાલ રે નિત પૂજા કરેં સુવિશાલ રે. ૨
દેહરાસર દેવ જુહાર રે વલી રયણની પ્રતિમા નિહાર રે;
વંદી જિનજીના પાય રે જમ વંદાં શિવસુખ થાય રે. ૩
ગંગાજીને મધ્યભાગ રે એક ડુંગરી દીસેં ઉદાર રે;
તિહાં દેહરી એક પવિત્ર રે પ્રતિમા જિન પ્રથમની નીત રે. ૪
કહે અષ્ટાપદની રીત રે ગંગા મધ્ય થઇયેં પ્રતીત રે;
મિથ્યાતિ આંન વિચાર રે માંને ઉરવાહેં નિરધાર રે. ૫
તિહાંથી દક્ષિણ કોસ ત્રીસ રે જિહાં વૈજનાથ છેં ઇસ રે;
કાવડિયા ગંગા નીર રે લેઈ ઢાલેં લેઇ શરીર રે. ૬
તે જિહાં ત્રિસાંથી જન જાય રે દશ કોશે મારગ થાય રે;
ચંપા ભાગલપુર કહેવાય રે વાસપૂજ્ય જનમ તિહાં હાય રે. ૭
ચંપામાં એક પ્રાસાદ રે શ્રીવાસપૂજ્ય ઉદાર રે;
પૂજ્યા પ્રભુજીના પાય રે કીધી નિજ નિર્મલ કાય રે. ૮
ચંપા ભાગલપૂર અંતરાલ રે એક કોયતલ્લો છે વિચાલ રે;
વીચેં કરણરાયનો કોટ રે વહે ગંગાજી તસ ઓટ રે. ૯
કોટ દક્ષિણ પાસ વિશાલ રે જિહાં જિન પ્રાસાદ રસાલ રે;
મોટા લોઈ માણકથંભ રે દેખી મન થયો અચંભ રે. ૧૦
તિહાંના વાસી જે લોક રે બોલેં વાણી ઈહાં ઇમ રોક રે;
એ વિષ્ણુપાદુકા જાણુ રે અતિ જીરણ છેં કમઠાંણુ રે. ૧૧
તિહાં ચંસની ઠામ હોય રે પંચ કલ્યાણક જિન જોય રે;
ઉદ્ધાર થયા ઇણે ઠામ રે કહિઇ કિણ કિણરા નાંમ રે. ૧૨

ઇણ નગરી સુદર્શન સાર રે રહ્યા પ્રતિમા કાઉસગ્ગ ધાર રે;
અભયાદાસી હેવાય રે રાણીને દે મન લાય રે. ૧૩

ન ચલ્યો બ્રહ્મચારિ ચિત્ત રે રાખી જગમાંહિ કિત્ત રે;
સૂલી સિંહાસન થાય રે રાજાદિક પ્રણમેં પાય રે. ૧૪

ગઇ સતી સુભદ્રા નારી રે ઉઘાડ્યાં ચંપા બાર રે;
ચાલણિઇ કાઢ્યો નીર રે ઇણ ચંપા નગરી ધીર રે. ૧૫

ચંદનબાલા ઇણ ગાંમ રે જનમિ નિર્મલ પરિનાંમ રે;
ઇમ હુઆ અનેક ઉદ્ધાર રે ધર્મિ ઇણ નગર મઝાર રે. ૧૬

ચંપાથી દક્ષિણ સાર રે ગિરિમધ્યંદા નામ મંદાર રે;
કોશ સોલ કહેં તે ઠાંમિ રે તિહાં મુક્તિ વાસપૂજ્ય સ્વાંમિ રે. ૧૭

પ્રતિમા પગલાં કહિવાય રે પણિ યાત્રા થોડા જાય રે;
એહવી વાંણી વિખ્યાત રે કહેં લોક તે દેશી વાત રે. ૧૮

તે તીરથ ભૂમિ નિહાર રે આયા ભાગલપુર સુવિચાર રે;
જયવંતા તિહાં ઓસવાલ રે માનેં ષટ્દર્શન પ્રતિપાલ રે. ૧૯

દિગંબર શ્રાવક સાર રે દેહરાસર હેત જુહાર રે;
વણરાઇ છેં ગામ પાસ રે ભાગલપુરને ઉલ્લાસ રે. ૨૦

એક દેવલ તેણે ગાંમ રે હતો હમણાં છેં તે ઠાંમ રે;
તિહાંથી ચાલ્યા ચિત્તચંગ રે હિવેં આવ્યા તે દેશજ બંગ રે. ૨૧

બંગાલો છેં લોક પ્રસિદ્ધ રે જિહાં દેશે છેં બહુવિધ ઋદ્ધિ રે,
નવલાખ છેં કામરૂ દેશ રે એક દ્વાર ગલી છઇ પ્રવેશ રે. ૨૨

બંગાલેં લોક કમાલ રે મુખ કાલા નેં દાંત લાલ રે;
ઉંચ નીચ વિણ સ્નાંન રે ન કરેં કોઇ જલપાંન રે. ૨૩

અધ કોશ રોગ નિરધાર રે કહો કિણિપરેં હોવેં કમાર રે,
મલદ્વાર મુખથ કરેં જેહ રે વાત કહું કેં કેંડી તેહ રે. ૨૪

આટી પીઠી પાંચ કાન રે મલદ્વાર પ્રવેશ નિદાન રે,

ઉભા થઈ કૂટે પેટ રે એ વાત કેપી નિજ દેહ રે.
કહે ગોરખનાથ સરાપ રે દીધો હવે દેશે આપ રે; ૨
ન વિચારે કર્મ કુરીત રે કહે બંગાલે એ રીત રે.
નસજીવ કરે તે બુઝ્યા રે ઉપજે અંબરૂઇ અયુક્ત રે; ૨૬
ઘર ઘર વાડી વિસ્તાર રે દેખો તે બંગાલે ઉદાર રે.
રાજમહલ આયા આનંદ રે શ્રાવક જૂહે વાંદ્યા જિણંદ રે; ૨૭
તિહાંથી મજલ નિહું થાવ રે નાંમ મખુદાબાદ કહેવાય રે. ૨૮
રેસમ ઉપજે અણું સૂત રે કીડાને ચરાવે તૂત રે;
કીડા કરે ઓગાલ રે બંગાલે એહવી ચાલ રે.
દેશ દેશના આવે લોક રે આવી વસ્યા થાટ્ટ થોક રે; ૨૯
બ્રાહ્મણ ને ક્ષત્રી વૈશ્ય રે સૂદ્ર એ ચારે નિવેસ્ય રે.
બંગાલી હિંદુ કેર રે વન વાગ ભલા ચોફેર રે; ૩૦
કોટીધ્વજ કેઈ સાહ રે રેસમીની કોડી ઉચ્છાહ રે.
વર્ણવનાં વાધે વાન રે સહુ ભખે તેહની ખ્યાત રે; ૩૧
ઉપરની છાયે છાંન રે વાસણુ ઉપજે ભલે વાંન રે. ૩૨

દૂહા.

કોસ દોઢસો જાણુજે પટણાથી એ ગાંમ;
સેયંવરા આસંવરા સહુ રહે એક ઠાંમ. ૧
જિહુ ગામે જિનરાજને શ્રાવક સેવે નિત્ત;
સુગુણદા ગુરૂની ભગતિ કરે ઉદારહ ચિત્ત. ૨

॥ ઢાલ ૭ ॥

બિદલીની દેશી

મહુદાબાદ મઝાર શ્રાવક સઘલા સુખકાર હો;
દિર, સુગુણપો જી ઓસવંશ સિરદાર
દાની વડગવંશ ઉદાર હો. સું॰ ૧

વીર ધીર વિખ્યાતા ધરમિ નેં સુપાત્રે દાતા હો; સું૦
વંધા શ્રીગુરૂના પાય હરખ્યા ઘણું હીયડામાંહિં હો. સું૦ ૨
યાત્રાઇ ગુરૂજી પધારો મન ચિંત્યાં કારિજ સારો હો; સું૦
સામગ્રી મારગ કેરી જોઇઇ તે દીધી ભલેરી હો. સું૦ ૩
મક્ષુદાબાદથી આવ્યા કાસમબાજારેં ભાવ્યા હો; સું૦
ભાગીરથી તિહાં ગંગા વહેં પશ્ચિમ દિશિ મન રંગા હો. સું૦ ૪
તિહાં જિણહર એક વિશાલ વંધા પ્રભુ ચરણ રસાલ હો; સું૦
તિહાંથી મારગ દોય થાઇ એક વર્દ્ધમાન થઇ જાઇ હો. સું૦ ૫
શૂલપાંણ જક્ષ ઠાંમ જસ કહેતા અસ્થિગ્રાંમ હો; સું૦
અબ વર્દ્ધમાંન વિખ્યાતા જાંણો એ કેવલી વાર્તા હો. સું૦ ૬
દૂજેં પંથેં ગિરિરાજ જાતાં વીરભૂમિનો રાજ હો; સું૦
વીર હુંતો જમીદાર તસ નામેં દેશ વિચાર હો. સું૦ ૭
તે દેશનો ધણી છેં પઠાંણ ન્યાયી નિં નિપટ સુજાંણ હો; સું૦
બકલેસર ઇશનો ઠાંમ ઉષ્ણકુંડ ઘણા તિણેં ગાંમ હો. સું૦ ૮
કોતિક જોઇ દિલ ભાયા અનુક્રમેં પંચેટે આયા હો; સું૦
ગિરતટ વાસ વિરાજેં રાજા ગરૂડનારાયણ રાજેં હો. સું૦ ૯
એ શિખર ભૂમિ કહિજેં તે દેશનો નાંમ લહિજેં હો; સું૦
પર્વત ઉપર અતિચંગ દેવલ રઘુનાથજીનો રંગ હો. સું૦ ૧૦
કુંડ ઘણા જલકેરા જિહાં વન વાંનરના વસેરા હો; સું૦
લહિ તે રાજા આદેશ રઘુનાથ પૂરે સુવિશેશ હો. સું૦ ૧૧
બિંદા નગરી ચલિ આયા દેખ્યા દેવલ મન ભાયા હો; સું૦
જીરણબિંબ પૂજી વંધા જિનજી દેખી આનંદા હો. સું૦ ૧૨
નદી દામોદર બીચ નિર્મલ પાંણિ નહિં કીચ હો; સું૦
ઝરીઇ સંઘ આયા ચાલી વલી માટસરો રહ્યો પાલી હો. સું૦ ૧૩
વિકટ મારગ વનજાલ પિણ ડર ભય નહિં વિચાલ હો; સું૦
તે પ્રભુનો પરતાપ કરત સમેતાચલ જાપ હો. સું૦ ૧૪

ઝરીઈ વન વૃક્ષ ઝાઝા રઘુનાથસિંઘ મહારાજા હો;
સોમદાસ ગુણગ્રાહિ સંપતિ સારૂં રાહિ હો. સું૦
જર જાતિ તિહાં દીવાણ ભર બેસે સભા મંડાણ હો; સું૦ ૧૫
જાત્રે જે કોઇ આવે અઢાઁ લેઇ આગે વોલાવે હો. સું૦
ભીતરિ લેવે રાજા મુંડકાયિ હોવે તાજા હો; સું૦ ૧૬
વિચમેં ફિરે રે દલાલ આવકસેં કરે લાલપાલ હો. સું૦
પારસનાથના પાલ્યા અમે છું પ્રભુના રખવાલા હો; સું૦ ૧૭
સંઘ હેઇ તુમેં આવ્યા ઘો અમને જે કંઈ લાવ્યા હો. સું૦
કેતરાનું આવ્યા ઉલ્લાસ તિહાં વીરચરાયનો વાસ હો; સું૦ ૧૮
કૃષ્ણસિંઘ નામે રાજા પરતાપી સબલ દિવાજા હો. સું૦
કહે રાજા કિરિયા કીધી યાત્રા હેવી મનસા સીધી હો; સું૦ ૧૯
વીરચ એ પવિત્ર તુમારો સમ્મેદશિખર જુહારો હો. સું૦
હમ સેવક એ વીરચના તિણ કારણ કીજે જતના હો; સું૦ ૨૦
અમ હાસલ દીજે દાંણ અવરાંસું નહિં તાંણુ હે. સું૦
દીઈ સેવક સબલ સનૂરા સાથે ચોકિ નેં પૂરા હો; સું૦ ૨૧
સાતજ કોશ ગિરિરાજ થાઈ તિહાંથી ગરિબનિવાજ હો. સું૦
તલહટિઈ ગામનો વાસ રઘુનાથપુરો છે પાસ હો; સું૦ ૨૨
મોટો વડ હલ વિશાલ તિહાં જઇ ઉતરે સંઘ રસાલ હો. સું૦
આવ્યા તિહું ગામ ઉહાસે તિહાંથી ગિરરાજ છે પાસે હો; સું૦ ૨૩
કોસ દોય વલી કહેવાય સરવી ધરણીની જાય હો. સું૦
રહ્યા એકદિન તિહું ગામે સહુ ધરમી શુભ પરિણામે હો; સું૦ ૨૪
તન વસન પવિત્ર કરીજેં ડુંગર ચડવા મનડું કીજે હો. સું૦
પૂજાની સામગ્રી સાર કરી અષ્ટ પ્રકારી વિચાર હો; સું૦ ૨૫
નૈવેદ નવનવિ ભાંતે શુદ્ધ કિરીયાસું કરિ ખાંતે હો. સું૦ ૨૬

દૂહા.

વસંત રાગે.

દેખ્યો ડુંગર નયનભરી હુઓ હર્ષ અતિ જોર.
જ્યું પાવસ ઋતુ દેખીને મુદિત હોઈ મન મોર. ૧

જરથ રીછ નેં પાડ ઇંદુકો હાંન ન કોઈ.
ધન પશુ પંખી તેહ જે સેવેં ગિરિરાજ;
લહિસેં સુગતિ સૂં દેસ મહિમા એહના તાજ.
ધન માંનવ અવતાર ધન આરિજ કુલ આયો;
ધન જિનધર્મ પ્રભાવ ધન તીરથ મે પાયો. ૧

દૂહા

ઇંણપરિં તલહેટીતણા કીયા વષાંણ અનેક,
હિવેં સુણજ્યો ગિરિ ઉપરેં ચઢવાતણી સુવિવેક. ૧

॥ ઢાળ ૯ ॥

રસિયાની દેશી

ચોપો ચિત્ત કરિ ચઉવિહ સંઘસેં ચઢિયા શ્રીગિરિરાજ; સનેહી,
મનડો વિકસ્યો તન મન ઉલસ્યો જનમ સફલ થયો આજ. સ૦
હું બલિહારી હો સમ્મેતશિષરકી સિદ્ધા વીસ જિણંદ એ આંકણી.સ૦૧
કેવલી કોડ અસંખ્ય મુનીશ્વરૂ પામ્યા શિવપુર વૃંદ; સ૦
દર્શન પરસન એ તીરથનણો આપે પરમાનંદ. સ૦ હું૦ ૨
નીઝરણે ઝરણે પાંણી ઝરે સંઘ ઊતરે વૃક્ષની છાંહ; સ૦
ઉપરી સીતા નામ નાલો વહે શીતલપાણી છે તાંહ. સ૦ હું૦ ૩
ચઢતાં ચઢતાં રે તિહાં પગથિયાં સારપાંનની રે વાટ, સ૦
જયજયકાર કરતાં મુષથકી આયા પાંણીને ઘાટ. સ૦ હું૦ ૪
ટૂંક પ્રથમ જિહાં જિનદેહરો જલનો કુંડ છેં પાસ; સ૦
દહેરે બિંબ બિરાજે છે સદા ઉપરિ ગોમઠ વાસ. સ૦ હું૦ ૫
યાત્રા આવી જિનબિંબને મુદા ઉપરિ આણ્યો રે રંગ; સ૦
પૂજા અરચા પ્રભુજીની કરેં પૂજે હોઈ હોઈ નાંમ. સ૦ હું૦ ૬

અજિત સંભવ અભિનંદન સુમતિજી પદમપ્રભ શ્રીસુપાસ; સ૦
ચંદ્રપ્રભ સુવિધિ શીતલનાથજી શ્રેયાંસ વિમલ અનંત ધર્મ. સ૦ હું૦ ૭

શાંતિ કુંથુ અર મલ્લિ મુનિસુવ્રતજી નમિ શ્રીપારસનાથ; સ૦
વીસ જિણંદનાં પગલાં પૂજીનેં થાપીજે પટ્ટ સાથ. સ૦ હું૦ ૮

સજ્જ થઇયે સાહસ મનમેં ધરી તિમ હું સીઝેં રે ઠાંમ; સ૦
ટૂંકતણિ કહીયેં હવેં વાતડી જે સાંભલિયાં રે નાંમ. સ૦ હું૦ ૯

ટૂંક પ્રથમથી અગનિકુણ મેં અજિતનાથનો રે ટૂંક; સ૦
પૂરવદિશિ ચંદ્રપ્રભજીતણો કહીઇ વિશમો રે ટૂંક. સ૦ હું૦ ૧૦

પશ્ચિમદિશિ દુરો દુજ દેખીઇ પારસનાથ સહાય; સ૦
અવર તીર્થંકર નામે ટુંકડો નવિ દેખ્યો તિણેં ઠાંમ. સ૦ હું૦ ૧૧

દેહરાથી ચઢતાં ઉત્તરદિશિ ઢુમડ નામ પ્રસિદ્ધ; સ૦
પગલાં પૂજે પ્રભુજીનાં તિહાં જીરણ ઠામ તે કીધ. સ૦ હું૦ ૧૨

તે દેહરાથી પૂરવ પશ્ચિમે છોટા છોટા દેખિઇ ટૂંક; સ૦
તિહાં તિહાં પગલાં છે વલી માંડણી તેહનેં નામેં રે ટૂંક. સ૦ હું૦ ૧૩

ચંદ્રપ્રભ ને પારસનાથજી એ દોય ટૂંકનાં જાણ; સ૦
તિહાંના વાસી મધલા જાણજો અવર ટૂંકના અજાણ. સ૦ હું૦ ૧૪

કાલ પ્રભાવે નામ ન કો જાણે કુણ જિન કહેં રે ઠાંમ; સ૦
સ પૂર્ણ સિદ્ધિ સૈન વાંદીઇ નમિઇ નિજ સિર નાંમ. સ૦ હું૦ ૧૫

દૂરથકિ અજવોડી વાંદીએ શીતલનાથનો સ્થાન; સ૦
વિકટ મારગ કો જાઇ સકેં નહિ ગુરુમુખથી સુણિઇ સહેનાંણ. સ૦ હું૦ ૧૬

પુંજી અરચિ નીરથ વન કરિ રહી રજની પરભાત; સ૦
પૂજા સ્નાન કરી કરિ પારણો લઇ સફલી રે જાત. સ૦ હું૦ ૧૭

ગિરિથી દૂરેં દક્ષિણ દિશિ દેખિઇ રિજુવાલુકા રે નાંમ; સ૦
દામોદર નદની દમણાં વડેં વીરજિન કેવલ ઠાંમ. સ૦ હું૦ ૧૮

વીસ તીર્થંકર મુક્યું સિરિ સિદ્ધિ હુઆ સાધુનો નહીં પાર; સ૦

વલિ સિદ્ધ થાસ્યે એણુ ગિરિ ફરસતાં પાંમી શ્રીજિનધર્મ સાર. સ
છે અવદાત ઘણા એ ગિરિતણા કહેતાં નાવે રે પાર; સ૦
વલિ દક્ષિણ ઉાનો મુત્ર એહુનો સહુ કરૂં અવનાર. સ૦ ઢું૦
ભગતિ જુગતિ કરી ભાવેં ભાવના સાવક શ્રાવિકા સાર; સ૦
ગુરૂ પૂજા કરિ હવેં રંગસેં છે એ વ્યવહાર. સ૦ ઢું૦ ૨
એમ યાત્રા કરીનેં સહુ વળડીઈ આવ્યા અતિહિ આનંદ; સ૦
કુયરેં મક્ષુદાબાદ આવિયા પામ્યા પરમાનંદ. સ૦ ઢું૦ ૨૨
માસ દિવસ રહ્યા તિણુ નયરી મુદા આયા ચ પાગ્ને ચંગ; સ૦
પૂરણ પુણ્યપ્રસાવે ભાવસું યાત્રા કરી થઇ રંગ. સ૦ ઢું૦ ૨૩
અનુક્રમેં આયા પુરવર પાટલી પટના લોક પ્રસિદ્ધ; સ૦
શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેશથી ચઉમાસો વલી કીધ. સ૦ ઢું૦ ૨૪

દૂહા.

હિવેં સાંભલજો જે અછેં તીરથ પટણા પાસ;
વંદણ તે તીરથતણી ઉપજેં અધિક ઉલ્લાસ. ૧
રાજગ્રહી પાવાપુરી ક્ષત્રિકુંડ વિચાર;
ભદ્દિલપુર મહિલાપુરી એ છે તીરથ સાર. ૨

॥ ઢાલ ૧૦ ॥

દેશી ભાવનાની.

પટણાથી દક્ષિણ દિશિ જાણુજો રે મારગ મોટા કોસ પંચાસ રે;
ભદ્દિલપુર ભાખે છે શાસ્ત્રમાં રે હિવણાં નામ દુતારા જાસ રે. પ૦ ૧
મારગમાંહિં મિથ્યાત્વીતણું ભલું છે રાજધાંણી છેં ગયા ગાંમ રે;
અસોતપિતર અવગતિયા જે હુવે રે પિંડભરે સોવા તસ નાંમ રે. પ૦ ૨
ફલ્ગુ નાંમ નદીની રેતમાં રે બેસેં મસ્તક મુંડિત મૂઢ રે;
એણુ ઠામેં દશરથ નીકલ્યો રે સીતા દેં વેલુપિંડ ગૂઢ રે. પ૦ ૩

વસતિ એકમાંહિ વલી દેહરો રે એગ્યારશી પ્રાસાદ વખાણુ રે; પ૦ ૧૬
વૈભારે એકાદશ ગણધરા રે પામ્યાં ભવસાગરનો પાર રે;
ધન્નો ને શાલિભદ્ર મુનીસર રે સંથારો ઇણ ગિરિ નિરધાર રે. પ૦ ૧૭
મેઘકુમર ને અભયકુમર વલી રે કયવન્નો ધન્નો કાકંદી જાણુ રે;
ઇત્યાદિક અણગારે ઇણે ગિરિ રે કીધો સંથારો શુભ ઠાણુ રે. પ૦ ૧૮
વસતા શાલિભદ્ર જિહાં થાનકે રે તિહાં નિર્મલ જલ કુઈ જોય રે;
તે ઉપર ગોમડ કીધો અછે રે ગ્રહણાં નાંખે તિહાંથી લોય રે. પ૦ ૧૯
સૂરજકુંડ અને બ્રહ્મકુંડ જાંણુજો રે અવર અનેક અછે સુખકાર રે;
ઇનાં પાંણી સહજે ઉકલે રે સ્નાને જાઈ સકલ વિકાર રે. પ૦ ૨૦
વૈભાર પર્વત દક્ષિણ દિશે રે તલહટીઇ છે સોવનભંડાર રે;
પોષધશાલા વીર જિણંદની રે તેહને ભાખે લોક વિચાર રે. પ૦ ૨૧

દૂહા.

જરાસિંધુ રાજા ઇહાં થયો ત્રિખંડી રાજ;
કોટ તેહનો આજ લગે દીઠો રૂડે સાજ. ૧
રાજગૃહી પૂરવદિશિ કોશ ત્રણ જગ જાય;
ગુણસિલ વનની જાયગા ગાંમ ગુણાયાં કહવાય. ૨

॥ ઢાળ ૧૧ ॥

ચિત ચેતો રે; એ દેશી.

રાજગૃહીથી ઉત્તરે ચિત ચેતો રે નાલંદો પાડો નામ; જીવ ચિત ચેતો રે.
વીર જિણંદ જિહાં રહ્યા ચિ૦ ચઉદ ચોમાસાં તાંમ. જી૦ આંકણી
વસતા શ્રેણિક વારમાં ચિ૦ ઘર સાઢી કોડી બાર; જી૦
તે હવણાં પરસિદ્ધ છે ચિ૦ વડગાંમ નાંમ ઉદાર. જી૦ ૧
એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિ૦ એક થૂભ ગાંમમાંહિં; જી૦
અવર પ્રાસાદ છે જૂના જિકે ચિ૦ પ્રતિમા માંહિં નાંહિં. જી૦ ૨

પાંચ કોશ પશ્ચિમ દિશેં ચિ૦ થૂભ કલ્યાંણક સાર; ગુ૦
ગૌતમ કેવલ તિહાં થયો ચિ૦ યાત્રાયાણ વિચાર. ગુ૦

વડગાંમેં પ્રતિમા વડી ચિ૦ બોધમતની હોય; ગુ૦
તિલિયાભિરામ કહેં તિહાં ચિ૦ વાસી લોક જે હોય. ગુ૦

તિહાંથી પૂરવ દિશિભણી ચિ૦ ત્રિણ કોશ કહેવાય; ગુ૦
પાવાપુરી રલિયામણી ચિ૦ વીર મુગતીની જાય. ગુ૦

પાવાગાંમ જૂદો વસે ચિ૦ પૂરીય વસેં ભિન્ન ઠાંમ; ગુ૦
કલ્યાણક શ્રીજિન વીરનો ચિ૦ કહીઇં પાવા ગાંમ. ગુ૦

સમવસરણ થાનક જિહાં ચિ૦ થૂભ એક તિણેં ઠાંમ; ગુ૦
કાશા સરકારી જિહાં ચિ૦ તે જલમાંહિં છેં ધામ. ગુ૦

નખ ચૂટી માટી ગ્રહી ચિ૦ નિર્વાણક કલ્યાણ; ગુ૦
દેવ દાણવ માનવ મિલી ચિ૦ કીધું સરોવર ઠાંણ. ગુ૦

કમલ સરોવર વીચ છેં ચિ૦ જીવયોનિની રાસ; ગુ૦
પિણ કોઈ વધ નવિ કરેં ચિ૦ અમર દેવની ભાસ. ગુ૦

દીપોત્સવ ઉપરિ ઘણા ચિ૦ આવેં શ્રાવક લોક; ગુ૦
મહોત્સવ મન માન્યા કરેં ચિ૦ મુકી સઘલો શોક. ગુ૦

પચ રાત્ર નિવસે સદા ચિ૦ નરનારીના વૃંદ; ગુ૦
દાન પુણ્ય પૂજા કરે ચિ૦ જનમ સફલ કરેં નંદ. ગુ૦

ને વલી આનંદિયા ચિ૦ આવ્યા નગર વિહાર; ગુ૦
તુંગિયાનગરી તિહાં હતી ચિ૦ તિહાં વન વાડી વિચાર. ગુ૦

કોશ છત્રીસ વિહારથી ચિ૦ ક્ષત્રિકુંડ કહેવાય; ગુ૦
પરવત તલહટીયેં વસે ચિ૦ મથુરાં પુર છેં જાય. ગુ૦

કોશ દોય પરવત ગયા ચિ૦ માહણકુંડ કહેં તામ; ગુ૦
ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણ તણો ચિ૦ હુતો તિહાં ઠાંમેં વાસ. ગુ૦

હિવણાં તિહાં વસતી નહીં ચિ૦ ગાંમ ઠાંમ નહિં કોય; ગુ૦
જનમ શ્રીજિનરાજના ચિ૦ વંદું દેહરાં દોય. ગુ૦

તિહાંથી પરવત ઉપરિ ચડ્યાં ચિ૦ કોસ જિસે છે ચ્યાર; જી૦
ગિરિ ટકએં એક દેહરો ચિ૦ વીર બિંબ સુખકાર. જી૦ ૧૬

તિહાંથી ક્ષત્રીકુંડ કહે ચિ૦ કોસ દોય ભૂમિ હોય; જી૦
દેવલ પૂજી સહુ વલેં ચિ૦ પિણ તિહાં નવિ જાએ કોય. જી૦ ૧૭

ગિરિદ્દરસીનેં આવિયા ચિ૦ ગાંમ કોરાઈ નાંમ; જી૦
પ્રથમ પરિસહ વીરનેં ચિ૦ વડતલેં છે તે ઠાંમ. જી૦ ૧૮

તિહાંથી ચિહું કોસેં ભલી ચિ૦ કાકંદી કહેવાય; જી૦
ધન્નો અણગાર એ નગરનો ચિ૦ આજ કાકંદી કહેવાય. જી૦ ૧૯

કાકંદી એ જાંણજો ચિ૦ વસતો ધન્નો એથ; જી૦
સુવિધિ જિણેસર અવતર્યા ચિ૦ તે કાકંદી અનેથ; જી૦ ૨૦

ઈણિપરેં દક્ષિણ દિશિતણા ચિ૦ તીરથ ભેટ્યાં ચંગ; જી૦
પટણેં ચોમાસું રહ્યા ચિ૦ મહિંમાસ્યું હિવેં રંગ. જી૦ ૨૧

પટણાથી ઉત્તર દિશેં ચિ૦ કોસ પંચાસ છે ઠાંમ; જી૦
પ્રથમ ગુણઠાંણી કહેં ચિ૦ સીતામઢી ઈસ્યું નામ. જી૦ ૨૨

મહિલા નામેં પરગનો ચિ૦ કહીઈ દફતરમાંહિં; જી૦
પણ મહિલા ઈણ નાંમનો ચિ૦ ગાંમ વસેં કોઈ નાંહિ. જી૦ ૨૩

તે સીતામઢી વિષેં ચિ૦ પગલાં જિનવર દોય; જી૦
મલ્લીનાથ ઓગણીસમા ચિ૦ એકવીસમા નમિ હોય. જી૦ ૨૪

તિહાંથી ચૌદ કોસેં ભલી ચિ૦ જનકપુરી કહેવાય; જી૦
સીતા પીહર પરગડો ચિ૦ ધનુષ પડ્યો તિણેં ઠાય. જી૦ ૨૫

તે તીરથ વંદી વલ્યા ચિ૦ દેખ્યો ત્રિહુતદેશ; જી૦
પ્રગટ મિથ્યાત્વી વસેં ઘણા ચિ૦ નહિ તિહાં જૈન પ્રવેશ. જી૦ ૨૬

દૂહા.

પટણાથી પૂરવતણાં તીરથ ભેટ્યાં જેહ;
તિહાં સઘલેં સંભારીયા જિણસ્યું પરમ સનેહ. ૧

નાંમ લેઈ લેઈ વંદિયા ટીકી દીધી પંત;
ભાવપૂજાઈ જાંણિનેં મન અનુમોદો સંત. ૨

॥ ઢાલ ૧૨ ॥

જી હોની દેશી.

જી હો વણારસીથી જાંણજો, જી હો સાઠ કોસેં તે સાર;
જી હો નયરી અજોધ્યા રૂઅડી, જી હો રૂષભદેવ અવતાર;
સુગુણનર, સેવો તીરથ સાર, જી હો જિમ પામો ભવપાર. સુ० આંકણી
જી હો અજિત નેં અભિનંદન ઈહાં, જી હો સુમતિ અનંત જિણં
જી હો એ પાંચે જિનરાજના, જી હો કલ્યાંણક કરેં ઈદ. સુ० ૨
જી હો રામ ઘરણી સીતા સતી, જી હો કીધી ધીજધરી ધીર;
જી હો સીયલ પ્રભાવેં તેહનેં, જી હો પાવક થાએ નીર. સુ० ૩
જી હો કુતુહલ નયરીતણાં, જી હો દીસેં જલના રે કુંડ;
જી હો હરિચંદ રાજાઈ દીઓ, જી હો હરણી હત્યા દંડ. સુ० ૪
જી હો અજોધ્યાથી ઉત્તર દિશેં, જી હો તીન કોસેં તે સાર;
જી હો સાવત્થી નયરી ભલી, જી હો સંભવ જિન અવતાર. સુ० ૫
જી હો તે સાવત્થીને કહું, જી હો હવણાં તિહાંના લોક;
જી હો નાંમે કોના ગાંમડો, જી હો વન ગહ્વર છેં થોક. સુ० ૬
જી હો પગલા પ્રતિમા છેં તિહાં, જી હો પૂજે આંણી પ્રેમ;
જી હો તિન વનખંડે જાંણજો, જી હો ડંડક દેશની સીમ. સુ० ૭
જી હો પાલક પાપીયે ઘણો, જી હો પીલ્યા ખંધક સીસ;
જી હો નહિ પરિસહ કેવલ લહ્યો, જી હો પુંહતા મુગતિ જગીસ. સુ०
જી હો ખધક અગ્નિકુમર થઈ, જી હો બાલ્યો દંડક દેશ;
કટુક અનેં કિરાયનો, જી હો ઉપજે તિહાં પ્રદેશ. સુ० ૯
જી હો ગોરખપુરથી પૂરવેં, જી હો કોશ પચીશ પ્રમાંણ;
જી હો કાકંદી નગરી ભલી, જી હો સુવિધિ જનમનો ઠાંણ. સુ० ૧૦

ઊ હો હમણાં શાકંરી કહે, ઊ હો લોકભાષા એ આંણ;
ઊ હો પગલાં પૂજે પ્રેમશું, ઊ હો આદિજિન અંણ. સુ૦ ૧
ઊ હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશે, ઊ હો કોશે સાતે સાર;
ઊ હો નગર રત્નપુર રૂઅડો, ઊ હો ધર્મજિણંદ અવતાર. સુ૦ ૧૨
ઊ હો સરયુતટનીને તટે ઊ હો એ નગરીનો વાસ;
ઊ હો હવણાં લોક પ્રસિદ્ધ થઈ, ઊ હો રોહનાથ નિવાસ. સુ૦ ૧૩
ઊ હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશે, ઊ હો કંપિલપુર છે ઠાય;
ઊ હો વિમલ જન્મભૂમિ જાણીએ, ઊ હો પિટિયારી વહિ જાય.૧૪
ઊ હો બ્રહ્મદત્ત ચક્રી ઈહાં, ઊ હો ગુણીનાં ચરિત હોય;
ઊ હો કેસર વન મૃગ ક્રીડનો, ઊ હો સંજય રાજા હોય. સુ૦ ૧૫
ઊ હો ગર્દભિલ ગુરૂવચનથી, ઊ હો ગંભાતટ મતસાર;
ઊ હો ઉત્તરાધ્યયને જાણીએ, ઊ હો દ્રુપદી પીહર વાસ. સુ૦ ૧૬
ઊ હો સોરીપુર રલીયામણો, ઊ હો જનમ્યા નેમિજિણંદ;
ઊ હો યમુના તટનીને તટે, ઊ હો પૂજ્યાં ટોઈ આણંદ. સુ૦ ૧૭
ઊ હો સોરીપુર ઉત્તરદિશે, ઊ હો યમુનાં તટની પાર;
ઊ હો ચંદનવાડી નામે કહે, ઊ હો તિહાં પ્રતિમા છે અપાર. સુ૦
ઊ હો આગરાથી ઈશાનમે, ઊ હો કોશ દિલ્લી પાસ;
ઊ હો કુરૂ જનપદના દેશમાં, ઊ હો પરંતપ પૂરે આસ. સુ૦ ૧૯
ઊ હો દિલ્લીથી પૂરવદિશે, ઊ હો બારગ કોશ ચાલીશ;
ઊ હો હસ્તિનાઉર રળિયામણો, ઊ હો ટેળુ નાથ જગીસ. સુ૦
ઊ હો શાંતિ કુંથુ અરનાથજી, ઊ હો અવતરિયા ઈણે ઠાંણ,
ઊ હો પંચ પાંડવ ઈહાં હવા, ઊ હો પંચ ચક્રવર્તિ જાંણ. સુ૦

દૂહા.

દુખ લીન તિહાં પરઘલ સુણજો આંગી પ્રીત;
હિવે જિણે દેશે રહીયે એ કહેશું તેણી રીત.

૧

પૂરણ પૂરવદેશની યાત્રા ચઢી પ્રમાણ;
હિવેં પશ્ચિમ દેશાંતણા તીરથ કરૂં વષાંણ.

॥ ઢાળ ૧૩ ॥

શેત્રુંજે શિખર સમોસર્યા, એ દેશી.

સોરઠ દેશેં વહિયેં આનંદિયેં રે, શેત્રુંજય સિરદાર; તીરથ તે નમું;
તલહટીઇ લલિતાસરેં દીઠાં દિલ ઠરેં રે, આગમ ગરણ જુહાર. તી૦
ગિરિનેં ફરતા ભલિય છેં તિહાં નિર્મલાં રે, પગલાં નેમિજિણંદ; તી૦
પરવત ઉપરિ દેહીઇ દીઈ હરખીઈ રે, સોહે આદિજિણંદ. તી૦
સૂરજકુંડ સોહામણો જિહાં જલ ઘણો રે, ભીમકુંડ વિખ્યાત; તી૦
રાયણતલેં રલિયામણાં લિયો ભાંમણાં રે, પ્રભુ પગલાંની જાત. તી૦
રાયણથી ઉત્તર દિશેં દીઠે મન હસેં રે, મરૂદેવીનો ટૂંક; તી૦
સવાસોમજીનો કહે ચિત્તેં ગહગહેં રે, ચોમુખ કીધો ચૂંપ. તી૦
અદભુદ મોક્ષબારી ભલી દીઠી નિરમલી રે, સહસકૂટની ઠાંમ; તી૦
સહસ બિંબ વધાં ભલા વલિ ન ફરયાં રે, ત્રિવિધ કરૂં પરિણાંમ. તી૦
ચેલણા તલાવ ચેલાતણી આદિ ગની રે, નિર્મલ પાંણી જાસ; તી૦
ઉલખા ઝોલે નાહિયે પરવાહિયેં રે, પૂરવ પાપની રાશ. તી૦
સિદ્ધવડ સિદ્ધ થયા ઘણાં કરિ કામણા રે, મુક્તિજનિત મનરંગ; તી૦
કાકરે કાકરે જાણજો મનમેં આણયો રે, મુક્તિ ગયા ચિનચંગ. તી૦
ગઢ ગિરિનાર જુહારીયેં દુખ વારિયેં રે, નિરખ્યા નેમજિણંદ; તી૦
સહસાવન સંયમ લીયો સુખ મન કીયો રે, ત્રણ કલ્યાંણક વૃંદ. તી૦
થિરે નવાનગર પૂજીઇ શુદ્ધ થઇ જઈયેં રે, મહુઆમાં મહાવીર; તી૦
દીવમંદિર તીન દેહરાં સુખ સેહરાં રે, અઝારો ઉના તીર. તી૦
ઉનાને પગલાં ભલાં છેં ઉજલાં રે, ગણનાયક સુખ તીન; તી૦
દેવકો પાટણ જાંણીઇ વખાંણીયેં રે ચેલાઉલ તસ સીમ. તી૦ 1

નવોનગર પુરબંદિરેં જિનમંદિરે રે, વંદન કરૂં વારોવાર; દી૦
એ ઉગ્ની સોરઠતણી વતિયાં ભણી રે, મધ્ય જૂનોગઢ સાર. દી૦ ૧૧

સઘલેં ગામેં જુહારીયેં દુષ વારિયેં રે, પૂજી પ્રભુજીના પાય; દી૦
દેહરેં નેં દેહરાસરેં બિંબ બહુપરેં રે, વંદુ ષંભાયત આય. દી૦ ૧૨

ષંભણપાસ જુહારીયેં ચિત ધારીયે રે, શ્રીકંસારીપાસ નાંમ; દી૦
રાજનગર ગુજરાતમાં કહું વાતમાં રે, અમદાવાદ સુષ ઠામ. દી૦ ૧૩

નગરમાંહિ બાહિરપુરાં છેં સુષકરાં રે, સઘલેં જિનની સેવ; દી૦
બીબીપુરમાં પાસજી પૂરેં આસજી રે, ચિંતામણિ નિતમેવ. દી૦ ૧૪

સેરીસો સષેસરો પંચાસરો રે, પાટણ બિંબ અનેક; દી૦
ગોડી દોડી જાઈયેં નિત્ય ધ્યાઇયેં રે, અમીઝરો સુવિવેક. દી૦ ૧૫

ઇડરગઢપરિ સોહતો મનમોહતો રે, આદીસર અરિહંત; દી૦
તારંગે રંગે સદા પ્રણમું મુદા રે, અજિતદેવ જયવંત. દી૦ ૧૬

નરોરે પદમાવતી મહિમાવતી રે, ભરૂઅચિ વીસમો દેવ; દી૦
સૂરતિબંદરેં સુંદર જિનમંદિર રે, હોયો ભવભવ સેવ. દી૦ ૧૭

આરાસણ આબૂગઢેં જે નર ચઢે રે, વિમલવસી વિસતાર; દી૦
આદિ જિણંદજી વંદિયેં આનંદિયેં રે, ધન માનવ અવતાર. દી૦ ૧૮

વસ્તુપાલ તેજપાલના સુષમાલના રે, સોહેં મોટા પ્રાસાદ; દી૦
ચોમુષ ચાવો જાંણુજો વષાંણુજો રે, અચલગઢેં આલ્હાદ. દી૦ ૧૯

વસંતપુરીમાં દેહરાં જીરણ ઘણાં રે, કાઉસગ્ગે આર્દ્રકુમાર; દી૦
બાંભણવાડે સોહતો મનમોહતો રે, વીર ચરણ આધાર. દી૦ ૨૦

સુષકારી સીરોહિયેં પડિબોહિયેં રે, વદું ઋષભજિણંદ; દી૦
રાણકપુર રલિયાંમણો નલિની ભણો રે, ગુહ્મવિમાનઆકાર. દી૦ ૨૧

ઘાણોરે સોવનગિરે વલી મન ધરે રે, ચીવરકાણો પાસ; દી૦
નડુલાઈમાં જાદવો બાવીસમો રે, ભિન્નમાલે પ્રભુ પાસ. દી૦ ૨૨

જોધાણે મંડોવરે છે સુષકરે રે, ફલવધિ મેડતામાંહિ; દી૦
જેસલમેર જુહારીયેં ચિત ધારીયેં રે, બીકાનેર ઉચ્છાહ. દી૦ ૨૩

ઉદયાપુર મેવાડમાં પહાડમાં રે, ઋષભદેવ સુખકાર; દી०
દેવલવાડે દેવ છેં ઘણા નવિ જાઓ ગણ્યા રે, વંદા હરખ અપાર. દી०

દૂહા.

કરહેડે કર જોડીને વંદું વામાનંદ;
એકલમલ્લ ચોલેરજી સેવેં સુરનરવૃંદ. ૧

ચંદ્રપ્રભ ચિંતા હરે માલપુરે મનરંગ;
સાંગાનેરે સાહિબો વીરચરણ નમો સંગ. ૨

॥ ઢાલ ૧૪ ॥

આદર જીવ ક્ષિમા ગુણ આદર, એ દેશી.

હિવે મેવાત દેશ વિખ્યાતા અલવરગઢ કહેવાય જી;
રાવણપાસ જુહારો રંગે સેવેં સુરનર પાય જી. હિ०

દિલ્લીમેં મહાવીર વિરાજે મથુરા નેં ભમકોલી જી;
ગઢ ગ્વાલેર બાવન ગજ પ્રતિમા વંદું ઋષભ રંગ રોલી જી. હિ०

નગર લાહોરે શાંતિજિણેસર શાંતિકરણ ગુણપાત્ર જી;
દિલ્લીપતિ જિહાંગીર પાતશા કીધી અઠોત્તરી સ્નાત્ર જી. હિ०

દેશ માલવે નગર ઉજ્જેણી તિહાં અવંતિપાસ જી;
મેલો પોષ દશમીનો થાય મનો મગસી પાસ જી. હિ०

માડવગઢમા સુપાસ જિણંદા વલી નરમદા પાર જી;
ભરત અંગુઠીના માણકથી માણિકસ્વામી કહેવાય જી. હિ०

પહેલા તો અસવારી નિકલતાં આજ તારિક એક જાય જી;
દેખે વરસેં દોલતિ દાતા અંતરીક સુખ થાય જી. હિ०

બીઆપુર વંદુ જિનજાત્રા તુંગિગિરિ નમું પાય જી;
રામ તપસ્યા કીધી રંગે માંગીતુંગી કહેવાય જી. હિ०

સિત્તરધરામેશ્વર પાસે જૈન રાજા છેં આજ જી;
દશ લેવેં રામ લક્ષ્મણ આંખિ સાગર પાજ જી. હિ०

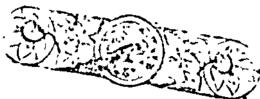
ગોમટસ્વામી જલપર તીરેં ઠાયા માટી નીર હો;
આજ અનોપમ વરે કોઈ ગુરુમુખ વાણી સધીર હો. હિ૦ ૯
મિલપુર પાસેં ગોમટ દેવા કરે નાઠિક પરદેશ હો.
ઋષભદેવની પ્રતિમા ઉંચી પૂજેં સંઘ વિશેષ હો. હિ૦ ૧૦
અષ્ટાપદ આદેં અવનીતલ તીરથ ઠામ અનેક હો.
સ્વર્ગ પાતાલેં હિમવૈતાઢ્યેં તાસ નમુ સુવિવેક. હો. હિ૦ ૧૧
ત્રિણ લોકમાં શાસ્વતી અશાસ્વતી જિહાં જિનપ્રતિમા હોય હો.
તીનકાલ કરૂં નિત વંદન જોડીનેં કર દોય હો. હિ૦ ૧૨
જે તીરથ દેખુ માંહિ વખાંણ્યાં નયણે દીઠાં તેહ હો;
અણદીઠાં પણ ભક્તિં વંદું નિશદિન કહું તેહ હો. હિ૦ ૧૩
તીરથ સેવા સુખ ફલ દીજે સાચો સમકિત સાર હો.
સુલભબોધિ હોવ્યો જૈનકુલ એ ધર્મતણો ઉપગાર હો. હિ૦ ૧૪
કરૂં વંદના કર જોડીને એ સહુ તીરથ સાર હો;
સુગુરૂ પ્રસાદે દર્શન દીઠો ધન ધન મુઝ અવતાર હો. હિ૦ ૧૫
અઢીદીપમાંહિ સાધુ સાધવી શ્રાવક શ્રાવિકા જેહ હો;
પાલે શુદ્ધક્રિયા જે સાચી જંગમ તીરથ એહ હો. હિ૦ ૧૬
અનક અકબ્બર વરનપાતિસાહ પ્રતિબોધ્યા ગુરૂ હીર હો.
સંવત સોલ પંચાવના વરસેં ફત્તેપુરમાં સધીર હો. હિ૦ ૧૭
તાસ સીસ વાચક પદ ધારક સોમવિજય સુખકાર હો;
ચારિત્ર આદિ વિજય ઉવજ્ઝાયા સત્યવિજય સુવિચાર હો.હિ૦ ૧૮
તાસ સીસ પંડિતપદ ધારી લાભવિજયગણિ રાય હો,
દિલ્હીપતિ અવર અલ્લેભસ્યું મિલ્યા આગરે આય હો. હિ૦ ૧૯
તપગચ્છની પોશાલ વિશાલા દેઈ દિલ્લીપતિ ખાસ હો;
નિજ પુરમાંન દેઈ ફુરમાવેં રહિયે સદા સુખવાસ હો. હિ૦ ૨૦
તે કવિ લાભવિજય સુખ પાયા પાયા તીર્થ દીદાર હો;
માનવજનમ સફલ ભયો મેરો સો તો ગુરૂ ઉપગાર હો. હિ૦ ૨૧

એ તીરથની માલા કંઠેં જે ધારે નર નારી જી;
ઘર બેઠાં તીરથ ફલ પાંમી સફલ કરો અવતાર જી. હિ૦ ૨૨

કલશ.

એ તીરથમાલા અતિરસાલા પંચ કલ્યાંણકતણી,
સંવત્ સતરસેં પંચાશ વર્ષે લાભ જાણી મેં ભણી;
શ્રીવિજયરત્નસૂરીસ ગચ્છપતિ સદા સંઘ સુહંકરો,
રૂ લાલવિજય પ્રસાદ પભણેં સોભાગ્યવિજય જયજયકરો. ૧

॥ अर्हम् ॥

श्रीशीलविजयविरचित

तीर्थमाला.

દુહા.

અરિહંતદેવ નમું સદા જસ સેવિ સુરરાય,
તીર્થમાલ ગુણસ્યું મુદા સદગુરૂતણિ પસાય. १
અરિહંતમુખકમલનિની વાંણી વરણું વિલાસ,
કવિજન માતા વિનવુ પૂરી મુઝ મન આસ. २
જગમાં તીરથ સુંદરૂ જ્યોતિવંત અમાલ;
પઞ્ચવીસ દીઠાં સાંભરયાં સુણતાં અમી રસાલ. ३

દેશી ચઉપઈની.

સરસ સુકોમલ વયણે કરી અમનગું આલસ પરિહરી,
જે દેસાંતરિ પર્વત ગામિ તે તીર્થનાં કહઇસ્યુ નામ. ४
પછિમદિસિ સોરઠ મહાણુ સિદ્ધિખેત્ર શત્રુંજય જાણુ;
દીઠાં દુરગતિ દૂરિ હરિ સેવ્યો સંપતિ સઘલી ભરિ. ५
આદિનાથ દીઠા મનિ રલી રાઇણતલેિ પદ ભેટ્યા વલી;
સૂરયકુંડે નાહી કરી પરમેસર પૂજ્યું કરિ ધરી. ६
વિમલવિહાર અજિત નિ શાંતિ અદબુદ વંદુ મનિ ખાંતિ;
પાંડવ પાંચ મરૂદેવી ભુવન ખરતરવસહી ચોમુખ ધન. ७

સર્વથઈ ત્રિણસય છાસઠું ગઢ ઉપરિ દેહરાં ગુણહઠું;
ભરતઈ ભરાવી મણીમેં જેહ ધનુષ પાંચસય ઉંચી દેહ. ૮

તે પ્રતિમા પૂજિં દેવતા ભવોદધિ તારણ પદ સેવના;
તેહતણુ જલ ઉલખાઝોલ જે ફરસિ તે કરિં કલ્લોલ. ૯

ચ્યારગતિ છેદક ચ્યારિ પાજિ પંચમ પદ સરિખો ગિરિરાજ;
ભવભયભંજન ભવિકા જાણિ સકલ તીરથમાં એ ગુણખાણિ. ૧૦

સિદ્ધવડ શેત્રુંજી નદી ગંગાસરખી શાન્તિ વહી;
ગાર જોઅણ પિહુલો પર્વત ત્રિણ ગાઉ ઊંચો મહત. ૧૧

અક્ષયતીરથ ઉત્તમ ઠામ પ્રહિ ઉઠીનિં કરૂં પ્રણામ;
અડસઠિ તીરથથી બહુ ફલા વિમલાચલના ગુણ નિર્મલા. ૧૨

પાલીતાણિ દેવયુગાદિ સેવો સ્વામી તજી પ્રમાદ;
આદિપુરપાજિ અતિ ભલું આદિનાથ વંદુ ગુણનિલું. ૧૩

માગરનદિ મોહિ સુંદરૂ ઘોઘાબંદિર જનમનોહરૂ;
પાસ નવખંડ નિરૂપમ નામ જીરાઉલો ચંદ્રપ્રભસ્વામિ. ૧૪

ઊભી મોરડ અનિ ઉજમાલ તે તીરથ વંદુ ત્રિણકાલ;
માનવભવ લાહો લીજીઈ જિનવર ભગતિ ભલી કીજીઈ. ૧૫

ગઢ ગિરિનારિ નેમિજિણંદ પ્રણમું પ્રેમિ ભવિ સુખકંદ;
કંચનબાલાનુ શિખર ઉદાર નિહા દેવી અંબાવિ સાર. ૧૬

સહિસાવન લાખાવન મનોહાર જાણે નંદનવન અવતાર;
ગજપદકુંડિ નાહી કરી નેમજી પૂજો રંગિ ધરી. ૧૭

અમીઝરો જિન ચોવીસમો રૈવતગિરિ ઉપરિ મન રમો;
સાત કોસ ઉંચો મનોહાર પાંચ કોસ પિહુલ છિ સાર. ૧૮

જુનિગઢિ નિ ઉંનિ વલી અઝારો અમીઝરો મનરૂલી;
દીવબંદિર છિ માધવનીર નિહાં પરખી વિરહારી પીર. ૧૯

નવખંડ સોવનારી પાસ ધનવંત મેવિ લીલવિલાસ;

ફૂરંગી રાજ્ય કરિ કર છોડ પૂરિ પરજા કેરાં કોડ. ૨૦

આગલિ ઓપિ દ્વારાંમતી રાયણછોડ સોહિ સુભમતી;
કછદેસિ ભુજનગરિ પાસ શ્રીચિંતામણિ પૂરિ આસ. ૨૧

સોપારિ નિ દેવકિ ગામિ વીભયપાટણિ વીર પ્રણામ;
નવિનગરિ જઈ જિનવર નમું સિંધદેસિ ગોડી મનિ રમું. ૨૨

થલવટમાંહિ મહીમાધામ સેવ્યો આપિં વંછિત કામ;
પરમટ પરતો પૂરિ વલી સમરો સાહિબ ચૂરિ અલી. ૨૩

સાચોરિ શ્રીવીરજિણંદ થિરાદ રાધનપુરે આણંદ;
ભગવંત ભેટું મન ઉલ્હાસિ ઘાણધારિ ભીલડીઉ પાસ. ૨૪

જલોરનયરિ ગજ્નીખાંન પિસુન વચનિ પ્રભુ ધરીયા ખાન;
વરજગસંઘવી વરીઉ જામ પાસ પેખીનિં જિમસ્યૂં તામ. ૨૫

સ્વામી મહીમા ધરણેંદ્રિ ધર્યો માની મલિકનિ વલી વસિ કર્યો;
પૂજી પ્રણમી આપ્યા થાસ સંઘ ચતુર્વિધ પૂગી આસ. ૨૬

સ્વામી સેવાતણિ સંયોગિ પાલ્હપરમારનો ટલીઓ રોગ;
સોલ કોસીસાં જિનહરસિરિ હેમતણાં નિણિ કીધાં ધરિ. ૨૭

ભિનમાલિ ભયભંજનનાથ પાલણપુર શ્રીપારસનાથ;
મગરવાડિ જખ્ય જાતો તપગછિ મહીમા જે આલતો. ૨૮

નયર ખીરાલૂ છિ સુભઠામ આદિદેવનિં કરૂં પ્રણામ;
ગઢતારિંગિ અજિતજિણંદ તીરથ થાપ્યું કુમરનરંદ. ૨૯

અહ્મનગર નિ વીજાપુરિં સાભલીઇ નિ વલી ઇડરિં;
તિહાં થાપ્યા સેત્રુંજ ગિરનારિ તે વંદું હું અતિ સુપકાર ૩૦

પોસીને છિં પાંચ પ્રાસાદ મરગસમોવડિ માંડિ વાદ;
આરાસણિ છિં વિમલ વિહાર અંબાદેવી ભુવન ઉદાર. ૩૧

આબૂથરા ઉંબરણી પુરી દેવકુલ ચંદ્રાવઇ ખરી;
વિમલમંત્રીસર વારિ જાણિ અઢારસોય દેવલ ગુણખાણિ. ૩૨

સાંતપુર આગથડિં તડલોલિ સાંગવાડિં ભારયે ઠાઠોલિ;
હવિ આબૂતીરથ મંડાણિ વિમલિ થાપ્યુ સુણો સુજાણ. ૩૩

મહિતઈ પૂછયા શિવના દાસ તિણે કહિઉ ઈહાં શિવનો વાસ;
જો પહિલાં હોઇ જિનનું ઠામ તો થાઈ તુમ્હ વંછિત કામ. ૩૪

તાસ વયણ મનમાંહિ ધરી રાતિ પુહ્યો પુણ્ય અનુસરી;
અંબા આવી સુપનિ સહી જાવારિ પુંજ સહિનાણી કરી. ૩૫

તેથી પ્રગટ્યા દાદો તિહાં ગોફામાંહિથી જાણ્યો ઈહાં;
ભરડાકન્હિ ભુંઇ માગી કરી લીધી સોવન ટકે ભરી. ૩૬

પેતલ આંણ મનાવી વરી અંબાઈની સાંનિધિ ધરી;
છપનકોડિ સોવન વય કીધ ભુવન કરાવ્યું જગહ પ્રસિદ્ધ. ૩૭

ધર્મઘોષસૂરી સુપસાય તીરથ થાપ્યું અવિચલ ઠાય;
આદિદેવ થાપ્યા સુખકાર સફલ કર્યો માનવ અવતાર. ૩૮

પ્રાગવંશ ચડાવી સોભ પાપતણો વલી કીધો પોગ;
રોમનગર ગારિ સુલતાન જીતી થાપ્યા વિમલપ્રધાન; ૩૯

લુણગવસહી નેમિજિણંદ મંત્રી વસ્તુપાલ આણંદ;
બારકોડિ કંચન વાવરી અનોપમ કરણી કોડિં કરી. ૪૦

અઢારકોડિ સેત્રુજિ સાર સાઢીબાર કોડિ ગિરનાર;
સેત્રુજથી ગિરિનાર પ્રમાણિ નિલયું તોરણ કીઉં સુભઠાણિ. ૪૧

ખરતરવસહી પારસનાથ ભીમવસહી નમું જોડી હાથ;
દેવ દિગંબર વસહી લહી દેલવાડિં દેવભુમિકા કહી. ૪૨

અચલગઢ અવિચલ છિ ઠામ ચોમુખિ કીજિ આદિ પ્રણામ;
માંડવગઢ વાસી વાણીઆ અવર રાયસિર જાંણીઆ. ૪૩

પ્રાગવંશ સહિસા સુલતાન દેઉલ કરાવ્યું નિખિ પ્રધાન;
ચઉદમીય મણ પીતલ સાર દેમવરણ કરી પ્રતિમા બાર. ૪૪

ભીમસાહ તિહાં બાગજ કીધ હેમથકી દમમાંહિ દીધ;

લાષ ધન સેવકનિ દીઉં ઉત્તમ કરણી ઇણીપરિ કીઉ. ૪૫
બાહુવસહીઇ નેમિજિણંદ તે પણિ કીધી કુમરનરિંદ;
અચલેસર માનિ શિવદાસ તેત્રીસ કોડિ દેવતાનુ વાસ. ૪૬
વીરથ સાનિધિ કરિ સર્વદા દેવી દીપિ ભલી અરબૂદા;
ગૈતમઋષિ વશિષ્ટ વિશેષ સાત ધાત ઔષધી અસેષ. ૪૭
કુંડ નદી સરોવર ઘણાં વન વાડી તરૂ સોહામણાં;
અંબ અનેક ચંપા કેતકી સદા સોહિં ફલ ફૂલે થકી. ૪૮
બાર ગામનો વાસ વિસાલ ચઉપદ ઋદ્ધિ અસ્થિર સાર;
નખીસરોવર સોભા ઘણી પરવતરાજ નમું બહુ ગુણી. ૪૯
શ્રીમાતા રસીઇ મનિ ધરી બારં પાજ એક રાતિ કરી;
બાર જોયણ સોહિ વિસ્તાર સાત કોસ ઉચો મનોહાર. ૫૦
ગિરિ હેઠી પાછિ ઉતર્યા ગામ હણાદામાંહિં સંચર્યા;
પ્રતિમ પેખ્યા પારસનાથ સુર નર સેવિ જોડી હાથ. ૫૧
ઉરાડલિ દાદો દીપતો તેજિ ત્રિભુવન રવી જીપતો;
ર મહાડ અનિ રામસેણુ પાપ પણાસિં દેવ દીઠિ જેણુ. ૫૨
ાદિશ્વરબિંબ પીતલમય સાર હેમવણી પરિ સોહિ ઉદાર:
ામચંદનું તીરથ એક આજ અપૂરવ અવિચલ જેહ. ૫૩
ાર્શ્વ મણુમું દેવ જુગાદિ પુન્યવંત પૂજિ તજી પ્રમાદ:
ારે સીરોહી વામાનંદ હસી હસી પુરિ મણુમું આણંદ. ૫૪
ારી ધૂઆડિ ગોહિલી પાસજી સુગતિ દીઇ સોહિલી;
મણાકેદ્ર ગામિ દયાલ આદિ વીર કોરંટિ મયાલ. ૫૫
ણુમાંહિ જિણુહર જોડિ જિનપાલ દીઇ કોલર કોડિ;
શાંતિ નિ શંભવદેવ આદિ વીરની કીજિ સેવ. ૫૬
ારેહી ઉત્તમ ઠામ દેઉલ દીપિ મહિમાધામ.
ચિત્ત પ્રાસાદ ઉત્તંગ જીરાઉલો સ પેસરો મનિ રમ. ૫૭

હાથ ધન સેત્રુંજિ દીઠું ઉત્તમ કરણી ઇણીપરિ કીઉ.
જાબુવઅદ્વીપ નેમિજિણંદ તે પણિ કીધી કુમરનરિંદ;
અચલેસર માનિ શિવદાસ તેત્રીસ કોડિ દેવતાનુ વાસ.
તીરથ સાનિધિ કરિ સર્વદા એવી દીપિ ભલી અરબૂદા;
ગૌતમઋષિ વાશિષ્ટ વિશેષ સાત ધાત ઔષધી અસેષ. ૪
કુંડ નદી સરોવર ઘણાં વન વાડી તરૂ સોહામણાં;
અંબ અનેક ચંપા કેતકી સદા સોહિં દેવ દૂવે થકી. ૪૭
બાર ગામનો વાસ વિશાલ ચઉપદ ઋદ્ધિ અસ્થિર સાર;
નખીસરોવર સોભા ઘણી પરવતરાજ નમું બહુ ગુણી. ૪૮
શ્રીમાતા રસીઇ મનિ ધરી બારં પાજ એક રાતિ કરી;
બાર જોયણ સોહિ વિસ્તાર સાત કોસ ઉંચો મનોહાર. ૪૯
ગિરિ સેટી પાજિ ઉતર્યા ગામ હણાદામાંહિં સંચર્યા;
પુન્યિ પેખ્યા પારસનાથ સુર નર સેવિ જોડી હાથ. ૫૦
જીરાઉલિ દાદો દીપતો તેજિ ત્રિભુવન રવી જીપતો;
નગર મહાડ અનિ રામસેણ પાપ પણાસિ દેવ દીઠિ જોયુ. ૫૧
આદિલબિંબ પીતલમય સાર હેમતણી પરિ સોહિ ઉદાર;
શ્રીરામચંદનું તીરથ એહ આજ અપૂરવ અવિચલ જેહ. ૫૨
નીરખિ પ્રણમું દેવ યુગાદિ પુન્યવંત પૂજિ તજી પ્રમાદ;
સ્યાહરે સીરોધી વામાનંદ હસી હસી પુરિ પ્રણમું આણંદ. ૫૩
કાલપરી બૂઆડિ ગોહિલી પાસજી મુગતિ દીઠ સોહિલી;
લાસિ મણાદ્રિ ગામિ દયાલ આદિ વીર કોરટિ મયાલ. ૫૪
પાગસેણમાંહિ જિણહર જોડિ જિનપાલ દીઠ કોલર કોડિ:
વિમલ શાંતિ નિ શંભવદેવ આદિ વીરની કીજિ સેવ. ૫૫
નગર સીરોહી ઉત્તમ ઠામ દેઉલ દીપિ મંડિમાધામ;
અહિ અજિત પ્રાસાદ ઉત્તંગ જીરાઉલો સંખેસરો મનિ રંગ. ૫૬
૧૪ ૫૭

સાંતપુર આગથડિં તડતોલિ સાંગવાડિં બારથે કાછોલિ;
હવિ આબૂતીરથ મંડાણિ વિમલિ થાપ્યુ સુણો સુજાણ. ૩૩

મહિતઈ પૂછ્યા શિવના દાસ તિણે કહિઉ ઈહાં શિવનો વાસ;
જે પહિલાં હોઇ જિનનું ઠામ તો થાઇ તુમ્હ વંછિત કામ. ૩૪

તાસ વચણ મનમાંહિ ધરી રાતિ પુહ્યો પુણ્ય અનુસરી;
અંબા આવી સુપનિ સહી જ્વારિ પુંજ સહિનાણી કહી. ૩૫

તેથી પ્રગટ્યા દાદો તિહાં ગોફામાંહિથી જાણો ઈહાં;
ભરડાકન્હિ ભુંઇ માગી કરી લીધી સોવન ટંકે ભરી. ૩૬

પેનલ આંણુ મનાવી ધરી અંબાઈની સાંનિધિ ધરી;
છપનકોડિ સોવન વય કીધ ભુવન કરાવ્યું જગહ પ્રસિદ્ધ. ૩૭

ધર્મઘોષસૂરી સુપસાય તીરથ થાપ્યું અવિચલ ઠાય;
આદિદેવ થાપ્યા સુપકાર સફલ કર્યાં માનવ અવતાર. ૩૮

પ્રાગવંશ ચઢાવી સોભ પાપતણો વલી કીધો પોભ;
રોમનગર જાતિ સુલતાન જીતી થાપ્યા વિમલપ્રધાન; ૩૯

લુણગવસહી નેમિજિણંદ મંત્રી વસ્તુપાલ આણંદ;
બારકોડિ કંચન વાવરી અનોપમ કરણી કોડિં કરી. ૪૦

અઢારકોડિ સેત્રુંજિ સાર સાઢીબાર કોડિ ગિરનાર;
સેત્રુંજથી ગિરિનાર પ્રમાણિ તિલણું તોરણ કીઉં સુભઠાણિ. ૪૧

ખરતરવસહી પારસનાથ ભીમવસહી નમું જોડી હાથ;
દેવ દિગંબર વસહી સહી દેલવાડિં દેવભુમિકા કહી. ૪૨

અચલગઢ અવિચલ છિ ઠામ ચોમુખિ કીજિ આદિ પ્રણામ;
માંડવગઢ વાગી વાજીયા અવર રાયમિર જાંણીયા. ૪૩

પ્રાગવંશ સહિસા સુલતાન દેઉલ કરાવ્યું નિણિ પ્રધાન,
ચઉદમીય મણ પીતલ સાર હેમવરણ કરી પ્રતિમા બાર. ૪૪

ભીમસાહ તિહાં બાગજ કીધ હેમધરી દમમાંહિ દીધ;

ધન યૌવન ઠકુરાઈ તજી ઉત્તમ કરણી કીધી સહી.
દેગરીઈ દેવ જુગાદિ થાપીરે વલી વીર પ્રાસાદ;
નડુલાઈ નવ મંદિર સાર શ્રીસુપાસપ્રભુ નેમકુમાર. ૭૧
નાડુલ પદ્માસુત વીનવું વાગાસુત વરકાણિ કરું,
અઢીદિ વલી ગઢ ઉપરિ પાસ વીર પ્રણમું શુભપરિ. ૭૨
પિંચાણિ ગઢિ મહેશ્વર મહાજની પૂજું પાસકુમર મનિ રૂલી;
સોજતિ જયતારણિ કરપરિ પરમેસર સેવો બહુવિધિ. ૭૩
પરમપ્રભુ પ્રતિમા હેમની ગામ ગગાણીમાહિ રંયણિની,
પ્રતિશય પ્રરાવી વલી પ્રભુપદ પૂજે પુણ્ય કરી. ૭૪
મહાવીરથી હુઓ સુખદાય અસય વરસે સંપ્રતિરાય;
આર્યસુહસ્તી ગુરૂ ઉપદેસ ધરમતણો પામ્યો પરવેસ. ૭૫
અવ્યક્ત સામાયક અનુસારિ જાતમાત્ર લહ્યો રાજ્ય ઉદાર,
ત્રણ ખંડિ વરતાવી આણ જિનમંદિર ભૂમિ કીધી જાણ. ૭૬
સવાલાખ પ્રાસાદ સુચંગ સવાકોડિ પ્રતિમા મનિ રંગ;
છત્રીસ સહસ કીધા ઉદ્ધાર ઉપાસરા પણિ કીધ હજાર. ૭૭
એક પ્રાસાદ નવો નિતુ હોય તો દાતણ કરિ રાજા સોય,
સાત સય સતુકાર દેવત સાતે ખેત્રે ધન વાવત. ૭૮
મરૂધર નવ કોટી મંડાણ ખોહ્ણપુર મેદતિ વખાણ;
ધાણી પ્રભુ પાસ જિણંદ ઓસનપરિ વલી વામાનંદ. ૭૯
જિવણરાય થયો રાઠોડ ગાની દસાવરારી જોડ;
અરંદ પ્રતાપી અનોપમ આજ દીપતિ પણિ માની લાજ. ૮૦
ચતુરર ગસેના સહસ છત્રીસ ધાવકમંત્રી કરિ જગીસ;
જસ સીમિ સુરીયા દહિ સાથ જ્યાંહિ ન ઘાલિ કિરણિનિહાથ. ૮૧
ચઉવટ તીરથ આડઉમેરૂ વિકાનેર નિ જેસલમેર;
આદિ અજિત પાસ નિ વીર સોવનકલસે ભુવન સુપીર. ૮૨

ધન યૌવન કુરાઈ તણી ઉપમ કરણી દીધી સાચી. ૭૦

હેમસૂરીઈ દેવ જુગાદિ થાપીઉં વલી વીર પ્રાસાદ;
નડુલાઈ નવ મંદિર સાર શ્રીસુપાસપ્રભુ નેમકુમાર. ૭૧

નાડુલ પદ્મપ્રભુ વીનવું વામાસુત વરકાણિ કહું;
જાલોરિ વલી ગઢ ઉપરિ પાસ વીર પ્રણમું શુભપરિ. ૭૨

શિવાણિ ગઢિ મંડોવર મહાજની પૂર્જુ પાસકુમાર મનિ રૂલી;
સોજતિ જયતારણિ કરતપિ પરમેશ્વર સેવો બહુવિધિ. ૭૩

પદ્મપ્રભુ પ્રતિમા હેમની આમ ગંગાણીમાંહિ સ્વામિની;
સંપ્રતિરાય ભરાવી ખરી પ્રભુપદ પૂજો પુન્ય કરી. ૭૪

મહાવીરથી હુઓ ગુણરાય બસય વરસે સંપ્રતિરાય;
આર્યસુહસ્તી ગુરૂ ઉપદેશ પરમતણો પામ્યો પરવેશ. ૭૫

અવ્યક્ત સામાયક અનુસારિ જાતમાત્ર લહ્યો રાજ્ય ઉદાર;
સવા લખ વરનાવી આપુ જિનમંદિર ભૂમિ દીપી જાણુ. ૭૬

સવાકોડ પ્રાસાદ સુચંગ સવાકોડિ પ્રતિમા મનિ રંગ;
છત્રીસ સહસ દીપા ઉદાર ઉધ્ધારા ખિણ હોય હજાર. ૭૭

એક પ્રાસાદ નવો નિતું હોય નો દાતણ કરિ રાખ્યો સોય,
સાત સય ઋતુકાર દેવંત સાતે મેરે ધન ખાવત. ૭૮

મંડપર નવ કોટી મંડાણ મેડપુર મેડતિ વખાણ;
ફલી પ્રણમું પાસ જિણંદ ઓસનયરિ વલી વામાનંદ. ૭૯

જસવંતરાય થયો કાંઇક તાની દસોવતારી જોડ,
અખંડ પ્રતાપી અનોપમ આજ દલીપતિ પતિ માની લાજ. ૮૦

ચતુરરંગસેના સહસ છત્રીસ ધારાપ્રમ ગો કરિ બત્રીસ;
જસ સીમિ ભૂપતિ રહિ સાથ વ્યાધિ ન વ્યાપિ દિરણુનિ હાથ. ૮૧

યશરાદ તીરથ બાહડમેરૂ વિકાનેર નિં જેસલમેરૂ;
આદિ અજિત પાસ નિ વીર સોવનકલશે ભુવન ગુપીર. ૮૨

એક દિવસ પ્રભુ ધ્યાનિ ધરી તરૂહેઠિ રહ્યા કાઉસગ કરી;
તે ઉપિં અતિ ઉત્તમઠામ આજ અપયવડ કહીઈ નામ. ૮
ગંગા યમુના નિ સરસતી ત્રિવેણી તીરથ સોભતી;
એહનું જલ દેવપૂજા યોગ્ય તે વિપરીત કરિ છિ લોગ. ૯
રાખ નિ હાડ કરી મીથ્યાતી માંહિ નાખિં ભરી;
અંગ પખાલિ મલ મૂત્ર જ ભર્યાં તે કિમ પામિ સદગતિ વર્યાં. ૧૦
તિહાં પાસિ જિન જનમ્યા સહી ગામ ઠામ ભલ ભાગિં લહી;
સીહપુરી શ્રેયાંસ જનમ્મ ચંદ્રપુરિ ચંદ્રપ્રભુ તિમ્મ. ૧૧
હાજીપુરપટ્ટણ સુભગામ યૂલિભદ્ર જનમ્યા તિણિ ઠામિ;
મગધદેશ રાજગૃહ નામ મુનિસુવ્રતનિ કરૂં પ્રણામ. ૧૨
પાંચે પર્વત કહીઈ સાર પાંચે મેરૂ સમ અવતાર;
વિપુલ વૈભાર સ્તગ્ન સુવન્ન ઉદયગિરિ દેખિ તે ધન્ન. ૧૩
તે ઉપરિ જિનના આવાસ પૂજ્યા પૂરિ મનની આસ;
સાલિભદ્ર ઘર પાસિ કૂઓ નંદમણીયારની વાવિજ જૂઓ. ૧૪
ગિરિ વૈભાર રોહિણીયાગુફા આવો ફરસો બાર જૂજૂઆ;
ગઢમાંહિ ઓપિં આવાસ શ્રેણિકરાયનણા ઉલ્હાસ. ૧૫
મિથિલા નયરી મલ્લીજિણંદ વાસુપૂજ્ય ચંપા સુખકંદ;
સતી સુભદ્રા ઉઘાડી પોલિ શીલતણિં મહિમા કલ્લોલિ. ૧૬
આગલિ અયોધ્યા નયરી વાસ પાખિં ગંગા ગિરિ કૈલાસ;
રામ શીના તિહાં લીધું રાજ ભદ્દિલપુર શીતલ જિનરાજ. ૧૭
જંભીગામ ઋજુવાલુ નદી કેવલ ભુમિકા વીરની વદી;
કોસ હજાર ઉપરિ પર્વત મોરલનાંમિ અછિં મહંત. ૧૮
તેથી પ્રગટી રેવા નદી સુવર્ણભદ્રા બીજી વદી. ૧૯
સુવર્ણભદ્રા નદી સહિનાણ તસ સંગિં લાકડ થાઇ પાહાણ;
કાંતિકારી દીસિં ઘરી ગંગા સંગમ આવી વરી. ૨૦

જેસલમરૂ શ્રાવક મત સુદ્ધ આગમભેદ લહિં બહુબુદ્ધિ;
ઘરમતણા દિન પોતિ કરિ તેતી જીવી લેખિ ધરિ. ૩
નગર નાગોરિ આવ્યા જામ પોસ જિણેસર ભેટ્યા તામ;
ઇમ અનેક તીરથ છિ ઠામ પછિમદિસિનાં બોલ્યાં નામ. ૪

કલશ.

ઇમ અનેક તીરથ અછિ સમરથ પછિમદિસિ સોહામણાં;
જય જય કારક શિવસુખકારક ત્રિભુવન નાયક જિનતણાં.
સંવત સસી મુનિ વેદ રસભરિ આસોમાસિ અભિનવી;
બુદ્ધ શિવવિજય શિસ શીલ સેવી વદિ આણંદ વિનવી. ૯

દૂહા.

પૂરણ પુનિં પામીઉ માનવભવ અવતાર;
સદ્ગુરૂ સાનિધિથી લહ્યા જ્ઞાનદૃષ્ટિ આધાર. ૧
સુગતિ સંઘાતિ જોઇયાં તીરથ દેશ અનેક;
કલ્યાણકકારી કહું પૂરવદિશિ વિવેક. ૨

ચોપાઈ.

દેવગુરૂ સારદ સુપસાય પભણું પુન્યિં બહું સુપસાય;
ઉત્તમભૂમિ કલ્યાણક ઠામ સુણયો તીરથકેરાં નામ. ૩
પહિલા દેસ મેવાતિ કહું અહીછત્રાપુરિ પાસજી લહું;
નગર આગરિ પાસકુમાર ચિંતામણિ ભેટ્યા સુખકાર. ૪
દહીમંડણ વીરજિણંદ ચંદવાડિ નેમજી સુખકંદ;
યમુના તીરિ મથુરાં જઈ નેમજી પૂજો પાવન થઈ. ૫
કાસી દેસ પ્રસિદ્ધ ઠામ વાણારસી નયરી સુભ ગામ;
તિહાં જનમ્યા જિન પાસકુમાર ભિલુંપુરિ ભાઇડા સુખકાર. ૬
પ્રયાગતીરથનો મહીમા ઘણો અખયવડ પ્રગટ્યો તે સુણો;
વરસીતપ પૂર્યો અરિહંત રૂડા ઋષભદેવ ભગવંત. ૭

એક દિવસ પ્રભુ ધ્યાનિ ધરી તરૂહેઠિ રહ્યા કાઉસગ કરી;
તે હવિં અતિ ઉત્તમઠામ આજ અખયવડ કહીઈં નામ. ૮

ગંગા યમુના નિ સરસતી ત્રિવેણી તીરથ સોભતી;
એહનું જલ દેવપૂજા યોગ્ય તે વિપરીત કરિ છિ લોગ. ૯

રોમ રાષ નિ હાડે કરી મીથ્યાતી માંહિ નાખિં ભરી;
અંગ પખાલિ મલ મૂત્ર જ ભર્યાં તે કિમ પામિ સદગતિ વર્યા. ૧૦

તિહાં પાસિ જિન જનમ્યા સહી ગામ ઠામ ભલ ભાગ્યિં લહી;
સીહપુરી શ્રેયાંસ જનમ્મ ચંદ્રપુરિ ચંદ્રપ્રભુ તિમ્મ. ૧૧

હાસ્તીપુરપટ્ટણ સુભગામ થૂલિભદ્ર જનમ્યા તિણિ ઠામિ;
મગધદેશ રાજગ્રહ નામ મુનિસુવ્રતનિ કરૂં પ્રણામ. ૧૨

પાંચે પર્વત કહીઇ સાર.પાંચે મેરૂ સમ અવતાર;
વિપુલ વૈભાર સ્તવ સુવન્ન ઉદયગિરિ દેખિ તે ધન્ન. ૧૩

તે ઉપરિ જિનના આવાસ પૂજ્યા પૂરિં મનની આસ;
સાલિભદ્ર ઘર પાસિં કૂઓ નંદમણીયારની વાવિ જ્ જૂઓ. ૧૪

ગિરિ વૈભાર રોહિણીયાગુફા આવો ફરસો બાર જૂજૂઆ;
ગઢમાંહિ સોપિં આવાસ શ્રેણિકરાયતણા ઉલ્હાસ. ૧૫

મિથિલા નયરી મલ્લીજિણંદ વાસુપૂજ્ય ચંપા સુખકંદ;
સતી સુભદ્રા ઉઘાડી પોલિ શીલતણિં મહિમા કલ્લોલિ. ૧૬

આગલિ અયોધ્યા નયરી વાસ પાસિં ગંગા ગિરિ કૈલાસ;
રામ સીતા તિહાં કીધું રાજ ભદ્દિલપુર શીતલ જિનરાજ. ૧૭

જંભીગામ ઋજુવાલુ નદી કેવલ ભુમિકા વીરની વદી;
કોસ હજાર ઉપરિ પર્વત મેગલનાંમિ અછિં મહુત્ત. ૧૮

તેથી પ્રગટી દેવા નદી સુવર્ણભદ્રા બીજી વદી. ૧૯

સુવર્ણભદ્રા નદી સહિનાણ તસ સંગિં લાકડ થાઈ પાહાણ;
કોતિકકારી દીસિં ધરી ગંગા સંગમ આવી વરી. ૨૦

[illegible]

[illegible] २१

[illegible]

[illegible] २२

[illegible]

[illegible]

[illegible] શંખ [illegible] મોંઘા નિશિ [illegible]

[illegible] શ્રી [illegible] ફરિ મિથ્યામાતી [illegible] २४

[illegible] સજા સ્વામી [illegible]

[illegible]નાથની [illegible] કરિ પ્રભુની આણુ સદા શિર ધરિ २५

[illegible] ગઈડા આરણ્યાની ઘટા મૃગ કસ્તુરીયા [illegible] સામટા;

[illegible] કદલી [illegible] કાન મોત્રાં રૂપ અનિ વંશજાતિ. २६

[illegible] પીરો [illegible] પારોસી મીસાલ;

[illegible] જગઈ [illegible] શિખર છિ અનિદ્રિ શ્રાલ. २७

[illegible] જીની પ્રતિમા [illegible] રૂપાની પણિ થાર;

[illegible] કરનિ [illegible] નિર્મલ ગાત્ર. २८

[illegible] જગનાથ [illegible] પ્રભુનાથ;

[illegible] આવ્યા સ્વામી [illegible] વીરજી [illegible] २९

[illegible] જનમ વીરનાં અધિષ્ઠાણ [illegible]

[illegible] મુનિવરની નિદ્રા વીરનુ શુભ [illegible]

વિમલનાથ કંપિલપુર [illegible]

[illegible] કુંથુ જિણેસર નામ [illegible] મધ્ય [illegible]

પુર [illegible] સહી પૂરવ [illegible] કહી;

નામ નિરૂપમ જે ધનવંત [illegible] પુન્યવ

[illegible] કરિ

આવનગર પ્રતિમા દીપતી ગઢ ગુવાગિરિ સદા ગેઘજની. ૨૩
સિઆરિ સુંદીનગર આમેર દૂદ રોદા નિ ગઢ અજમેર,
તિહાં મોટાં જિનહર છિ ઘણાં ગોવનકઠને [illegible] ૨૪
માલપુરિ નિ સાંગાનેર મેદપાટમાહિ કુંભલમેર,
આદિ નયર બે ઉત્તમ ઠામ જિનહરાત તિહાં કરૂં પ્રણામ. ૨૫
જેસુર નવપલ્લવ પાસ નાગોરદિ નુમી દીઠ ઉલ્લાસ
મેડતિમ મંડોવર પ્રાસાદ [illegible] સઘલાનિ પાડિ વાદ. ૨૬
દેલવાડિ છિ દેવલ ઘણાં બહુ જિનમંદિર રળીયામણાં
ઉંડ ડુંગર તિહાં થાપ્યા સાર થીરાપુરિ નિ ગિરનાર ૨૭
નવિ નગરિ શ્રી પુષ સાર રથ સસાહ [illegible] ભુષકાર,
અનોપમ કાઢી દીધી આજ દાસિ સહ થાપ્યા નિ [illegible] ૨૮
ઉદયપુર તે ઉત્તમ ઠામ શીતલનાથનિ કરૂં પ્રણામ.
બહુ જિનમંદિર દીઠિ વડી પાસ સુપ સહજ [illegible] ૨૯
શાહ્રનુ તિહાં [illegible] રાજ [illegible]
શ્રી [illegible] તે [illegible] ૩૦
[illegible] ૩૧
[illegible] ૩૨
[illegible] ૩૩
[illegible] ૩૪
[illegible] ૩૫

માલવ તીરથ વંદુ હવિં કમોર ગુમત ગુણ કવિ;
રામપુરિ નિં રતલામિ સહી મિરૂંજની થંદેરી કહી. ૪૬

જાનિ ભેઓ મગસિપાસ મોટો મહિમા જગમાહિ જાસ;
કુકડેશ્વર મહિમા પાસનો પ્રભુનામિ રોગ નાસે આસનો. ૪૭

પાસ અવંતી જિન ધ્યાઇઈ નગર ઉજેણી શુભ પાઇઈ.
સિદ્ધસેન મહિમા વિસ્તાર પામ્યો ઇણિ તીરથિ સુખકાર. ૪૮

વિક્રમ ભોજ રાજાનિ પુન્યવંત પરદુખ કાતર બહુ સતવંત;
પરધી ગપત સાહસ ધીર દાતા ભોગતા મે વડવીર. ૪૯

વિદ્યા વિવેક વિધા ગુણપાત્ર પંડિતપ્રીય મહાનિર્મલ ગાત્ર;
માલવપતિ ઉજેણી રાજ કીરતિ જસનિં જેહની આજ. ૫૦

નીમાનદી નગરમનાણ ચામડિ ઓગિનીનું અહિઠાણ,
નિકટક હરસી ઢીપીક રાગ ગી ઘાનું તીરથ ઠીક. ૫૧

નગરી અવની આવલિ વતી માંડવગઢ દીઠિં મહાગતી;
શ્રીસુપાસ નેમુ જિનરાય આદિ વીરના પ્રભુનું પાય. ૫૨

એલવરસ અંતરીખ નામ મગાભનોની ઓલિ કામ;
રંગિ વઝર ફર્યો અધિકાર બહુ જગવાલ ઉભાં સંસારિ. ૫૩

સિદ્ધિ નિકટ ગુણી ભગવની હેમસુદા મેહલી ઢીગવી;
ઇતિ નવન આનમનિં નામિ શાન્ત ઠિગણવી પુન્યનિ કામિ. ૫૪

એણપરિં માલવ દનિ અધિ ભેટ્યાં તીરથ બહુ ગુણખાણિ;
દુખવનથી કેની કહી દ્વાંણીપરિ પૂરવ વાત્રા કરી. ૫૫

કલશ.

વરવહ ગાવડ બહુ સુખદાયક વિજયાપ્ય ગુરુપટ,
રંગિસાતસાગુરુદેવ નિઈન ગુરીગુણ કરી ગુંદર.
વસ વનિધ વનિ અનિદિ, ઇતિ મદિ ર ગુણમણિ માલર,
બુધ [illegible] મીન રીત પ્રીતિ સદા આલદ રવરૂ. ૫૬

दोहा.

[illegible]
[illegible] १
[illegible]
[illegible] २

चौपाई

[illegible]
[illegible] ३
[illegible]
[illegible] ४
[illegible]
[illegible] ५
[illegible]
[illegible] ६
[illegible]
[illegible] ७
[illegible]
[illegible] ८
[illegible]
[illegible] ९
[illegible]
[illegible] १०
[illegible]
[illegible] ११
[illegible]

માલવ તીરથ વંદું હવિં દસોર સુવ્રત સુષ ઠવિ;
રામપુરિ નિં રતલામિ સહી સિરૂંજની ચંદેરી કહી. ૪૬
ભાવિ ભેટ્યો મગસિપાસ મોટો મહિમા જગમાહિ જાસ;
કુકડેસર મહિમા પાસનો પ્રભુનામિ રોગ નાવે આસનો. ૪૭
પાસ અવંતી જિન ધ્યાઇઈ નગર ઉજેણી સુષ પાઇઈ.
સિદ્ધસેન મહિમા વિસ્તાર પામ્યો ઇણિ તીરથિ સુષકાર. ૪૮
વિક્રમ ભોજ સંપ્રતિ પુન્યવંત પરદુષ કાતર બહુ સતવંત;
પરસ્ત્રી બંધવ સાહસ ધીર દાતા ભોગતા નેવડવીર. ૪૯
વિણય વિવેક વિદ્યા ગુણપાત્ર પંડિતપ્રીય મહાનિર્મલ ગાત્ર;
માલવપતિ ઉજેણી રાજ કીરતિ વરતિં જેહની આજ. ૫૦
સીપ્રાનદી ગયદમસાણ ચોસઠિ જોગિનીનું અહિઠાણ;
સિદ્ધવડ હરસીદ્ધીપીઠ રામ સીતાનું તીરથ દીઠ. ૫૧
નયરી અવંતી આગલિ વલી માંડવગઢ દીપિં મહાબલી;
શ્રીસુપાસ સેવું જિનરાય આદિ વીરના પ્રણમું પાય. ૫૨
ઓસવંશ અનોપમ નામ સંગ્રામસોનીએ ણિ ઠામ;
શીલિં સફલ કર્યો સહિકાર બહુ જસવાદ લહ્યો સંસારિ. ૫૩
જિણિ સિદ્ધાંત સુણી ભગવતી હેમમુદ્રા મેહલી દીપતી;
છત્રીસ સહસ ગૌતમનિં નામિ શાસ્ત્ર લિષાવ્યાં પુન્યનિ કામિ. ૫૪
મેવાતથી માલવ લગિ જાણિ બોલ્યાં તીરથ બહુ ગુણખાણિ;
ગુરૂવચનેથી કેતી લહી ઇણીપરિ પૂરવ યાત્રા કહી. ૫૫

કલસ.

તપગચ્છ નાયક બહુ સુષદાયક વિજયપદ્મ ધુરંધરૂ;
શ્રીવિજયરાજસુરિંદ સોહિ સૂરીગુણે કરી સુંદરૂ.
તસ તણિ રાજિ અતિહિ છાજિ સંવેગ ગુણમણિ સાયરૂ;
બુધ શિવવિજય સીસ શીલ વીરનિ સદા આણંદ જયકરૂ. ૫૬

દૂહા.

પરમપુરૂષ પ્રણમુ વલી વાગેસરી વરદાય,
શ્રીગુરૂચરણ પસાઉલિ સંકટ દુરિ જાય. ૧

દખણદેસિ દીપતા [illegible] દેવ,
ગુણ ગાઉ તીરથતણા ગામ ઠામ [illegible] ટેવ. ૨

ચોપઈ.

નદી નર્મદા પેલિ પારિ આવ્યા દખણદેસ મઝારિ,
માનધાતા તીરથ તિહાં સુણ્યુ શિવધર્મી તે માનિ ઘણું. ૩

પ્રથમ પંડુઓ પરગુણ ગામ ખાનદેસ કહીઇ સુખધામ.
બરહાનપુર મંડણ જિનદેવ પાસ મનમોહનની કીજઇ સેવ. ૪

પાસ ચિંતામણિ નેં મહાવીર શાંતિનાથ નેમીજિન ધીર.
સ્વામી સુપાસ ગોડી ગુણવંત મહાજન મોટા તિહાં પુન્યવંત. ૫

[illegible] સંઘવી [illegible] નામ.
[illegible] સિરી [illegible] ૬

[illegible]
[illegible] સંઘવી [illegible] સુપાત્ર [illegible] ૭

[illegible]
[illegible] ૮

[illegible]
[illegible] ૯

[illegible]
[illegible] ૧૦

[illegible]
[illegible] ૧૧

[illegible]

૧૧૨

ગિરિ ઉપરિ વલી સાહિ પ્રાસાદ ઇમ તુલદેસ કહ્યો આલ્હાદિ. ૮૭
સાગર મલયાચલ અંતરિ જૈનરાજ તે નિશ્ચલ કરિ;
જિનવર ભગતિતણાં મંડાણ કેતાં કહીઇ અવર વષાણ. ૮૮
પાછા ફરિ આવ્યા કરણાટ નયર વિતુરિ ચડિયા ધાટિ;
રાંણી રાજ કરિ નિતુમેવ નવલષ પાયક સારિ સેવ. ૮૯
દોઇ દેઉલિં તે ભેટ્યા ચંગ તિહાંથી હુંબસિ આવ્યા રંગિ;
પાસનાથનિ પદમાવતી પરતા પૂરિ જગિ જાગતી. ૯૦
અહી અનેક પાસિં તિહાં ફરિ પણિ પરાભવ કો નવિ કરિ;
એહવું ઉપિં મહીમાધામ પૂજ્યાં પૂરિ વંછિતકામ. ૯૧
ચિત્રગઢ બનોસી ગામ વંકાપુર દીઠુ સુભઠામ;
તીરથ મનોહર વિસ્મયવંત વાત અપુરવ સુણયો સંત. ૯૨
સ્વામી સેવક સુપન મઝારિ કહિ શ્રાવકનિ વયણ ઉદાર;
નવ દિન ફૂલમાંહિં સંષ ધરે દસમે દિન દરિસનનું કરે. ૯૩
નોમિ દિન સુ જો તિમ કરી સંષમુષિ પ્રતિમા નીસરી;
પાંઉ રહ્યા મુષમાહિ જાણિ દસમા દિવસતણિ સહિનાણિ. ૯૪
સંષપરમેસર કહીઇ એમ સંખથકી પ્રગટ્યા પ્રભુ નેમ;
લષમીસરપુર તીરથ ચંગ ગદકિં પ્રણમું મનનિ રંગ. ૯૫
ઇહાંથી કહીઇ કાનડદેશ લચ્છીલીલાનો પરવેસ;
રાયહુબેલી નયર ઉદાર અનંતનાથ નિ પાસકુમાર. ૯૬
રામરાયનું વીજાનગર હુનિં મેહ હુઓ તિહાં સનર;
લોક પ્રસિદ્ધ સહુકો કહિં કૃષ્ણાનદી તે આગલિ વહિ. ૯૭
વીજાપુરિ છિં શાંતિજિણંદ પદમાવતી દીઠિ આણંદ;
મણિધર વિવહારી બુદ્ધિવંત શ્રાવકજન તિહાં બહુ ઋદ્ધિવંત. ૯૮
ઇદલસાહનુ સબલું રાજ પ્રજાપાલ હુઓ મહારાજ;
દોઇ લષ્ય સેના ચતુરંગ મહાજન મોટા કરિ ઉચ્છરંગ. ૯૯

નવ ક્ષેત્રિહિઆ નિ ફલિધું ઈ મહીમા બોહોના ભાજ ભણઇ,
દીપાંલીદિન ભાતા દેવ પહાર્ટિઇ મલ્હાર નિર્વાણ. ૧૦૦
ક્ષત્રકુંડિ ગર્ભાવિધ ખાબ લાખ બાબર્ડેડી બાભ;
દેવ પહુચા બાવક બેનવન પ્રભાવનાઓ બહુ ઠાવન ૧૦૧
પંચમ આર્હિક દીપી ક બાર બહુક ભેલિ બાગ ભાવ;
પોવન ભેલા ફાટ નવિ ઇવિ દીમ ભાઇ આવક ને ભિવિ. ૧૦૨
શિવાનપુરી ઓકિમ વળી શ્રેન બાબટદેલિ ઇઢિ આબીન;
ગુણવંતેરી ભંવિ બાબ વલ્લા પૂવિ મિવાનપુર. ૧૦૩
કપડવંજ ભણી ધરાસણ ક્ષીમુનિમુનન જિનવર આણ;
ઈડરસ્વામિ પ્રતિમા ધરાણી બાંધુમાં ઉપર વળી. ૧૦૪
સિદ્ધસેનદિવાકર વળી હરિભદ્રસૂરિ થયા ઋષિ કુલી;
આરાસી દેવી દીપતી ઇવિકજન માતા અંબ આરતી ૧૦૫
પાસ સિરોહી ને પાટણમાહિ દેલવાડા બહુ ઉચ્છાહિ;
દેવગિરિ અવર બાવાદ શાંતિ વીર પ્રભુ આનંદહિ. ૧૦૬
પંચાહિ અતિ હોડ વસ્યુ જેની દીપતું અતિ ઉછરંગ;
વિદ્યાસમા કીધુ મહાપ્રભુ ત્રિભુવનપાળ સહિતાય ૧૦૭
દક્ષિણદિશિની મોટી ક્રિયા નિયુતી ઠીક વં ચિ થયા;
એમ દાનગિરિ પારસનાથ નાસિક તથા સુપાર્શ્વનાથ. ૧૦૮
અંજન ગોમતી ગોદાવરી બાહાણ સોહિ તુંગીગિરી;
અમરાવતી નદરબાર બીજર પંઢરિ અજિત જુહારિ ૧૦૯
કરીઈ કુંડલ કલ્યાણ ધીટિલ વડસાલિ ધનુરીથી બોલિ;
પાસ વીર નિ નાગિમહકાર મહુરિ વિઘનહરો સુખકાર. ૧૧૦
નવસારી સૂરતિ અંદાણ ચિંતામણિ સોહિ જિનભાણ;
ઉંબરવાડી ઇલાઉઓ આદિનાથ ગાઉ ગુણનિઓ. ૧૧૧
જિનધરમી વિવહારી બહુ સોહિ સૂરતરૂ સરિખા સહુ;

ગિરિ ઉપરિ વલી સાઠિ પ્રાસાદ ઇમ તુલદેસ કહ્યો આહ્લાદિ. ૮૭

સાગર મલયાચલ અંતરિ જૈનરાજ તે નિશ્ચલ કરિ;
જિનવર ભગતિતણાં મંડાણ કેતાં કહીઇં અવર વષાણ. ૮૮

પાછા ફરિ આવ્યા કરણાટ નયર વિનુરિ ચડિયા ઘાટિ;
રાંણી રાજ કરિ નિતુમેવ નવલખ પાયક સારિ સેવ. ૮૯

દોઇ દેઉલિં તે ભેટ્યા ચંગ તિહાંથી હુંબસિ આવ્યા રંગિ;
પાસનાથનિ પદમાવતી પરતા પૂરિ જગિ જાગતી. ૯૦

અહી અનેક પાસિં તિહાં ફરિ પણિ પરાભવ કો નવિ કરિ;
એહવુ ઉપિં મહીમાધામ પૂજ્યાં પૂરિ વંછિતકામ. ૯૧

ચિત્રગઢ બનોસી ગામ વંકાપુર દીઠુ સુભઠામ;
તીરથ મનોહર વિસ્મયવંત વાત અપુરવ સુણયો સંત. ૯૨

સ્વામી સેવક સુપન મઝારિ કહિ શ્રાવકનિ વયણ ઉદાર;
નવ દિન ફૂલમાંહિં સંઘ ધરે દસમે દિન દરિસનનું કરે. ૯૩

નોમિ દિન પુ જો તિમ કરી સંઘમુખિ પ્રતિમા નીસરી;
પાઉ રહ્યા મુખમાહિ જાણિ દસમા દિવસતણિ સહિનાણિ. ૯૪

સંઘપરમેસર કહીઇ એમ સંખથકી પ્રગટ્યા પ્રભુ નેમ;
લખમીસરપુર તીરથ ચંગ ગદકિં પ્રણમું મનનિ રંગ. ૯૫

ઇહાંથી કહીઇં કાનડદેશ લચ્છીલીલાનો પરવેસ;
રાયદુબેલી નયર ઉદાર અનંતનાથનિ પાસકુમાર. ૯૬

રામરાયનું વીજાનગર હુનિં મેહ હુઓ તિહાં સનર;
લોક પ્રસિદ્ધ સહુકો કહિં કૃષ્ણાનદી તે આગલિ વહિં. ૯૭

વીજાપુરિ છિં શાંનિજિણંદ પદમાવની દીઠિ આણંદ;
મણિધર વિવહારી બુદ્ધિવંત શ્રાવકજન તિહાં બહુ ઋદ્ધિવંત. ૯૮

ઇદલશાહનુ સઘલું રાજ પ્રજાપાલ હુઓ મહારાજ;
દોઇ લખ્ય સેના ચતુરંગ મહાજન મોટા કરિ ઉચ્છરંગ. ૯૯

પૈરિઠ કુરિ ડુઈ કલ્યાણની નીતિ કહીઈ કલ્યાણની,
અંગારની સીલાદિક રોય કહિ પ્રમાણ થકી કેય ૧૨૪
કોઈ પ્રભુ ઉદારિ નાહિ કેઈ વિરાજમાન સાધારે,
નવકોતવ કાળવિમ દેવ શુભવાણની વિધિ દેવ.
પ્રભાવના ચાલ કિધિ આદિ કેટ દુણ આદિ, ૧૨૬
ઉત્તમ નગરી ઉત્તમ તણી ગુરુવાણી કેવિ ચરિત્રની
કાળ ગુણ કહિ કેવલજ્ઞાની કેવી તેત્રીસ અભયદા, ૧૨૭
કેઈ દાન ધન પદ્મ વિજય કેવું અભિમાન કરવું નિશ્ચે.
સ થકી ઉદયકળ અનિ સંતોષણ વિનયકળ નિ જ્યારણ, ૧૨૮
દેવગુરુની પછી આણ લખમી તાહેર લીધો ગુણાણ
પતિવ્રત નિ શાસ્ત્ર કીર્તિ વિસ્તારિ બહુ સાજન, ૧૨૯
પ્રભુ પ્રસાદ કરવા તન સમ પ્રતિષ્ઠા માનિ કર.
દેવની ભક્તિ મોક્ષપદિ સેવન તત્ર કોતિ ઉપરિ, ૧૩૦
કોઈ ન દેખિ તેહની તારા નામિ શીલ કર લીલાવ.
પ્રભાવના કુંભારણ ચાતુર્ય તાવી દેવ તોરે દીધ, ૧૩૧
પ્રભુ વિચાર ઉત્સવોદિ કીધી કરણી મોટામોટિ.
કેવલજ્ઞાનિ કરે વ્યવહાર વરવિજયપદ દેખિ આણ, ૧૩૨
ઉત્કૃષ્ટ ગુણ પ્રતાપ શાસ્ત્ર જયવંત તિ શુભમતી ભજ. ૧૩૩
તેતરપદીક્ષિ યાત્રા કરી સેત્રુંજ સ થકી પછી થકી,
દેવિ કેવલ પાત્ર નિરંતર ધન્ય ધર્મ પરમ થકી દેવ. ૧૩૪
સંઘપતિ જિનમંદિરતણી પૂજા પ્રભાવના કીધી પછી,
સમકિત ગુણ કેવલ ઉત્તમ આચિત્યવંત કહીઈ થકી. ૧૩૫
કેતા દાતા દાતા આદિ કેતા સોના લોકના આદિ,
જિના આગમ વોહિ કહિ ગુરુવચને કરી નિશ્ચલ રહી. ૧૩૬
હિસાગર દેવ અવિચલ દાન દયા સોહિ સંતવંત,

જડિ કુશ સીતાનંન દાન ગુણાનિ આપિ સંત. ૧૧૧

જિનપાન ન વારૂ ગુરૂગુણી સદગુણ મોદથી દિન દિન ગુણી,
ન્યાઇ મેતિ સગલી લાધિ જ્ઞાનેન પોતિ ઉલ્લાસિ. ૧૧૨

તાપીનદ સાગરનુ સંગ કૌતુક જિહાંજ ગમ્યાં ઉછરંગ,
દીપાંતરની અપૂરવ વાત મેના મીની લખ્ય વિખ્યાત. ૧૧૩

આગરેન શનિવિ આર, ગોપરમલ કાંગોટિ ધાવિ,
આદિદેવ અ સ્થેયરમાદિ દેવાનદિ આચ્યા ઉલ્લાસિ. ૧૧૪

ભરૂઅછિ આદિનાથ તે ઠીક ગામડિ ગોજિનીનું વરાઇ;
પાન કસાગે આદિ જિણંદ મુનિસુવ્રત ગેનું ગુણવંત. ૧૧૫

ન લક્ષ્મીનિવાસ આગવડે કિ [illegible] મોતન વન ધરિ
[illegible] કરિ આરતી તન [illegible] ધારની. ૧૧૬

[illegible] શ્રી મહાવીર મેનાપુરિ પડિવે જિન વીર,
[illegible] દેવાલીર [illegible] વન [illegible] મહાગંભીર. ૧૧૭

[illegible] જિન [illegible] નિર્ગુનિર,
[illegible] ગુણવંત. ૧૧૮

[illegible] ધરન કરિ [illegible],
[illegible]. ૧૧૯

[illegible],
[illegible] ૧૨૦

[illegible],
[illegible]. ૧૨૧

[illegible]
[illegible] ૧૨૨

[illegible],
[illegible] ૧૨૩

[illegible]
[illegible] ૧૨૫

[illegible]
[illegible] ૧૨૬

[illegible]
[illegible] ૧૨૭

[illegible]
[illegible] ૧૨૮

[illegible] વિચારવું [illegible]
[illegible] ૧૨૯

[illegible]
[illegible] ૧૩૦

[illegible]
[illegible] ૧૩૧

[illegible]
[illegible] ૧૩૨

[illegible]
[illegible] ૧૩૩

[illegible] ધારી ધરી;
[illegible] ધરી [illegible] ૧૩૪

[illegible] પ્રભાવના [illegible]
[illegible] ૧૩૫

[illegible]
[illegible] નિશ્ચય [illegible] ૧૩૬

બુદ્ધિસાગર [illegible] સન્ત;

લહુઆ પનજી મનજી ચંગ શાંતી સોમકરણ મનિ રંગ;
સૂરચંદ સુત પચેવડો ગુણુનિધિ વંશ અછિ પડવડો. ૧
ઓસવંશે શાંતિદાસ શ્રીચિંતામણિ પૂજ્યા પાસ;
પ્રભુ સેવાઈ ગજસંપદા દિલ્હીસરિ બહુ માન્યો સદા. ૧૫
વિત્ત વાવરીઉં પરમિં ઘણું સાતે ખેત્રેં કરી સોહામણું;
ચિહુંપુત્રે વલી સોભા ઘણી વંશવિભૂષણ તે બહુગુણી. ૧૫૨
વસ્તુપાલ મંત્રીસર વંશ ચિવા સોમજી કુલ અવતંસ;
સેત્રુંજ ઉપરિ ચોમુખ કીએ માનવભવ લાહો તિણિ લીએ. ૧૫૩
ત્રિણ લોઅણું નગર મંડાણ અમ્હદાબાદ અનોપમ જાણિ;
સાધુ સુધરમી નિત્યેં વાસ શ્રાવકનાં ઘર સહિસ પંચાસ. ૧૫૪
સકલ દેસતણો સિણગાર દુખિઆ દીનતણો આધાર;
જોયાં પટ્ટણ દેશ અનેક પેખ્યો પૂરો ઇહાં વિવેક. ૧૫૫
કોપડવણિજ નિ સાણંદ વામાસુત નિ આદિજિણંદ;
વીરમગામથી આગલિ પાસ સ બેસરો પૂરિ મનિ આસ. ૧૫૬
યાદવ જરા નિવારી ઇણિં યદુપતિ તીરથ થાપ્યું તિણિં;
ચંદ્રપ્રભુ જિન વારિ કહી તવ મૂરતિ ભરાવી સહી. ૧૫૭
સેરીસિં હોઇણુ જિનપાસ સંકટ ચૂરિ પૂરિ આસ;
બૈનાંચીયો આણી દેવ મંત્રભણિ સેવાની સેવ. ૧૫૮
કડી મહિસાણેં નગરિ સાર આદિ વીર નિ પાસકુમાર;
વિસલનયર નિ વીઝપુરિ જિનપ્રતિમા વઇ સુપરિ. ૧૫૯
આદિ તણી આબુંદપુરિ જે યાત્રાફલ સેત્રંજગિરિ;
સીદ્ધપુરિ વાસ્યું સિદ્ધરાય નદી સરસતી તીરથ કાય. ૧૬૦
આવ્યા પાટણિ અતિ આદરિ પાસજી સોવ્યા પચાસરિ;
કોકા નારિંગા ચારૂપ પાસ અદારે સુગુણ સ્વરૂપ. ૧૬૧
વીસોત્તર સો જિન આવાસ દરિસણ આપિ લીલવિલાસ;
કુમારપાલ નિં વિમલપ્રધાન ઇહાં ઉપના તે ગુણનિધાન. ૧૬૨

ડે

ગુરુ સઉકગી આણંદનબો વેરજી વિવેક ઉપગારી થયો. ૧૩૭
રાજ અપૂરવ અને સિણગાર સુગુણમણિ સરિખો પરિવાર,
જિનધરગી ગુરૂ ભગતા જેહ યશસોભાગ્ય લહિ વલી તેહ. ૧૩૮
આદિનપર એ ઉત્તમ ઠામ દિન દિન દીપે સોભા ધામ;
એમ અનેક ગુણરાજની વાણ કેતા કહીઈ અવર વખાણ. ૧૩૯
જિન નગીઈ સોભિત્તે માત્ર અમ્દાવાદે મોટી યાત્ર;
ગોરજિ નિ ગાતિ પીતરિં ગુગાતિ ધાગ પ્રણમું તિહાં થકી. ૧૪૦
અમ્દાવાદ અનોપમ સહુ ભાગો ચિંતામણિ તે કહું;
નામેંગો નિકંગે વડાતીર અટ્ઠોત્તર સો જિનવર ધીર. ૧૪૧
રાજનગર શ્રાવક સોનાસ જગસગીલ માનિં બૂઝાલ,
જિનસાસન સોભાવિ સદા આજિનગચ્છ બહુ સંપદા. ૧૪૨
ઉત્તમભાણ સિરદાર સૂગ રતન બે બહુ ઉદાર;
નાણવીઈ લીઉ નકુકાર વિમળાગરના ગુણ અસાર. ૧૪૩
તસ પૂત ધનજી ધનજીરાજ સમેતાગલ યાત્રા કરી રંગ,
[illegible] નહિન એકલાતિ કરી ધન ખરગી માધાકગી વરી. ૧૪૪
શ્રી[illegible] વાનિ રોગી સતીઓ પુન્યપ્રધાન,
[illegible] નહું [illegible] તે [illegible] ૧૪૫
[illegible]
[illegible] ૧૪૬
[illegible]
[illegible] ૧૪૭
[illegible]
[illegible] ૧૪૮
[illegible]
[illegible] ૧૪૯

લહુજી પનજી મનજી સંગ શાંતી સોમકરણ મનિ રંગ;
સૂરચંદ સુત પચેવડો ગુણનિધિ વંશ અછિ પડવડો.
ઓસવંશે શાંતિદાસ શ્રીચિંતામણિ પૂજ્યા પાસ; ૧૫
પ્રભુ સેવાઈ ગજસંપદા દિલ્હીસરિ બહુ માન્યો સદા.
વિન વાવરીઉં ધરમિં ઘણૂં સાતે ખેત્રે કરી સોહામણૂં; ૧૫
ચિહું પુત્રે વલી સોભા ઘણી વંશવિભૂષણ તે બહુગુણી.
વસ્તુપાલ મંત્રીસર વંશ પિતા સોમજી કુલ અવતંસ, ૧૫૨
સેત્રુંજ ઉપરિ ચૌમુખ કીઓ માનવભવ લાહો તિણિ લીઓ. ૧૫૩
ત્રિણ જોઅણનું નગર મંડાણ અમ્હદાબાદ અનોપમ જાણિ;
સાધુ સુધરમી નિત્યેં વાસ શ્રાવકનાં ઘર સહિસ પંચાસ.
સકલ દેસનહો સિણગાર દુખિઆ દીનનહો આધાર; ૧૫૪
જોયાં પટ્ટણ દેશ અનેક પેખ્યો પૂરો ઇહાં વિવેક.
કપ્પડવાણિજ નિ સાણંદ વામાગુત નિ આદિજિણંદ; ૧૫૫
વીરમગામથી આગલિ પાસ સખેસરો પૂરિ મનિ આસ.
યાદવ જરા નિવારી ઇણિં યદુપતિ તીરથ થાપ્યું તિણિ, ૧૫૬
ચંદ્રપ્રભુ જિન વારિ કહી તવ મૂરતિ ભરાવી સહી.
સેરીસિં લોડણ જિનપાસ સંકટ ચૂરિ પૂરિ આસ; ૧૫૭
ધેનગાંચીથી આણી દેવ મંત્રબલિ ચેલાની સેવ.
કડી મહિસાણો નગરિ સાર આદિ વીર નિં પાસકુમાર; ૧૫૮
વિસલનગર નિ વીજાપુરિ જિનપ્રતિમા વંદુ સુભપરિ.
આદિ તલશ્રી આણંદપુરિ જે યાત્રાફલ સેત્રંજગિરિ; ૧૫૯
સીદ્ધપુરિ વાસ્યું સિદ્ધરાય નદી સરસતી તીરથ હાય.
આવ્યા પાટણિ અતિ આદરિ પાસજી ભેટ્યા પંચાસરિ; ૧૬૦
કોકો નારિંગો ચારૂપ પાસ અઢારે સુગુણ સ્વરૂપ.
વીસોત્તર સો જિન આવાસ દરિસણ આપિ લીલવિલાસ; ૧૬૧
કુમારપાલ નિં વિમલપ્રધાન ઇહાં ઉપના તે ગુણનિધાન. ૧૬૨

હેમાચાર્ય તણિ વખાણિ અઢારસય કોડીધજ જાણિ;
પાટણિ પનોતા શ્રાવક વસિં ધરમકાર્ય કરતા ઉલ્હસિ. ૧૬૩
પાટણનયર પ્રસીધું જાણ .... ;
કુમારપાલ હુઓ ભૂપાલ અઢારદેસ દયા પ્રતિપાલ. ૧૬૪
ઇગ્યારલાખ હયવરનું સૈન ગલીઉં નીર પીઇ તે જૈન,
હેમાચાર્યથી સમકિત લહી જિનમંડિત ભૂ કીધી સહી. ૧૬૫
જિનહર બિંબ અનિ શત્રુકાર ઉપાસરા નિ જીર્ણઉદ્ધાર;
રાજઋષીની ઉપમા ધરી ગણધરપદવી તિણિં વરી. ૧૬૬
આજ અનોપમ કીરતિ જાસ ઉત્તમ પુરૂષ લીલવિલાસ;
તીરથ થાપ્યાં સમકીત ધરી અવિચલકરણી રંગિ કરી. ૧૬૭
ત્રિણ ગતિ નિ ત્રિભુવનતણાં સાસ્વતા અસાસ્વતા સોહામણાં;
જે અપુરવ સુણીયા પીઠ તે ત્રિકાલિ પ્રણમું દીઠ. ૧૬૮
સતર ઇગ્યારિ બારિ ફિરી પુરવદિસિની યાત્રા કરી;
એકવીસિં અડત્રીસિં સહી દખ્યણ દેવની સેવા લહી. ૧૬૯
ચઉદ પૂરવનો જે છિ સાર તે પહિલાં પભણી નવકાર;
પૂરવાચાર્યનેં વચને ધરી દેવ દિગંબર વાંદ્યા ફિરી. ૧૭૦

यतः—

दिसह विवहचरियं जाणिज्जेइ दुज्जणसज्जणविसेसो ।
अप्पाणं च किलिज्जइ हिंडिज्जइ तेण पुहवीए ॥ १७१ ॥

ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યું માણસ અવતાર;
તીરથયાત્રા કરિ સુજાણ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૧૭૨

કલસ.

એ તીરથમાલા ગુણવિસાલા જે ભવિકજન કંઠિ ધરિ,
સકલલચ્છી ધેનુ સુવચ્છી નિશ્ચલ આવિ તસ ઘરિ;
શુદ્ધસંવેગી સુગુણ સંગી બુધ શિવવિજય સાનિધ કરી,
કોવિદ શીલવિજય સીસ પભણિં વીનવિ આણંદ ધરી. ૧૭૩

દૂહા.

ઉત્તરદિસિ ઉપિ સદા જૈનરાજ અશેષ;
મહાનગર રૂઅં ઘણું સુણ્યો તેહ વિશેષ. ૧

દુરગમ પથ ઉલ્લંઘતાં નદી નગર પાષાણ;
મલેચ્છ રાજ્ય અછિ મોટાં કહિસ્યુ તાસ વષાણ. ૨

ચોપઈ.

દિલ્હીપતિ હુઓ અકબરસાહ ષટ દરસણ પોષી પાતસાહ;
દાન દયા દીપાવી જિણિ પરમ પવિત્ત્યા ધીધી જિણે. ૩

એક દિવસ નૃપ સભા મઝારિ ભણિ વિપ્ર તિ ધર્મવિચાર;
શ્રાવક જીવદયાઈ રમિ પણિ સૂર્યનિ નવિ નમે. ૪

છંદ જવહિરી બુદ્ધિનિધાન શ્રાવકધરમી તાસ પ્રધાન;
મિથ્યામતિ મોડી જયવાદ વરીઉ નૃપ સભા સંવાદ. ૫

સૂર્યદેવ નિ ગંગાનદી જિનમતમાંહી ઉત્તમ વદી;
મિથ્યામતિ તે રાતિ જિમઈ મિઠ્યાર્થી ગંગામાંહિ ભમઈ. ૬

માટી જલજલણ નિ વાય વણસ્સઈ જીવ અસંખ્યા થાય;
કંદમૂલના ભેદ કહાય વલી અનંતા કહિ જિનરાય. ૭

તે ઓલખાવ્યા ઉપનયન ધરી ગોપુછિ દેવવાસિ કરી;
વિપ્રતણું ઉતાર્યું માન જિનસાસનનું વાધ્યો વાન. ૮

પાતસાહ પરસંસ્યા જૈન થિરધર્મી પોતિ લયલીન;
જેહનો વંશ વિરાજિ આજ સરવ વસિ કીધાં જેણિ રાજ. ૯

એહવું દહીનપર મંડાણ હોઇ લેઅણ વિસ્તારિ જાણિ;
છ લેઅણ સોહિઇ આગરૂં નદી યમુનાકંઠિ શુભ ભર્યું. ૧૦

ગંગા તીરિ છિ કેદાર કુરૂક્ષેત્ર નિ વલી હરદ્વાર;
એ તીરથ શિવનાં છિ સહી. ૧૧

નગરકોટમાહિ જ્વાલામુખી દેવી દરસણિ સોહિ સુખી;

કલ્યાણસેન નામિ ભૂપાલ જિનમતિ જીવદયા પ્રતિપાલ. ૩૭
જ્યોતિવંત જિનહર ચોવીસ મહોચ્છવ મહિમા હોઈ નિસદીસ;
મહાધર પર્વત સેત્રુંજ જોડિ પાંચ પ્રાસાદ નમું કરજોડિ. ૩૮
સોલછિતાલિં સેત્રુંજભણી કલ્યાણસેન રાજા તે ગુણી;
સંઘ સબલ લેઈ મહામંડાણ ત્રિણવરસે કરી પંથ પ્રમાણ. ૩૯
સમેતાચલ આવ્યા મનરંગ જિનના થૂંભ નમ્યા તે ચંગ;
ચંપાપુરિ પહોતા નરરાજ વાસુપૂજ્ય પૂજ્યા જિનરાજ. ૪૦
ભાનુચંદ વાચક તિહા મિલ્યા તેહના સંસય મનના ટલ્યા;
વિમલાચલનો પૂછો પંથ તવ તે વચન કહિ નિગ્રંથ. ૪૧
અઢારસય કોસે ઇહાં થકી અમ્હે આવ્યા પ્રણમી તિહાંથકી;
ત્રિણપ્રદક્ષણા તેહનિ દીધ સેત્રુંજયાત્રા ફલ તે લીધ. ૪૨
પંથ દોહિલો ન સહિ વારિ માણસ માંદાં સંઘ મઝારિ;
તે કારણિ સંઘવચ્છલ કરી વિત્ત વાવરીઉં પ્રેમિ ધરી. ૪૩
બાવન મણ મિરી શાકહમાહિ દ્રવ્યસંખ્યા નહીં બીજી તિહાંહિ;
વાસપૂજ્ય મંદિરની ભીતિ તેહે લિખીઉં એણી રીતિ. ૪૪
ભક્તામર ભાષા ગીરવાણિ સમઝા સાધુ સવિ સુજાણ;
માહોમાહિ વાંદ્યા પાય એક આચારી તે મુનિરાય. ૪૫
વલી મનમાહિ હરખ્યા ઘણું દરસણ દીઠું સોહામણું;
વીર પટોધરિ વંશિ હૂઆ પંચમ આરિ ગચ્છ જૂજૂઆ. ૪૬
જૈનરાજ્ય એ ઉત્તરદિસિં દાન દયાઈ કરી ઉલ્હસિં;
લાહુરવાસી ખત્રી સહી એ વાત વિલાપી કહી. ૪૭
સોલ બ્યાસીઈ સુપરિ જેહ જોઈ આવ્યો ઉલ્લાસિ તેહ;
નિજગુરુ મુખથી મિં સાંભલી અતિઆણંદિ બોલી વલી. ૪૮
અષ્ટાપદ નિરય છિ વડું દૂરિ દેસાંતર નહી ઢુંકડું;
સેત્રુજ રૈવત અરબુદગિરી સંમેતાચલ નિં મુગતાગિરી. ૪૯

પાંચે તીરથ પરગટ ઉદાર દિન દિન દીપઇ મહિમા ધાર;
ધનધન નર નારી વલી જેહ મનુષિં પૂજિં તીરથ એહ. ૫૦
ઉત્તરદિશિની તીરથમાલ કહિવિ થોડી અતિદિ રસાલ;
યાત્રાફલ સુણતાં તે થાય ભાવિ ભણતા પાતિક જાય. ૫૧
દિશિ ચ્યારિ ઉજેણી કહી મધ્યદેશ માલવની વહી.
તીરથ કારણ કહીઇ વલી કહિવિ જોયા એ મનિ રૂલી. ૫૨

यतः—

रिसह विवरुपरियं आसिअर दुवएमत्रवविसेमो ।
अन्नाएं च किजिअर हिरिअर तस्स पुरवीए ॥ ५३ ॥

ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યુ માણસ અવતાર;
તીરથ યાત્રા કરિ સુજાણ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૫૪

ઇહ ચ્યાર દિગવધૂ કરિ રાજિં તીરથ મહીમય માલ એ;
જસ દરિસ પરિમલ લહિં નિરમલ ભવિકભૃંગ રસાલ એ.
બુધ શિવવિજય શિસ શીલવિજઈ અધ્ય આણંદ અતિઘણું;
કરકમલ જોડી કુમતિ છોડી કર્યું તવન સોહામણું. ૫૫
સંવત ૧૭૪૮ વરષે માગસરમાસે શુક્લપક્ષે ત્રયોદશીતિથૌ
સોમવાસરે લિખિતમ્.

પાંચે તીરથ પરગટ ઉદાર દિન દિન દીપઇ મહીમા ધાર;
ધનધન નર નારી વલી જેહ પ્રણમિં પૂજિં તીરથ એહ. ૫૦
ઉત્તરદિસિની તીરથમાલ હરખિ બોલી અતિહિ રસાલ;
યાત્રાફલ સુણતાં તે થાય ભાવિ ભણતાં પાતિક જાય. ૫૧
દિશિ ચ્યારિ ઉજેણી થકી મધ્યદેશ માલવની વલી.
તીરથ કારણ કહીઇ વલી હરખિ જોયાં એ મનિ રૂલી. ૫૨

यतः—

दिसइ विवहचरियं जाणिज्जइ दुज्जणसज्जणविसेसो ।
अप्पाणं च किलिज्जइ हिंडिज्जइ तेण पुहवीए ॥ ५३ ॥

ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય ઉગ્યું માણુસ અવતાર;
તીરથ યાત્રા કરિ સુજાણ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૫૪

ઈહ ચ્યાર દિગવધૂ કંઠિ રાજિં તીરથ મણીમય માલ એ;
જસ દરિસ પરિમલ લહિં નિરમલ ભવિકભૃંગ રસાલ એ.
બુધ શિવવિજય શિસ શ્રીલવિજઈ અધિક આણંદ અતિઘણું;
કરકમલ જોડી કુમતિ છોડી કર્યું તવન સોહામણું. ૫૫

સંવત્ ૧૭૪૮ વરષે માગસરમાસે શુક્લપક્ષે ત્રયોદશીતિથૌ
સોમવાસરે લિખિતમ્.

પંચે તીરથ પરગટ ઉદાર દિન દિન દીપતી મહીમા ધાર;
ધનધન નર નારી વલી જેહ પ્રભુમિં પૂજિ તીરથ એહ. ૫૦
ઉત્તરદિશિની તીરથમાલ હવિ બોલી અનિદિ રસાલ,
ધારાફલ સુણતાં તે થાય ભાવિ ભણતાં પાતિક જાય. ૫૧
દિશિ ચ્યારિ ઉલ્લેખી ધરી અધિરેય માતવની વરી.
તીરથ કારણ કરીઇ વલી હવિ એથા એ મનિ રૂલી. ૫૨

યતઃ—

सिरि विकमधरिं सरिसिम्र दुम्पुरम्रसरित्तो ।
कमाले च विलिम्र दिहिम्र हेप पुरतीए ॥ ५३ ॥

ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય ઉત્તમ મનુષ અવતાર,
તીરથ યાત્રા કરિ સુણસુ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૫૪

ઇંદ્ર ચ્યાર દિસરૂ કરિ સાહિં તીરથ મહીમય માલ એ,
જસ હરિસ પરિમલ લહિ નિરમલ ભવિકજન રસાલ એ.
બુધ વિવેકવિજય સિસ શ્રીકવિજયઈ અવર ભાણુ અતિઘણું,
કરમલ એહી કુમતિ છેડી કર્યું તવન સોહામણું. ૫૫

સંવત ૧૭૪૮ વરસે માગસરમાસે શુક્લપક્ષે ત્રયોદશીતિથૌ
રંધમપાસરે લિખિતમ્.

ज्ञानविमलसूरिविरचित

तीर्थमाला.

॥ ઢાલ ૧ ॥

શાસનાદેવીય, એ દેશી.

શ્રીજિનવંરતણા લીજીઈ ભામણાં ચરણપંકજ નમી ભાવસ્યુ એ;
ચૈત્યપરવાડીય પુન્યની વાડીય પભણીય પ્રેમ બહુ ચાવસ્યું એ. ૧

મનમાં આનંદિયા જિનવર વંદિયા સતર પંચાવન વરિસમાહિ;
ઢાલબંધિ કહું વંદિય ગહગહું સયલસુખ જિમ લહુ ધરી ઉચ્છાહિં. ૨

ઉચ્છાહ આણી લાભ જાણી ભવિકપ્રાણી બહુ મિલી,
લહીસુ ગુરૂવાણી હૃદયેં આંણી પૂરતા મનની રૂલી;
શુભ લગ્ન યોગે વિધિસંયોગેં યાત્ર કરવા સંચર્યા,
શ્રીસૂર્યપુરવરથકી શ્રાવક સપરિવારેં પરવર્યા. ૩

॥ ઢાલ ૨ ॥

આગે આદિજિનેસર, એ દેશી.

ધુરથકી સહુરિમાં વંદિયા પાસ ચિંતામણિ વારૂ;
ધર્મ જિનેસર નમિજિન કુંથુ જિનેસર તારૂ. ૪

ઋષભ જિનેસર શાંતિજી શાંતિકરણ જગનાથ;
ઇત્યાદિક બહુ જિનવર પ્રણમી શિવપુર સાથ. ૫

વારૂ વૃષભ તે જોતર્યા સબર સજી સેજવાલી;

વટપનડી વિવડાદીયા નિખિરખું પાપ પખાલી. ૬
શનિશ્વરિં આવીયા નેમિજિનેસર વંદ્યા;
નવનિધિ સમ નવ શામિ જિનવર દેખી આનંદ્યા. ૭

ગીરૂઆ જિનેસર, એ દેશી.

તિહાંથી આવ્યા સંઘરી ઋષભજિ આપે
પાસ કલ્હારિ ઋષભદેવ પ્રણમી સુખ પાવે,
શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામિ શામિ સામલિયા વિહાર
મુનસૌરધ પ્રેં ભાલીયેં મહિમાભંડાર. ૮
સત્યકિ સપ જિનબિંબપટ્ટ આરસમય દીપે
સહસ્રપાતુમયબિંબ ત્રણ તેજેં ત્રિભુવન જીપે,
નવ પ્રાસાદના બિંબ સર્વ દેખી આનંદે
દુરવસંચિત અશુભકર્મ સવિ દૂર નિકંદે. ૯
અનુક્રમે વડગામ આવિ મહાવીર જુહારે
અતિ ઉમાહિ આવીયા ગંધાર મઝારિ,
સોવનવાનિં વર્દ્ધમાનસ્વામી જગ દીઠ
બિંબ અનેક ઋષભદેવ ચિત્ત અમીય પઈઠા. ૧૦
જુહરામાદિં ત્રિણ્ય બિંબ પાસ જિનવરકેરાં
અતિ ઉત્તંગ સોહામણા ભાજે ભવભય ફેરા,
તિહાંથી આવ્યા આવીયા જિહાં બંદિર શ્રાવી
તિહાં જિનબિંબ પૂજા કરી બહુ ભાવના ભાવી. ૧૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

સમવસરણ જિમ વાજા વાજે, એ દેશી.

કાવી શંભ એક દેહરાસર તેહ જુહાર્યું,
અતિ ઉલટિ ભરી ભાવઅધિક મનિ આણતો. જયો જયો ભાવ. ૧૩
તિહાંથકી સાબરે આવ્યા પદમગ નિરખી સુખ પામ્યા;
બિંબ અવર સંભાલ્યા. જયો૦ ૧૪

ગોધાવી ગોરજ વીરમગામિં બિંબ અનેક અછેં અભિરામ;
ભાવિં વાંધા સ્વામિ તો. જયો૦ ૧૫

ભોજૂયાગામેં પ્રતિમા ધાસ માંડલિમાં ગાડરીઓ પાસ;
વાંધા ચિત્ત ઉહ્લાસ તો. · જયો૦ ૧૬

મુજપુરે ઝોટિંગો પાસ અવર બિંબ બહુ ગુણ આવાસ;
પ્રણમ્યેં થયો ઉહ્લાસ તો. જયો૦ ૧૭

તિહાંથિકી સમીસહુરેં આવ્યા સાધર્મિકજન બહુ સુખ પાવ્યા;
કેતાઇક દિન તિહા ઠાયા તો. જયો૦ ૧૮

ધર્મસનેહી પૂરબનેગેં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરીશ્વર વેગઈં;
વાંધા તિહાં સુવિવેકે તો. જયો૦ ૧૯

અંગપૂજા પ્રભાવના કીધી સોહાગણિ મલિ સાંઝી દીધી;
બહુ શોભા તિહાં લીધી તો. જયો૦ ૨૦

વીરજિનેસર સામલ પાસ શાંતિનાથ પ્રગટાવ્યા ઉહ્લાસ;
ભક્તિ કરી તસ પાસ તો. જયો૦ ૨૧

ઠામિ ઠામિ વલી જે દેહરાસરિ ભક્તિ કરી બહુ જન મનહરે;
સકલસમાહિત સુરતરૂ તો. જયો૦ ૨૨

શ્રીસ પેસર પાસ ભેટ્યા ભવભયના દૂષ દૂરે મેટ્યા;
પૂજા વિવિધ પ્રકાર તો. જયો૦ ૨૩

॥ ઢાલ ૪ ॥

કનકકમલ પગલા ઠવે, એ દેસી.

અનુક્રમેં તિહાંથી ચાલીયા એ સાથે ગછપતિ રાજેં કે;
સંવેગીતણા એ. ૨૪

સોહીગામેં આવીયા એ ભેટ્યા ઋષભજિણંદ;
ઉચ્છાહ ધરી ઘણો એ. ૨૫

આંહ દેલ આદમનાણા એ પ્રતિમા પ્રથમ જિણંદ
આંઇ મહિમા ઘણો એ. ૨૬

શેઠ ધનાવહ આણીયેં એ પેણાનરિમાંહિ ગેહ,
ઘણો મહિતાં શુણીઓ એ. ૨૭

નાના અભયકુમારનો એ નિજે ભરાવ્યા બિંબ,
દરશોહાદિ માઝનિ એ. ૨૮

તે માહિ તાંએ બિંબ છે એ મ પ્રતિ મગશ્યા તેહ,
ભવિકજન પુન્યથી એ. ૨૯

તાસ ભગત કીધી ઘણી એ ચંદોદયકરી આદિ,
પુન્ય પવિકરતણી એ. ૩૦

તાસ પાસે લઘુ ગામ છે એ બારડુઆ નામે જેહ;
તિહાં પ્રતિમા હતી એ. ૩૧

પ્રગટ કરાવી તેહ ભણી એ કીધી તસ બહુ ભક્તિ,
યથાશક્તિ કરી એ. ૩૨

પંચાપનજિનદરનણો એ સંઘ નામે કરી યાત્ર,
પાસ ગોડીતણી એ. ૩૩

વિષમ વાટ રણભૂમિકા એ ઉતરણી અતિ ઘોર,
પણિ કરી યાત્રા એ. ૩૪

અનુક્રમેં વલીને આવીયા એ સોહીગ્રામ મઝારિ;
પ્રથમજિન વંદીયા એ. ૩૫

તિહાંથી આધા સંચર્યા એ સંઘને કરિ મનોહારિ;
સંપ્રતિ નૃપતિઇ રચ્યુ એ. ૩૬

તિહાંથી ઘિરાડે આવીયા એ સંઘનેં કરિ મનોહારિ;
મનોરથ પૂરિયા એ. ૩૭

પ્રગટ કરાવી વીરને એ લીધો બહુલો લાભ;
સવે આણંદિયા એ. ૩૮
તિહાંથી સાચોરિં આવીયા એ પધરાવ્યા શ્રીવીર;
પ્રાસાદમાં ઉછવેં એ. ૩૯
ચ્યાર પ્રાસાદ શ્રીવીરના એ દેહરાસરિ વલી એક;
ભાવસ્યું ભેટીયા એ. ૪૦
તિહાંથી પુનાસેં આવીયા એ નિરખી શાંતિપ્રાસાદ;
આનંદ્યા અતિઘણું એ. ૪૧

॥ ઢાલ ૫ ॥

નિરમાલડીનો.

તિહાંથી ભિનમાલે આવીયા એ ભેટ્યા શ્રીપાસ
ચ્યાર પ્રાસાદ તણા સુબિંબ નિરખ્યા ઉલ્લાસ;
ધાણુસા મોદરા ગામમેં પ્રાસાદ જુહારી
જાગિરે આવ્યા વહી સુખથી નરનારી.
સોવનગિરિ તિહાં નિરખીયો એ જે પહિલાં જિન ઠામ;
વિવિધ દેહરાસર વંદિયા, નિરમાલડી એ
પ્રણમ્યા તે અભિરામ, મનરહિ એ. મ૦ ૪૨
તિહાંથી આધા સંચરી માદલપુર આવ્યા
અગર વગરી નેં બેરૂગામ વલાણુ દૂઝાણુ;
સાંડેરે પ્રાસાદ એક બીમેલિ વીઝેવો
ઇહાં એક એક પ્રાસાદ વંદિ મન હર્ષ ધરેવો.
વરકાણેં શ્રીપાસજી એ નાડોલ ત્રિણ્ય પ્રાસાદ;
નડુલાઈ પ્રાસાદ નવ, નિર૦ યાદવો નમીઇ આલ્હાદ. મ૦ ૪૩
દેસૂરીઇ પ્રાસાદ એક ઘાણુરાગામે
પારસનાથ ને વીરચૈત્ય ઘણોરે ઠામેં;
સાદડી પાસ પ્રાસાદ એક આણંદ્યા નિરખી
રાણપુરેં શ્રીધરણવિહાર ચઉમુખ અતિ હરખી.

એ શત્રિથી નદી માંડણી એ મહિયલમાંહિ ઉદાર;
ત્રિભુવનતિલક સોહામણું નિર૦ પ્રધાન જિણંદ વિહાર. મ૦ ૪૪

મંડપ મોટા થંભ તુંગ કોરણી અનેક
સહસકૂટ નેં પંચમેરૂ તીર્થ સુવિવેક;
ભુમિહરમાં જૈનબિંબ પ્રણમી આનંદ
મંગલચૈત્ય નેં દેહરી સવિ હામે વંદુ;
ચ્યાર પ્રાસાદ બીજા વલી એ એવં મિલીને પંચ,
પંચમગતિને પામવા નિર૦ એહજ સબલ પ્રપંચ. મ૦ ૪૫

મારે મુહડે રાજપુરિં ધંચલીઓ પાસ
ઓટઉ નેં પાલ્હડીડ પ્રાસાદ વિચિત્ર;
વાવસણિ દોઇ પ્રાસાદ છે એ પાલ્હડી ડોહર હામ,
નિહાં પ્રાસાદનેં વંદિયા નિ૦ હરખ્યા મન અભિરામ. મ૦ ૪૬

ધંચલીયાથી અવર પંથ સેવાડી ગામ
બીજાપુર વીસલપુર સાનાદેવ હામ;
નાણે બેડુડે કોરટઇ જીવિતસ્વામી વીર
નાંદીઇ લોટાણે વલી મેતુજની બીર;
બમણેરી વીરવાડિમાં એ બભણવાડિ વીર,
ધાણા વીર નમી લહો નિર૦ ભવિજન ભવજલતીર. મ૦ ૪૭

॥ ઢાલ ૬ ॥

ચોપાઈ.

શીરોહી દેસેં જૈનવિહાર તે કહતાં નવિ આવે પાર;
ગામગામ ગિરિ વિષમેં ઠામ દેહરા દીસે અતિ ઉદામ. ૪૮
આબથી તે અવિ વંદિયા પણિ દવ્યેં કેતાએક થયા;
ઇમ શીરોહી નગરેં આવીયા જનમ કૃતારથપણું ભાવિયા. ૪૯
અતિઉંચા દીઠું ઉદામ જેહનો સ્વર્ગ સમોવડિ ઠામ;
ચઉમુખ ચૈત્ય ત્રિભુમિ ભલો અજિતશાંતિ કુંથુ જિણંદ ગુણનિલો. ૫૦

શીજીરાઉલિ પાસ પ્રસિદ્ધ વિવિધ ચૈત્ય યાત્રા તિહાં કીધ;
દેહરાં તિહાં ઉત્તંગ ઇગ્યાર ભેટી કીધ સફલ અવતાર. ૫

ગોહલી શીહરોડ ગામ મઝાર એક એક છે જૈન વિહાર;
હમીરપુરે છેં ચ્યાર મેડ સીરોહીઇ ચૈત્ય જુહારી. ૫

ઇહાં પાખતી છેં ગડુલા ગામ તિહાં પ્રાસાદ અછેં અભિરામ,
પાલડીઇ શીવીરવિહાર વલી ચાલ્યા આગલિ સુખકાર. ૫

હડાહડૂં આબુ તલહટી જિન વંદી હુઆ ગયા સહુ મિટી;
મજ્જ થઈ આબૂ ચઢ્યા જયતનણા નીસાણજ મઢ્યા. ૫

॥ ઢાલ ૭ ॥

અઢીયાની.

અર્બુદગિરિને શૃંગ રૂયમ પ્રાસાદ ઉત્તંગ, નિરખી ઊપનો એ;
આણંદ અતિ ઘણો એ. ૫

વિમલવસહી મુખકાર પાસે નેમિવિહાર, વસ્તુપાલેં કરી એ;
લુણિગવસહી ધરી એ. ૫

કશ અધિક પલાણ દવ્યનાણ નહીં માન, મનોહર કોરણી એ,
કીનેં અતિ ઘણી એ. ૫

ભીમસાહ કૃત ચૈત્ય વલી પાવન વિત્ત, પીતલ પરિકર્યું એ,
બિંબઇ પરિવર્યું એ. ૫

ધન ભુવન ત્રિભુ ભૂમિ ખરતર ગુણ સીમ, ચઉમુખ દેહરૂં એ,
ત્રિભુવનમોહરૂં એ. ૬

અનનું દેઉલ એક બિ અ ખાઢ અધિક શત એક, નિરખી આવિયા એ
અચલગઢ આવીયા એ. ૬

પીતલ પ્રતિમા સાર ચોઢ અવમજુની ચાર, ચઉમુખ સુખકરૂ એ,
અતિ મનોહરૂ એ. ૬

वाचनाचार्यदेवकीर्तिविरचित

शाश्वततीर्थमाला.

પ્રણમિય પહિલઉં પુરિ નવકારો, ત્રિણિ ચઉવીસી જિણવર સારો,
નામિ નમું સિવભૂતિ.
કેવલનાણી નમું નિરવાણી, સાગર મહાયસ વિમલ સુજાણી,
સર્વાનુભૂતિ સિવભૂતિ. 1
સિરિ હરદત્ત દમોદર દેવા, સામિ સુતેજ સુવ્રત નમેવા,
સેવા સુમઇ જિણંદ;
સિવગતિ જિણપતિ નમિ અસ્તંગ, અનિલ જસોહર ક્રિતાર્થ સુમાગ,
રંગિ હિએ ધમ્મસુરિંદ. 2
સુદ્ધમતિ સિવકર સ્યંદન સંપ્રતિ, ચઉવીસ્ય જિણ નમિયા સંપ્રતિ,
સંપ્રતિ ઋષભાનંદ;
રિસહ અજિય સંભવ અભિનંદણ, સુમઇ પદમ સુપાસ સુચંદણ,
વંદણ ચંદ જિણંદ. 3
સુવિધિ સુશીતલ જિણ શ્રેયંસ, વાસુપુજ્જ જિણ વિમલ અનંત,
ધર્મજિણ સુધર્મ;
સંતિ કુંથુ અર મલ્લિ સુવ્રત, નમિ નેમીસર પાસ જિ સુવ્રત,
વંદતિ વીર સુરાગ. ૪

પઉમનાભ જિણસુર સુરેસા, પાસ સયંપહુ પાય નમેસા,
સેવા સવ્વાણુભૂતિ;
દેવસુતોદય સિરિપેઢાલો, પોટ્ટિલ સિતકિ નિશુણઈ રમાલો,
અમમ નમઉ શુભમતિ. ૫

નિષ્કષાય નિપ્પુલાક જિણેસર, નિર્મમ ચિત્રગુપ્તિ સમાધિ જિણેસર,
સંવર જસહર દેવ;
વિજય મલ્લિ દેવાઈ જિણ દો, અણંત વીર નઈ હુઈ જિણચંદો,
વંદઉ સુર નર દેવ. ૬

[illegible] ભાવી, [illegible] ગુણભી,
[illegible] જિણંદ,
[illegible] જિણ [illegible],
[illegible] મુણિંદ. ૭

[illegible] જિણભાણો,
[illegible] જિણ [illegible],
[illegible] જિણંદ [illegible],
[illegible]. ૮

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૯

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૦

[illegible]
[illegible]

કોડિ કિ સઉ નઈ બાવન કોડી, લાખ ચઉરાણું સહસ ચઉઆલી
સગસઈ સાઠ નામ.
ચંદ સૂર નઈ ગ્રહ નિખ્ય તારા, તિહિ જિનબિંબ ન હાઉઈ પાર
પણ પણમઈ શુભભાવ;
સમકઈ કોડી નઈ બહુતરિ કોડી, ભુવનપતિહિ સવિ જિનહ લેઉ
હિવ સંખ્યા જિનરાય. ૧૨
તેર કોડિ સઈ કોડિ નવ્યાસી, સાઠિ લાખ અધિકા તુ સમાસી.
વિતરમાહિ અસંખ.
મનુષલોઈ સાસય સવિ તીરથ, નમું સવેહુ ભગતિ ઇણ સમરથ.
સાસય પડિમા સંખ. ૧૩
નંદીસર નઈ કુંડલ રૂચિક હિ, ઈખ્યાર મેરૂ વિશતિ ગજદંતિહિ.
દેવોત્તર કુરૂ દસઇ;
વૈતાઢિહિ નઈ માનુષપરવત, વખારા ગિરિ કુલગિરિ સવ ગત.
સદ્દવેતાઢ્ય અનઇ ૧૪
જંબૂ પ્રમુખ મહાતરૂ સરૂપા, દ્રહપાસઇ ઇમ સહુ જિ સરૂપા,
સાગરિ નદી પુણ અઇ.
માગધ દહ નઈ તિહ્નિરઈ અસીઈ, કુંડ કંડગિરિ કિહાં નવિ જિણઈ,
દેવકુરિ સમાન. ૧૫
સઉઆ નિધિ પરઈ ઈપ્રહતી, જિનતિહ સમ્યા સૌ નઈ નિધિ
જિનપડિમા હિવ સંખ;
નવ કોડી નઈ દસ લખ નિપુણી, ઈસે અસ્થિર લગી ધિનીઠી.
નિર્ધિકોડ હુઈ ખ્ય. ૧૬
આઠઈ કોડી કોડિ સહસ્રન, ઈણે ઈ ગમણી કરેલ ઇાબ્ય,
સબ્ય નિરૂપણીઈ.
પંચ કોડિ નઈ સાટ નિરાણીએ, ઇમ્મ અસ્થિર સકલ છઈ,
અરિ જિનપડિમા વેદે ૧૭

॥ ॐ ॥

श्रीजिनसुखसूरिविरचित

जेसलमेर–चैत्यपरिपाटी.

॥ ઢાલ ૧ રસીયાની ॥

[illegible] ૧

[illegible] ૨

[illegible] ૩

[illegible] ૪

[illegible] ૫

॥ ઢાલ [illegible]ની ॥

[illegible] ૧

[illegible]

દીજે મુમે ચાલીસે તરણુવે જિણવર રાજે જેહ. વિ૦ જિ૦ ૭
દીધી ધ્યાંતે ત્યાંતે દેરણી ચારૂં વિવિધવિનાંણ; વિ૦
અષ્ટાપદીયે લાભ લીધો ભલો મોટો જાંણુ વિમાંન. વિ૦ જિ૦ ૮

॥ ઢાલ ૨ કાગલીયાની ॥

આવ્યો અષ્ટાપદે રે આપદ જાય અલગ્ગ;
કુંપે પ્રસાદ કરાયો સિંઘવી રે જેહનો જસ કહુ જગ્ગ. જિ૦ ૯
બાહિરલી ભમતી તિમ ચોકમે રે જિન ઓગણો સેંતીસ;
દોઇ સો સાઠ ગુભારે દૂસરે રે મધુપર અઠ્ઠાવીસ. જિ૦ ૧૦
ઓગમ સતિ જિણેસર સેવીઇ રે હિતસો ઉપર હેત;
ભમતી બાહિરલીમઇ લેટીયે રે દોઇસો ચાલીસ હેત. જિ૦ ૧૧
....;
ચોકમાંહે જિહાં પ્રતિમા ચ્યારસે રે ભરીયો પુણ્યભંડાર. જિ૦ ૧૨

॥ ઢાલ ૩ કરમપરીક્ષાની ॥

નમીયે તિહાંથી સંભવનાથજી રે, તીજો જિનવર તેહ;
ચાવો તીરથ કીધો ચોપડે રે એહનો સુજસ અછેહ. જિ૦ ૧૩
બાહિરલે ચોકે પ્રતિમા દોસો રે માંહિ અડીસે ઇકતીસ;
છવીસ મંડપ વિચલે [illegible] રે ગંભારે ચોવીસ. જિ૦ ૧૪
બાર મોંહિલી ભમતી ભેટીયે રે દીપે થંભા દોઇ;
રચના સહૂ તપની પાટે રચી રે યંત્ર તિકે તું જોય. જિ૦ ૧૫
કાંને ભલો રચાયો દેહરો રે શીતલ ને જિહાં સાંતિ;
નિરખે ને ચવદે પ્રતિમા તિહાં રે ભેટીજે તજિ ભ્રાંતિ. જિ૦ ૧૬

॥ ઢાલ ૪ ચરણ કરણની ॥

વિધિચૈત્યાલે જિનવર વંદીયે સંઘ ચતુર્વિધ સાથ;
સકરસ્તવ જો જોડરિ શુભ વિધે પ્રણમો પારસનાથ. જિ૦ ૧૭
દેહરી બાવનમેં બિંબ દીપતાં પાંચસે પેંતાલીસ;

પાટ્રિ મેતુંજે જિસ પ્રભુ જિકે પ્રેમ ધરી પ્રણમીસ. જિ૦ ૧૮

ઇકસો એંતાળીસ જિણું ચોકમેં ઊંચો મંડપ ચાર;
મુગતાગઢે દેહરાસર નમું સો ઇક ચાવઢે સાર. જિ૦ ૧૯

જિણકે તોરણ બીજે તોરણે બિંબ આસક ને ચાર;
તેતિસ પાને મ ડપ રે જિકે સો પ્રણમું શ્રીકાર. જિ૦ ૨૦

[illegible] આગેલરે ઓ જેસલગઢ જાણ;
[illegible] કીરતગઢ જાણું મોટો ચૈત્ય મંડાણ. જિ૦ ૨૧

॥ કલશ ॥

[illegible] બાગાદમાકે જિન પેંતાલીસસેં,
[illegible] ઉપર સરસ જિનવર વદનાં ચિત ઊલસે;
[illegible] સુખ પૂરે મ ગલે સંપતિ કરી,
[illegible] જિનગુણસૂરિ ' મનરંગે ઇકહોતરશી. ૨૨

॥ श्रीपार्श्व ऐं नमः ॥

मेघविजयउपाध्यायविरचित

श्रीपार्श्वनाथ—नाममाला.

—•—

જિનવાણી આંણી હિઈ પુરિસાદાણી પાસ;
જાંણી પ્રાંણી મયકર ગુણસ્યું નિય મનિ વાસ. ૧

અમલ કમલ પરિમલ જિસો મહિમા મહિમા જાસ;
વ્યાપઈ થાપઈ પરમપદ અતિશય કરત ઉલ્લાસ. ૨

કલ્યાણરૂપ જિણંદનું દીપઈ દેસઈ દેસ;
નામમાલ તેહની કહી આતમ પવિત્ર કરેસ. ૩

॥ ઢાલ ૧ ॥

ગૌતમરાસનો.

સંભારૂં સંખેસર ઠામઈ પ્રથમ અઠોત્તરસઉ પરણામઈ;
નવનિધિ સિધિ થાઈ જિન નામઈ પ્રભુ પૂજાઈ જન સુખ પામઈ. ૪

ખરતર દીઠો એ પરમેસર અવની અતુલીબલ અલવેસર;
અરચીઈ ઘસિ ચંદન કેસર કંઠ ઠવ્યો મુગતામણિ તેસર. ૫

સુંદરિ સરિસી અપછર રૂપઈ જિન આગલિ નાટકનઈ જૂપઈ;
નવનવ ભગતઈ રાગ આલાપઈ અંગ વાળની ઉચ્છવ આપઈ. ૬

અલ્લાઉર જગન્નાથર સામી પાસ નમું નિજ નિત સિરનામી;

શીતલ હિર નગરામ જિન નામી પામ પમાય સુખસંપદ પામી. ૪

રેવણી પારણુ દાદો દેવ મંગરોર નવપલ્લવ સેવ;
[illegible] પાસ નવલેજી અમીઝરો ઉનણી નવલેજી. ૬

મહુવો [illegible] ગિરનારઈ નેમ [illegible]
[illegible] કુમરોલ નવખંડ ગોડી [illegible] ૭

॥ ઢાળ ૨ ॥

જિનવર [illegible] પાસ [illegible]
[illegible] ગુરૂ એ. ભ્રો. ૧૦

[illegible] ચિંતામણિ [illegible]
[illegible] દિનમાણિ એ. ભ્રો. ૧૧

[illegible]
[illegible] ભ્રો. ૧૨

[illegible]
[illegible] ભ્રો. ૧૩

[illegible]
[illegible] ભ્રો. ૧૪

॥ ઢાળ ૩ ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૬
[illegible]
[illegible] ૧૭
[illegible]
[illegible]

ચાચીયામ વિંઝ્ઝ જી સા૦ નાગોરિં નવરેખ જી, મે૦
બીકાનેરઈ દીઠો જી સા૦ તિવરી મહિમા મીઠો જી. મે૦ ૧૮
વિઘનહરઉ જિનરાજઈ જી સા૦ ચાવિંગઉ જગિ ગાજઈ જી, મે૦
નીલવરણ નાડોલઈ જી સા૦ ઉપમનઉ દુખ ચોલઈ જી. મે૦ ૧૯

॥ ઢાલ ૪ ॥

શ્રીચિંતામણિ દેવગુણી દેલવાડઈ,
નીબાજ નંદિવઈ નામી નિંબૂપાડઈ.
માહલીઈ માહઈં વાંકડીઈ જાખોરઈ,
ધ્યાઉં ધનદાયક ઊછડીઈ અમ્રુતોરઈ. ૨૦

કાંબોડી કરહૂ જિનવર મૂલકોઉ,
કોટિ ગે ચેલણ કાપરેડઉ રંગરોલ,
અહિછત્રઉ જડાલ ચલવેસર ચીકોડઈ,
સાખજઉ સુખ સાગી સેવ કરું મન કોડઈ. ૨૧

શ્રીસંખલપ્રભુજી સંકટભંજન.નામઈ,
કરહેડઉ કામિતપૂરણ માંડણ ગામઈ,
આણંદ આણિંદઈ દિઈ સમીનો સાર,
નાગદહ નમીઈ દેવ અલોપ ઉદાર. ૨૨

કુકડેસર ભયહર રામપુરઈ અભિરામ,
ઉજેણ અવંતી માંડ પરિકઈ કામ;
માંડવ મુંડાલો તિમ વલિ હીલવિલાસ,
પ્રભુમીઈ વડાલી કૃપાધારી પાસ. ૨૩

મહિમાણિં મહિમામંદિર શ્રીમગસીય,
સુર નર નાયકપદ આપઈ જે ભગસીસ;
પાસમણ અલોણઉ સેરપુરઈ અંતરીક,
દુખ સરિસઈ હરસઈ વરસઈ જસ રસનીક. ૨૪

દીનપદિર નવતણ જિન નામી પાસ પસાય સુખસંપદ પામી. ૭

દેવકઈ પાટણ દાદો દેવ માંગરોલ નવપલ્લવ સેવ;
ગજાન પાઉ પાસ નલીજઉ અમીઝરો ઉનઈ વડનીજઉ. ૮

મહુરો નિમતાગત ભેટઉ ગિરનારઈ તિમ ભગભગ મેટઉ,
ફલોધુર ઉનિ ક કુમરોલ નવખંડુ ગોગઈ સર્વકલ્યાણ. ૯

॥ ઢાળ ૨ ॥

જિનવર ધ ભણુ પાસ ગોડણુ ઊકઈ ભગવાન;
ભાભઉ ભગવરૂ એ ગોરિઉ ગુરૂ એ. સં. ૧૦

મ ડનારૂ ભઉ મનમોહન ચિંતામણિ પરમેસ;
ચિંતામણિ નામણી એ દીપઈ દિનમણિ એ. સં. ૧૧

ન આગર નારગ કોડો કરઈ નગર ન;
કનાણી જિન એ શાંભળગમો પન એ. સં. ૧૨

નરોડઉ ભગવાન [illegible];
[illegible] એ [illegible] એ. સં. ૧૩

[illegible] ભગવાન [illegible],
[illegible] એ [illegible] એ. સં. ૧૪

॥ ઢાળ ૩ ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible] સં. ૧૫
[illegible] સં.
[illegible] સં. ૧૬
[illegible] સં.
[illegible] સં. ૧૭

કલશ.

શ્રીપાસજિનવર વિનતસુરનર હરિહર સેવિત પાદ એ,
ભયભીડભંજન ભવિકરંજન સેવકજન સુપ્રસાદ એ;
તપગચ્છસુંદર મુનિપુરંદર વિજયપ્રભસૂરિરાય એ,
તસ પુણ્યરાજઈ પંડિત છાજઈ કૃપાવિજય જસવાય એ. ૩૪
તસ શીસ મધુર દીવમંદિર મેઘવિજઈ જયકરી;
એ નામમાલા ગુણવિશાલા રચી ગુરૂપદ અનુસરી. ૩૫

ઇતિ શ્રીપાર્શ્વનાથનામમાલા પૂર્ણા ॥ સંવત્ ૧૭૨૧ વર્ષે ભટ્ટારક
શ્રી ૧૦૬ શ્રીવિજયપ્રભસૂરીશ્વરચરણસેવાં કુર્વતા ચતુર્માસિક-
મધ્યે પં૦ મેઘવિજયેન કૃતા લિખિતા ચ શ્રીશત્રુંજયાદિ
તીર્થયાત્રા સંઘપતિ પદ્દભક્ત વ સા૦ શ્રીનેમીદાસ
સામીદાસ વીરદાસ પઠનાર્થમ્ ॥

[illegible] જિન મનમોહન કલિકુંડ,
[illegible] અતિશય વડોદરશે પરચંડ;
ડુંગરપુર ઈડર ઉદયપુરશે જિનરાય,
[illegible] નવસારી [illegible] બરડાય. ૨૫

॥ ઢાલ ૫ શેત્રુંજ ઉદ્ધારની ॥

[illegible] જિન [illegible] એ [illegible] રેસ,
[illegible] એ [illegible] એ નિત [illegible] એ;
[illegible] અનેક જિનેશ્વર [illegible] એ. ૨૬

[illegible] એ [illegible] અણગાર, સ૦ એ૦
[illegible] એ [illegible]. જિને૦ ૨૭

[illegible] એ [illegible] જિનપાલ, સ૦ એ૦
[illegible] એ [illegible] આગ જિને૦ ૨૮

ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં [illegible] એ [illegible] અસાર, સ૦ એ૦
[illegible] એ [illegible] સાર. જિને૦ ૨૯

[illegible] એ [illegible], સ૦ એ૦
[illegible] એ [illegible]. જિને૦ ૩૦

[illegible] એ [illegible] જિનની [illegible], સ૦ એ૦
[illegible] એ [illegible]. જિને૦ ૩૧

[illegible] એ [illegible] જિનદીન, સ૦ એ૦
[illegible] એ [illegible]. જિને૦ ૩૨

[illegible] એ [illegible], સ૦ એ૦
[illegible]. જિને૦ ૩૩

રાજરખહિં કારવિય દેવ આદીસર સઉંગ્મૂ,
દીઠા સામી છુપતાં એ જાણે ફિર મઉગ્મૂ. ૫

॥ વસ્તુ ॥

પઢમ જિણુવર પઢમ જિણુવર માત મરૂદેવિ પણુમેવીય,
સંતિજિણું રિસહ નેમિસિર વીર સામીય,
નાહીરે રૂહિ એઠીય કવડજખ ગયખંધિ;
આમાયસિરિ સેત્રંસજ્જિ સંતિજિણું પણુમીય પહિલયરૂકિ,
અભિનવ આદીસર નમીય પાપ પરહાં સિવ મૂકિ. ૬

હિવ અણુપમસરપાલિ વેસ્યાવસહી જિણુ નમૂંઅં;
સરઆરોહ નિહાલિ ત્રિહુરૂપે સિરિ રિસહજિણું. ૭

એપંથ પોલિ પ્રવેશ વાઘણિ સીલમય ઘડીય;
મૂકિય પાપ અસેસ જઉ જિણુવયણુહિં સિઉં જડીય. ૮

હિવ દક્ષણુદિસિ જોઇ વરવસહી ખરતરતણીય;
હોય ભણુય સુરલોઇ અમીઅકુંડ કુવણુહિં ભણીય. ૯

આદિજિણેસર વાંદિ ગભારય તિહાં મૂળગય એ;
બીજય નેમિ જિણુંદ ત્રીજઇ પાસ જિણુંદપહ. ૧૦

પાંચઇ મેરૂ જિણુંદ પચ્યાસી તિહાં પણુમીય એ;
અમૂંઠીય ભવદંક ચઉરીયિયઉ સિર નેમિજિણું. ૧૧

દિખ્ખ નાણુ નિવાણુ કલ્યાણિક નેમીસરહ;
દસ દો અ જિણુબિંબાઈ ચિહુંદસિ ત્રિહુભૂયણે નમ અ. ૧૨

થાનક થોડામાંહિ થાપિઆ અચ્છઈ સવિ નમૂં અ;
ભોજિસ ભવની દાહિ તુ ભાવિહિં આપડ નમૂ અ. ૧૩

ગિરનાર ગિર અવતાર નેમિજિણેસર પ્રણુમીય એ;
સાંબપઇજ્જૂનકુમાર અભિ કિ થંભણિજિણુ સહીય. ૧૪

ઇંન્દ્રમંડપ અનય સાત લહિ નર કેરી દેહરીય;

॥ વસ્તુ ॥

જગતિ વંદિય જગતિ વંદિય સયલ જિણબિંબ,
સીલમઈ લેપમય ઓલિ મૂલિ જિણવરહ નામીય,
મુણિસુવ્વય વીરજિણં અસ્સબોહ સચઉર સામીય;
સંખીસરિ નય સોપલવસહી કાસગ્ગીઆ બે બારિ,
વંદિય ૨ ગિઈ પૂરિઅ આવિય ભવતુ મજઝારિ. ૩૬

સિદ્ધિખેત્રિ આદીસજિણં માઽહંત એ દીઠુંઉ તિહૂઅણનાહ;
જાણે વૂઠઉ અમીય ઘણં માઽહંત એ ફીટઉ ભવદુહદાહ. ૩૭

સફલ જનમ મઝ હુઉ એ માઽહંત એ સફલ હુઉએ દીહ,
દીઠઉ વિમલાચલધણીય માઽહંત એ સાધુમાહે હુઈ લીહ; ૩૮
બાલકપરિ કરીય લાડિગ્ગિઉઅ માઽહંત એ સામાય તણુય ઉચ્છંગિ;
લોઈગહો જઈ માગિસિઉં માઽહંત એ સિવસુખં મનનઇ રંગિ. ૩૯
સેત્રુંજિગિરિવરિ સઈધણીયં માઽહંત એ ઊગિઉ અભિનવચંદ;
મૂરતિ પરમાનંદ દય એ માઽહંત એ ટાલઇ સવિ વિચ્છંદ. ૪૦

રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરઇ માઽહંત એ ચૈત્રવાડિજ એહ;
તીરથયાત્રા ફલ દય એ માઽહંત એ નિરમલ કરઈ સુદેહ. ૪૧

पं०—विनीतकुशलविरचित

शत्रुंजयतीर्थयात्रा

—

દુહા.

સરસતિ માત મયા કરી આપો વચનવિલાસ;
શ્રીસેત્રુંજયગિરતણું તવન કરૂં ઉલ્લાસ. ૧
શ્રીશત્રુંજય એહવું જપતાં પાપ પલાય;
તો જાત્રા કરતાં થકાં પુન્યસંઘર ભરાય. ૨
શ્રીસત્રુંજય સંઘપતી થયા થાસઇ અનેક;
પણિ પંચમ આરઇ અધિક રાખી સંઘની ટેક. ૩
સાંભલતાં ગુણ તેહના હોઇ લાભ અપાર;
સેત્રુંજ્યતીરથ સંકથા કરતાં સુલભ સંસાર. ૪

॥ ઢાલ ૧ ॥

રાગ દેશાખ.

...વો આવો રે ચતુરનર સેત્રુંજ જઇઇ, આણી અગિ ઉમાહ લાલ રે;
...ભવકેરાં પાતિક વારઇ, ભેટ્યાં જગપ્રભુજિનનાહ લાલ રે. આવો. ૫
...ર્થંકર ગણધર ઇહાં આવ્યા, આવ્યા મુનિવર કૈ કોડિ લાલ રે;
...નર વૃંદ અસુર પણિ આવી, પ્રણમઇ બે કર જોડિ લાલ રે. આવો. ૬
...દ્ધ અનંત થયા જેણિ ગિરવરિ, થાસઇ સિદ્ધ અનંત લાલ રે;
...ઇ કારણ સિદ્ધ અનંતા, ઇમ ભાખઇ ભગવંત લાલ રે. આવો. ૭

તીરથ સઘલાં કરતાં જે ફલ, તેહુથી અસંખ્ય ફલ હોય લાલ રે;
સેત્રુંજ ગિરવર દીઠઇ તે ફલ, જાત્રઈ અનુક્રમ જોય લાલ રે. આવો. ૮
કુણ સંઘ સંઘાતિ જાત્રા, આવ્યા વિમલગિરિ શૃંગિ લાલ રે;
ઋષભાદિકજિન જુહાર્યા જુગતિં, તે કહું મનનઈ રંગિ લાલ રે. ૯

॥ ઢાલ ૨ ॥

રાગ કેદારો ગોડી.

કપૂર હોઇ અતિ ઊજલું રે, એ દેશી.

જંબૂદીપમાં જાણીઇ રે, ભરતક્ષેત્ર ઉદાર;
સોરઠદેસ સોહામણો રે, જિહાં સેત્રુંજ ગિરિનારિ;
ભવિકજન, સમરો સેત્રુંજ નામ, જેહથી સઝઇ સઘલાં કામ;
જેહના એકસો અઠોતર નામ, ભવિકજન સમરો સેત્રુંજ નામ.
આંકણી. ૧૦

જૂનોગઢ યાદવતણો રે, વસઇ વ્યવહારી અનેક;
ધરમ કરમ નઈ સાચવઇ રે, મનિ ધરઇ અરિહંત એક. ભવિ૦ ૧૧
સહજપાલ સઘપતીતણા રે, માને પુત્ર રતન;
પહિલુ કુલમંડણ રાજસી રે, ધરમ ઊપરિ જસ મન. ભવિ. ૧૨
સજનમાં બેઠાં એકદિનિં રે, આવ્યો મન ઉછરંગ;
ભાગ્ય હોઇ તો કીજઇ રે, સેત્રુંજ સંઘ સુરંગ ભવિ. ૧૩
સજનવરગ સહુ કહઇ રે, લીઓ લખમીનો લાહ;
સકલ સંઘ તવ મેલીઓ રે, વીનવઇ ધરીય ઉચ્છાહ. ભવિ૦ ૧૪
શ્રીસેત્રુંજય સંઘ કરી રે, જાત્રા મનહ જગીસ;
સહુઇ સાથિં મૂકતુ રે, દા બન્યો વિસવાવીસ. ભવિ૦ ૧૫
વિજયદસમીનિં દિનિં રે, કરઇ સંઘ તિલક ઉદાર,
પ્રસ્થાન દિન નિરધારીઓ રે, અન્તર આઠિમા મઝારિ. ભ૦ ૧૬

પોસ વદિ પહિલી તિથિ ભલી રે, પુષ્ય નક્ષત્ર ગુરૂવાર;
જાત્રા જાતાં જય કરઇ રે, સબલ મુહુરત ધીકાર. ભ૦ ૧૭

॥ ઢાલ ૩ ॥

રાગ આસાઓરી.

ધન ધન સંપ્રતિ સાચો રાજા, એ દેશી.

દેસ પ્રદેસઇ કંકોતરી મોકલી શ્રીસંઘ તેડવા કાજિ રે;
શ્રીદાચંદની જાત્ર સારૂ આવવું સહુ કરી સાજ રે. ૧૮
ધન ધન તે જે સેત્રુંજ ભેટઇ મેટઇ પાપનાં પૂર રે;
જે ગિર દીઠઇ દુરગતિ નાહઇ હોઇ પુન્ય પડૂર રે. ધન૦ ૧૯
સરદારખાન નબાપનઇ મલીઆ ભેટણું વારૂ લેઇ રે;
ખુસીવ થઇ સિરપા બંધાવઇ માન મહોત બહુ દેઇ રે. ધન૦ ૨૦
પરવાના લખીઆ ગામ ગામઇ સંઘવી કહઇ તે કરયો રે;
થાણાં બેસારઇ ઠામ ઠામઇ લાલચિ લોભ મ ધરયો રે. ધન૦ ૨૧
ફરમાન લેઇ આવ્યા માન પામી સજ સામગરી મેલઇ રે;
સંઘ સંઘાતિં જે જે જોઇઇ તે તે અણાવઇ પહુંચઇ રે. ધન૦ ૨૨
સંઘ ચતુરવિધ સાથિં નેમિજિન ભેટ્યા શ્રીગિરિનારિં રે;
પૂજાઇ પ્રણમઇ ભાવના ભાવઇ ગાઇ ગુણિજન ગીત અપાર રે. ધન૦
ઓચ્છવસૂં આણંદઇ નિજ ઘરિ સંઘવી આવ્યા જામ રે;
સંઘ આવ્યાની વધામણી વારૂ સાંભલી હરખ્યા તામ રે. ધન૦ ૨૪
દીવબંદિર પાટણ વેલાઓલ પોરબંદિર પરસીદ્ધ રે;
દેસ પ્રદેસી ગામ નગરના આવી સંઘઇ દેરા દીદ્ધ રે. ૨૫

॥ ઢાલ ૪ ॥

રાગ ધન્યાસી.

ભરતનૃપ ભાવસ્યું એ, એ દેશી.

મુહુરતનઇ દિનઇં પ્રહઇ સમઇ એ, દેવગુરૂ પ્રણમી પાય કે;
હરષ ધરી ઘણો એ, કરવા શ્રીસેત્રુંજ જાત્ર કે,
હરષ ધરી ઘણો એ. ૨૬

કહઇ સેત્રુંજય પધારવું એ, તેડી સાધ સમુદાય કે. હ૦ ૨૭
ભોજન કરી મન ભાવતું એ, સધાવઇ સંઘવીરાય કે. હ૦ ૨૮
પંચ શબ્દ વાજિત્ર વાજતઇ એ, ગુણિજન ગાવતાં ગીત કે. હ૦ ૨૯
ઓછવસૂં આડંબરઇં એ, ભાટ ભલાં બિરૂદ ભણુંત કે. હ૦ ૩૦
સાથિં સહૂ સંઘ ગઢનણો એ, સંઘવીનઇં દીઇ બહુમાન કે. હ૦ ૩૧
પ્રસ્તાનઇ સંઘવી સધાવતાં એ, શકુન ભલાં ભલાં થાય કે. હ૦ ૩૨
આઠ દિન પ્રસ્તાનઇ રહી એ, સિદ્ધિ કરી વડાલિં જાય કે. હ૦ ૩૩
ધોરાજી નિં મઝેવડી એ, સંઘ ભેલો રાણુપુરઇ થાય કે. હ૦ ૩૪
મજલઇં મજલઇં ચાલતાં એ, ગોલ ધોરીનઇં દેવાય કે. હ૦ ૩૫
સાથિં વોલાવા તેડીયા એ, પાલા નઇં અસવાર કે. હ૦ ૩૬
છત્રીઆલી વહિલિ સાથિં ઘણી એ, બેઠા બહુ નર નારિ કે. હ૦ ૩૭
સંઘવી રાજસી રંગસું એ, પાલખીમાં સોભાય કે. હ૦ ૩૮
સુત પાસઇં સોભઇ વડા એ, કપૂરચંદ ગુણગેહ કે. હ૦ ૩૯
વજપાલ અમરો સંઘવી એ, સુંદર સંઘવી જોડિ કે. હ૦ ૪૦
આગલિ પાછલિ ચાલતાં એ, ચોકીમાં સિરદાર કે. હ૦ ૪૧
નવરંગ નેજા આગલિ એ, ગડયડ વાજઇં નીસાણ કે. હ૦ ૪૨
ભાઇ ભત્રીજા ભાણેજસું એ, મિલતા મિત્ર વિવેક કે. હ૦ ૪૩

દેહરાનિત્યંતા દીપતા એ, વ્યવહારી સંઘમાં અનેક કે. હ૦ ૪૪
સાથિં દેહરાસર દીપતું એ, પૂજા સનાત્ર થાય કે. હ૦ ૪૫
સાધ ઘણા સંઘમાં મલ્યા એ, ધરમ ઊપરિ જસ ચિત્ત કે. હ૦ ૪૬
દાન સુપાત્રિં દીઈ ઘણા એ, ધરતા સેત્રુંજ ધ્યાન કે. હ૦ ૪૭

॥ ઢાલ ૫ ॥

રાગ ગોડી.

આણમઈ દિન આણંદસું, મન ભમરા રે;
દીઠો સેત્રુંજય દીદાર, લાલ મન ભમરા રે. ૪૮
પા નાણું કરી લૂંછણા મન૦ દીઈ યાચકનઈ સાર, લાલ મન૦ ૪૯
પાલીતાણઈ ડેરા દીઆ મન૦ લલિતસરોવર પાલિ; લાલ મન૦
સેત્રુંજ ધ્યાન ધરઈ સહૂ મન૦ મુંકી મનિ જંજાલ. લાલ મ૦ ૫૦
દેરી શ્રીપૂજ્ય તેડીઆ મન૦ આદર કરીય અપાર, લાલ મ૦
સામહીઉં સબલૂં કરી મન૦ આવ્યા પાલીતાણા મઝારિ. લાલ મ૦ ૫૧
શ્રીપૂજ્ય સાથિં સંઘપતી મન૦ નિમ વલી સંઘ સમુદાય; લાલ મ૦
...નજિનેશ્વર ભેટીઆ મન૦ ભાવઈ પ્રભુમી પાય લાલ મ૦ ૫૨
...વિધિ પ્રદક્ષિણા દેઈ કરી મન૦ આવઈ રાયણ પાય; લાલ મ૦
...પૂજ્ય વાચક મુનિવરા મન૦ સહુ સંઘ બેઠા ઉલ્હાસિ લાલ મ૦ ૫૩
...સંઘવીની માલ સમાપણે મન૦ શ્રાવિકા ઉ ... લાલ મ૦
...પઈરઈ મનરંગસૂં મન૦ ...કરઈ પ્રચુર બહુ ભાતિ. લાલ મ૦

॥ ઢાલ ૬ ॥

...વોરી જિન સવે સાહેલડી રે, પૂજી પ્રભુની પાય. ગુરુવેલડી રે
...પૂજ્યઈ કરી સંઘવીણ સા૦ સંઘમાલ પહેરી ઉછાહ. ગુ૦ ૫૫
...સંઘ સંઘવીણ જમાડીઓ સા૦ પરિઘલ મનઈ પકવાન; ગુ૦
...વલી આઈ વિધિ વલ સા૦ સંઘવી ચાંપસી પ્રધાન. ગુ૦ ૫૬

ધન્ય માનવતણો જનમ જગમાં લહી
વિમલગિરિ વાટિ દ્રવ્ય જેહ વાવઇ;
તેહનણાં ફ્લતણો પાર કુણ કહી સકઇ
સાસ્વતાં સુખ નર સોય પાવઇ. સો૦ ૧૬
દિવસ ઘણાતણો મનોરથ મનિ હતો
વિમલગિરિ વંદવા ઋષભ સામી;
પ્રગલ પુન્યઇં કરી સફલ સહુ તે થયું
કોડિ કલ્યાણ નવનિદ્ધિ પામી. સો૦ ૧૭
સંવત સત્તર સાર બાવીસમાં
જાત્ર જુગતિં કરી એહ વરપઇ;
જંગમતીરથ જૈનશાસનપતી
વંદીયા વિજયપ્રભસૂરી હરપઇ. સો૦ ૧૮

કલસ.

ઇમ સ્તવ્યો સ્વામી મુગતિગામી ઋષભ જિનવર સંકરો,
શ્રીવિજયપ્રભસૂરિંદ સાહિબ સંપ્રતિ ગોયમ ગણુધરો;
તસ ગચ્છિ પંડિત સુમતિકુશલ શિષ્ય વિવેકકુશલ વિબુધવરો,
'વિનીતકુશલ' કહઇ સેત્રુંજમંડણ આનંદ મંગલ જયકરો.
સંઘ ચઉવિહ સુખ કરો. ૧૯

पार्श्वनाथसंख्यास्तवन.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

માણિભદ્રસ્વામિ મનોહર પાસ જુહારીએ રે સોપારિ અરિહંત. શ્રી૦ ૯
ગુણકલ્લોલ જિણેસર જે નર પૂજસ્યે રે તસ ઘરિ ગુણકલ્લોલ,
ઘણ કણ કંચણ કપ્પડ કામિની પુત્રનું રે કરસ્યે તે રંગરોલ. શ્રી૦ ૧૦
રોગ સોગ દુહ દાલિદ્ર દોહગ નવિ હુએ રે પૂજે મનનઈ રંગિ,
[illegible] શ્રીવામાનંદન જગપતિ રે આપઈ અવિહડ રંગ. શ્રી૦ ૧૧
[illegible] દીપઈ રૂપઈ અતિગત રે કામિત [illegible],
[illegible] શ્રીપાસ જિણિંદ સોહામણું રે આપઈ ભવનુ પાર. શ્રી૦ ૧૨
નવનિધાન [illegible] મંદિર સુંદર ઘર રમઈ રે મુનિ જે ઉલ્લાસ,
[illegible] રે [illegible]. શ્રી૦ ૧૩
ન [illegible] શ્રીનવસારીપાસ,
[illegible] શ્રી [illegible] જિન [illegible] રે [illegible]. શ્રી૦ ૧૪
[illegible] રે [illegible] નામ,
[illegible] રે [illegible] અતિશય. શ્રી૦ ૧૫
[illegible] રે [illegible],
[illegible] રે [illegible]. શ્રી૦ ૧૬
[illegible] રે [illegible] શ્રીપાસ,
[illegible] રે [illegible]. શ્રી૦ ૧૭
[illegible] રે [illegible],
[illegible] રે [illegible] નામ. શ્રી૦ ૧૮
[illegible] રે [illegible],
[illegible] રે [illegible]. શ્રી૦ ૧૯
[illegible] રે [illegible] શ્રીપાસ.
[illegible] રે [illegible] ૨૦

कविदीपविजयविरचित

कावीतीर्थवर्णन.

અવિનાસીની સેજડીઇ રંગ લાગો માહરી સજની, એ દેશી.

ઋષભજિણંદ નેં ધરમપ્રભુના પ્રેમેં પ્રણમું પાય જી;
કાવીતીરથમાંહેં બિરાજેં જગજીવન જિનરાય. સાંભલ સજની. ૧

સાસૂ વહૂઇ વાદ વિવાદેં દેવલસિખર બનાયા જી;
તેહની ઉતપત સઘલી વરણું જે જસ સુકૃત કમાયા. સાં૦ ૨

ગુજરદેસેં વીવડનગરેં નાગર નાત સવાઈ જી;
ભદસિવાણા ગોત્ર છે જેહનું શ્રાવકધરમ વડાઈ સાં૦ ૩

નાગર વણિક અનેં લઘુસાખા ભાષા મધુરીવાણી જી;
દેપાલ ગાંધી પરમ ધુરંધર જીવદયા ગુણખાંણી. સાં૦ ૪

સકલ કુટંબ સહુ પરિવારેં ખંભાત નગરેં આયા જી;
વણજ કરંતા પુન્યપસાઇ કોડી દ્રવ્ય કમાયા. સાં૦ ૫

તેહનો સુત એક અલુએ ગાંધી તે પણ પુન્ય વિશાલ જી;
તસ સુત લાડકો ગાંધી ગીરૂઓ જીવદયા પ્રતિપાલ. સાં૦ ૬

તેહની ધરમવહુ દ્રએધી દો સુત છેં વડ ભાગી જી;
વાડુઆ ગાંધી નેં ગંગાધર જિનગુણના બેહુ રાગી. સાં૦ ૭

દીપવિજય કવિરાજ સદાઈ જેહનેં પુન્ય સધાઈ જી;

॥ ૨૪ ॥

[illegible]

સિદ્ધાચલ—તીર્થમાળા.

દોહા.

[illegible]
[illegible] મન ઉલ્લાસ. ૧

[illegible]
[illegible] ૨

[illegible]
[illegible] ૩

[illegible]
[illegible] ૪

તેહ નગરમાંહિ વસઇ [illegible]
[illegible] ૫

નિહાળી ગુરુનિ આલીયા આપે વિધિની કોડિ;
ધન જિણરાજણ [illegible] કરી લાભ લોઇ લખ કોડિ. ૬

ધન ખરચેતા ધસમસ્યો ઉલટ અંગ ન માય;
રૂપચંદ રંગે મિલ્યો આંણી મન ઉછાહિ. ૭

સૂરતિ નયર સોહામણું શ્રાવક સુખીઆ લોક;
સેત્રુંજગિરિ ભેટણજાણી મિલીઆ થોકાથોક. ૮

રૂપચંદ કચરા મિલી મુહુરત લીધું સાથ;
કારતિક શુદિ તેરસ દિને મંગલવાર પ્રભાત. ૯

સંઘ સુરતિથી સંચર્યો બેસી વાહણ મઝારિ;
સઙહ કર્યા સામટા આવ્યો ડુંભસ વિચાલ. ૧૦

લોક થોક સઘલા મિલ્યા હિયડે હરખ ન માય;
યાત્રા શેત્રુંજગિરિ ભણી ચાલ્યા મન ઉચ્છાય. ૧૧

॥ ઢાલ ૧ ॥

મો રે નમો શ્રીશેત્રુંજગિરિવર સકલ તીરથમાહેં સાર રે;
સ્તેહર સરિખા જે સંઘવી પામ્યા ઇણિ ગિર પાર રે. નમો૦ ૧

સ્તેસર સંઘવી ઋદ્ધિ સાથેં શેત્રુજેં યાત્રા આવેં રે;
લખ ચોરાસી હાથી ઘોડા રથ પાયક ઘણું લાવેં રે. નમો૦ ૨

કસ્તેસર સંઘવીની સાથેં ઋષભવંશ તે જાણું રે;
બાહુબલિ પ્રમુખ ભાઇ નવાણૂં તેહના પુત્ર વખાણું રે. નમો૦ ૩

અજિતનાથ પ્રભુજીનેં વારેં સગર ચક્રીધર જાણું રે;
શેત્રુંજેં સંઘવી થઈનેં આવેં તેહની ઋદ્ધિ વખાણું રે. નમો૦ ૪

નવેં નિધાન નેં ચઉદેં રતન જે ચક્રી આગલિ ચાલિં રે;
લાખ ચોરાસી હાથી ઘોડા તેહના સંઘમાં માલેં રે. નમો૦ ૫

… સાથેં ધ્વજ મોટા તિહાં ઝલકે રે;

સમરા સારંગ ફત્તેખાનેં જઈનેં મુજરા કીધાં રે;
પાતસાહી ફરમાન દેખડાવી ખાન મુંકાવી દીધાં રે. નમો૦ ૧૦

સમરા સારંગ શેત્રુંજાગિરિનું નવલાખ લુંછણું આપેં રે;
યાચક જનનાં દાલિદ્ર કાપેં કીરતિ જગમાં વ્યાપેં રે. નમો૦ ૧૧

સાતસેં શત્રુકાર મંડાવેં વ્યવહારીયા સંઘમાહેં રે;
પાંચસેં સાધુનેં આહાર પાણી આપેં મન ઉચ્છાહેં રે. નમો૦ ૧૨

કરમાસાહેં ઉદ્ધાર કરાવ્યો સોય વિમલગિરિ આવેં રે;
લખમી ખરચી લાહો લીધો ડુંગર મોતીઇં વધાવ્યો રે. નમો૦ ૧૩

પંચમેં આરેં વીરનેં વારે તીરથ મોટું જાણું રે;
ભવ્યજીવનેં તરવા હેતે નાવ સમાન વખાણું રે. નમો૦ ૧૪

ઇમ અનેક સંઘવી શેત્રુંજાગિરિ યાત્રા કારણ આવેં રે;
બોધબીજનેં નિરમલ કરવા ભાવ ભલો મન ભાવેં રે. નમો૦ ૧૫

પારખ પ્રેમજી સંઘવી થઈનેં સૂરતિ સહેરથી આવેં રે;
ઠામ ઠામ મુકામ કરાવેં લાડુઆ લેહણી ડાવેં રે. નમો૦ ૧૬

દેહરાસર જિનપ્રતિમા સાથેં કેસર ચંદન ઘોલી રે;
પ્રભુ પૂજી મન રંગેં ગાવેં મિલિ મિલિ સઘલી ટોલી રે. નમો૦ ૧૭

ઓચ્છવ મહોચ્છવ સઘલો થાવેં શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
આદીશ્વર મન રંગેં પૂજી કરમની કોડિ ખપાવેં રે. નમો૦ ૧૮

તિમ રૂપચંદ કચરા સંઘ લેઈ કુંગસથી સંચરીઆ રે;
ભવદધિ તરવા વાહણ બેંઠા સંઘ સહિત ઊતરીયા રે. નમો૦ ૧૯

ભાવનગરનેં કાંઠેં આવી લોક થોક મિલી ટોલી રે;
સચ્ચિદ્ર સાબિદ્ર એકઠાં મિલિયાં વાત કરૈં મન ખોલી રે. નમો૦ ૨૦

ભાવસિંઘ રાજાઇ જાણ્યું કુંઅરજી સેઠ તેડાવ્યો રે;
રણછોડજી તુમેં ભેલા થઈનેં સંઘવીનેં જઇ લાવો રે. નમો૦ ૨૧

સેઠ કુંઅરજી સાહમો આવે વસુ દોસી તિહાં જોડેં રે;

લદાસ પિણ સંઘનેં મિલવા તે પિણ આગલ દોડેં રે. નમો૦ ૨૨
ફીસા આવીનેં મિલીયા મંગલજીસા જાણું રે;
હમૈયા તિણેં સઘલાં કીધાં ખરચેં કુંઅરજી નાણું રે. નમો૦ ૨૩
ાદલ ભુંગલ ભેરી નફેરી ઢોલ ઘણાં તિહાં વાગેં રે;
આદીશ્વરનું દરસણ દીઠેં ભવભાવઠિ ભાગેં રે. નમો૦ ૨૪

દોહરા.

સંઘ સર્વ તિહાં ઊતર્યો મેડિ મંદિર ગોખ;
બેહુ સંઘવીના રાજમાં લોક કરેં ઘણી જોષ. ૧
ભાવનગર જિન પૂજીઆ કીધા કેસર ઘોલ;
સિદ્ધાચલ ભેટણભણી મનડાં રાતાં ચોલ. ૨
ચોલ મજીઠનો રંગ ભલો ધોયો કદીય ન જાય;
કચરો સો કંચન કહ્યો શેત્રુંજાગઢ મહિમાય. ૩

॥ ઢાલ ૨ ॥

સુમતિ સદા દિલમાં ધરો. એ દેશી.

હવેં આગલિ સુણો વાતડી સંઘ કિણિ પરેં જાય રે;
બેહુ સંઘવી એકઠા મલ્યા લોકનેં હર્ષ ન માય રે. ૧
શેત્રુંજાગિરિની જાતરા પુણ્ય વિના નવિ થાય રે;
પુણ્યેં મનવંછિત ફલેં દૂરિ ટલેં અંતરાય રે. શે૦ ૨
બેહુ સંઘવી લેઇ ભેટણું ચાલ્યા રાયનેં પાસેં રે;
કુંઅરજી સેઠ સાથેં લેઈ મલિયા મન ઉલ્લાસેં રે. શે૦ ૩
રજપૂત મહિતો ઉઠીયો સંઘવીનેં દેં બહુમાન રે;
ખાસા ખવાસનેં મોકલી મગાવેં દોફલ પાન રે શે૦ ૪
ભાવસંઘજીનેં વીનવેં બેહુ સંઘવી કરજોડી રે;
સિદ્ધાચલ ભેટાડવા વાર લગાડો થોડી રે. શે૦ ૫

પરમાના દેષડાવીયા આપ્યા રાયનેં હાથેં રે;
સંઘ પાલીતાણેં મુંકવા ચાલો અમારી સાથેં રે. શે૦ ૬

ભાવસંઘજી તબ બોલીયા સાંભલો સંઘવી સાચું રે;
લાગત નાણું લેઈસ્યુ કાંઈ ન બોલું કાચું રે શે૦ ૭

કચરો સા કહેં આપસ્યું દસ્તુર માફ્ક લીજેં રે;
વોલાવાનેં નીસરો સંઘ પોહુચાડી દીજેં રે. શે૦ ૮

ભાવસંઘ રાજી થયા લીધું લસ્કર સાથેં રે;
પાષરીયા ગાજેં ઘણા ભાલા તરકસ હાથેં રે શે૦ ૯

કારતિક વદિ તેરસિ દિને સંઘ ચઢ્યો સુખકારી રે;
ત્રિણ દિવસ પાદર રહ્યા સંઘવીની જાઉં બલીહારી રે. શે૦ ૧૦

ચોથેં દિન સંઘ ઉપડ્યો જઇ વરતેજ ડેરા દીધા રે;
ડુંગર દેષી દૂરથી કહેં સકલ મનોરથ સિધા રે. શે૦ ૧૧

રયણી વાસો તિહાં રહ્યા ચિહુંદિશિ ચોકી ફિરતી રે;
દેખી ચક્રેસરી તિહાં કહેં સંઘ રપોપું કરતી રે. શે૦ ૧૨

લોક સકલ સુખ પામીયા દોષા નાઠી દૂરેં રે;
ગામ કનાડેં આવીયા વાગાં મંગલ તૂર રે. શે૦ ૧૩

કચરાસાના સંઘમાં સાધુજી ગુણપાણી રે;
ઉત્તમવિજય પંન્યાસની લાગે મીઠી વાણી રે. શે૦ ૧૪

જીતવિમલ જગ જાણીઇ પંચ મહાવ્રત સાધેં રે;
તપ કિરિયા કરેં આકરી ઈમ ગુણઠાણું વાધેં રે. શે૦ ૧૫

ષરતરગચ્છ દેવચંદજી તે પિણ સંઘમાંહિં જાણું રે;
પંડિતમાંહિ શિરોમણિ તેહની દેશના ભલી વષાણું રે. શે૦ ૧૬

સંઘવી કાગળ મોકલેં પૃથવીરાય તેડાવેં રે;
તેહનો કુંઅર નાનડો ગાજતેં વાજતેં આવેં રે. શે૦ ૧૭

કુંઅરની સાથેં વાણીઆ ધન્નો શેઠ તે આવેં રે;

વેસો બારોટ ઘોડે ચડ્યા કુંદનસા કહીને બોલાવે રે. ઘે૦ ૧૮
કુંદન તું બડે આવીયો ભાટ મિલિ પ્રમ બોલે રે;
ધમસી સારંગ જે થયા તું પિણ તેહની તોલે રે. ઘે૦ ૧૯
કુંઅરને કરેં પહેરામણિ આપેં ઘરમા બોલી રે;
કુંઅર સંઘવીનેં કહે કરો અસવારિ ઘોડી રે. ઘે૦ ૨૦
કુંઅર ને સંઘવી બેહુ મલ્યા સાવસંઘજી પિણ ત્યાંહેં રે;
સીખ માગી સંઘવીતણી જૂહાર કર્યા નિજ બાહે રે. ઘે૦ ૨૧

દૂહા.

વર ત્રંબાગલ વાજતેં ઘોરેં તે બગ્ગી ઢોલ;
સરણાઈ સરસી વદેં સકલ સંઘ રંગરોલ. ૧
જય જય ભાટ ચારણતણા સુણતાં વરજેં વાદ;
સુંદર સુશ્રાવક પરવર્યો આવેં સંઘ સુપ્રસાદ. ૨
સાહમો આવેં સંઘ સવે પાલીતાણું સરવ;
હરપેં દેવ જૂહારવા આદિદેવ સુખ પૂરવ. ૩
સંઘેં ઉતારા કર્યા મંગલ લીલવિલાસ;
તીરથપતિ શેત્રુંજગિરિ દરસન ઘણું ઉલ્હાસ. ૪

॥ ઢાલ ૩ ॥

વચ્છ વિચારયો, એ દેશી.

ઘેનુંએ ભેટયો ધરી મન બહુ અતિમાન રે. ઘે૦ આંચલી.
રાજા પૃથવીરાજજી રે કુંઅર શ્રીનવઘન નામ;
સોસંઘનેં રખવાલવા રહ્યા રે ગારીયાધાર સુઠામ રે. ઘે૦ ૧
રાણી કૂલાંજી આવીયાં રે પાલીતાણા રે માંહિં;
સંઘવીને સનમાનીયા રે આદર અધીક ઉચ્છાહે રે. ઘે૦ ૨
ભેટણું દેઈ તે મિલ્યા રે સંઘવી બે મનરંગ;

પરમાના દેવડાવીયા આપ્યા રાયનેં હાથેં રે;
સંઘ પાલીતાણેં મુંકલા ચાલો અમારી સાથેં રે. શે૦ ૬

બાનસંઘજી તબ બોલીયા સાંભલો સંઘવી સાચું રે;
દાગત નાણું લેઈસ્યુ કાંઇ ન બોલું કાચું રે શે૦ ૭

કચરો સા કહેં આપસ્યું દસ્તુર માફક લીજેં રે;
વોલાવાનેં નીસરો સઘ પોહચાડી દીજેં રે. શે૦ ૮

બાવસંઘ રાજી થયા લીધું તસ્કર સાથેં રે;
પાખરીયા ગાજે ઘણા ભાલા તરકસ હાથેં રે શે૦ ૯

કાર્તિક વદિ તેરસિ દિને સંઘ ચઢ્યો સુખકારી રે;
ત્રિણ દિવસ પાદર રહ્યા સંઘવીની જાઉં બલીહારી રે. શે૦ ૧૦

ચોથેં દિન સંઘ ઉપડ્યો જઇ વરતેજ ડેરા દીધા રે;
ડુંગર દેખી દૂરથી કહેં સફલ મનોરથ સિધા રે. શે૦ ૧૧

રયણી વાસો તિહાં રહ્યા ચિહુંદિશિ ચોકી ફિરતી રે;
દેખી ચક્રેસરી તિહાં કહેં સંઘ રપોપું કરતી રે. શે૦ ૧૨

લોક સકલ સુખ પામીયા દોષ નાઠી દૂરેં રે;
ગામ કનાડેં આવીયા વાગાં મંગલ તૂર રે. શે૦ ૧૩
કચરાસાના સંઘમાં સાધુજી ગુણખાણી રે;
ઉત્તમવિજય પંન્યાસની લાગે મીઠી વાણી રે. શે૦ ૧૪

જ્ઞેત્રવિમલ જગ જાણીઇ પંચ મહાવ્રત સાધેં રે;
તપ કિરિયા કરેં આકરી ઈમ ગુણુડાંણું વાધેં રે. શે૦ ૧૫

ખરતરગચ્છ દેવચંદજી તે પિણ સંઘમાંહેં જાણું રે;
પંડિતમાહિ શિરોમણિ તેહની દેશના ભલી વખાણું રે. શે૦ ૧૬

સંઘવી કાગળ મોકલેં પૃથવીરાય તેડાવેં રે;
તેહનો કુંઅર નાનડો ગાજતેં વાજતેં આવેં રે. શે૦ ૧૭

કુંઅરની સાથેં વાણીઆ ધન્નો શેઠ તે આવેં રે;

[illegible] ટે૦ ૧૮
[illegible]
[illegible] ટે૦ ૧૯
[illegible]
[illegible] ટે૦ ૨૦
[illegible]
[illegible] ટે૦ ૨૧
[illegible]

દુહા.

[illegible]
[illegible] ૧
[illegible]
[illegible] ૨
[illegible]
[illegible] ૩
[illegible]
[illegible] ૪

॥ પદ ૩ ॥

[illegible]

[illegible] ટે૦ [illegible]
[illegible]
[illegible] ટે૦ ૧
[illegible]
[illegible] ટે૦ ૨
[illegible]

આભરણ વસ્ત્રાદિક ઘણું રે દીધાં ધરીય ઉમંગ રે. શ્રો૦ ૩

તીરથ રખવાલા વાણી રે દીધાં દામ અનેક,
માનસિક શુદ્ધિ તેરસ દીને કીધી યાત્રા વિવેક રે. શ્રો૦ ૪

સંઘ સહુ શિણગારીયો રે નેજા ધ્વજ રે વાજીત્ર,
વાટ બીરૂદ બોલતાં થકા રે ગાતાં ગુણ સુપવીત્ર રે. શ્રો૦ ૫

સત્તા વાચે શુચિ થઈ રે શુરપાલનો રે ચંદ,
જે નીત પાણી પારણે રે બેઠે તીર્થ આનન્દ રે. શ્રો૦ ૬

તીરથ શોભી માણિકે રે સોવન ફુલ અમૂલ,
સુરસી સુખડ ગ પીઠકે રે પધાર્યો સિદ્ધિ મૂલ રે. શ્રો૦ ૭

દાન દેઈ યાચક વાણી રે આલોઈ નિજ રોગ,
દ્રવ્ય ભાવ શુચિતા કરી કરતા નિજ ગુણ પોષ રે. શ્રો૦ ૮

ચક્રસ્નાન કહી ગુરૂ મુખે રે લેઈ મન પચ્ચખ્ખાણ,
સિદ્ધ અનંત નહી ચઢ્યા રે મન ધરી જિનવર આણ રે. શ્રો૦ ૯

સિદ્ધ ગુણીની ભૂમિકા રે કરતા આતમ સિદ્ધ,
સિદ્ધ ધ્યાન સિદ્ધાચલે રે ચઢતાં સરવ સમૃદ્ધ રે. શ્રો૦ ૧૦

નેમિ પધાર્યા ગિરિવરે રે જાણી મોક્ષ નજીક,
રેવતગિરિ વાદળા ચડ્યા રે આહાર ઉદક ગત ઠીક રે. શ્રો૦ ૧૧

નિહાં પગલાં શ્રીનેમનાં રે વંદી પૂજી રે ભક્તિ,
જય જય કરતા જન સહુ રે પોહતા શિખરે મુક્તિ રે. શ્રો૦ ૧૨

કુંડે પખાલી પૂજતા રે મુનિવર દરશીન ભૂમિ,
શુદ્ધ સમરણ ગુણ ગાવતા રે કરતા નિજ ગુણ ધુમ. શ્રો૦ ૧૩

પહિલી પરબે પૂજીયા રે ભરતમુનિ પદ દોય,
બીજી પરબે દરશીયા રે વિમલાચલ પદ જોય રે. શ્રો૦ ૧૪

ત્રીજી પરબે કુંડ છે રે નીરમલ જલ અનિમુક,
આગળ ચરણ પુંડરીકતણા ચરણ નમું સુખકૂક રે. શ્રો૦ ૧૫

હિંડોળાખાડે થઇ રે પોહતા સાલારે કુંડ
પંચમી પરવે જલ ભર્યો રે સમ શીતલ અખંડો રે.   યો૦ ૧૬
જિનવર ચરણ નમી ગયા રે રામપોલિ સહુ લોક;
પેંઠ ગઢમાં આવતા રે જનના થોકાથોક રે.   યો૦ ૧૭
વાઘણ પોલિ સંતોષિયા રે અધિષ્ટાયક તેહ પાસ.
ચક્રેસરી વધાવીઓ રે કવડયક્ષ સુખ વાસો રે.   યો૦ ૧૮
ચૈત્ર નમી પધારીયા રે પોહતા ઋષભ વિહાર;
દેઈ તીન પ્રદક્ષણા રે રાયણ નમી સુખકારો રે.   યો૦ ૧૯
રાયણવૃક્ષે પગલાં નમ્યાં રે પ્રથમ જિણંદનાં રે તેહ,
શ્રીઆદિશ્વર જે થયા રે ભરતેં ભરાવ્યા જેહ રે.   યો૦ ૨૦
મૂલમંડપમાં આવીને રે વધાવ્યા જિનરાજ;
મોતિન ફૂલ સુગતાફલે રે પ્રભુને સિધાં કાજ રે.   યો૦ ૨૧
ચૈત્યવંદન કરી ભક્તિસ્યું રે નરભવ લાહો રે લીધ;
શેત્રુંજ શિખર શ્રીઆદિજી રે પૂજતાં કારજ સિદ્ધ રે.   યો૦ ૨૨
સૂરજકુંડે પોતીયાં રે કીધાં નીર ગલેવિ;
કેસર ચંદન પુષ્પસ્યું રે પૂજા ચિત્ત ભલેવિ રે.   યો૦ ૨૩
અષ્ટપ્રકારી પૂજના રે અષ્ટ કરમ ક્ષય હેત;
તારક તીરથ સર્વમાં રે એ તીરથ સહુ કેતુ રે.   યો૦ ૨૪
કચરાશા રૂપચંદનો રે માનવભવ સુપ્રમાણ;
દેવચંદ સુપસાયથી રે મતિરતન વદેં એમ વાણ રે.   યો૦ ૨૫

॥ દૂહા ॥

ઇમ શેત્રુંજ્ય ભેટીને સંઘ સકલ સુખ ધામ;
હરખેં પાલીતાણા પુરેં આવ્યા અતી અભિરામ.   ૧
ઇમ નિત્ય પ્રતિ યાત્રા કરેં સંઘ સહૂ મન રંગ;
દુખ્ખનિવારણ સુખ્ખકારણ જિનપૂજા વિધિ સંગ.   ૨

વિધિઉપદેશક શ્રુતજલધિ દેવચંદ ગુરૂરાય;
સંવેગી જિનમારગી ઉત્તમવિજય સહાય. ૩

એતલેં ખંભાયતથકી રે ઓચ્છવસ્યું સુવિસિદ્ધ;
સંઘ કરી આવિ મિલ્યો જીવણસાહ પ્રસિદ્ધ. ૪

જાણુગ જીવાજીવના જૈનાગમરૂચિવંત;
વિધરસી સવિ સાધ લેં આવ્યો મન ધરી ખંતિ ૫

ખંભાયત ઘોઘાતણા ભાવનગર જનવૃંદ;
તેડી શેત્રુંજ આવીઓ જીવન અતિ આણંદ. ૬

રાજાનેં સંતોષીનેં ચઢીયા વિમલગિરિંદ;
ગુરૂ ઉપગારેં પાંમીઇ મનવંછીત આનંદ. ૭

॥ ઢાલ ૪ ॥

દેશી રસીઆની.

શ્રીશેત્રુંજ તીરથપતિ ભેટીઇ મેટીઇ ભવભય ફંદ; વિવેકી.
અરિહા ભકતે સમકિત નીરમલું અનુક્રમેં શિવસુખ કંદ. વિવેકી. શ્રી० ૧

વેલાવલ પાટણથી આવીયા સંઘ ભલે રે વિસ્તાર; વિ०
સા રામચંદ્ર પ્રમુખ યાત્રાભણી આવ્યા નિજ હિતકાર. વિ० શ્રી० ૨

દક્ષણથી મેઅરગામી આવીયો સંઘ સકલ પરિવાર; વિ०
સા ગલાલેં લાભ લિઓ ઘણું આતમ ધરમેં હો ઉદાર. વિ० શ્રી० ૩

ઇમ અનેક સંઘવી બહુ મિલ્યા કરવા જિનવર જાત્ર; વિ०
સૂરતિથી વિધિપક્ષિ આવીયા ઉદયસાગરસૂરિ ભાણ. વિ० શ્રી० ૪

પાઠક સુમતિવિજય તપાગચ્છવરૂ ઇમ યતિવર્ગ અનેક; વિ०
ચ્યારે વર્ગ મિલ્યા જિન ભેટવા પ્રભુ ભગતિ જિન છેક. વિ० શ્રી० ૫

કેઈ ઉત્તમ છઠ વહેં તિહાં લાખ ગુણે નવકાર; વિ०
યાત્રા નવાણું પિણુ તિહાં કેઈ કરેં કેઈ સચિત્ત પરિહાર. વિ० શ્રી० ૬

શ્રીસંઘનું સાહમીવચ્છલ કરેં પ્રથમ સંઘવી રે હોય; વિ०
મોતી માખસિંઘ લખમીચંદ છેં કરેં સંઘભકિત રે સોય. વિ० શ્રી० ૭

ઝવેરે રાજપાલ તથા વલી મોદી નેમિ રે દાસ; વિ૦
સંઘ ભક્તિ કરે તે ભાવસ્યું પામે અતિ જસવાદ. વિ૦ શ્રી૦ ૮
પટકુ કેસ્તુસ્ચરૈં ભક્તિસ્યું સાહમીવચ્છલ કીધ; વિ૦
સ્નાત્રમહોચ્છવ લાહણી પૂજ્યાં ગુરૂ ભક્તિં જસ લિદ્ધ. વિ૦ શ્રી૦ ૯
રૂપચંદ સાહ સંઘવિ સુંદરૂ પર ઉપગારી રે દસ; વિ૦
વસ સુત દેવઆઈ ઉરે હંસલો લાલચંદ પરતક્ષ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૦
પરણો સેઠ ડીકા સૂત કચરાજી તસ સુત તારા રે ચંદ; વિ૦
ભાઈ ફતેચંદ સુત સુખકર લાયક ઝવેરચંદ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૧
ઈંદમાલ સુકૃતિ સંચે લીઓ દીયો હરખ આનંદ; વિ૦
ઇંદસાધિ શ્રીમાલી ગગનમેં કચરા ડીકા રે ચંદ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૨
ભાક ભક્તિં રે ફલ નિશ્ચેં લહેં વસુદેવહિંડની સાખિ; વિ૦
માતૃપિતૃ સીલ પરિં સુભફલ લહે જિનભક્તિં ચિત્તરાખિ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૩
સાશ્વતા નેં વલી અસાશ્વતા તીરથ જિનમત જેહ; વિ૦
ગિરિ અમે સેત્રુંજે તીરથ કહ્યો સુભકરણી ફલ તેહ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૪
શ્રીવીરચંદ ઋષિનેં ઉપદેસેં સેત્રુંજ મહિમા રે સાર; વિ૦
ઋષિ મતિરત્ન જિન સેવના કરતાં ભવનો રે પાર. વિ૦ શ્રી૦ ૧૫

દૂહા.

હવે શ્રીસંઘ મલી કરે ઈંદમાલ ઉચ્છાહ;
જિમ ભરતેં હરખે કર્યો તિમ કરી લીજેં લાહ. ૧
પોસ સુદિ તેરસ દિને માલ મુરહુત લીદ્ધ;
સ્નાત્રમહોચ્છવ ધવલ તવ નવ નવ મંગલ કીદ્ધ. ૨
અમારઘોષણ દાનવિધિ યાચકજન સંતોષ;
જિનશાસન પરભાવના કરત કરે ગુણ પોષ. ૩
સાંતિકમરણ વાસવિધિ કેસર છંટિત વાસ;
પરમ મહોચ્છવ આતમ પુન્યે કારણ પ્રસસ્ત. ૪

રૂપચંદસા સંઘવીતણો એ ભાઈ મીઠાચંદ કે;
પુત્ર લાલ ગુણમાલ છે એ નિત નિત પ્રતિં આનંદ કે. સં૦ ૨૫

મોટે પુણ્યેં પામીઇ એ સંઘપતિ બિરૂદ ઉદાર કે;
શ્રીશેત્રુંજા તીરથનો એ યાત્રા લાભ અપાર કે. સં૦ ૨૬

દેવચંદ ગુરૂભક્તિથી એ મતિરત્ન ભાષેં એમ કે; સં૦
શ્રીસિદ્ધાચલ સેવતાં એ લહિઈં સુખ જય પેમ કે. સં૦ ૨૭

કલશ.

ઇમ સયલ સુખકર દુરિત ભયહર સિદ્ધ સાધન ગુણનિલો;
શ્રીસિદ્ધક્ષેત્ર અનંત મુનિજન ધ્યાનકારણ નિર્મલો. ૨૮

જિનરાજ વંદન ગુણનિબંધન તેહ તીરથ ઉપરિં;
શ્રીવિમલગિરિવર ભક્તિ રસભર લાભ લેખો કુણ કરે. ૨૯

તસ સંઘ યાત્રા સુવિધિ કરણી મન પ્રમોદેં આચરેં;
તસ તવન ગુંથ્યો ગચ્છ ખરતર સંઘપતિ હેતેં આદરેં. ૩૦

ઉવઝાયવર શ્રીદીપચંદેં શિસ ગુણ દેવચન્દ એ;
તસ શિસ ગણિ મતિરત્ન ભાષેં સકલ સંઘ આણંદ એ. ૩૧

॥ अर्हम् ॥

विनयविजयोपाध्यायविरचित

सूर्यपुरचैत्यपरिपाटी.

પૂજીએ પૂજીએ પ્રથમ તિર્થંકર એ,
ત્રિભુવન ત્રિભુવન દીપક દેવ તો;
સેવ કરૂં મન રંગસ્યું એ,
સુરતિ સુરતિપુર સિણગાર કે;
પૂજીએ પ્રથમ તીર્થંકર એ.

ત્રુ૦

પૂજીએ પહિલું પ્રથમ જિનવર ભુવન દિનકર જગિ જયો,
જિન રૂપ સુંદર સુગુણ મંદિર ગાયવા ઉલટ થયો;
સવિ નીતિ દાખી સુગતિ ભાખી આપ જગ સાખી થયો,
રંગરંગ ચાખી દુરતિ નાખી અષયસુખ સંજમ લયો. ૧
સોલમા એ સોલમા એ સાંતિજિણેસર એ,
સુરતિ સુરતિપુર સિણગાર કે;
અચિરાકુંઅર ગુણનિલો એ,
વિશ્વસેન વિશ્વસેન રાય મલ્હાર તો;
સોલમા સાંતિ જિણેસર એ.

ત્રુ૦

સોલમા સાંતિજિણંદ પામી કુમતિ વામી મેં સહી,
...વિ ભજું સ્વામી સીવ ગામી અન્તરજામી રહું ગ્રહી,

મલપરિં કમલા સબલ છાંડી પ્રીતિ માંડી સુગતિસ્યું,
જિનરાજ કમલા વરી વિમલા પુણ્ય પ્રભુનું ઉલ્હસ્યું. ૨
ધર્મ એ ધર્મ એ જિણેસર વંદિઇ એ,
આપઇ એ આપઇ ધર્મ ઉદાર કે;
પન્નરમો પરમેશ્વરૂ એ,
વિશ્વ એ વિશ્વતણો આધાર કે;
ધર્મ જિણેસર વંદિઇ એ.

ત્રુ૦

વંદિઇ ધર્મજિણંદ જગગુરૂ નયર સૂરતિમંડણો,
ભવ કષ્ટવારણ સુગતિકારણ પાપ તાપ વિહંડણો;
અનુભવી પદવી જેણઇ અનુપમ ધર્મચક્રીસરતણી,
સુગ્ર પુણ્ય તરૂઅર ફલ્યો પામી સ્વામી સેવાસારણી. ૩
વામા એ વામા એ સુત સોહામણો એ,
સિવપુર સિવપુર કરો સાથ કે;
નાથ જયો ત્રિભુવનતણો એ,
સૂરતિ સૂરતિમંડણ નામ કે;
વામાસુત સોહામણો એ.

ત્રુ૦

વામાતણો સુત સદા સમરથ સેવકાં સાધાર એ,
જગસુધ મંદિર થંભ થોભણ નોધારાં આધાર એ;
સસિ સૂર નર સમાન કુંડલ મુકુટ મોટો મનહરઇ,
વલિ હાર હીરાતણો હિઅડઇ તેજ તિહુઅણિ વિસ્તરઇ. ૪
સેના એ સેના એ નંદન જિનવરૂ એ,
સંભવ સંભવ સુખદાતાર કે;
સાર કરઇ સેવકતણી એ,
હયવર હયવર લંછણ પાય તો;
સેના એ નંદન જિનવરૂ એ.

ત્રુ૦

સેના એ નંદનતણી સેના મોહના મદ અપહરઇ,
પ્રભુતણઇ ચરણઇ રહ્યા સરણઇ અમર અધિક કિરિવ કરઇ;
પ્રભુતણી વાણી સુધાહાણી રસ સમાણી જાણીઇ,
ભવ તાપ ભાજી દૂરિ જાઇ જિમ દવાનલ પાણીઇ. ૫

સેવું એ સેવું એ ધર્મ જિણેસરૂ એ,
પસર પતરમો જિનરાજ કે;
આજ સફલ મુઝ ભવ થયો એ,
લાધો એ લાધો એ કરૂણાવંત કે;
સેવો એ ધર્મ જિણેસરૂ એ.

ત્રુ૦

સેવીએ ધર્મજિણંદ જેહનઇ નમઇ સુરપતિ સુંદરી,
ગુણ ગીત ગાતી કરઇ નાટક ચરણિ નેઉર ઘૂઘરી;
કંસાલ તાલ મૃદંગ ભંભા વિવિધ વેણુ બજાવતી.
કરિ ધરત્વ હસ્તક નમી મસ્તક પુણ્યપૂર ગજ્જવતી. ૬

સુરતિ એ સુરતિબંદિરમાહઇ કે,
સોહઇ એ સંઘ સુહંકરૂ એ;
રૂષભ એ રૂષભ એ જગદાધાર કે,
અભિનંદન મોરઇ મનિ વસ્યા એ,
સંવર એ સંવર એ કુલ શિણગાર કે,
સોહઇ એ સુરતિબંદિરઇ એ.

ત્રુ૦

સુરતિબંદિરમાહિ સોહઇ ત્રુઠણ સોહા જિનવરૂ,
સિદ્ધારથાનઇ ઉભર કરવરિ પ્રભુ મરાલ મનોહરૂ,
ગરસ્યાનુ કમલા કેલિમંદિર મેરૂ ભૂધર ધીર એ,
મુઝ ધ્યાન સંમિ રમો સ્વામી હૃદયમંદિર જિન હીર એ ૭

પાસ એ પાસ જિણેસર રાજીઉ એ,
જાસ એ જાસ વિમલ જસ રાસિ કે;
ત્રિભુવનમાંહઈ ગાજીઉ એ,
ઉંગાર ઉંબારવાડામાહઇ કે;
પાસ જિણેસર રાજીઉ એ.

ત્રુ૦

રાજીઉ પાસ જિણંદ જયકર અયયસુખ આવાસ એ,
કરિસણઇ જેહનિ નાગ પામ્યો નાગરાજ વિલાસ એ;
ધરણિંદ પદમાવતી જેહનાં ચરણ સેવઈ ભાવસ્યું,
તસ પાય સુરતરૂ તલઇ રંગઇં વિનય મન ગુણમરિ વસ્યું. ૮
સૂર એ સૂરતણો સુત સુંદરૂ એ,
સત્તર સત્તરમો ભગવંત કે;
કુંથુ નમુ આણંદસ્યુ એ,
સોહ એ સોહએ સૂરતિમાંહિ કે;
સૂરતણો સુત સુંદરૂ એ.

ત્રુ૦

ગુન સૂર કેરો સોહઇ સૂરતિમાહિ મૂરતિ સાર એ,
પ્રભુતણી સૂરતિ દેખી મૂરતિ હોઇ હર્ષ અપાર એ;
નૂતનભાનમોચન સ્વામિલોચન દેખિ મુઝ હઇડું ઠરઇ,
મકરંદભર અરવિંદ દેખી ભમર જિમ ઊલટ ધરઇ. ૯
બીજા એ બીજા એ વિજયાકુઅરૂ એ,
ગજપતિ ગજપતિ લંછન સ્વામિ તો;
નાભિ સયલસુખ સંપજઇ એ,
જિતશત્રુ જિતશત્રુરાય મલ્હાર તો;
બીજા એ વિજયાકુંઅરૂ એ.

ત્રુ૦

બીજા તે વિજયાકુમર જિનવર નયર સૂરતિ સોહ એ,

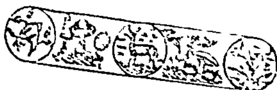
પ્રભુતણી મૂરતિ રૂપ સૂરતિ ભવિકનાં મન મોહ એ,
જિનવદન સુંદર સુર પુરંદર દેખિ મનિ આણંદ એ,
જિમ કમલ વિકસઇ દેખિ દિનકર કુમુદ જિમ નવચંદ એ. ૧૦
વંદુ એ વંદુ એ પાસ ચિંતામણિ એ,
દિનમણી દિનમણી તેજનિધાંન કે;
ધ્યાન ધરૂં સ્વામીતણું એ,
સુખ ઘણું સુખ ઘણું પ્રભુનઇ નાંમિ કે;
વંદુ એ પાસ ચિંતામણી એ.

ત્રુ૦

ચિંતામણિ શ્રીપાસ વંદું આણંદું સાહેલડી,
પ્રભુવદન ચંદ અમંદતેજઇ દીઠી મુઝ સુખવેલડી;
અતિ દૂટરૂં પ્રભુ દીણામંડલ દેખિ મુઝ મન ઉલ્હસઇ,
ઘન ઘટાડંબર દેખિ દહદિસિ મોર જિમ હઇડઇ હસઇ. ૧૧
તીરથ તીરથ સૂરતિ બંદિરઇ એ,
જુહારિયાં જુહારિયાં એહ ઇમ્યાર કે;
દુરગતિનાં દુખ વારીયાં એ,
ઊપનો ઊપનો અતિ આણંદ કે;
સૂરતિ તીરથ જુહારીયાં એ.

ત્રુ૦

જુહારિયાં તીરથ સદા સમરથ હરઇ સંકટ ભવિતણું,
એ વચન ભણતાં ધ્યાન કેરાં લીઇ ફલ રલીઆમણું;
ઘનસાર ચંદન સાર કેસર કુસુમચંગેરી ભરી,
પ્રભુચરણ અંચી પુણ્ય સંચી ભાવપૂજા મેં કરી.
આવો એ આવો એ રાનેર બંદરે,
પૂજઇ પૂજઇ રાજુકાંત કે;
સમરથ સામી સામલો એ,

ॐ

पीमाविरचित

शत्रुंजयचैत्यपरिपाटी.

ચુપઈ.

આરાહૂં સામિણિ સારદા જિમ મતિ તુઠી દિઇ મતિ સદા;
શ્રીસેત્રુજ તીરથ વદેવિ ચૈત્રપવાડિ રચસિ સચેવિ. ૧
પાલીતાંણુઇ પ્રણમૂં પાસ જિમ મનિ વંછિત પૂરઇ આસ;
લલતાસુર વંદૂં જિન વીર સોઇ સાયર જિમ ગુહિર ગંભીર. ૨
તેહ આગલિ ગિરિ પાજિઇ ચડૂં જિમ પાંમૂં શવપુર દૂકડું;
કુરિ પ્રણમૂં પહિલૂં શ્રીનેમિ મારગિ જાતાં કુશલઇ ખેમિ. ૩
આગલિ છઇ માતા મરૂદેવિ તે વંદૂં બે કર જોડેવિ;
પ્રણમૂં સોલસમુ જિન શાંતિ મહૂઅવિહાર કરઇ મન ખાંતિ. ૪
...ધિરદેઉ પૂગી રૂલી ...ઉપાવિસહી વંદૂં વલી;
...ાજ ન માઇ ઊલટ અંગિ આણંદ આજ નમૂં મન રંગિ. ૫
...હ આગલિ છઇ કવિડજખ વિઘન ભણાસઇ તેહ પરતખ;
...િ હવ હૂવે સેરૂં આજ જિમ મન વંછિત સારઇ કાજ. ૬
...ા અચિરિજ ટોટરાવિહાર તિહાં પ્રણમૂં શ્રીઆદિ મલ્હાર;
...ડાવસહી વંદૂં દેવ જિન ચુવીસઇ ચઉવ્વ નમેવિ. ૭
...ં ધરઇ અનોપમસર આછઇ રવમંડેડવ વંદૂં પછઇ;
...લિ પેખું પહિલઇ બારિ આગલિ પૂહંતુ પોલિ પગારિ. ૮

મસ્તકિ અવતારિઉ ગિરનારિ તિહાં પ્રણુમૂં શ્રીનેમિકુમાર;
ઇંદ્રમંડપ પેખૂં આણુંદ સાત સોહાસણિ દેહરી વંદિ;
તિહાં છઇ નંદીસર અવિતિથ તિહાં હૂં જન્મ કરૂં સુકયથ;
બાવન જિંબતણૂં લેઉં નાંમ ખરતરવસહી કરૂં પ્રણુાંમ. ૧
ઘોડાચુકી શુખ અપાર તિલકૂંતોરણુ ત્રિભોવન સાર;
તે દેવી પાવડીએ ચડૂં જિમ હૂં નર્ગમાંહિં નવિ પડૂં. ૧
આદિજિનનિ આગલિ સાંચરૂં સવિહું થાંનકિ સેવા કરૂં;
જેહ તીરથ છઇ સમલીનાંમિ તિહાં પ્રણુમૂં મુનિસુવ્રતસ્વાંમિ. ૧
હિવ મુઝ હૈયડઇ અતિ ઊમાહ ત્રણિ પ્રદક્ષણિ દેઈ ઉહલાહિ;
વંદૂં દેસલ પ્રમુખ વિહાર મંડપિ કોડાકોડિ જુહાર. ૧
પાંચે પાંડવ પ્રણુમૂં પાય તુ પછઇ અષ્ટાપદ રાય;
પોખાવસહી જિન ચુવીસ તેહ શવહુનઇ નાંમૂં સીસ. ૧
તેહ આગલિ રાયણિ દીસંતિ સંઘવીશરિ દૂધિઇ વરસંતિ;
સિધિ અનંત હુઆ તસ તલઇ સાહુ વધાવઇ મુગતાફલઈ. ૧
તિહાં છઇ પાય ઋષભદેવના જેહનાં ઈંદ્ર કરઈ સેવના;
તે પૂજીનઈ પેખૂં રંગિ મોર નાગ બે મિલીયા શૃંગિ. ૧
કુલકુંડ પ્રણુમૂં પાસ જિણુંદ જસ દરસણિ દીઠઇ આંણુંદ;
વીર નમૂં સાચુરૂ ધણીં જિમ હૂં જાઉં મંડપતણી. ૧
આગલિ શ્રીઅસહેસર દિઠું તવ મુઝ હૈયડઇ હર્ષ અનીઠું;
લોંઠીગણુ દેઈનઈ નમૂ તિમ હૂં પાપ પરહા નીગમૂં. ૧
ભાવ ભગત પૂજૂં પ્રભ પાય જિમ મુઝ નિર્મલ થાઇ કાય;
દેઉડમાંહિં મન ઉહલાસિ પંડરીક પ્રણુમૂં બેહુ પાસિ. ૧
આગલિ દક્ષણિ દસિ ચાહીઇ મૂલિ ગભારમાંહિં બાહિ;
તિહાં પ્રણુમૂં પ્રતિમા લેપમઇ જિમ મુઝ સંકટ શવ ઉપશમઇ. ૨
એણીપરિ સેત્રુંજ ચૈત્રપ્રવાડિ હૂં કિમ કરૂં નહી મઝ પાડિ;
થોડામાંહિં બોલિઉ સાર સવિહુ થાંનકિ કરૂં જુહાર. ૨

હિવ સ્વાંમી આગલિ વીનતી રાવ કરૂં જે હૈયડઇ હતી;
જન્મ લગઇ જે લાગાં પાપ તેહ સવિ ટાલે તૂં માય બાપ. ૨૨
કૂડ કપટ કીધાં મઇ ઘણાં વચન ન પાલ્યાં સહિગુરુતણાં;
સમકિત સરિસું સંગ ન કીઉ શીલ સનાહ શરીર નવિ લીઉ. ૨૩
મોહ મયણ બેહૂ સંગ્રહ્યા રાગ લગઇ તેહના ગુણ વહ્યા;
વિષયતણાં સુખ જે કારિમાં તે મુઝ લાગાં સાકરસમા. ૨૪
ઉપવાસમઇ ધર્મ ન કીધ સંપતિવારૂ દાંન ન દીધ;
વિણુ વ્યવહારઇ વિણજ મઇ કીઉ લોભ લગઇ મઇ પરધન લીઉ. ૨૫
ઇંદ્યાં પાપ સંખ્ય નવિ લહૂં સ્વાંમી ઘણું કિશું હૂં કહું
વિણુ કહીયાં તૂં જાંણઇ સહૂ તે મુઝનઇ લાગા છઇ બહૂ ૨૬
હિવ સ્વાંમી માહરી કરિ સાર મુઝનઇ અવર નથી આધાર;
હૂં દુખ દેખૂં એણિ સંસારિ મુઝનઇ આવાગમન નિવારિ. ૨૭
તુઝ દરસણિ દીઠઇ દુખ જાઇ જિમ જલિ સીંચઇ દવ ઓલ્હાઇ;
તૂં સ્વાંમી ભવના ભયહરૂ સેવકનઇ વંછિત સુરતરૂ. ૨૮
જે તુઝ સ્વાંમી સેવા કરઇ મુગતિરમણિ જે લીલાં વરઇ;
જે નવિ માંનઇ આંણ અખંડ તે પાંમઇ દુર્ગતિનું દંડ. ૨૯
જે સમરથ સેત્રુંજાધણી ભાવિડ વંદ્ય ત્રિભોવનતણી;
તૂં અશરણ શરણાગતિ સ્વાંમિ નવનધિ હુઇ તુઝ લીધઇ નાંમિ. ૩૦
એહ સ્વાંમી તુઝ ગુણ જેતલા મઇ કિમ બોલાઇ તેતલા.
તૂં ગુણ રયણાયરસમ હોઇ એહ સંખ્યા નવિ જાંણઇ કોઇ. ૩૧
જે તાહરા ગુણ ગાઇ સાર નેહ ધરિ મંગલ જયજયકાર;
હૂં તુઝ નાંમિઇ નિતુ ભાંમણઇ તે કર જોડી 'વીરુ' ભણઇ. ૩૨

તુ મર્મવાળી ત્રેજસો નેં માંડી છે મોટી વાત,
મતના માંજર્ય આમતા ગુજ આગતિ છે નાનિ પાત. ૨૨

ઉરસ વાલ્હી તુ વસઈ વાલ્હારગી છે રાંગી સમાગત;
મોહેન ફુલન કો ગુજ વાકો છે [illegible] [illegible]. ૨૩

[illegible]
[illegible] ૨૪

[illegible]
[illegible] ૨૫

[illegible]
[illegible] ૨૬

[illegible]
[illegible] ૨૭

[illegible]
[illegible] ૨૮

[illegible]
[illegible] ૨૯

[illegible]
[illegible] ૩૦

[illegible]
[illegible] ૩૧

કળશ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૩૨